

První bibliotheca dala vlastná vlastní
25. 5. 1885.

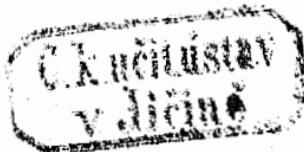
CVIČEBNÁ KNIHA I-1063

J A Z Y K A N Ě M E C K Ě H O

PRO

PRVNÍ A DRUHOU TŘÍDU ŠKOL STŘEDNÍCH.

SEPSAL

JULIUS ROTH,

PROFESSOR PŘI PRAŽSKÝCH C. K. VYŠŠÍCH REALNÍCH ŠKOLÁCH ČESKÝCH.

VYDÁNÍ TŘETÍ.

(NEZMĚNĚNÝ OTISK VYDÁNÍ DRUHÉHO.)

V PRAZE 1885.

NAKLADEM F. TEMPSKÉHO.

3599.

7

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PEDAGOGICKÉ FAKULTY
LITERATURY A VĚD

Signat. N 4458

Izdat. č. 201259

U. k. dvorní knihdárna A. Haase v Praze,

Předmluva ke druhému vydání.

Druhé vydání mé německé cvičebné knihy pro první a druhou třídu škol středních je značně přikráceno, a ve mnohých částečně jest učivo buď podle zásad didaktiky cizích jazyků případněji rozděleno, buď docela přepracováno.

Přesvědčiv se, že nelze probrati oba díly (prvního vydání) v první a druhé třídě s náležitým klidem, vybral jsem z nejvhodnějších příkladů v obojím díle obsažených, kolik možná za dvě léta školního učení dobře zdělati. Aby výdaj za knihu byl umenšen, sloučil jsem úkoly pro první i druhou třídu v jediný svazek.

Dílem ze vzácné náradny velectěného pana c. kr. školního rady J. Šťastného, dílem dle úřední resence a ku přání mnohovážených pp. kollegův učinil jsem některé důležitější opravy. Zejména ze přípravné části jest nauka o převratu vypuštěna a položena teprve v úkol 42. za deklinací jména podstatného; nauku o slovesních předponách odlučitelných předchází cvičba o nejdůležitějších předložkách, aby žáci dříve poznali význam předpon přízvučných z jich povahy předložkové neb příslovečné. Za to však ku přání v úřední úvaze vyslovenému byly pojaty ve přípravnou část příklady o pomocných slovesech způsobu, aby byla žákům poskytnuta možnost tvořiti za ústní cvičby pro povědi rozmanitější. Podstatná jména rozdělena jsou ve Mluvnických naukách i ve Cvičebné knize dle Adelungova způsobu sice starého, však důvodného i přehledného a k učení na školách neněmeckých zvláště vhodného.

Stať jednající o předložkách byla v prvním díle (I. vyd.) příliš obšírná, jelikož hned na poprvé bylo uloženo mnoho předložek najednou. Proto jest omezena tato partie, pokud do první třídy připadá, na nejdůležitější předložky, a škole druhé jest zůstaveno probrati nauku tu obšírněji. Příkladův o náměstkách a číslovkách bylo do cvičby pro třídu první přijato jen tolík, co by bez obtíží ve příčině skladby mohlo být provedeno; z nauky o slovesech rovněž položeno vše, co ku podrobnějšímu poznání konjugace hledí, až do cvičby připadající na školu druhou. Nejméně příkladův ubráno bylo ze cvičby o slovesech silných; vyžadujeť zajisté tato nesnadná a přece ke mluvení nezbytná část mluvnice nejvíce cvičby a tož o jednotlivých slovesech, jimž se označují právě nejdůležitější činnosti lidské.

Souvislých článků, jež ve druhém díle prvního vydání byly dle postupu učiva mluvnického seřaděny, nevidělo mi se záhadno vypouštěti; jsouf zajisté příjemnější stránkou cvičiva a mnohé z nich hodí se i za recitaci. Rovněž bajek, jež v prvním vydání prvního dílu byly snad poněkud předčasně uvedeny, bude moci ve druhé třídě bez obtíží a s prospěchem užito být. Aby hned v první třídě pro cvik ve vyslovování mohl býti některý veršovaný článek memorován, přidány jsou ve druhém vydání hádanky a krátké básničky.

Větší pozornost byla věnována pravopisu. V prvních 15 úkolech, které obsahují nauku čtení a písma, jest podáno tolik slov ku pravopisnému cvičení, kolik třeba, by žáci navykali pozorovati nejdůležitější pravidla německého pravopisu. Odtud pak jest možná vedle ústní cvičby, kterou se rozmnožuje zásoba slov, prováděti v určitých hodinách cvičení orthografická, jichž postup jest naznačen ve třetí části knihy. (Str. 126.—150.)

Vokabulář ku prvním úkolům rozšířil jsem ve druhém vydání až do 57. cvičení, maje dobré přesvědčení, kterak se vlastní cvičba v překladech i v samostatném tvoření německých propovědí dobře a rychle daří, jestliže slova poprvé se vyskytující byla ve škole s náležitým přízvukem přečtena a na příští hodinu připravena. Uznává-li se potřeba, by žáci slova ta do sešitu zapisovali, předejde se vokabulárem mnohá chyba, a bylo-li chybeno, možno žákům chyby v písmě srovnání s knihou hned odčiniti a nepravou odtud vzniklou představu napraviti.

Změny, kterým byla kniha podrobena, učiněny jsou za tím účelem, by učení němčině bylo hbité a snadné. Že tím nebylo dosaženo všeho, čeho třeba, o tom jsem sám přesvědčen; však kojím se nadějí, že kniha, neomezujíc nikterak vlastní činnost učitelovu, v nové své způsobě může školám více prospěti než ve vydání prvním.

Milou konaje povinnost, činím vřelé díky všem pánu, kteřížto práci moji hned v prvním vydání se shovívavostí přijavše, posudky bud písemně bud ústně projevenými k opravě mého díla přispěli. Zvláště velectenému panu cís. kr. školnímu radovi Janu Šťastnému hluboké díky vzdávám za nesčetná pokynutí a rady, založené na bedlivém prozkoumání této knihy ve škole i mimo školu. Milenému kollegovi panu Jos. Wenzlovi, kteřížto tiskovou korrekturu téměř celé knihy se mnoh konal a na mnohá nedopatření mne pozorná učinil, srdečné vzdávám díky.

J. R.

O B S A H.

Strana

A. Část přípravná.

Čtení, psaní a nejdůležitější pravidla o větě jednoduché. Úkol 1.—24. . 1

B. Úkoly cvičebné o tvarosloví.

I. Jméno podstatné.

a) Sklonění slabé. Úkol 25.—27.	23
b) Sklonění silué. První silué sklonění. Úkol 28.—31.	25
Druhé silné sklonění. Úkol 32.—34.	28
Třetí silné sklonění. Úkol 35.—37.	30
c) Sklonění smíšené. Úkol 38.—40.	32
Podstatná jinéna dvojího nominativu jednotného čísla. Úkol 41.	34
<i>Slvosled nepřímý ve větě jednoduché.</i> Úkol 42.	34

II. Deklinace podstatného jména s předložkami. Úk. 43.—47. . 35

O některých předponách přízvučných a tudíž odlučitelných. Úk. 48. . . 40

III. Jméno přídavné. — Pravidelné stupňování příslovečí.

a) Skloňování přídavných jmen. Úkol 49.—51.	41
b) Pravidelné stupňování přídavných jmen. Úkol 52.—55.	43
c) Pravidelné stupňování příslovečí. Úkol 56.	45
d) O přídavných jménech zpodstatučlých. Úkol 57.	46

IV. Náměstky.

Náměstky osobní, zvratauá náměstka osobní; náměstky přisvojovací; tázací. Úkol 58.—61.	47
<i>Slvosled ve větě vedlejší.</i> Úkol 62.	49
Náměstky vztažné; ukazovací. Úkol 62.—64.	49

V. Číslovky (základní a řadové). Úkol 65.—66. 52

VI. Sloveso.

<i>Sein, haben, werden</i> v přítomném, souminulém, minulém a budou- cím čase způsobu oznamovačho a v rozkazovacím způsobě. Úkol 67.—69.	58
--	----

Slovesa slabého časování v rodě činném, v čase přítomném, souminulém, minulém a budoucím čase označovacího způsobu a v rozkazovacím způsobě. Úkol 70.—73.	55	
Slovesa <i>sein</i> , <i>haben</i> , <i>werden</i> a slovesa slabého časování v předminulém a budoucém skonalém čase činného rodu. Úkol 74.	58	
Spojovací způsob sloves pomocných <i>sein</i> , <i>haben</i> , <i>werden</i> a slovesa slabého časování ve spojovacím způsobě činného rodu. Úkol 75.—81.	59	
Trpný rod sloves slabého časování. Úkol 82.—86.	65	
Příčestí a iinfinitiv činného i trpného rodu. Úkol 87.—88.	69	
<i>Kterak</i> jest převáděti věty z činného významu v trpný. Úkol 89.	71	
<i>O slovesech odvozených předponami rozlučitelnými ve větách jednoduchých, ve hlavních větách a ve větě vedlejší.</i> Úkol 90.	72	
Slovesa silného časování.		
Třída I. Úkol 91.—92.	73	
Třída II. Úkol 93.—98.	75	
Třída III. Úkol 99.—105.	79	
Třída VI. Úkol 106.—107.	84	
Třída V. Úkol 108.—111.	85	
Třída VI. Úkol 112.—114.	88	
Třída VII. Úkol 115.—118.	90	
Třída VIII. Úkol 119.—122.	95	
Slovesa nepravidelného časování. Úkol 123.—130.	99	
Která podmětná slovesa mají v minulém čase pomocné sloveso <i>sein</i> a která <i>haben</i> . Úkol 131.—132.	107	
Slovesa podmětná, která se do češtiny překládají zvratnými slovesy. Úkol 133.	109	
Slovesa přičinná. Úkol 134.	110	
VII. Opakování a pokračování v naukách o tvarech jmen.		
O jménech podstatných. Úkol 135.	111	
O vlastních jméních osob, zemí a míst. Úkol 136.—137.	112	
O přídavných jménech. O nepravidelném stupňování přídavných jmen. Úkol 138.—139.	139	
O náměstkách neurčitých. O náměstkách vespolevných. Úkol 140.	115	
Číslovky druhové, násobné a podílné. — Číslovky zlomkové. — Čítání času dle hodin. — Číslovky příslovečné. — Číslovky neurčité. Úkol 141.—144.	116	
VIII. Nepravidelné stupňování příslovečí. Úkol 145.		119
IX. O předložkách. Úkol 146.—150.		120

C. Cvičení pravopisná.

Stupeň první	126
Stupeň druhý	131
<hr/>	
Články ku čtení a vypravování	149
Články veršované	152
<hr/>	
Slova k úkolu 3.—57.	155
Slovniček německo-český	I
Slovniček česko-německý	XLI

Články souvislé.

Strana	Strana
A. V úkolech cvičebných.	
1. Die Gänse auf dem Capitolinum. Úkol 71. A. 8.	56
2. Der Fuchs und die Eute	78
3. Erste Belagerung Wiens durch die Türken	79
4. Der Adler und der Baumkönig	79
5. Die Schnecke und der Hase	80
6. Die Tulppe und das Veilchen	82
7. Die Spinne und die Schnecke	82
8. Der Streit der Sterne	86
9. Die Krähe mit den Pfaufedern	87
10. Anekdoten	89
11. Der zerstreute Eselstreiber	90
12. Das Reiswerfen	92
13. Sprüche	92
14. Ein Ausspruch Alexanders des Großen	92
15. Spruch	93
16. Der Bock und der Holzwurm	93
17. Anekdoten	94
18. Ein Ausspruch Napoleons des Ersten	94
19. Bias und die gottlosen Reise- gefährten	94
20. Der Hirsch und die Mücke	94
21. Das Grab des Attila	95
22. Rätsel	95
23. Rätsel	96
24. Sprichwörter	96
25. Rätsel	97
26. Anekdoten	97
27. Was kostet das Füllen?	98
28. Der Wolf und die Ziege	98
29. Die Mücke und das Mädchen	100
30. Spruch	102
31. Rätsel	102
32. Spruch	103
33. Der Fuchs und die Trauben	103
34. Spruch	104
35. Wann ist es Zeit zum Essen?	104
36. Spruch	105
37. Die Grille und die Ameisen	105
38. Der Papagei. (Anekdoten.)	106
39. Die grüne Stadt	106
40. Ein Ausspruch Friedrichs des Großen	107
41. Der Fuchs und der Wolf	109
42. Eine Sage über den Ursprung des Ackerbaus	111
43. Die Quelle und der Wanderer	112
44. Anekdoten	112
45. Die gefrässigen Spatzen	119
46. Die Gurke und der Kürbis. (Eine Vergleichung.)	120
47. Der Flug der Schwalbe	125
48. Das Schwert und die Feder	135
49. Untreue	139
50. Die Wette. (Anekdoten.)	145

	Strana		Strana
B.		C.	
1. Das Schaf. (Beschreibung.)	149	11. Der Hirsch und der Fuchs	151
2. Welche Blume ist dem Menschen die liebste?	149	12. Die Sonne und der Regenbogen	151
3. Der Hirsch. (Fabel.)	149		
4. Der Hahn und die Mägde	149		
5. Cornelia. (Erzählung.)	150		
6. Der Löwe, der Bär und der Wolf	150		
7. Der Hund und die Hasen	150		
8. Der Esel und der Hase im Kriegsdienst	150		
9. Der Greis und der Tod	151		
10. Der Wolf und der Kränicl	151		
		1. Die Jahreszeiten	152
		2. Fragen	152
		3. Rätsel	153
		4. Rätsel	153
		5. Frühlings Ankunft	153
		6. Gefunden. (Goethe.)	153
		7. Knabe und Vogel. (Hey.)	154
		8. Die beiden Fensterlein. (J. F. Castelli.)	154

A. Část přípravná.

Čtení, psaní a nejdůležitější pravidla o větě jednoduché.

Úkol 1.

O samohláskách i souhláskách, které se vyslovují jako v češtině
Samohláska **ír** = českému **i**.

Ích já, **í**ch lèbe žiji, **í**ch lòbe chválím, **í**ch liebe miluji, **í**ch mäle maluji; **ér** on, **sie** ona, **er** lèbt (on) žije, **sie** lèbt (ona) žije, **er** lòbt, **sie** lòbt, **er** mält, **sie** mält, **er** ist jest, **sie** ist jest.

Před podstatná jména klade se v němčině člen, podle kterého lze poznati rod jejich: **der** jest členem rodu mužského, **die** ženského, **das** rodu středního.

Německá podstatná jména píší se velikým náslovním písmenem:

der Hôf dvûr, der Ton zvuk, der Same simě, der Niemen řemen, der Böte posel, der Räbe krkavec, der Böse Polák, der Jude Žid, die Bude bouda, die Krone koruna, das Bröt chléb, das Buch kniha; avšak hoch vysoký, tief hluboký, nahe blízký; dā zde, hier zde.

Samohláska, kterouž následuje jen **jediná souhláska**, jest dlouhá.

Napište německá slova v úkole tomto uvedená, avšak délky neoznačujte znaménkem (—).

Úkol 2.

Samohlásky přehlasované. — Dvojhlásky.

(Samohlásky přehlasované.)

ä: der Bär medvěd, die Krähe vrána, das Mädchen dívče, **ich** sâc seji, **ich** mähe sekú, **ich** nähe šíji.

ö: der Löwe lev, das Öl olej, die Flöte flétna, die Höhe výška, ich höre slyším.

ü: die Blüte květ, die Mühe namáhání, die Rübe řepa; ich prüfe zkouším; müde unaven, trüb kalný, fiuß pět.

(Dvojhlásky.)

au: der Baum strom, die Laube loubí, besídka, die Taube holubice, die Haube čepec; außmerksam pozorlivý.

ai: der Hain háj, der Mai máj, der Laib bochník, die Saite struna.

ei: das Ei vejce, der Wein víno, der Leib tělo, die Eile spěch, der Feind nepřítel, die Seite strana, nein nikoli; mein můj, dein tvůj, sein jeho, reich bohatý, fein tenký, drobný, rein čistý, weinen plakati, ich weine pláči; die Arbeit práce, arbeitsam pracovitý.

äu: die Säule sloup, der Baum strom, die Bäume stromy.

e u: neu nový, neun devět, treu věrný, hente dnes, das Řen seno, die Čule sova, die Beute boule, die Beute kořist.

Úkol 3.

Hláska **h.** — Přítomný čas oznamovacího způsobu slovesa **sein** býti ve větách tvrdicích.

h znaménem délky.

Der Hahn kohout, das Huhn kuře, der Mohu mák, der Sohn syn, die Bahu dráha, die Ihr hodiny, das Mehł mouka, das Ihr ucho, das Jahr rok, die Lehre nauka, ich lehre učím, ich ehre ctím, ich fühle cítím, ich wohne bydlím, ich mahle melu, wahr pravdivý, ihr vy; mehr více, sehr velmi.

h na konci slov (nehlasné).

Die Kuh kráva, das Reh srna, roh syrový, rauh drsný, fröh radosten.

th, ve kterém **h** jakožto znaménko délky samo jest nehlasno:

das Thal údoli, die That čin, skutek, der Theil dil, ich theile dělim, der Thon hlína, das Thor brána, der Thor pošetilec, das Thier zvíře, die Thüre dvěře, thener drahý.

1. Ich já, du ty, er on, sie ona, es ono
wir my, ihr vy, sie oni, ony, ona.

2. Jednotné číslo.

1. os. i^{ch} bin jsem, bývám
 2. os. du bist jsi, býváš
 3. os. muž. r. er ist jest, bývá
 žen. r. sie ist jest, bývá
 stř. r. es ist jest, bývá

3. Jsem vesel. Ich bin heiter. — Jsem vesela. Ich bin heiter.
 Jsi vesel. Du bist heiter. — Jsi vesela, Du bist heiter.
 Bratr jest vesel. Der Bruder ist heiter. — Teta jest vesela.
 Die Tante ist heiter. — Dítě jest veselo. Das Kind ist heiter.
 Jsme veseli. Wir sind heiter. — Jste veseli. Ihr seid heiter.

Která slova jsou v těchto větách podmětem, která výrokem?

Pravidlo. Přídavné jméno, které jest výrokem čili přísluškem, v češtině sluší klásti — pokud není sluchu nelibo — tvarem neurčitým dle zdráv, a. o. V němčině přídavné jméno, jsouc výrokem, nesklání se.

A. 1. Ihr seid aufmerksam. — 2. Du bist heiter. — 3. Ich bin arm, du bist reich. — 4. Anna und Marie sind arbeitsam; sie sind auch ordentlich. — 5. Anna ist heute unfreundlich. — 6. Sie ist sonst sehr freundlich. — 7. Du bist milde. — 8. Wir sind auch milde.

B. 1. Jsme veseli. — 2. Vy jste unaveni. — 3. Bedřich jest pozorliv. — 4. Ty jsi nepozorliva. — 5. Marie jest přívětiva. — 6. Tys bázeliv. — 7. Vy jste nevlídni. — 8. Antonín a Bedřich jsou čistotni a pořádni.

Úkol 4.

Hlásky k, ř, s, ž, z. — Přítomný čas označovacího způsobu slovesa řeči ve větách tázacích.

k = českému kh: das Kind dítě, die Kirche kostel, die Kiste bedna, das Koru zrno, žito, der Kahn čun, ich kaufe kupuji, ihr kaufen kupujete, fast studený, kein žádný.

ř = českému z: die Rose růže, die Maße nos, der Hase zajic, die Wiese louka, die Reise cesta, weisse mondry, ich reise cestuju, ich lese čtu; die Seuse kosa, die Linse čočka, die Fresse pata.

s (na konci slov): was co, das Hans dám, die Mäuse myš, das Eis led, der Hals krk.

Množné číslo.

- wir sind jsme, býváme
 ihr seid jste, býváte,
 sie sind jsou, bývají.

Ostré ſ (piše se po dlouhé samohlásce a po dvojhláskách): weiß
bílý, heiß horký, süß sladký; der Fuß noha; heißen slouti, beißen
kousati.

ʒ = c: der Baum uzda, der Baum plot, die Zelle prst u nohy, die Zeit
čas, der Zahnu zub, das Ziel cil, účel, der Zorn hněv, die Zahl
číslo, iči zahle platim, iči zähle počítám.

1. Bin ich? jsem-li? (bývám-li?) sind wir? jsme-li?
bist du? jsi-li? seid ihr? jste-li?
ist er? ist sie? ist es? jest-li? sind sie? jsou-li?

2. Utvořte tázací věty o všech osobách dle vět: Bin ich
ordentlich? Bin ich aufmerksam?

A. 1. Bist du zufrieden? — 2. Ich bin unzufrieden. — 3. Warum
bist du unzufrieden? — 4. Ihr seid unaufmerksam. — 5. Ist der
Wein süß? — 6. Ist das Brot weich? — 7. Ist die Lilie weiß? —
8. Ist die Rose roth?

B. 1. Jsem chud, ale jsem spokojen. — 2. Jste-li spokojeni?
— 3. Jsi-li unaven? — 4. Jsou-li strýc a teta veseli? — Ano,
jsou veseli. — 5. Je-li vápno bílé? — 6. Je-li kostel vysoký?

C. Odpovězte úplnými větami na otázky: Wie ist das Blei?
Jaké jest olovo? — Wie ist das Eisen? das Eis? die Rose? das
Beilchen? die Lilie?

Úkol 5.

Nehlasné e ve slabikách el, en, er, eln, ern. — Neosobné es.

el: der Apfel jablko, die Nadel jehla, der Tabel hana, der Onkel strýc,
der Hobel hoblik; edel šlechetný.

en: reden, hören, prüfen, ehren; der Kasten skřín, der Ofen kamna.

er: der Kaiser císař, der Lehrer učitel, der Bauer rolník, der Mäuser
malíř, der Diener sluha, das Leber kůže; sauer kyselý, sauber
čistý, tapfer udatný.

eln: tafeln haněti, hobeln hoblovati.

ern: silbern stříbrný, eisern železný, hölzern dřevěný; säubern čistiti,
trauern truchleti.

Jest chladno. — Es ist kühle. — Jest teplo. Es ist warm. —
Jest dobré. Es ist recht. (Udejte podmět, sponu i výrok těchto
vět českých i německých.)

V těchto větách je sloveso „jest, es ist“ neosobné; v češtině
neosobné sloveso nemá při sobě podmětu, v němčině přijímá
však náměstku es jakožto podmět.

A. 1. Ist das Leder hart? — 2. Ist der Diener treu? — 3. Ist
der Kasten neu? — 4. Wo ist der Onkel? — 5. Ist der Ofen warm? —
6. Ist die Milch sauer? — 7. Ist das Buch sauber? — 8. Ist es
heute warm? — Nein, es ist kühle.

B. 1. Jste-li pracovití? — 2. Je-li učitel spokojen? —
3. Jsou-li strýc a teta nemocni? — 4. Je-li dům vysoký? —
5. Je-li víno kyslé? — 6. Je-li teplo? — 7. Nikoli, jest
chladno.

Úkol 6.

Hlásky **g, v.** — Podstatné jméno výrokem.

Die Gabe dar, ich gebe dávám, ich gehe jdu, chodím, gut dobrý,
groß hrubý, grau šedý, der Gast host, der Geist duch, der Geiz lakomství,
geizig lakomý, gelb žlutý, gleich stejný, rovný, das Geld peníze, das Gold
zlato; ewig věčný, heilig svatý, zornig zlostný, ruhig klidný.

v = f: der Vater otec, das Weilchen flalka, vier čtyři, vier Weilchen, der
Vogel pták, das Volk národ, lid.

a) Der Adler ist ein Vogel. Orel jest pták.

b) Der Vater ist ein Beamte. Otec jest úředníkem.

V těchto dvou větách jest podstatné jméno výrokem. V němčině
v obou větách jest výrok vyjádřen nominativem. V češtině v první
větě jest položen výrok nominativem na otázku: Co jest orel? Was
ist der Adler? — však ve druhé větě jest položen instrumental na otázku:
Cím jest otec? Was ist der Vater?

Pravidlo: Je-li podstatné jméno výrokem, kladě
se v češtině nominativem neb instrumentalem,
v němčině vždy nominativem.

Dießer Schiller tento žák, diese Frau tato paní, dieses Feld
toto pole.

Mein Onkel můj strýc, meine Tante má teta, mein Feld mé pole.
Dein Onkel tvůj strýc, deine Tante tvá teta, dein Feld tvé pole.

A. 1. Ich bin noch ein Kind; du bist schon ein Füngling. — 2. Mein Vater ist ein Böhme. — 3. Ist dein Vater auch ein Böhme? — 4. Meine Tante ist eine Lehrerin. — 5. Dieser Herr ist ein Beamte. — 6. Dieses Kind ist eine Waise. — 7. Der Apfel ist eine Frucht. — 8. Die Rose ist eine Blume. — 9. Die Eiche ist ein Baum.

B. 1. Čím jest tento stařec? — Jest sluhou. — 2. Je-li tvůj bratr vojínem? — Ano, jest vojínem. — 3. Čím jsi? — Jsem učedníkem. — 4. Můj otec jest mým mistrem. — 5. Kdo jest tvým učitelem? — Můj otec jest mým učitelem. — 6. Tento sluha jest Polák. — 7. Jsi-li Čech? — Ano, jsem Čech.

Mein Vater ist ein Beamte. Dle tohoto příkladu utvořte věty, kladouce výrokem jména podstatná, která značí osoby dle stavu nebo zaměstnání.

Úkol 7.

Složité hlásky ſtj, tſtj, tħs, tħs. — Věty záporné.

ſtj = ſ: die Schule ſkola, der Schüler žák, die Schwester sestra, der Schwager ſvákr, der Fisch ryba, der Tisch ſtůl, naſchen mlsati, die Schande hanba, die Schlange had, ſchaden ſkoditi, ſcharf ostrý, die Schere nūžky, die Aſche popel, die Tasche kapsa, die Glashe láhev, fris̄ch čerstvý, falsch podloudný, ſhen plachý, ſhlan lſtivý.

ſch = českému sch: das Röschen růžička, das Hänschen domek.

tſtj = č: deuts̄h německý, der Kutscher kočí, die Peitsche bič.

tħs, tħs = ks: ſeħs ſest, der Oħxs vұl, der Fuchs liška, der Lachs losos, der Flachs len, das Wachs vosk; die Aħse osa, náprava.

Nejsem nemocen.

Ich bin nicht frank	wir sind nicht frank
du bist nicht frank	ihr seid nicht frank
er (sie, es) ist nicht frank	sie sind nicht frank.

Záporná částice nicht klade se za slovesem.

Říkejte sloveso sein ve všech osobách záporně.

A. 1. Bist du frank? — Ich bin nicht frank. — 2. Ist dein Buch neu? — Nein, mein Buch ist nicht neu. — 3. Ist das Fleisch hart? — Nein es ist nicht hart; es ist weich. — 4. Ist das Wachs hart? — Nein, es ist nicht hart, es ist weich. — 5. Wir sind nicht reich, aber wir sind zufrieden. — 6. Ist der Schwager hier? Er ist hier. — 7. Ist auch die Schwester hier? — Nein, sie ist nicht hier. — 8. Mein Bruder ist nicht so fleißig wie meine Schwester.

- B. 1. Je-li tato láhev čista? — Nikoli, není čista, ale tato sklenice jest čista. — 2. Je-li toto pivo čerstvé? — Není čerstvé. — 3. Je-li tvá sestra zde? — Není zde. — 4. Nejsem vesel, neboť nejsem zdráv. — 5. Bratr a sestra jsou zde. — 6. Jsou-li zdrávi? — Nejsou zdrávi. — 7. Pes není tak lstrivý jako liška. — 8. Had jest podloudný.
-

Úkol 8.

Skupina hlásek **sp** a **st**. — Zápor označený náměstkou **kein**.

sp = **sp**: spielen hráti, ich spielt, das Spiel hra, der Sperling vrabec, speisen jísti, krmiti, die Speise pokrm, sprechen mluviti, ich sprche, die Sprache řeč, sparen šetřiti, sparšam šetrný.

st = **st**: der Stein kámen, der Stab hůl, die Stiege schody, die Stufe stupeň, der Stier býk, der Stahl ocel, der Stuhl židle, der Stiefel bota, stark silný, stehen státi, ich stehe stojím, der Strahl paprsek, stören vyrušovati, ich störe, die Strafe trest, strafen trestati, ich strafe.

Losos jest ryba. Der Lachs ist ein Fisch.

Velryba není ryba. Der Walfisch ist kein Fisch.

Jsi Česka. Du bist eine Böhmin. — Nejsi Česka. Du bist keine Böhmin. — Jsi dítě. Du bist ein Kind. — Nejsi dítětem, jsi již jinochem. Du bist kein Kind, du bist schon ein Jungling.

Pravidlo. V záporné větě, ve které jest podstatné jméno výrokem, klade se na místo nicht eiu obyčejně **kein**, **keine**, **kein** (žádný, á, é); toto srovnává se s podstatným jménem v rodě a. čísle.

A. 1. Ist dieser Knabe ein Lehrling? — Nein, er ist kein Lehrling.
 2. Bist du ein Schüler? — Ich bin kein Schüler, ich bin ein Lehrling.
 — 3. Die Rose ist kein Baum; sie ist ein Strauch. — 4. Ist dieser Mann ein Ungar? — Nein, er ist kein Ungar, er ist ein Kroate. —
 5. Eine Stufe ist keine Stiege. — 6. Der Sperling ist ein Vogel.

B. 1. Je-li tento muž sluhou? — Nikoli, není sluhou. —
 2. Ty nejsi mým přítelem. — 3. Je-li tvůj otec učitelem? — Není učitelem, jest lékařem. — 4. Potok není řeka. — 5. Len jest bylina, ale není květina.

Úkol 9.

Dvojitá samohláska znaménkem délky. — Věty záporné.

aa: der *Aal* úhoř, das *Haar* vlas, das *Aas* zdechlina, die *Saat* osení, der *Saal* sín, sál, der *Staat* stát, das *Paar* pár.

ee: die *Beere* jahoda, das *Beet* záhon, das *Heer* vojsko, das *Kameel* velbloud, der *Klee* jetel, leer prázdný, das *Meer* moře, der *See* jezero, die *Seele* moře, die *Seele* duše, der *Schnee* sníh.

oo: das *Boot* člun, das *Moor* bařina, slatiná, das *Mvoos* mech.

Opakování. Vytkněte všecky způsoby, kterak se označují v němčině dlouhé hlásky. Jmenujte za příklad *několik* slov, *a)* ve kterých se délka neoznačuje zvláštním znaménkem; *b)* ve kterých jest znamením délky **h** samo nebo ve skupině **s t**; *c)* ve kterých jest **ie**; *d)* ve kterých se délka označuje zdvojením samohlásky.

Die Milch ist nicht warm. Mléko není teplé.

Die Milch ist noch nicht warm. Mléko ještě není teplé.

Die Milch ist nicht mehr warm. Mléko již není teplé.

A. 1. Die Saat ist noch nicht grün. — 2. Die Beere ist noch nicht reif. — 3. Ihr seid nicht mehr frant. — 4. Wir sind hier nicht mehr fremd. — 5. Das Moos ist nicht mehr feucht. — 6. Das Eis ist nicht mehr fest. — 7. Dein Haar ist noch nicht grau. — 8. Der Korb ist noch nicht leer.

B. 1. Chléb ještě není tvrdý. — 2. Ještě nejsem zdravý. — 3. Tvá kniha již není čista. — 4. Již nejsem unaven. — 5. Jsou-li již bratr i sestra zde? Ještě nejsou zde.

Úkol 10.

Krácení samohlásek označené následnou zdvojenou souhláskou.

Věty záporně tázací.

ll: der *Ball* míč, der *Stall* chlév, das *Fell* srst, die *Wolle* vlna (ovčí), die *Welle* vlna (mořská), der *Teller* talíř, der *Keller* sklep, das *Metall* kov; *hell* jasný, *schnell* rychlý, *voll* plný, *still* tichý.

mm: das *Lamm* beránek, der *Kamm* hřeben, der *Stamm* kmen, der *Schwamm* houba, die *Flamme* plamen, der *Hammer* kladivo, die *Kammer* komora, die *Simmel* houska, der *Himmel* nebe, das *Zimmer* světnice, der *Schimmel* bělonš, der *Sommer* léto; *frümm*

zbožný, stum němý, dum kloupý, krumn křivý, šklinn zlý; immer vždy.

Nejsem-li zdráv?

Bin ich nicht gesund?	sind wir nicht gesund?
bist du nicht gesund?	seid ihr nicht gesund?
ist er (sie, es) nicht gesund?	sind sie nicht gesund?

A. 1. Ist das Lamm nicht still? — 2. Ist dieser Hund nicht schlimm? — 3. Ist die Wolle nicht weich? — 4. Ist der Keller nicht tief? — 5. Ist das Zimmer nicht hell? — 6. Bist du nicht fleißig? — 7. Ist die Schwester nicht arbeitsam? Ist sie nicht ordentlich? — 8. Warum seid ihr nicht heiter? — 9. Ist der Himmel nicht heiter? — 10. Ist das Gold nicht ein Metall?

B. 1. Není-li ryba němá? — 2. Není-li léto krásné? — 3. Není-li jelen rychlý? — 4. Není-li plamen jasný? — 5. Není-li talíř pln? — 6. Kde jest láhev, a kde je sklenice? — 7. Proč nejsi vesel?

Úkol 11.

Krácení samohlásek označené zdvojenou souhláskou následnou.

nn: Anna, der Mann muž, der Sinn smysl, das Kind brada, das Kind ein, die Tanne jedle, die Kanne konev, die Henne slepice, die Spinne pavouk, die Sonne slunce, der Brunnen studnice, der Donner hrom; dünn tenký.

rr: der Herr, herrlich nádherný, das Geschirr nádobí, náčiní; dürr suchý, zvadlý.

Jste-li spokojen, pane? Sind Sie zufrieden, (mein) Herr?

Pane strýče a paní teto, jste-li zdrávi? Herr Onkel und Frau Tante, sind Sie gesund?

Za uctivým oslovením Němců na místě druhé osoby množného čísla užívá třetí osoby množného čísla, píše však osobní náměstku **Sie** velkým písmenem náslovním.

Slova „pane (mein) Herr, pane strýče, paní teto“ pronesena jsou vokativem. Vokativ rovná se v němčině nominativu, nemá však členu.

A. 1. Mein Herr, sind Sie nicht ein Böhme? — 2. Wer ist dieser Herr? Ist er nicht ein Pole? — Nein er ist kein Pole. — 3. Frau Tante, sind Sie immer gesund? — 4. Herr Meister, sind Sie nicht zufrieden? — Ist das Gras nicht dürr? — 6. Ist

das Geschirr noch nicht rein? — 7. Ist die Kanne noch nicht voll? — 8. Ist der Wald nicht herrlich? — 9. Ist die Tanne nicht schön?

B. 1. Nejsou-li bratr a sestra venku? — Nejsou venku. — 2. Strýče, nejste-li churav? — 3. Tys velmi dobrativ, bratře. — 4. Pane sousede, Vy jste velmi dobrativ. — 5. Není-li toto sukno tenké? — 6. Není-li studnice hluboká? — Ano, jest hluboká. — 7. Je-li pavouk škodliv?

Úkol 12.

Krácení hlásek označené zdvojenou souhláskou následnou. —

Nominativ náměstek.

tt: Gott Böh, das Bett postel, das Fett sádlo, fett tučný, das Blatt list, das Brett prkno, der Schritt krok, der Tritt krok, die Matte krysa, die Kette řetěz, das Gitter mříž, das Wetter počasí, die Mutter matka, die Butter máslo, die Hütte chatrč, der Sattel sedlo, das Futter píce, podšívka, fütteru krmiti, matt mdly, satt sytí.

pp: die Lippe ret, die Suppe polívka, der Nappe vraník, die Krippe jesle, die Pappel topol.

ff: der Affe opice, die Waffe zbraň, der Neffe synovec, der Stoff látka, das Schiff lod, der Kaffee káva, der Koffer kufr, die Ziffer číslice, der Löffel lžice; offen otevřen.

Pamatujte nominativ jedn. čísla následujících náměstek:

a) ukazovacích: dieser, diese, dieses tento, tato, toto
jener, jene, jenes onen, ona, ono

b) tázací: welcher? welche? welches? který, která, které?

c) neurčitých: jeder, jede, jedes každý, každá, každé
aller, alle, alles } veškeren, veškerá, veškero
} všecek, všecka, všecko
mancher, manche, manches mnohý, mnohá, mnohé.

Pozorujte, že tyto náměstky mají podobné zakončení jako určitý člen, totiž **er, e, es**.

Spojujte náměstky zde uvedené se známými již podstatnými jmény.
(Dieser Knabe, diese Fräne, dieses Kind a. p.)

A. 1. Jeder Mensch ist sterblich. — 2. Ist jede Pflanze nützlich? — 3. Alle Freude ist unbeständig. — 4. Dieser Käse ist hart. — 5. Dieses Brot ist weich. — 6. Dieses Hans ist alt, jenes ist neu. — 7. Welcher

Baum ist immer grün? — 8. Mancher Schwamm ist giftig. — 9. Diese Milch ist saftig. — 10. Diese Suppe ist kalt.

B. 1. Veškeren začátek jest nesnaden. — 2. Každý strom, každý keř i každá zelina jest užitečna. — 3. Mnohý potok jest hluboký. — 4. Tento strom jest vysoký, onen jest nízký. — 5. Tento hrad jest poslušen. — 6. Ono děvče je smutno. — 7. Mnohé pole jest neúrodnou. — 8. Který kov jest šedý? — 9. Který strom jest vysoký?

Úkol 13.

Krácení samohlásky označeno následnou zdvojenou souhláskou
(čѣ na místě ſѣ). — Náměstky přisvojovací.

čѣ: der Vogel kozel, der Stock kabát, der Stoff hůl, der Strich provaz, das Stück kus, das Glück štěstí, die Ecke kout, roh, die Schnecke hlemýžď, die Mücke muška, die Brücke most, die Glocke zvon; dicke tlustý, trocken suchý, deffen krýti, der Bäcker pekař, der Ulfet role, der Fleisch skvrna, záplata, flíčení zašívati.

1. Přítel můj je šťasten.	Mein Freund ist glücklich.
Sestra má jest bázlivá.	Meine Schwester ist fürchtsam.
Pole mé jest úrodno.	Mein Feld ist fruchtbar.

V těchto větách jest přisvojovací náměstka přívlastkem; klade se před své jméno podstatné a srovnává se s ním v pádě, čísle i rodě.

2. Náměstky přisvojovací — jsouce přívlastkem — rovnají se zakončením v nominativě jednotného čísla členu neurčitému, přijímajíce toliko v rodě ženském příponu e:

mein, meine, mein můj	sein, seine, sein jeho (když
dein, deine, dein tvůj	přívlastňujeme osobě neb věci
sein, seine, sein jeho (když	rodu středního)
přívlastňujeme osobě neb věci	unser, unsere, unser náš
rodu mužského)	euer, euere, euer váš
ihr, ihre, ihr její	ihr, ihre, ihr jejich.

- A. 1. Dein Stock ist schön. — 2. Ist euer Acker fruchtbar? — 3. Wo ist mein Stock? — 4. Ist dein Mantel trocken? — 5. Dieser Mann ist glücklich; sein Kind ist sehr brav. — 6. Diese Frau ist unglücklich; ihr Sohn ist stumm. — 7. Dieses Kind ist ordentlich;

sein Kleid ist immer rein. — 7. Ist euer Garten groß? — 9. Der Onkel und die Tante sind reich; ihr Haus ist groß und schön.

Pozn. Mein Herr, Ihr Diener ist dranßen. Za zdvořilým oslovením překládá Němec náměstku Váš náměstkou třetí osoby mn. čísla Ihr.

B. 1. Je-li tvůj klobouk nový? — 2. Není-li náš dům pěkný? — 3. Tato ovce jest drahá; ale její vlna jest pěkná. — 4. Paní této, kde jest Vaše služka? — 5. Kde jest tvůj bratr, a kde tvá sestra? Je-li jejich učitelka zde? — 6. Je-li Váš dům tak veliký jako náš dům?

3. Je-li náměstka přisvojovací výrokem, klade se ve všech rodech i v obojím čísle tvarem mein, dein, sein, ihr, unser, euer, ihr; k. př. Wessen ist dieser Hof? Čí jest tento dvůr? Dieser Hof ist unser. Diese Feder ist dein. Dieses Buch ist mein. Dieses Haus und jener Garten sind unser.

C. 1. Čí jest tato hůl? — Tato hůl jest má. — 2. Ona kniha jest tvá. — 3. Ona louka jest Vaše. — 4. Ono pole a ona louka jsou naše. (Provedte všemi přisvojovacími náměstkami.)

Úkol 14.

Krácení samohlásek označeno zdvojenou souhláskou následnou (t na místě z). — Rozkazovací věty.

t: die Krähe kočka, die Hölle horko, die Spieße špička, vrchol, die Mühle čepice, der Sitz věta, der Schatz poklad, der Platz místo, der Stuhl sedadlo, der Blitz blesk, der Schutz ochrana, das Netz síť, der Nutzen užitek; nützlich užitečný, trozig vzdorovitý; jetzt nyní.

Rozkazovací způsob slovesa sein.

Sei bud! bývej!	Sei nicht nebud! nebývej!
seien wir budme!	seien wir nicht nebudme!
seid } budte!	seid nicht } nebudte!
seien Sie }	seien Sie nicht }

Ve druhé osobě jednotného i množného čísla klade se osobní náměstka při rozkazovacím způsobě jen tam, kde osobu, které co přikazujeme, jest důrazně vytknouti. Ku př. Der Lehrer ist gerecht; sei du nur immer fleißig und ordentlich. Učitel je spravedliv; bud jen ty vždy pilen a pořáden. Náměstka Sie se nevynechává.

A. 1. Sei mäsig! — 2. Seien wir ordentlich! — 3. Seid immer aufmerksam! — 4. Herr, seien Sie gnädig! — 5. Die Biene ist fleißig; ihre Arbeit ist nützlich. Kind, sei so fleißig und sparsam wie die Biene. — 6. Sei mein Freund! — 7. Sei nicht trozig! — 8. Es ist sehr heiß; die Hitze ist schädlich. Seid nicht lange draußen! — 9. Frau Tante, seien Sie nicht traurig! — 10. Ihr seid jetzt folgsam. Seid immer artig und folgsam! — 11. Seid niemals trozig! Nebudete nikdy vzdoroviti! — 12. Seid nie unfreundlich!

B. 1. Budme způsobni! — 2. Budme opatrni! — 3. Dítě, budíž poslušno! — 4. Budte zbožní! — 5. Pane sousede, budte naším hostem! — 6. Pane poručníku, budte mým otcem! — 7. Nebud nevlíden! — 8. Nebudte nedbalí! — 9. Nebudte lenivi, neboť každá hodina jest drahá! — 10. Nebudme smutni!

Úkol 15.

Krácení samohlásek označeno zdvojenou následnou souhláskou
ff (ſſ). — Sloveso werden státi se.

ff: die Gasse ulice, die Nessel kopřiva, die Drossel drozd, das Wasser voda, das Messer nůž, der Sessel židle, die Schüssel míska, der Schlüssel klíč, das Kissen poduška, der Essig oct, essen jísti, fressen žrát, fassen uchopiti, messen měřiti, lassen nechatí, hassen nenáviděti.

Avšak **ſſ:** der Hass nenávist, das Hass sud, der Biss kousnutí, der Fluss řeka, das Ross kůň, das Schloss zámek, naß mokrý, blass bledý, ein bisschen trochu.

Žih werde stávám se	wir werden stáváme se
du wirſt stáváš se	ihr werdet stáváte se
er, sie es wird stává se	sie werden stávají se.

Záporem: ich werde nicht nestávám se.

Otázkou: werde ich? stávám-li se?

Otázkou zápornou: werde ich nicht? nestávám-li se?

Der Menschen wird alt. Člověk stárne. Z tohoto příkladu poznáváte, že alt werden přeloženo jediným slovem **stárnouti**.

Podobně:	jung werden mládnouti	roth werden červenati
	schwach werden slábnouti	schwarz werden černati
	reif werden zráti	grün werden zelenati
	rostig werden rezavěti	welk werden vadnouti
	sauer werden kyseleti	schen werden plašiti se
	süß werden sládnouti	reich werden bohatnouti
	gelb werden žloutnouti	arm werden chudnouti
	bläß werden blednouti	stolz werden hrdnouti
	weiß werden běleti	hart werden tvrdnouti
	grau werden šediveti	nass werden namoknouti,

A. 1. Das Messer ist rostig. — 2. Der Schlüssel wird rostig. — 3. Das Ross wird scheu. — 4. Warum wirst du so blaß? Dein Gewissen ist wohl unruhig. — 5. Der Eßig ist sauer. — 6. Der Wein wird sauer. — 7. Es regnet; das Kleid wird nass. — 8. Unsere Mutter wird schwach. Sie ist schon alt. — 9. Das Essen wird kalt.

B. 1. Náš soused bohatne. Nehrdne-li? — 2. Člověk nemládne, nýbrž stárne. — 3. Chléb je tvrdý. — 4. Chléb tvrdne. — 5. Stryče, stárnete; Váš vlas šediví. — 6. Nestáru, mé dítě, já jsem již stár. — 7. Tráva žloutne. — 8. Listí vadne.

Úkol 16.

Slovesa slabého časování ve přítomném čase oznamovacího způsobu činného rodu.

Neurčitý způsob: **reden** mluviti — **hören** slyšeti.

Přít. čas ozn. způsobu.

Ich redē mluvím, mluvívám
du redēſt mluviš
er, sie, es redet mluví
wir reden mluvíme
ihr redet mluvíte
sie reden mluví.

Rede ich? mluvím-li?
redēſt du? mluviš-li? atd.

Vytkněte přípony všech tří osob jednotného i množného čísla přítomného času.

Ze vzoru **hören** poznáváte, že ve 2. a 3. osobě jedn. čísla, a ve 2. os. množ. č. ze přípon **eſt** a **et** lze vypustiti hlásku **e**.

Ich höre slyším, slýchám
du hör(e)ſt slyšíš
er, sie, es hör(e)t slyší
wir hören slyšíme
ihr hör(e)t slyšíte
sie hören slyší.

Höre ich? slyším-li?
hörfst du? slyšíš-li? atd.

Tak děje se pro libozvuk; však **e** nevypouští se u sloves, jichžto kmen zakončen jest buď hláskou **d** neb **t** neb některou sykavkou **ž**, **š**, **v**, **ß** neb **sch** aneb konečně skupeninami **ch**, **ch**.

Říkejte tvary ve všech osobách přítomného času

- a) dle **r e d e n**: warten čekati, arbeiten pracovati, antworten odpovidati, husten kašlati, scherzen žertovati, zeichnen kresliti, rechnen počítati, trocken sušiti;
- b) dle **h ö r e n**: loben chváliti, leben žíti, ruhen odpočívati, wachen bditi, klagen naříkati, weinen plakati, eilen spěchat, malen malovati, blühen kvéstti, nähren šiti, kochen vařiti, schreiben psáti, prüfen zkoušeti, singen zpívati, springen skákat.

A. 1. Ich schreibe, mein Freund zeichnet, und meine Schwestern näht. — 2. Der Vater ist frank; er hustet. — 3. Der Lehrer prüft, der Schüler antwortet. — 4. Warum antwortest du nicht? — 5. Wartet ihr schon lange? — 6. Ein Knabe und ein Mädchen warten draußen. — 7. Wo wohnen Sie, mein Herr?

B. 1. Dítě pláče. — 2. Pláče-li dítě? — 3. Proč pláče dítě? — 4. Proč pláčeš, mé dítě? — 5. Slyšíš-li, Karle? Matka volá. — Slyším. — 6. Kreslíváš-li často? — Kreslívám zřídka. — 7. Jste bohati, a naříkáte přece. — Žertuješ příteli, my nejsme bohati. — 8. Růže a tulipán kvetou již. — 9. Co děláte? — Kreslíme.

Úkol 17.

Slovesa slabého časování v rozkazovacím způsobě. — Příslovce způsobu.

1. Řeďte mluv!		Höre slyš!
reden wir mluvme!		hören wir slyšme!
redet }	mluvte!	höret }
reden Sie }		hören Sie } slyšte!

Pamatujte: handeln jednati, činiti; ich handele jednám, du handelst, er handelt; handele! jednej! čin! (Slovesa zakončená v **e l** vypouštějí **e** ze slabiky **el** v 1. osobě jedn. čísla oznamovacího způsobu a ve 2. osobě jedn. čísla rozkazovacího způsobu.)

Reisen cestovati, ich reise, du reisest, er reist; hassen nenáviděti. ich hasse, du hassest, er hast.

Ve slovesech, jichžto kmen jest zakončen hláskou ſ, píše se před příponou t ve 3. osobě jedn. čísla ſ, a místo ff píše se ff.

2. Nachtidall, dein Gesang ift lieblich. Slavíku, tvůj zpěv jest líbezný. Nachtidall, du singst lieblich. Slavíku, ty zpíváš líbezně.

V němčině příslovce způsobu rovná se přídavnému jménu výrokovému. Tudíž gut znamená dobrý i dobré; richtig správný i správně; höflich zdvořilý, zdvořile; geduldig trpělivý, trpělivě.

A. 1. Grölze höflich! — 2. Grölzen wir freundlich! — 3. Rechnet aufmerksam! — 4. Wartet geduldig! — 5. Du rechnest nicht richtig; rechne aufmerksam! — 6. Handle klug! — 7. Ihr handelt nicht klug. — 8. Redet nicht laut, der Vater schlummert! — 9. Schlummre sanft! — 10. Erzählen Sie, mein Herr! — 11. Höre, der Wind braust! — 12. Der Rock passt gut.

B. 1. Čekejme trpělivě! — 2. Kreslete pilně! — 3. Počítej pozorlivě! — 4. Odpovídejte hlasitě! — 5. Sestro, šij pilně! — 6. Mluvme upřímně! — 7. Nepočítej tak rychle! — 8. Počítáte rychle, ale nesprávně; počítejte pozorlivě! — 9. Nežertujte, příteli! — 10. Vítr hučí. — 11. Můj otec často cestuje.

Úkol 18.

Přídavné jméno přívlastkem v nominativě jednotného čísla se členem.

Der Apfel ift reif. Jablko jest zralé.

Der reife Apfel ift schmackhaft. Zralé jablko jest chutné.

Rozeznajte, ve které z těchto dvou vět jest přídavné jméno reif výrokem a ve které přívlastkem. — Pamatujte nominativ jedn. čísla přívlastkového tvaru jmena přídavného:

- a) Zelený les zelená louka zelené údolí
der grüne Wald die grüne Wiese das grüne Thal.

Přídavné jméno jakožto přívlastek před podstatným jménem v nominativě jednotného čísla všech tří rodů končí se v e, jestliže je předchází **určitý člen**.

Vyjádřete po německu: pán, sluha, učitel, žák, paní, služka, dítě — s přívlastkem dobrý; dům, zahrada, louka, pole, vrch, údolí, řeka — s přívlastkem veliký.

A. 1. Der Wein ist alt. — 2. Der alte Wein ist gut. — 3. Die Milch ist sauer. — 4. Die saure Milch schmeckt gut. — 5. Das Tuch ist fein. — 6. Das feine Tuch ist theuer. — 7. Die linke Hand ist selten so stark wie die rechte Hand. — 8. Die zahme Käze ist nicht so groß wie die wilde Käze. — 9. Das deutsche Pferd ist groß und stark.

B. 1. Není-li bílá růže tak krásná jako červená růže? — 2. Život lidský jest krátký. — 3. Tělo lidské je smrtelné. — 4. Duše lidská jest nesmrtelná. — 5. Jazyk český jest bohatý a krásný. — 6. Německý kůň není tak bujný jako anglický kůň.

b) Ein grüner Wald, eine grüne Wiese, ein grünes Thal.

Přídavné jméno jakožto přívlastek před podstatným jménem v nominativě jednotného čísla má přípony určitého členu er, e, es, jestliže je předchází neurčitý člen.

Vyhádřete po německu se členem neurčitým: dobrý pán, žák a. p. jako svrchu.

C. 1. Ein fleißiger Schüler ist gewöhnlich auch sittsam. — 2. Ein wahrer Freund ist ein großer Schatz. — 3. Ein neuer Besen kehrt gut. — 4. Bilsen ist eine schwere, alte Stadt. — 5. Die fleißige Biene ist ein witzliches Tierchen.

D. 1. Morava jest úrodná země. — 2. Starý kůň nebývá tak siln jako mladý kůň. — 3. Nový přítel nebývá vždy dobrým přítelem. — 4. Karafiát jest krásná květina.

Úkol 19.

Přídavné jméno přívlastkem v nominativě beze členu.

Guter Wein	gute Milch	gutes Wasser
frischer Käse	frische Butter	frisches Obst
guter Gedanke	gute Absicht	gutes Gewissen
(myšlenka)	(úmysl)	(svědomí).

Jména hmotná a hromadná, jakož i jména odtažitá bývají často kladena beze členu.

Přídavné jméno jakožto přívlastek beze členu přijímá přípony určitého členu er, e, es.

Vyhádřete po německu beze členu: zelená tráva, černý chléb, měkké dříví, tvrdý kámen, čerstvé pivo, teplá polívka, dobré mléko, dobré máslo.

Pamatujte: Dieser Baum ist hoch. Tento strom jest vysoký. Avšak: Dort ist ein hoher Baum, eine hohe Tanne, ein hohes Haus.

A. 1. Frisches Wasser ist kühl. — 2. Frische Butter ist schmackhaft. — 3. Alter Wein ist stark. — 4. Alter Käse ist gut. — 5. Schwarzes Haar wird bald grau. — 6. Reifes Obst ist schmackhaft, unreifes Obst ist unschmackhaft und ungesund. — 7. Feines Tuch ist thener. — 8. Frische Milch ist ein gesundes Getränk. — 9. Das Gras ist hoch. — 10. Dort ist hohes Gras.

B. 1. Staré víno jest chutné. — 2. Staré máslo není dobré. — 3. Nezralé ovoce bývá kyselé. — 4. Měkké dříví není tak pevné jako tvrdé dříví. — 5. Zralá pšenice je žlutá. — 6. Je-li černý chléb tak chutný jako bílý chléb? — 7. Zde jest vysoké žito. — 8. Jedle jest vysoký strom. — 9. Náš dům jest vysoký.

Úkol 20.

Přídavné jméno před podstatným jménem s náměstkou, která se končí jako určitý člen.

Der gute Wein die gute Suppe das gute Brot.

Podobně:

Welcher gute Wein?	welche gute Suppe?	welches gute Brot?
dieser gute Wein	diese gute Suppe	dieses gute Brot
jener gute Wein	jene gute Suppe	jenes gute Brot
jeder gute Wein	jede gute Suppe	jedes gute Brot
mancher gute Wein	manche gute Suppe	manches gute Brot.

Je-li přídavné jméno položeno před podstatné jméno s určitým členem nebo s náměstkami dieser, jener, jeder, mancher, welcher, přijímá v nominativě jednotného čísla ve všech třech rodech příponu e.

A. 1. Dieser junge Mann ist mein Bruder. — 2. Diese alte Frau ist unsere Nachbarin. — 3. Dieses kleine Haus und jener hübsche Garten sind unser. — 4. Jenes kleine Kind ist eine arme Waise. — 5. Mancher alte Hund bellt beständig. — 6. Jedes neue Haus ist feucht. — 7. Welches edle Metall ist weiß? — 8. Welcher edle Mann lebt nicht glücklich? — 9. Wessen ist jener neue Rock?

B. 1. Tento plný a způsobný hoch je stále vesel. — 2. Tento malý dům jest pěkný, ona velká budova není pěkná. — 3. Toto malé děvče jest má sestra. — 4. Mnohá malá bylina jest užitečna. — 5. Onen ubohý muž je stále nemocen. —

6. Který šťastný člověk není vesel? — 7. Která krásná květina nevonné? — 8. Čí jest ono veliké pole? — 9. Mnohý malý potok jest hluboký.

Úkol 21.

Přídavné jméno před podstatným jménem s náměstkou, která se končí jako člen neurčitý.

Ein guter Wein eine gute Suppe ein gutes Brot.

Podobně:

Mein guter Wein	meine gute Suppe	mein gutes Brot
dein guter Wein	deine gute Suppe	dein gutes Brot
sein guter Wein	seine gute Suppe	sein gutes Brot
ihr guter Wein	ihre gute Suppe	ihr gutes Brot
unser guter Wein	unsere gute Suppe	unser gutes Brot
euer (Ihr) guter Wein	eure (Ihre) gute Suppe	euer (Ihr) gutes Brot
ihr guter Wein	ihre gute Suppe	ihr gutes Brot
kein guter Wein	keine gute Suppe	kein gutes Brot.
Je-li přídavné jméno položeno před podstatné neurčitým členem nebo s náměstkami mein, dein, sein, ihr, unser, euer, kein, přijímá v nominativě jednotného čísla přípony určitého členu er, e, es.		

Pozn. Du bist kein braver Schüler. Nejsi hodným žákem. — Náměstka kein, naleží-li ku jmennému výroku, nepřekládá se do češtiny, nýbrž zápor vystihuje se toliko částicí ne.

A. 1. Mein alter Rock ist noch gut. — 2. Dein neues Kleid ist schön, aber theuer. — 3. Unser neues Haus ist nicht schön, euer altes Haus ist schön. — 4. Ist diese gute Frau nicht unglücklich? Ihr einziger Sohn ist stumm. — 5. Unsere arme Mutter fränkelt beständig; sie atmet schwer und hustet. — 6. Deine letzte Zeichnung ist schön. — 7. Unser junges Pferd ist sehr scheu. — 8. Mein lieber Onkel, wo ist Ihr guter Freund? — 9. Die Eule ist kein schöner Vogel. — 10. Schlesien ist kein fruchtbares Land. — 11. Die Weide ist kein hoher Baum. — 12. Keine irdische Freude ist beständig.

B. 1. Můj druhý přítel stále churaví. — 2. Žádný zlý člověk není šfasten. — 3. Náš nový sluha jest velmi pracovitý. — 4. Tvůj nový klobouk jest pěkný. — 5. Kde jest tvá poslední úloha? — 6. Kde bydlí váš starý strýc? — 7. Zde jest naše hodná sousedka. Naše matka jest její dobrá přítelkyně. — 8. Neplač; nejsi [] malé dítě.

Úkol 22.

Pomocná slovesa způsobu **wollen** chtiti, **sollen** povinen býti, **miti**.

Ich will schreiben chci psáti
du willst schreiben
er, sie, es will schreiben
wir wollen schreiben
ihr wollet schreiben
sie wollen schreiben.

Ich soll rechnen mám počítati
du sollst rechnen
er, sie, es soll rechnen
wir sollen rechnen
ihr sollet rechnen
sie sollen rechnen.

A. 1. Jedes Thier will leben. — 2. Ein träger Mensch will nicht arbeiten. — 3. Das Kind will schlafen. — 4. Ich will zeichnen. — 5. Willst du nicht lesen? — 6. Wollet ihr nicht ruhen? — 7. Mein Herr, wollen Sie nicht ausgehen? — 8. Jeder Mensch soll beten und arbeiten. — 9. Kind, du sollst folgsam sein. — 10. Ihr sollet höflich grüßen. — 11. Der Diener soll gehorchen. — 12. Die Jugend soll lernen.

B. 1. Chceš-li jísti? — 2. Chceme pracovati. — 3. Nechcete-li pítí? — 4. Mnohý člověk nechce pracovati, ale chce přece jísti a pítí. — 5. Otec i matka chtejí odejeti. — 6. Dítě nechce jísti; jest syto. — 7. Máme zdvořile pozdravovati. — 8. Nemáte hlasitě mluviti. — 9. Otec má odpočívati, ale chce pracovati.

Úkol 23.

Pomocná slovesa způsobu **können** moci, **uměti**, **dürfen** směti, **müssen** musiti.

Ich kann singen {mohu}	zpívati	ich darf smím	ich muss musím
du kannst singen		du darfst.	du musst
er, sie, es kann singen		er darf	er muss
wir können singen		wir dürfen	wir müssen
ihr könnet singen		ihr darfet	ihr müsstet
sie können singen		sie dürfen	sie müssen.

A. 1. Der Vogel kann fliegen. — 2. Die Amsel und die Drossel können hübsch singen. — 3. Kannst du schon deutsch lesen? — 4. Könnet ihr schon deutsch schreiben? — 5. Welches Thier kann gut klettern? — 6. Ich darf heute baden. — 7. Darfst du heute spielen? — 8. Dürft ihr heute ausgehen? — 9. Der Vater schlummert; wir dürfen nicht

laut reden. — 10. Ich kann nicht ausgehen, denn ich muss lernen. — 11. Das Kind muss gehorchen. — 12. Ihr darfet nicht immer spielen, ihr müsst auch arbeiten. — 13. Du musst fleißig lernen. — 14. Der Herr und der Diener müssen arbeiten.

B. 1. Slabý stařec nemůže pracovati. — 2. Můžeš-li zpívat? — 3. Pane, umíte-li malovati? — 4. Neumím malovati, ale umím kresliti. — 5. Každý pilný řemeslník může zbohatnouti. — 6. Husa a kachna nemohou vysoko létat. — 7. Nemocné dítě nesmí vycházeti. — 8. Nesmím nahlas mluviti. — 9. Smíš-li nyní zpívat? — 10. Smíte-li hráti? — 11. Bratr a sestra jsou nemocni; nesmějí venku pobývati. — 12. Každý člověk musí umříti. — 13. Musíme již odejít. — 14. Musíš-li nyní pracovati? — 15. Pane, musíte-li nyní odejít?

Úkol 24.

Slovosled ve větě holé.

Poznali jste věty tvrdicí, záporné a záporně tázací. Pozorujte následující příklady, abyste poznali pravidla slovosledu vět holých.

a) Věty tvrdicí:

Na 1. místě podmět	Na 2. místě sloveso , na kterém jest naznačena osoba i číslo	Jmenný výrok
Das Kind	weint.	reif.
Das Getreide	ist	ein Schmied.
Der Bruder	ist	

Ve tvrdicí větě klade se z pravidla **na první místo podmět, na druhé místo sloveso**, na kterém jest naznačena osoba i číslo.

b) Věty tázací:

Sloveso	podmět	
Weint	das Kind?	
Ist	das Getreide	reif?
Ist	der Bruder	ein Schmied?
Wo wohnet	ihr?	
Wann speisest	du?	

V tázací větě klade se sloveso, na kterém jest naznačena osoba i číslo, **před podmět.**

c) Věty záporné:

Das Kind	weint	nicht.	
Das Getreide	ist	nicht	reif.

Ve větě záporné klade se částice **nicht** za slovesem, ale před výrokem jmenným.

d) Věty záporně tázací:

Weint	das Kind	nicht?	
Ist	das Getreide	nicht	reif?

V záporně tázací větě klade se částice **nicht** za podmětem, ale před výrokem jmenným.

A. Z následujících tvrdicích vět učiněte věty záporné, tázací a záporně tázací.

1. Das Wetter ist schön. — 2. Der Mensch ist schwach. —
 3. Du rechnest schnell. — 4. Ihr dürft spielen. — 5. Du kannst schön singen. — 6. Wir sollen arbeiten. — 7. Es ist heute kalt.

B. Následující věty přeložte do němčiny slovosledem ve pravidle a) svrchu naznačeným.

1. Krásné město jest Praha. — 2. Krásně mluvíš, ale nemluvíš upřímně. — 3. Šťasten jest rolník. — 4. Dlouhá jest cesta naše. — 5. Krátký jest život náš. — 6. Rádi pracujeme. — 7. Chybíti může každý člověk.

B. Úkoly cvičebné o tvarosloví.

I. Jméno podstatné.

a) Sklonění slabé.

Úkol 25.

(Vzor der Mensch. Mluv. nauky §. 21.)

Nom. Der Mensch ist sterblich. — Wer oder was ist sterblich?

Gen. Der Kopf des Menschen ist schön. — Wessen Kopf ist schön?

Dat. Dem Menschen ist die Heimat thener. — Wem ist die Heimat thener?

Akk. Die Wissenschaft veredelt den Menschen. — Wen veredelt die Wissenschaft?

A. 1. Die Menschen fehlen oft. — 2. Gott ist der Richter der Menschen. — 3. Gott ist den Menschen gnädig. — 4. Das Unglück veredelt die Menschen. — 5. Die Gesellen müssen dem Herrn arbeiten.

(Se členem neurčitým, ve množném čísle bezé členu.)

6. Hier wohnt ein Fürster, dort ist die Wohnung eines Hirten. — 7. Dieses Schloss gehört einem Fürsten. — 8. Jeder Bürger achtet einen Helden. — 9. Menschen, seid gebildig! — 10. Der Meister sucht einen Gesellen. — 11. Der Meister sucht Gesellen. — 12. Der Fleischer schlachtet einen Ochsen. — 13. Der Knabe filtert Späßen.

B. 1. Dobré srdce zdobí člověka. — 2. Kůň jest člověku (lidem) velmi prospěšen. — 3. Nouze jest učitelkou člověka (lidí). — 4. Lidé jsou smrtelní. — 5. Práce živí člověka (lidí).

(Se členem neurčitým.)

6. Chybují, neboť jsem člověk. (Množným číslem?) — 7. Zde bydlí pastýř. (Množ. č.) — 8. Tento hoch jest syn pastýřův. — 9. Ona zahrada náleží knížeti. — 10. Čeledín krmí vola (voly).

Úkol 26.

1. Náměstky welcher který? dieser tento, jener onen, mancher mnohý, jeder každý, aller všecken sklánějí se jako člen určity.

Říkejte ve všech pádech: Dieser Fürst, jener Graf, mancher Herr, jeder Christ, alle Christen, welcher Soldat?

2. Náměstky přisvojovací mein, dein, sein, ihr, sein, unser, euer, ihr a neurčitá kein sklánějí se v jednotném čísle jako člen neurčity, ale v množném jako člen určity.

Sklánějte podstatná jména der Fürst, der Hirt, der Herr s náměstkami přisvojovacími.

A. 1. Wem gehört jener Pfau? — 2. Welchem Fürsten gehört dieses schöne Land? — 3. Wo ist die Herde dieses Hirten? — 4. Wer ist jener Herr? — 5. Wie viel zahlt der Meister jedem Gesellen? — 6. Sind alle Gesellen geschickt? — 7. Mancher Geselle ist geschickt, aber nicht jeder ist fleißig.

B. 1. Kennst du jene Herren? — 2. Dieser alte Herr ist unser Fürst; jener junge Herr ist ein Graf. — 3. Der junge Graf ist unserem Herrn Fürsten sehr ähnlich. Sind sie nicht verwandt? — Freilich, der Graf ist ein Neffe unseres Herrn Fürsten; denn seine Mutter ist eine Schwester des Fürsten. — 4. Jeder Bürger liebt unseren Fürsten. — 5. Der Knecht flittert unsere Ochsen.

C. 1. Kterému člověku není jaro milé? — 2. Kde jest obydlí tohoto pána? — 3. Kterého tovaryše chválí mistr? — 4. Pravý křestan ctí každého člověka. — 5. Bůh jest všem lidem dobrým otcem. — 6. Který pán bydlí zde? — 7. Každý občan ctí naše vojiny. — 8. Nás pastýř jest chud. — 9. Veselá píseň jest radošť našeho pastýře.

Položte slova proloženým písmem vyznačená (C. 5. 7. 8. 9.) ze množného čísla v jednotné a naopak.

Úkol 27.

Pastýřův pes, pastýřova chýže, pastýřovo dítě, der Hund des Hirten, die Hütte des Hirten, das Kind des Hirten; knížecí zahrada der Garten des Fürsten; pěnkavčí hlas die Stimme des Finken, srst medvědi das Fell des Bären, maso volské das Fleisch des Ochsen.

Přídavná jména přisvojovací a vztažná lze překládati do němčiny genitivem jména podstatného.

(Slova dle vzoru der Hase. Ml. n. §. 23.)

A. 1. Die Affen sind boshaft. — 2. Der Blick des Affen ist unftet. — 3. Der Mensch zähmt die Affen. — 4. Mancher Hund ist einem Affen ähnlich. — 5. Die Bären sind nicht so stark wie die Löwen. — 6. Die Spatzen sind dem Bauern lästig. — 7. Ein kluger Bauer flittert die Ochsen gut. — 8. Der Rabe krähtzt. — 9. Die Stimme des Raben ist unangenehm. — 10. Die Raben leben lange. — 11. Wer ist der Erbe des Grafen? — 12. Ein wahrer Christ achtet jeden Menschen, den Christen, den Juden, den Türkern und den Heiden. — 13. Nur Thoren schmähcn den Bauern. — 14. Die Böhmen und die Polen, die Russen und die Serben sind Slaven. — 15. Das Fleisch des Ochsen ist zähe. — 16. Das Gefieder des Pfauen ist bunt.

B. 1. Opice jest mlsná. — 2. Kde žijí opice? — 3. Lidé ochočují opice. — 4. Venku čeká posel. — 5. Očekáváte-li posla? — 6. Služba poslů jest obtížná. — 7. Můj otec jest tomuto hochu kmotrem. — 8. Čechovi jest otčina tak milá a drahá jako Němci a Francouzovi. — 9. Líbezná jest pastýřova píseň. — 10. Krásná a slavná jest vlast Čechů. — 11. Maso krka včínení chutné. — 12. Kůže medvědí jest drsná. — 13. Lví kůže jest drahá.

b) Sklonění silné.

První silné sklonění.

Úkol 28.

(Slova dle vzoru der Tag. Mluv. nauky §§. 26.—28.)

A. 1. Die Tage sind nicht immer so schön wie die Abende. — 2. Die Hunde verfolgen den Hirsch. — 3. Manche Affen sind den Hunden ähnlich. — 4. Der Hirsch entflieht dem Hund. — 5. Die Arme mancher Affen sind sehr lang. — 6. Der Körper des Tales ist schleimig. — 7. Ist das Fleisch der Hechte auch so schmackhaft wie das Fleisch der Ale? — 8. Wer verkauft hier Honig? — 9. Gott ist der König der Könige.

B. 1. Očekáváte-li dnes návštěvy? — 2. Psi štěkají; slyší již naše kroky. — 3. Nedrážděte psů! — 4. Kdo zde prodává sýr? — 5. Zima trvá tři až čtyři měsíce. — 6. Víno bývá mladíkům škodlivé. — 7. Víno nebývá starcům škodlivé. — 8. Vojáni, budte králi věrní!

Haben míti.

Jch habe mám, mívám
du hast
er, sie, es hat

wir haben
ihr habet
sie haben.

C. 1. Die Jäger haben viele Hunde. — 2. Der Graf hat vier Rappen. — 3. Herr Fürster, haben Sie nicht vier oder fünf Hasen? — 4. Ein böser Mensch hat keine Freunde. — 5. Habet ihr oft Besuche? — 6. Hast du einen Brief?

D. 1. Osel a kůň mají kopyta. — 2. Kolik hochů má Váš soused? — 3. Nás soudí má jen jednoho hocha. — 4. Nás pan lesník má dva pávy a tři nebo čtyři sokoly. — 5. Máš-li mnoho přátel?

Úkol 29.

(Slova dle vzoru der Graft. Mluvn. n. §§. 29.—30.)

A. 1. Wir haben heute Gäste. — 2. Erwartet ihr nicht auch einen Gast? — 3. Der Bach murmelt. — 4. Die Bäche murmeln. — 5. Das Murmeln der Bäche ist lieblich. — 6. Die Hähne krähen. — 7. Ein rother Kamm zierte den Kopf des Hahnes. — 8. Wie viel Köpfe, so viel Sinne. — 9. Wie viel Röcke hast du? — 10. Der Strom braust. — 11. Nicht alle Ströme sind tief, nicht alle Bäche sind seicht. — 12. Der Besitz eueres Arztes ist sehr groß. Sein Haus ist ein wahrer Palast, und seine Meierhöfe erwecken den Reid mancher Führsten und Grafen. — 13. Der Fluss rauscht. — 14. Ist das Stauchsen des Flusses nicht angenehm? — 15. Die Moldau, die Wottawa, die Sazawa, die Vergau, die Eger, die Elbe sind Flüsse. — 16. Der Töpfer verfertigt Töpfe und Krüge. — 17. Die Füße des Hirsches und des Hasen heißen Läufe. — 18. Die Stürme berauben die Bäume ihres Schmuckes. — 19. Die Frösche schaden den Bäumen. — 20. Die Stämme der Bäume sind dick, die Äste und Zweige sind dünn. — 21. Höret die Gesänge unserer Gäste! — 22. Der Diener erfüllt die Aufträge seines Herrn. — 23. Ein Palast hat viele Säle.

B. 1. Voda potoků bývá obyčejně čista. — 2. Žáby jsou kořistí čápů. — 3. Zahradník sází stromy. — 4. Mrazy škodí stromům. — 5. Věže bývají sídlem čápů. — 6. Vlci a lišky jsou podobni psům. — 7. Komu náležejí tyto domy? — 8. Každé horké jídlo jest zubům škodlivé. — 9. Truhlář zhotovuje stoly, skříně, židle a rakve. — 10. Některé houby jsou jedovaté. — 11. Mnich zahradník zhotovuje košíky. — 12. Krk labutí jest bílý, ale nohy jsou černé.

Úkol 30.

Jména rodu ženského dle vzoru die Kraft. (Ml. n. §§. 31.—34.)

A. (Se členem určitým.) 1. Die Nacht weicht dem Tage, und der Tag muss der Nacht weichen. — 2. Der Mond und die Sterne ver-

scheuchen die Finsternis der Nacht. — 3. Die Dämmerung verkündigt die Nacht. — 4. Der Winter ist nahe; die Tage werden kurz, die Nächte werden lang. — 5. Der Lohgerber gerbt die Häute der Ochsen und Kühe. — 6. Die Wände der Gräfte sind gewöhnlich feucht. — 7. Die Schale der Nuss ist hart, aber der Kern ist schmackhaft. —

(Se členem neurčitým.) 8. Die Magd schlachtet eine Gans. (Mn. číslem?) — 9. Die Ente ist einer Gans ähnlich. — 10. Das Gefieder einer Gans ist entweder weiß oder grau. — 11. Die Maus benagt gern eine Frucht; sie zernagt oft auch eine Nuss. (Množ. číslem.)

(S náměstkami a číslovkami.) 12. Kennst du diese Stadt? — 13. Sind die Bewohner eurer Stadt reich? — 14. Gärten sind eine schöne Zierde unserer Städte. — 15. Wie viel Städte hat unser Bezirk? — 16. Jedes Werk unserer Hände ist vergänglich. — 17. Töchter, seid so fleißig wie eure Mutter! — 18. Kenntnisse beglücken den Menschen.

B. 1. Máme dvě ruce a dvě nohy. — 2. Nohy opice jsou podobny rukoum člověka. — 3. Služka podškubává husy. — 4. Vřelá píce škodí kravám. — 5. Nemocný člověk nemá síly. — 6. Nemoc přemáhá síly člověka. — 7. Krk husy není tak dlouhý jako krk labutě. — 8. Dcery, budte matce pomocny!

Předložka mit klade se s dativem: Die Kinder spielen mit dem Ball (míčem). Die Mutter arbeitet mit den Töchtern (s dcerami.)

C. 1. Pracujeme rukama. — 2. Porázíme stromy seknerou. — 3. Otec pracuje se synem. — 4. Sluha cestuje s pánum. — 5. Děti chytají míč rukou.

Úkol 31.

Jména rodu středního dle vzoru das Schaf. (Ml. nauky §§. 35. - 37.)

A. 1. Das Schaf blüft. — 2. Das Kinn des Schafes ist bartlos. — 3. Junger Klee ist dem Schafe schädlich. — 4. Der Fleischer schlachtet das Schaf. — 5. Die Schafe kennen den Hund des Hirten. — 6. Die Milch der Schafe ist fett. — 7. Der Knecht reicht den Schafen Heu. — 8. Der Hirt zählt die Schafe.

Slova proloženým písmem vytčená (příkl. 1.-8.) proneste se členem určitým, s některou náměstkou ukazovací a s některou přisvojovací.

B. 1. Mein armer Bruder war fast ein Jahr frank. — 2. Eine dicke Mähne zierte den Hals des Rosses. — 3. Der Nutzen der Metalle ist groß. — 4. Böhmen hat viele Erze, aber es hat kein Salz. — 5. Wir kämmen die Haare mit dem Kamme. — 6. Die Hunde suchen

ein Reh. — 7. Die Beine der Kamele sind schmächtig, aber die Knie sind breit. — 8. Die Bedürfnisse der Hirten sind gering. — 9. Vier Dinge sind ähnlich: das Leben, ein Tag, ein Jahr, eine Reise.

B. 1. Ovce líží rády sůl. — 2. Sůl jest člověku i zvířatům potřebou. — 3. Vlhký vzduch jest ovčím škodliv. — 4. Prsa koně jsou široká. — 5. Čeledín napájí koně. — 6. Srny nesnadno krotnou. — 7. Olovo a cín jsou kovy. — 8. Měsíc jest část roku. — 9. Brány města jsou otevřeny.

Druhé silné sklonění.

Úkol 32.

Ich achte meinen Lehrer, ctím svého učitele,
du achtest deinen Lehrer, ctíš svého učitele,
er achtet seinen Lehrer, (on) ctí svého učitele,
sie achtet ihren Lehrer, (ona) ctí svého učitele,
es (das Kind) achtet seinen Lehrer, (dítě) ctí svého učitele,
wir achten unseren Lehrer, ctíme svého učitele,
ihr achtet euren Lehrer, ctíte svého učitele,
sie achten ihren Lehrer, (oni, ony, ona) ctí svého učitele.

Podstatná jména dle vzoru der Lehrer. (Ml. n. §§. 38.—39.)

A. 1. Lobt der Herr Lehrer seine Schiller? — 2. Ein guter Schiller ist seinem Lehrer dankbar. — 3. Schiller, seid gehorsam! — 4. Die Schiller lieben ihren Lehrer. — 5. Wie viel zahlt Ihr Herr Vater seinen Arbeitern? — Er zahlt manchem Arbeiter zwei bis drei Gulden täglich, aber ein ungeschickter Arbeiter verdient kaum einen Gulden. — 6. Schenket diesem Bettler einen Kreuzer! — 7. Manchem Menschen sind seine Fehler nicht bekannt. — 8. Ist der Wanderer des Weges kundig? — 9. Ich habe diese Stiefel schon vier Monate und einige Tage, und sie sind noch gut. — 10. Wie lange hast du deine Stiefel? — 11. Die Tage des Frühlings und des Sommers sind heiter, die Tage des Herbstes und des Winters sind trüb.

B. 1. Všickni žáci jsou učitelům rovně milí. — 2. Učitel nehaní žáka, nýbrž haní vady jeho. — 3. Křídla orlí jsou veliká a silná. — 4. Ukažte pocestnému cestu! — 5. Obuvník zhotovuje boty a střevíce. — 6. Vaše sesle jsou těžké. — 7. Podejte tomuto starci sesli! — 8. Měkký chléb nadýmá žaludek. — 9. Taliře jsou kulaté. — 10. Vítr rozhání mlhy. — 11. Šrst kuny jest pěkná. — 12. Brouci mají čtyři křídla. — 13. Žáci, budte svým učitelům vděčni! — 14. Obuvník, krejčí, truhlář, zámečník, pekař, řezník jsou řemeslníci.

Úkol 33.

(Podstatná jména dle vzoru der Vater. Ml. n. §§. 40.—41.)

A. 1. Ich habe zwei Äpfel. — 2. Schenke deinem Bruder einen Äpfel! — 3. Jeder Mensch hat Fehler und Mängel. — 4. Jeder Vogel hat zwei Füße und zwei Flügel. — 5. Die Vögel sind dem Menschen nützlich und angenehm. — 6. Die Früchte sind den Vögeln verderblich. — 7. Der Schlaf ist ein Bruder des Todes. — 8. Seid euren Brüdern behilflich! — 9. Liebet und achtet eure Brüder! — 10. Die Krägen deiner Röcke sind zu breit. — 11. Sind schon die Läden offen? — 12. Der Ofen ist warm, aber es ist hier dennoch kalt, denn die Thürre ist fast beständig offen. — 13. Sind die Fensterläden nicht schadhaft? — 14. Unser Acker ist fruchtbar. — 15. Der Regen erfrischt die Acker. — 16. Deine Mutter ist die Schwester meines Vaters; unsere Väter sind also Schwäger. — 17. Der Wert unserer Acker ist ungefähr dem Werte eurer Gärten gleich.

B. 1. Jádro jablka jest hnědé. — 2. Jablka jsou chutné ovoce. — 3. Čápi chytají žáby zobákem. — 4. Zobák některých ptáků jest křivý. — 5. Můj malý bratr rád krmívá ptáky. — 6. Často bývají synové otcům nepodobní. — 7. Můj otec má jednoho bratra, má mátka má čtyři bratry; mám tedy pět strýců. — 8. Krejčí zhotovuje kabáty a pláště. — 9. Hrnčíř dělá hrnce a staví kamna. — 10. Otče, jak veliká jest asi cena našich rolí? — 11. Tato nit jest hrubá. — 12. Zahradníci vzdělávají pilně své zahrady.

Úkol 34.

(Podstatná jména rodu stř. dle vzoru das Fenster. — Podstatná jména zdrobnělá. Ml. n. §§. 42.—44.)

A. 1. Der Glanz des Kupfers ist nicht so schön wie der Glanz des Goldes und des Silbers. — 2. Hast du nicht mein Messer? — 3. Es ist hier sehr heiß. Öffnet die Fenster! — 4. Der Geiz ist ein Laster. — 5. Der Reichtum ist nicht selten eine Quelle des Lasters. — 6. Der Neid ist ein Zeichen des Geizes. — 7. Das Gemüse ist ein gesundes Nahrungsmittel. — 8. Die Bauern verkaufen ihr Getreide. — 9. Hörst du nicht ein Geschrei? — 10. Seid der Gebote Gottes immer eingedenkt! — 11. Die Bewohner mancher Gebirge sind sehr arm. — 12. Prag hat viele Klöster.

13. Ich höre ein Glöcklein. — 14. Kinder, seid still wie die Männchen! — 15. Welches Thierchen muss beständig sein Häuschen schleppen? — 16. Mein Bruder ist noch ein kleines Knäblein. — 17. Höflichkeit ziemt den Knaben ebenso wie den Mädchen.

B. 1. Obilí, zelenina, maso, mléko, máslo jsou potraviny. — 2. Ukaž svůj nůž! — 3. Všecky naše nože jsou tupé. — 4. Kováři kují železo. — 5. Užitek železa jest veliký. — 6. Hněv ztrpčuje člověku život. — 7. Okna této budovy jsou vysoká a široká. — 8. Otvíráte zřídka okna. — 9. Nejen hoši, ale i děvčata milují hru. — 10. Obilí zraje již. — 11. Život člověka podoben jest žití stromu.

Ukol 35.

Souminulý čas oznamovacího způsobu slovesa se n býti.

*Ich war byl, a, o jsem wir waren byli, y, a jsme
du warst byl, a, o jsi ihr wart byli, y, a jste
er, sie, es war byl, a, o (jest) sie waren byli, y, a (jsou).*

Třetí silné sklonění.

(Podstatná jména dle vzoru d er W a l b. Ml. nauky §§. 45.—46.)

A. 1. Ein sittsamer Mensch ist Gott und den Menschen lieb. — 2. Der Schatten der Wälder ist angenehm. — 3. Der Leib der Frösche ist fast so weich wie der Leib der Würmer. — 4. Die Slaven waren ehedem Heiden; Berge, Flüsse und Wälder waren der Sitz ihrer Götter. — 5. Der Fleiß ist die Quelle des Reichtums, aber Reichthümer sind nicht immer die Quelle des Fleisches. — 6. Über die Kräfte eures Körpers und eures Geistes! — 7. Wer sind diese Leute? — 8. Ehrenab, ehret die Männer und die Greise! — 9. Die Landleute bebauen fleißig ihre Äcker. — 10. Gott belohnt den Fleiß des Landmannes. — 12. Die Stämme der Bäume und Sträucher sind holzig. — 12. Wo warst du so lange? Wo war dein Bruder? — Wir waren draußen. — 13. Waret ihr fleißig? — 14. Ich war nie krank.

B. 1. Vášeň zeslabuje tělo i ducha. — 2. Čápi hubí žáby a červy. — 3. Lidé nejsou bohové. — 4. Plňte přikázání Boží (Boha)! — 5. Stádo jest bohatstvím rolníkovým. — 6. Muži sluší zmužilost, jinochu skromnost. — 7. Čím byl tvůj otec? — 8. Můj otec byl kupcem. — 9. Tito pánové jsou kupci. — 10. Blažení jsou rolníci. — 11. Mnozí lidé nebyli nikdy nemocni. — 12. Slované jsou většinou rolníci. — 13. Nebyl-li jsi nemocen? — Nikoli, jsem stále zdráv. — 14. Proč jste byli smutní?

Úkol 36.

(Podstatná jména dle vzoru das Dorf. Ml. n. §§. 47.—48.)

A. (Slova s kmenovou hláskou **a** neb **o**.) **1.** Die Dächer unserer Häuser sind fest. — **2.** Das Dach jenes Hauses ist schon schadhaft. — **3.** Wie viele Dörfer hat das ganze Land? — **4.** Sind die Einwohner dieses Dorfes Böhmen? — **5.** Die Bewohner der Dörfer sind arbeitsam und sparsam. — **6.** Die Söhne des Herrn Grafen besuchen fast jeden Tag unser Dorf. — **7.** Ist das gräßliche Schloss groß und schön? — Es ist schön, aber nicht sehr groß. — **8.** Der Soldat dient dem Vaterlande. — **9.** Der Klee hat gewöhnlich drei oder fünf Blätter; wir finden selten einen Klee mit vier oder mit sechs Blättern. — **10.** Die Mäher mähen das Gras. — **11.** Die Wölfe sind den Lämmern gefährlich. — **12.** Wie viel Räder hat ein Wagen? — **13.** Die Christen besuchen die Gräber ihrer Verwandten und Freunde. — **14.** Die Widder stoßen mit den Hörnern. — **15.** Der Friede beglückt die Völker.

B. **1.** Kolik dyorů má vaše vesnice? — **2.** Všickni obyvatelé naší vesnice jsou Čechové. — **3.** Střechy věží jsou špičaté. — **4.** Lázně sílí tělo. — **5.** Jsou-li sklenice čistý? — **6.** Sklo je křehké. — **7.** Bednář zhotovuje sudy. — **8.** Prodává-li zdejší sklenář kalamáře? — **9.** Listí stromů žloutne již. — **10.** Vrata jsou stále otevřena. Je-li zámek porouchán? — **11.** Tráva jest již zelená. — **12.** Užitek trav jest veliký. — **13.** Řezník kupuje telata, ovce a jehňata.

Úkol 37.

(Ml. n. §§. 48.—51.)

A. (Slova s kmenovou hláskou **u**, **au**.) **1.** Unser Herr Lehrer hat viele Bücher. — **2.** Der Segen des Vaters baut den Söhnen Häuser. — **3.** Wie viel Güter besitzt der Herr Graf? — **4.** Wer verkauft hier Tücher? — **5.** Gräser und Kräuter waren ehedem die Nahrung der Menschen. — **6.** Worte sind nicht Werke. — **7.** Oft bilden zwei Wörter einen Satz. — **8.** Kann auch ein Wort einen Satz bilden? — **9.** Böhmen hat drei Bisthümer und ein Erzbisthum.

(e, i, ie, ei.) **10.** Der Diener putzt die Kleider. — **11.** Die Mutter singt den Kindern ein Lied. — **12.** Der Tischler hobelt die Bretter mit dem Hobel. — **13.** Die Nester der Spatzen sind unrein. — **14.** Die Mutter siedet Eier.

B. **1.** Kuřata hledají zrnka. — **2.** Děti sypou kuřatům zrnka. — **3.** Rohy jsou zbraní hovězího dobytka. — **4.** Stonek zelin jest měkký a šťavnatý. — **5.** Každá matka miluje své

dítě. — 6. Tyto šaty náležejí dětem. — 7. Ryby nemají klapky očních. — 8. Písňe Rusův a Poláků jsou našim písňím velmi podobny. — 9. Krupobití pustoší pole.

c) Sklonění smišené.

A. Jména rodu ženského.

Úkol 38.

(Vzor die Frau. Ml. n. §§. 53.—55.)

A. 1. Wer sind jene Frauen? — 2. Die Kinder dieser Frau sind sehr artig. — 3. Die Pflichten der Hausfrauen sind nicht gering. — 4. Eine Ziffer ist das Schriftzeichen einer Zahl. — 5. Der Tag ist die Zeit der Arbeit. — 6. Wie heißen die vier Jahreszeiten? — 7. Die Arbeiten der Landleute sind schwer; aber süß sind die Früchte ihres Fleisches. — 8. Die Welt liebt das Geld mehr als die Tugenden. — 9. Gott liebt die Wahrheit. — 10. Nicht Worte, sondern Thaten zieren den Mann. — 11. Der Regen erquidet die Saaten. — 12. Ein tapferer Soldat trozt den Gefahren des Krieges. — 13. Die Armut ist eine Tochter der Verschwendigung. — 14. Betrachtet die Schönheiten der Natur! — 15. Unmäßigkeit erzeugt Krankheiten. — 16. Die hiesige Herrschaft hat sieben Meiereien. — 17. Unsere Fürstin hat vier Herrschaften. — 18. Meine Schwestern sind Lehrerinnen.

B. 1. Některé krajiny naší vlasti jsou neúrodny. — 2. Plňte rádi povinnosti své! — 3. Odpovědi Vaše nejsou jasné. — 4. Povězte pravdu! — 5. Nestřídmý člověk jest otrokem svých vášní. — 6. Kde jsou tvé kresby? — 7. Růže jest královna květin. — 8. Zahradnictví jest příjemné zaměstnání. — 9. Zkušenosť jest matka moudrosti. — 10. Život rolníků je školou pořádku, pilnosti a hospodárnosti. — 11. Koruna zdobí hlavu císařův a císařoven, králův a královen.

Úkol 39.

(Vzor die Gabe. Ml. n. §. 56.)

A. 1. Die Erde ist voll der Gaben des Herrn. — 2. Die Säfte der Erde nähren jeden Baum, jeden Strauch und jedes Kraut. — 3. Die Bienen und die Ameisen sind ein Muster des Fleisches. — 4. Die Schwalben sind überall beliebt. — 5. Das Nest der Schwalbe ist niedlich. — 6. Eine graue Wolke verhüllt die Sonne. — 7. Der Ual ist einer Schlange ähnlich. — 8. Der Monat hat vier Wochen,

die Woche hat sieben Tage. — 9. Wölfe sind den Herden gefährlich. — 10. Wie viel Flügel hat eine Fliege? — 11. Schließe die Thüre! — 12. Die Gabeln sind spitzig. — 13. Kaufet einige Semmeln! — 14. Die Wurzeln der Bäume und Sträucher sind holzig. — 15. Die Ratten und die Viper sind Schlangen. — 16. Die Ratten sind unschädlich, aber der Biss einer Viper ist gefährlich. — 17. Die Schwestern meiner Mutter und meines Vaters sind meine Tanten. — 18. Deine Federn sind schlecht.

B. 1. Vlašťovky zvěstují návrat jara. — 2. Vúně růží jest velmi příjemna. — 3. Housenky škodí stromům i květinám. — 4. Vojní čistí denně svó zbraně. — 5. Hlas sovy jest velmi nepříjemný. — 6. Slunce zahřívá zemi. — 7. Tabule jsou černé. — 8. Brambor jest užitečná bylina. — 9. Nejsou-li brambory letos drahé? — 10. Jehly jsou špičaté. — 11. Dcery tvých sester jsou tvé neteře. — 12. Vejce slepic jsou bílá. — 13. Píšeš číslice nezřetelně. — 14. Píšeme pérem. — 15. Kup své sestře několik per!

B. O jménech rodu mužského a středního.

Úkol 40.

(Vzor der Strahl, das Auge. Ml. n. §§. 57.—59.)

A. 1. Die Zeit mildert jeden Schmerz. — 2. Diamanten und Perlen zieren die Kronen der Könige. — 3. Die Schweiz hat viele Seen. — 4. Der Handel bereichert die Staaten. — 5. Die Waffe des Igels sind Stacheln. — 6. Die Strahlen der Sonne vergolden die Gipfel der Berge. — 7. Die Unterthanen lieben ihren König. — 8. Anna, hole deinen Vettern Obst! — 9. Die Sporen klirren. — 10. Das Fleisch des Fasans ist sehr schmackhaft. — 11. Ein kaltes Bad stärkt die Nerven. — 12. Die Augen der Eulen sind rund. — 13. Die Spinne hat acht Augen. — 14. Die Perser nennen die Minister die Augen und Ohren des Königs. — 15. Die Schwestern nährt ein Kind. — 16. Die nackte Erde ist ein hartes Bett. — 17. Die Hausfrau füllt die Betten.

B. 1. Paprsky slunce ozařují lučinu; krůpěje rosý stkvějí se jako démanty. — 2. Udatný vojín nedbá bolesti svých ran. — 3. Míra bolesti mé jest plna. — 4. Ctěte jméno svých předků! — 5. Hustý les zastiňuje jezero. — 6. Naši sousedé platí správně nájemné. — 7. Ostny ježka jsou polohyblivý. — 8. Podejte panu strýci této! — 9. Bažanti jsou drahé jídlo. — 10. Kour jest očím škodliv. — 11. Člověk má dvě oči a dvě uši. — 12. Očima vidíme, ušima slyšíme. — 13. Peřiny jsou měkké.

Úkol 41.

Podstatná jména dvojího nominativu v jednotném čísle. (Ml. n. §§. 60.—61.)

A. 1. Kinder, erfüllt gehorsam den Willen energer Eltern! — 2. Die Geschichte verherrlicht den Namen vieler Helden. — 3. Die Raupen verursachen dem Gärtner vielen Schaden. — 4. Gott sind alle unsere Gedanken bekannt. — 5. Die Menschen schenken der Wahrheit nicht immer Glauben. — 6. Die Funken sprühen. — 7. Ein schlechter Bürger stört den Frieden der Gemeinde. — 8. Mein Herr, wie ist Ihr werter Name? — 9. Tropfen höhlen langsam Felsen aus. — 10. Ein friedlicher Mensch hat überall Frieden. — 11. Die Schwämme haben keinen Samen. — 12. Das Wort ist der Vorte des Gedankens. — 13. Ein unfolgsames Kind betrübt das Herz der Mutter.

B. 1. Jazyk jest poslem srdce. — 2. Písmena jsou písemná znaménka hlásek. — 3. Čechové, buděte hodni jména svých protecův! — 4. Budiž věren víře otců svých! — 5. Vojáni milují válku, občané milují pokoj. — 6. Člověk nebývá vždy pámem své vůle. — 7. Malá jiskra může způsobiti požár. — 8. Boh zná všecka přání tvého srdce.

Úkol 42.

Slovosled nepřímý ve větě jednoduché.

Chceme-li některou část věty s větším důrazem vytknouti než podmět, klade se slovo to na první místo; za ním klade se sloveso a pak teprv podmět. Taký pořádek slov nazývá se **slovosledem nepřímým** čili **převratem**.

Slovo důrazně vytčené. Sloveso. Podmět.

Schon	ist	das Korn	reif.
Heute	ist	das frische Kind	ruhig.
Oft	fehlen	wir.	

A. Převedte následující věty ve slovosled nepřímý, kladouce slova proloženými písmeny vyznačená na první místo.

1. Das Wetter ist herrlich. — 2. Der Mensch ist schwach und gebrechlich. — 3. Die Rose und das Veilchen blühen lieblich. — 4. Es regnet heute. — 5. Der liebe Gott ist überall. — 6. Der Gesang der Nachtigall ist lieblich. — 7. Du bist heute nicht so lustig wie gewöhnlich. — 8. Wir sehen mit den Augen. — 9. Der Wille der Eltern soll den Kindern heilig sein.

B. Přeložte nepřímým slovosledem naznačeným již ve větách českých:

1. Krásně mluvíš, ale nemluvíš upřímně. — 2. Nesnadně jest učení, ale sladká jest odměna jeho. — 3. Zde pršíva zřídka. — 4. Dnes není horko. — 5. Blažen jest rolník; pokojný jest život jeho. — 6. Vratké je všecko štěstí pozemské. — 7. Lháři nikdo nechce věřiti.

II. Deklinace podstatného jména s předložkami.

Úkol 43.

Akkusativ s předložkami durch, für, gegen, ohne, um.

durch: 1. Der Weg führt durch den Wald. Cesta vede lesem (skrze les).

2. Durch Arbeit werden die Menschen reich. Prací bohatnou lidé.

für: 1. Die Eltern sammeln Vermögen für ihre Kinder. Rodiče shromažďují jmění pro své dítky (svým dítkám).

gegen: 1. Das Heer marschiert gegen den Feind. Vojsko táhne na nepřítele (proti nepříteli).

ohne bez: Unser Graf reist nie ohne einen Diener (bezé sluhy).

um: 1. Der Nachbar baut eine Mauer um den Garten. Soused staví zeď kolem zahrady.

2. Käufe um einen Gulden Äpfel (za zlatý)!

3. Es ist still wie um Mitternacht (o půlnoci).

Za cvičení ústní:

1. Der Weg führt durch den Wald. Podle tohoto příkladu utvořte německé věty, kladouce pád předložkový nejprve se členem určitým, pak se členem neurčitým a s náměstkami: Cesta vede zahradou — domem — dvorem — městem — ulicí — vesnicí — zámkem — hradem — zahradami,
2. Náš obuvník pracuje pro vojsko — pro měšťany — rolníkům — kupcům — našemu lékaři — otci — matce — mé sestře — mému bratrovi.
3. Máme povinnosti k (gegen) Bohu (bezé členu) — k lidem — ku vlasti — k císaři — rodičům — ků bratrům — ke svým přátelům.
4. Život bez práce — bez přátel — bez radosti.
5. Pracujeme za (um nebo für) mzdu — za peníze — za stravu.

A. 1. Die Mutter näht Hemden für die Kinder. — 2. Käufe den Knaben um einige Kreuzer Kirschen! — 3. Hat der Herr Pfarrer

einen Garten? — Nein, er hat nur ein Häuschen ohne Garten. — 4. Seid artig gegen die Diener euerer Eltern! — 5. Manche Eltern sind zu nachsichtig gegen ihre Kinder. — 6. Die Turteltauben haben einen Streifen um den Hals. — 7. Um welche Stunde speiset ihr? — 8. Danket den Eltern für jede Wohlthat! — 9. Spiele nicht um Geld! — 10. Um Weihnachten sind die Tage kurz. — 11. Ein Leben ohne Arbeit ist kein Leben. — 12. Bittet Gott nicht um Reichtümer, sondern um Gesundheit! — 13. Wodurch nützt das Schaf dem Menschen? — 14. Gehe durchs (= durch das) Haus! — 15. Die Jugend muss Kenntnisse fürs (= für das) Leben sammeln.

B. 1. Cesta lesem jest příjemna. — 2. Nebuděte nezdvořili ke svým druhům! — 3. Vojín bojuje pro vlast a krále. — 4. Smutný jest život bez přítele. — 5. Matka kupuje dětem (für) ovoce. — 6. Co žádá truhlář za tento stůl? — 7. Jděte domem! — 8. Jděte kolem zahrady! — 9. Dítě prosí o chléb.

Úkol 44.

Dativ s předložkami **mit**, **anßer**, **bei**, **gegenüber**, **mit**.

Mit: 1. Die Magd holt Kohle aus dem Keller. Služka přináší uhlí ze sklepa.

2. Der Tuchmacher versiegt Tuch aus Wolle (z vlny).

außer mimo, kromě: Ich habe außer der Schwester noch zwei Brüder (mimo sestru nebo kromě sestry).

bei: 1. Ein Schüler rechnet bei der Tafel (u tabule).
2. Die Schwester wohnt bei der Tante (u tety).
3. Seid bei dem Unterrichte aufmerksam (při vyučování, za vyučování)!

gegenüber: Gegenüber der Thilre ist ein Fenster (naproti dveřím).

mit: 1. Die Schüler rechnen mit dem Lehrer (s učitelem).
2. Der Schmied schmiedet das Eisen mit dem Hammer (kladivem).

Vyjádřete po německu: Přicházím z kostela, ze školy, ze zahrady, ze stodoly. Bydlíme naproti zámku, dvoru, lesu, věži. Sedím u kamen, u dveří, u okna. Otec přichází s přítelem, s dítětem, s dcerou, se synem, s dětmi, se sluhou, s dělníky.

A. 1. Die Winzer pressen den Wein aus den Trauben der Rebe. — 2. Die Kinder sind mit der Mutter bei dem Großvater. — 3. Gegenüber der Kirche ist das Bezirksgericht. — 4. Die Mädchen zieren ihre Hüte mit Sträußen. — 5. Spielt nicht mit Feuer! — 6. Der Tischler arbeitet mit der Säge, mit dem Bohrer, mit dem Hammer und mit

dem Hobel. — 7. Ein artiger Knabe trinkt nicht aus dem Krüge, sondern aus einem Glase. — 8. Mit der Schere schneiden wir.

B. 1. Oráč vyvádí voly ze chléva. — 2. Bydlím u svého poručníka. — 3. Hrnčíř dělá hrnce z hlín. — 4. Žáci, budete i mimo školu způsobní! — 5. Bydlíme naproti škole. — 6. Můj bratr jest úředníkem u okresního soudu. — 7. Matka češe dítěti vlasy hřebenem. — 8. Země živí byliny svými šťavami. — 9. Jehlou šijeme. — 10. Čím píšeme?

Úkol 45.

Dativ s předložkami **nach**, **seit**, **von**, **zu**.

nach: 1. Die Bögel wandern nach (dem) Süden. Ptactvo stěhuje se na jih. — Wohin reiset ihr? Wir reisen nach Prag (do Prahy). **Nach Hause** (beze členu) **domů**.

2. Nach der Ernte ist es traurig auf den Feldern (po žních).

seit od (o čase toliko): Mein Bruder ist seit dem Winter krank (od zimy).

von: 1. (Odkud?) Das Vieh kehrt von der Weide heim. Dobytok vrací se s pastvy. Ich komme von Prag (z Prahy).

2. o k o h o ? Ich erwarte einen Brief von meinem Bruder.

3. z (o látce): Dieser Ring ist nicht von Gold (ze zlata).

4. o (o předmětu vypravování): Die Geschichte erzählt von dem Heldenmuthe der Griechen und Römer. Dějepis vypravuje o rekovství Řeků a Římanů.

zu: 1. *k, ke, ku* (ke komu?) Der Diener reist zu seinen Eltern.

2. při jménech měst a vesnic na otázku k d e ? Der bairische König hat seine Residenz in München. Bavorský král má své sídlo ve Mnichově. — **Zu Hause doma**.

3. o, v (o č a s e): Zu Mittag speiste ich bei dem Onkel (v poledne).

4. (o účelu). Ich reise zu meinem Bergmühlen. Cestuji k u své závadě nebo pro svou závadu.

Vyjádřete po německu: Po práci, po žni, po jídle, po hře. Ze zlata, stříbra, železa. Jdu k otci, ku sestře, k lékaři a. p.

A. 1. Wir reisen nach Wien. — 2. Jener Herr reist von Prag nach Brünn. — 3. Seit Weihnachten war ich nicht zu Hause. —

4. Der Großvater erzählt den Enkeln von seiner Jugendzeit. — 5. Der Landmann träumt von dem Glück des Königs und der König von der Stube des Landmanns. — 6. Zu Weihnachten spielen wir um Nüsse. — 7. Zwei Wege führen zu der (zur) Stadt. — 8. Blicket zum (= zu) dem Himmel auf! — 9. Niemand ist vor dem Tode wahrhaft

glücklich. — 10. Ist der Vater zu Hause? — 11. Woher kommt Ihr? Wir kommen von Böhlen und gehen nach Königgrätz. — 12. Ich komme vom (= von dem) Arzte. — 13. Kommet schon nach Hause!

B. 1. Zdejší továrna od jara nemá dělníků. — 2. Zde máš vánoční dar od strýce. — 3. Matko, vypravuj nám o dědečkovi! — 4. Noční spánek poskytuje člověku síly ku práci. — 5. Cestuji do Prahy ku bratrovi. — 6. S věže vlaje prapor. — 7. Po práci odpočíváme. — 8. Člověk bývá po nemoci slab. — 9. Byl-li jsi včera doma?

Ukol 46.

Genitiv s předložkami *anstatt* (statt), *diesseits*, *jenseits*, *mittels*, *unweit*, *während*, *wegen*.

Anstatt = *statt na místě*: Die Vögel haben Flügel statt (anstatt) der Vorderflüße. Ptáci mají křídla na místě předních nohou.

diesseits *před*, *jenseits* *za*: Diesseits des Böhmerwaldes wohnen Böhmen, jenseits des Böhmerwaldes Bayern. Před Šumavou bydlí Čechové, za Šumavou Bavori.

mittels (= vermittelst) překládá se pouhým instrumentálem. Mittels eines Schlüssels öffnen wir das Schloss. Klíčem. otvíráme zámek.

unweit *nedaleko*: Das Forsthäus ist unweit des Waldes Myslivna jest nedaleko lesa.

während: Während meiner Krankheit war meine Mutter beständig zu Hause (za mé nemoci). — Die Schüler sitzen während des Unterrichtes (při vyučování, za vyučování).

wegen *pro* (o příčině). Mancher Schüler macht wegen seiner Unaufmerksamkeit keine Fortschritte. Mnohý žák pro svou nepozornost nedělá prospěchu.

Vyjádřete po německu: Před řekou, za řekou — za potokem, za vrchem, za lesem. Za deště, bouřky, při učení, při kázání a p.

A. 1. Die Länder diesseits der Donau sind sehr fruchtbar. — 2. Während eines Krieges haben die Handwerker gewöhnlich wenig Arbeit. — 3. Der Weiße Berg liegt unweit der Stadt Prag. — 4. Die Vögel fliegen mittels der Flügel und gehen, hüpfen, klettern und schwimmen mittels der Füße. — 5. Die Vögel haben statt der Lippen einen Schnabel. — 6. Die Mutter kann wegen der Krankheit ihres Kindes nicht ausgehen.

B. 1. V zimě máme místo deště sníh. — 2. Bydlíme nedaleko kostela i školy. — 3. Ptáci mají na místě rukou křídla.

- 4. Za války rádlo rezaví. — 5. Mnozí lidé za mořem hledají štěstí. — 6. Liška zřídka plní blíže svého obydlí. — 7. Při kázaní budete pozorliví! — 8. Za bouřky bývají ulice prázdný. — 9. Před řekou jsou naše pole, za řekou jsou pole naší tety. — 10. Rolníci chovají dobytek pro užitek. — 11. Ryby dýchají žábrami. — 12. Matka trestá dítě pro neposlušnost.
-

Úkol 47.

Předložky dvojího pádu.

Předložky **an**, **auf**, **hinter**, **in**, **neben**, **über**, **unter**, **vor**, **zwischen** kladou se na otázku **kde** (wo)? **s dativem**, ale na otázku **kam** (wohin)? **s akkusativem**.

an 1. o místě n a, u, po, ke: An der Thüre ist eine Aufschrift. Kde?

auf na: Auf dem Tische liegt ein Ring.

hinter za: Hinter dem Hause ist ein Garten.

in ve: Die Kinder sind in der Schule.
In jedem Teiche sind Frösche.

neben vedle: Neben dem Fenster steht ein Tisch.

über nad: Über dem Bett hängen Bilder.

unter 1. pod: Das Kind hat kein Kissen unter dem Kopfe.

2. mezi: Der Adler ist der König unter den Vögeln.

vor před: 1. Vor dem Hause sind zwei Bäume.

zwischen mezi (je-li řeč o dvou předmětech): Zwischen zwei Bergen liegt ein Thal.

Die Äste des Baumes reichen an die Mauer. Kam?

Lege den Ring auf den Tisch.

Stelle den Stock hinter den Ofen!

in — do: Die Mutter führt das Kind in die Schule.

Die Frösche springen in den Teich.

Stelle den Tisch neben das Fenster!

Ein kalter Wind weht über die Felder (přes pole).

Die Mutter legt dem Kinde ein Kissen unter den Kopf.

Verteilte diese Apfel unter die Kinder!

Stelle die Blumen vor das Haus!

Stelle den Tisch zwischen die Fenster!

A. 1. Dort klettert ein Knabe auf einen Baum. — 2. Ein Hirsch ruht dort in dem Schatten einer Eiche. — 3. Meine Eltern wohnen auf dem Lande. — 4. Lege deine Kleider in den Kasten! — 5. Die Störche bauen ihre Nester auf den Giebeln der Kirchen und Thürme. — 6. Wer zeigt den Vögeln den Weg über das Meer? — 7. Lobe den Tag nicht vor dem Abend! — 8. Hinter den Bergen wohnen auch

Menschen. — 9. Der Arzt eilt in das Dorf. — 10. Manche Flüsse bilden die Grenze zwischen zwei Ländern. — 11. In einem Walde ist es kühler. — 12. Wir gehen in den Wald. — 13. Die Tochter sitzt auf der Bank neben der Mutter. — 14. Stelle den Tisch neben das Bett! — 15. Die Kinder spielen vor dem Hause. — 16. Die Frösche leben in Sumpfen. — 17. Die Frösche springen in den Sumpf. — 18. Prag liegt an der Moldau. — 19. Um (in dem) Winter sind die Abende lang. — 20. Nachts sehen wir am (= an dem) Himmel den Mond und die Sterne.

B. 1. Postav lampu na stůl! — 2. V pohořích bývá skoro stále chladno. — 3. Polož knihy na lavici! — 4. Nestav svůj stolek vedle kamen! — 5. Veverka poskakuje po větvích. — 6. Za stromem myslivec číhá na zvěř. — 7. Před domem jest lávka. — 8. Mezi domem a dvorem jest zahrada. — 9. Jdi přes louku do lesa! — 10. Byl-li myslivec v lese? — 11. Sedí-li děti pod stromem?

Úkol 48.

O některých předponách přízvučných a tudíž odlučitelných.

Zuhören naslouchati, **ausziehen** obléci, **ausruhen** odpočinouti si, **zumachen** přivřít, **aufmachen** otevřít, **einschenken** naliti, **ablegen** odložiti, **weggehen** odejít, **ankommen** přijít, **eintrocknen** zasychati, **aufhängen** zavěsit, **aufhören** přestati. — Říkejte ve všech osobách: ich höre **zu**, du hörst **zu** atd.

A. 1. Der Vater will erzählen; höret alle **zu**! — 2. Mein Herr, es ist kalt; ziehen Sie ihren Winterrock **an**! — 3. Ihr arbeitet schon lange; ruhet nun **aus**! — 4. Mach die Thüre **zu**! — 5. Warum macht ihr die Fenster **auf**? — 6. Der Kellner schenkt Wein und Bier **ein**. — 7. Leg deinen Mantel **ab**! — 8. Warum gehet ihr **weg**? — 9. Die Post kommt eben **an**.

B. 1. Proč zavíráš dvéře? — 2. Inkoust zasychá. — 3. Zavěs svůj plášť! — 4. Otvíráte-li často okna? — 5. Přichází-li již posel? — 6. Proč odcházíte? — 7. Zpíváte již dlouho; přestaňte již! — 8. Otevřete dvéře! — 9. Proč zavíráš okna? — 10. Posel odchází. — 11. Smím-li odejít?

III. Jméno přídavné. — Stupňování příslovcí.

a) Sklonění přídavných jmen.

Úkol 49.

Silné sklonění přídavného jména.
(Ml. n. §. 77.)

A. 1. Das Handwerk hat goldenen Boden. — 2. Die Eichen liefern hartes Holz. — 3. Diese Bäuerin verkauft gute, frische Butter. — 4. Die Neger haben kurzes, krauses Haar. — 5. Lieber Vater, sei nicht traurig! — 6. Liebes Kind, sei guten (=gutes) Muthes! — 7. Hente haben wir schönes Wetter. — 8. Gute Ware ruft den Käufer. — 9. Wie grüßest du deine Freunde? — Ich sage: Guten Morgen, lieber Freund! — Guten Abend! — Gute Nacht! — 10. Glückliche Weise! — 11. Frohe Feiertage! — 12. Glückliche Heimkehr!

B. 1. Losos má růžové maso. — 2. Neutrhejte nezralého vína! — 3. Nezralé víno jest kyslé. — 4. Kupujeme černý chléb. — 5. Divoká husa má šedé peří. — 6. Ryby mají červenou, studenou krev. — 7. Způsobné děti jsou potěšením rodičů. — 8. Skromnost je znamením dobrého vychování. — 9. Kam spěcháš, milé dítě? — Jakou vlnu mají ovce?

C. 1. Saazer Hopfen, Melničer Wein und Pilsner Bier sind berühmt. — 2. Die Prábramer Bergwerke liefern Silber und Blei. — 3. In Prag schenken viele Wirths Pilsner Bier.

Úkol 50.

Slabé sklonění přídavného jména.

(Ml. n. §. 78.)

a) S určitým členem.

A. 1. Der arbeitsame Landmann bebaut das fruchtbare Feld. — 2. Bürger, ehret die schwere Arbeit des fleißigen Landmanns! — 3. Ehret den sparsamen Landmann und den fleißigen Handwerker! — 4. Gott schenkt den arbeitsamen Landleuten seinen Segen. — 5. Die grünen Felder sind der Stolz des Landmanns. — 6. Kinder, bewillkommen den guten, alten Freund des Vaters! — 7. Die kalten Nächte des Frühlings sind den zarten Blumen verderblich.

B. 1. Nevěřte krásným slovům pochlebníků! — 2. Válka pustoší úrodná pole pracovitých rolníků. — 3. Ctěte starostlivé hospodyně! — 4. Sní pokrývá již vysoké hory. — 5. Srst divoké

kočky jest drahá. — 6. Jsem žákem české realky. — 7. Studujeme český i německý jazyk. — 8. Neštěstí zkouší pravé přátely.

b) S náměstkami:

C. 1. Wer sind die Eltern dieses braven Kindes? — 2. Schenket dieses alte Kleid dem Kinde des armen Nachbars! — 3. Die Lehrer sind jedem braven Schüler gewogen. — 4. Wer ist der Besitzer jener schönen Gärten? — 5. Ein Krieg bereitet den Bürgern manche bittere Stunde. — 6. Wem gehören jene schönen Häuser? — 7. Was ist der Inhalt dieses neuen Buches? — 8. Wessen Werk sind jene schönen, hellen Sterne am Himmel?

D. 1. Tato malá děvčata jsou mé sestry. — 2. Kde bydlí rodiče tohoto malého děvčete? — 3. Děti oné chudé vdovy jsou pilny. — 4. Bůh jest každému dobrému člověku milostiv. — 5. Zvířata domácí mají mnichou dobrou vlastnost. — 6. Ctěte každého pracovitého hospodáře a každou pečlivou hospodynì! — 7. Nevěř tomuto lživému hochu! — 8. Neznáš-li tohoto starého pána?

Úkol 51.

Smíšené sklonění přídavného jména.

(Ml. n. §. 79.)

a) S neurčitým členem.

A. 1. Der Löwe hat eine mächtige Brust, einen starken Nacken, einen großen Kopf und eine dicke Mähne. — 2. Ein schlechtes Buch ist den zarten Herzen der Jugend ebenso gefährlich wie eine böse Gesellschaft. (Množ. čís.) — 3. Große Stille verkündigt einen nahen Sturm. — 4. Die Engländer sind geschickte Handwerker, kluge Kaufleute und mutige Seefahrer. — 5. Der Böhme ist ein tapferer Krieger. (Množ. čís.) — 6. Die Erde ist voll heilsamer Pflanzen. — 7. Stroh sind leere Säume. — 8. Wir sehen hohe Berge, tiefe Thäler, bunte Wiesen, finstere Wälder, große Städte und kleine Dörfer. (Jednotným čís.) — 9. Der Bote meldet eine freudige Botschaft. (Množ. čís.) — 10. Wir erweisen einem aufrichtigen Freunde gern einen Dienst. — 11. Die Lüge hat kurze Füße.

B. 1. Sova má kulaté oči. — 2. Králik jest podoben malému zajíci. — 3. Malé myšky často velikou škodu způsobují. — 4. Staré tolary a starí přátelé jsou vzácní. — 5. Nová košťata dobře metou. — 6. Nezídká veselý žert smutný konec mívá. — 7. Ve škole máme velikou černou tabuli. — 8. Máme doma veliký kulatý stůl. — 9. Mám pěknou novou knihu. — 10. Dobrým přátelům rádi prokazujeme služby.

b) S náměstkami.

C. 1. Grüße meinen lieben Freund! (Množ. čísl.) — 2. Wo sind eure sieben Gäste? (Jedn. čísl.) — 3. Wo ist das Grab unserer thieueren Mutter? — 4. Der wahre Reichthum des Menschen sind seine guten Thaten. — 5. Du bist kein braver Sohn. — 6. Dieser Wein hat keinen guten Geschmack. — 7. Was kostet dein neues Kleid? — 8. Mein lieber Bruder, warum antwortest du so lange nicht auf meinen letzten Brief? — 9. Der Arzt schildert in seinem Briefe die letzte Krankheit unseres lieben Freundes.

D. 1. Moje milá máti jest nemocna. — 2. Kde žijí rodiče tvého věrného přítele? — 3. Kde jest hrob vašeho dobrého otce? — 4. Kde jest vaše nová škola? — 5. Učitel chválí mého malého bratra. — 6. Zahradník ukazuje mé malé sestře krásné květiny. — 7. Pane zahradníku, ukažte mým milým druhům naše mladé stromky! — 8. Přijďte brzy, moji milí bratři!

b) Pravidelné stupňování přidavných jmen.

Úkol 52.

Positiv a komparativ.

(Ml. n. §. 81. 1. 2.)

Das Eisen ist schwer, das Blei ist schwerer. Železo jest těžké, olovo jest těžší. Der Hase ist furchtsam, das Kaninchen ist furchtamer. Zajíc jest bázliv, králik jest bázlivější.

A. 1. Das Silber ist leichter als das Gold. — 2. Die Moldau ist bei Prag breiter als die Elbe bei Kolín. — 3. Der Mond ist kleiner als die Sonne. — 4. Das Rindfleisch ist zäher als das Kalbfleisch. — 5. Der Ton einer großen Glocke ist tiefer als der Ton kleiner Glocken.

6. Der Stahl ist härter als das Eisen. — 7. Bist du jünger als deine Schwestern? — 8. Im Winter ist der Tag kürzer als die Nacht. — 9. Im Sommer ist die Luft am Morgen meist kälter als am Abend. — 10. Die südlichen Länder unseres Erdtheils sind wärmer als die Länder des Nordens. — 11. Die Äste eines Baumes sind schwächer als der Stamm. — 12. Du bist jünger als dein Bruder und bist doch stärker als er. — 13. Die Jünger sind länger als die Zehen.

B. 1. Řeky jsou hlubší potoků (= než potoky). — 2. Olovo jest těžší železa. — 3. Konopí jest pevnější než len. — 4. Zlato jest dražší stříbra, stříbro jest dražší železa. — 5. Je-li růže

krásnější než karafiát? — 6. Jelen jest rychlejší koně. — 7. Ve chladných zemích jsou stromy menší než ve krajinách teplých.

8. Slon jest chytřejší koně. — 9. V zimě jsou noci delší nežli v létě. — 10. Vůl jest silnější než kráva. — 11. Vlněný šat jest teplejší než bavlněný. — 12. Jsi-li starší nežli tvůj přítel? — Nikoli, jsem mladší. — 13. Naši příbuzní jsou chudší než my, ale jsou šťastnější. — 14. Diamant jest tvrdší než železo.

Úkol 53.

O přídavných jménech, která v komparativě nepřehlasují kmenové samohlásky.
(Ml. n. §. 81. 3.)

A. 1. Die Käze ist schlauer als der Hund. — 2. Die Minde der Eiche ist rauher als die Minde der Birke. — 3. Euere Felder sind fruchtbarer als unsere Felder. — 4. Nichts ist furchtbarer als der Krieg. — 5. Der Hase ist noch furchtsamer als das Kaninchen. — 6. Die Schafe sind gebuldiger als die Pferde. — 7. Wolle ist dauerhafter als Baumwolle. — 8. Das Mondlicht ist blässer als das Sonnenlicht. — 9. Die Musik der Italiener ist sanfter als die Musik der Franzosen und der Deutschen. — 10. Der Ochs ist plumper als die Kuh. — 11. Das Gefieder des Pfauen ist hunder als das Gefieder des Truthahns. — 12. Der Alal ist glatter als manche Schlange.

B. 1. Voda potoků bývá čistší a jasnější než voda řek. — 2. Děvčata bývají klidnější než hoši. — 3. Hoši bývají smělejší a srdnatější než děvčata. — 4. Liška je lstivější vlka. — 5. Pískovec je drsnější než vápenec. — 6. Perly jsou dražší zlata. — 7. Fialka jest útlejší než růže. — 8. Který pták jest pyšnější, páv či (oder) krocan? — 9. Ovce jsou krotší koz.

Úkol 54.

O skloňování přídavných jmen v komparativě. (Ml. n. §. 81.)

A. 1. Der Tiger ist ein grausameres Thier als der Löwe. — 2. Die Übellichkeit der Sitten ist ein festeres Band der Freundschaft als die Verwandtschaft. — 3. Ihr habet keine aufrichtigeren Freunde als die Eltern und Lehrer. — 4. Du wohnst in einem schöneren Hause als ich. — 5. Manche Kinder haben kostbarere Kleider als ihre Eltern. — 6. Wir haben schöne Lilien, aber noch schöneren Rosen. — 7. Die Bären leben nur in fälteren Ländern. — 8. Älteren Personen ist der Wein zuträglicher als der Jugend. — 9. Das Kamel hat einen längeren

Hals als das Pferd. — 10. Die Eiche hat eine rauhere Rinde als die Birke.

B. 1. Vídeň je starší město než Berlín. — 2. Mám staršího bratra a mladší sestru. — 3. Čáp má delší nohy než husa. — 4. Kůň má kratší uši než osel. — 5. Věříme rádi moudřejším a zkušenějším lidem. — 6. Krocan jest pyšnější pták než kohout. — 7. Máš ostřejší nůž než já. — 8. Z kopřív zhotovují lidé jemnější plátno než ze lnu. — 9. Voda je zdravější nápoj než pivo a víno.

Úkol 55.

O superlativu.

(Ml. n. §. 82.)

A. 1. Die Bibel ist das älteste Buch. — 2. Das Pferd ist unser nützlichstes Haustier. — 3. Zu den ältesten Zeiten waren Eicheln und Nüsse die gewöhnlichste Nahrung der Menschen. — 4. Auch der ärmpste Bettler lebt gerne. — 5. Der wärmste Wind ist der Südwind. — 6. Auch der klügste Mensch fehlt zuweilen. — 7. Der Hund ist der treueste Gefährte des Menschen. — 8. Goethe und Schiller sind die berühmtesten Dichter der Deutschen. — 9. Zu den Monaten Juli und August sind die Gewitter am häufigsten. — 10. Der Teich ist tief, der See ist tiefer, das Meer ist am tiefsten. — 11. Die Hunde haben einen sehr scharfen Geruch.

B. 1. Ovce jest nejklidnější domácí zvíře. — 2. Chléb jest člověku nejzdravější pokrm. — 3. Nejděčnější zaměstnání jest orba. — 4. Učitel chválí nejpilnější a nejschopnější žáky. — 5. Labuť má mezi všemi ptáky nejbělejší perí a nejcernější maso. — 6. Diamant jest nejtvrďší kámen. — 7. Nejkrásnější květiny jsou růže a karafiát. — 8. Ctnosti jsou nejkrásnějším bohatstvím. — 9. Kůň a pes jsou člověku nejvěrnějšími sluhy. — 10. Bůh jest každému člověku dobrativým otcem, jak nejbohatšímu, tak i nejchudšímu. — 11. Hadi mají velmi dlouhý a velmi tenký jazyk.

Úkol 56.

Pravidelné stupňování příslovci.

(Ml. n. §. 179.)

A. 1. Warum besuchet ihr uns jetzt seltener als sonst? — 2. Ich rechne schnell, du rechnest schneller, die Schwester rechnet am schnellsten. — 3. Schreibet langsamer! — 4. Der Hirsch lebt länger als das Pferd. — 5. Der Rabe lebt unter allen Vögeln am längsten.

6. Welcher Vogel singt am schönsten? — 7. Zu den Monaten Juli und August donnert es am häufigsten. — 8. Grüßet jenen Herrn aufs höflichste! — 9. Du bist sehr freundlich. — 10. Ihr seid überaus gütig.

B. 1. Navštěvujte nás častěji! — 2. Tulipán kvete časněji než růže. — 3. U kterého přítele býváš nejčastěji? — 4. Z rána zpívají ptáci nejpěkněji. — 5. Píšeš správně, ale sestra píše pěkněji. — 6. Mluvíte velmi zřetelně. — 7. Skrívánek pěje nejčasněji, slavík nejpozději. — 8. Rolníci pracují ve žních nejpilněji. — 9. Mnozí bohatí lidé žijí střídmejí nežli chudí.

Úkol 57.

O přídavných jménech zpodstatnělých.

1. Der Blinde, ein Blinder slepec; der Deutsche, ein Deutscher Němec; die Deutsche, eine Deutsche Němkyně; das Junge, ein Junges mladé. Přídavná jména, jichž užito za podstatná, nazývají se zpodstatnělymi.

2. Das Gute dobré; das Böse zlé; das Thene re drahé věci; das Billige laciné věci; das Grüne zelené věci, zelená barva, zeleně; das Böhmishe čeština, das Deutsche němčina. Zpodstatnělá přídavná jména středního rodu jednotného čísla lze překládati na jazyk český buďto zpodstatnělým přídavným jménem rodu středního, buď přidáním příslušných jmen podstatných.

Přídavné jméno zpodstatnělé nerozeznává se ve sklonbě ničím od ostatních jmen přídavných, avšak píše se velikým písmenem náslovním.

3. Za zpodstatnělé nelze pokládati takové jméno přídavné, ku kterémuž jest doplniti podstatné jméno, jež buď v téže anebo ve předchozí větě jest proneseno; k. př. Die zahme Käuze ist kleiner als die wilde (doplň Käuze). V tomto případě píše se přídavné jméno malým písmenem náslovním.

A. 1. Der Geizige ist immer arm, dein er hat nie genug. — 2. Liebe deinen Nächsten, wie den Steichen, so auch den Armen. — 3. Die Störche füttern ihre Jungen mit Fröschen. — 4. Ein Lamm ist das Junge eines Schafes. — 5. Der Deutsche hat eine schöne Sprache. — 6. Ist nicht dein Vater ein Deutscher? — Nein, mein Vater ist kein Deutscher, aber meine Mutter ist eine Deutsche. — 7. Sind auch Deutsche in eurer Stadt? — 8. Die Deutschen besitzen schöne und reiche Länder. — 10. Das Thene ist nicht immer das Gute.

- B. 1. Díla mnohých smrtelníků jsou nesmrtelná. — 2. Slepci mívají velmi dobrý sluch. — 3. Je-li, pane, Vaší řečí mateřskou čeština či němčina? — 4. Laciné věci bývají obyčejně drahé. — 5. Husy vyhledávají zelen. — 6. Píši úlohu z němčiny.

C. 1. Der Mensch hat zwei Arme, den rechten und den linken. — 2. Die reichsten Leute sind nicht immer die glücklichsten. — 3. Der Löwe ist ein grausames Thier, aber das grausamste ist der Tiger. — 4. Der gerade Weg ist der kürzeste.

D. 1. Severní krajiny jsou chladnější než jižní. — 2. Mám dva bratry, starší jest rolníkem, mladší je studujícím. — 3. Ve velkých pokojích bývá vzduch zdravější nežli v malých.

IV. Náměstky.

Úkol 58.

Náměstky osobní.

(Ml. n. §. 85.)

- A. 1. Suchst du mich? — 2. Was willst du von mir? — 3. Der Vater sucht dich. — 4. Wir suchen euch schon fast eine Stunde. — 5. Warum suchet ihr uns? — 6. Die Lehrer loben dich nicht. — 7. Glaube mir, ich sage dir die Wahrheit. — 8. Deine Freunde sind deiner nicht würdig. — 9. Dieser junge Mann hat sehr brave Eltern, aber er ist ihrer nicht würdig. — 10. Ist dir deine Schwester ähnlich? — 11. Ja, sie ist mir sehr ähnlich. — 12. Die Eltern ernähren und erziehen euch; seid ihnen dankbar! — 13. Hole mir den Hut! — Wo ist er? Suche ihn! — 14. Sucht die Mutter ihr Tuch? — Ja, sie sucht es. — 15. Wie du mir, so ich dir. — 16. Du hast neue Bücher; zeige sie uns! — 17. Wo ist dein Freund? Zeige mir ihn! — 18. Du hast das Buch deiner Schwester. Stelle es ihr zurück!

- B. 1. Bratři tě hledají. — 2. Proč mne hledají asi? — 3. Nehledáte-li nás? — 4. Ano, hledáme vás. — 5. Dnes mně, zítra tobě. — 6. Zde leží nůž; zdvihni jej! — 7. Pane, nepatří-li tato rukavička Vám? — 8. Ano patří mi. Děkuji Vám. — 9. Pozdrav Vás Bůh! — 10. Zde jsou otcovy rukavice, podej mu je! — 11. Zde jest krásná kniha; daruji ti ji.

C. Ve příkladě A. 13. položte na místo slova den hut podstatná jména die Mütze, das Tuch, die Schuhe a proneste s náležitou změnou všecky tři věty toho příkladu. Podobně zaměňte ve příkladě B. 6. slovo nůž slovy kniha, pero, tužka, rukavička, jablko, květiny — a přeložte do němčiny.

Úkol 59.

Osobní náměstka zvratná.

A) V akkusativě.

Žeh schäme mich stydím se	wir schämen uns stydíme se
du schämst dich stydíš se	ihr schämet euch stydíte se
er, sie, es schämt sich stydí se	sie schämen sich stydí se.

B) V dativě.

Žeh wünsche mir Ruhe žádám si (sobě) klidu
du wünschest dir Ruhe žádáš si klidu
er, sie, es wünscht sich Ruhe žádá si klidu
wir wünschen uns Ruhe žádáme si klidu
ihr wünschet euch Ruhe žádáte si klidu
sie wünschen sich Ruhe žádají si klidu.

A. 1. Žeh freue mich auf die Ankunft des Bruders. — 2. Frenet ihr euch auch? — 3. Wir freuen uns herzlich. — 4. Auch der Bruder freut sich schon nach Hause. — 5. Die Kinder freuen sich auf die Weihnachten. Freuest du dich auch? — 6. Die Schüler rechnen schnell und richtig, sie üben sich täglich. — 7. Du bist nachlässig. Schämst du dich nicht? — 8. Mein Herr, sezen Sie sich nieder! — 9. Seze dich neben mich! — 10. Der Börnige ist oft seiner nicht mächtig. — 11. Kämme dir die Haare! — 12. Du kännest dich nachlässig. — 13. Hast du Geld bei dir?

B. 1. Těším se již na prázdniny. — 2. Netěš se, tvoji učitelé nejsou s tebou spokojeni. — 3. Jen nerozumní lidé stydí se za práci. — 4. Neboj se, dítě, matinka tvá je zde. — 5. Těšíme se na příchod jara. — 6. Tys nedbalý žák, styd se! — 7. Nezlob se! — 8. Zavěste si šaty! — 9. Nemívám nikdy mnoho peněz při sobě. — 10. Posadte se, dítky! — 11. Kuň se brání kopytem. — 12. Komu šiješ, matko, tyto šaty? — Sobě.

Úkol 60.

Samostatné náměstky přisvojovací.

(Ml. n. §§. 90.—91.)

A. 1. Meine Aufgabe ist leichter als deine. — 2. Euer Zimmer ist größer als das unsrige. — 3. Hast du nicht meinen Bleistift? Nein, ich habe meinen eigenen. — 4. Quälet nicht die Thiere, denn ihr Leben ist ihnen so lieb wie euch das eure. — 5. Ich pflege

nicht nur meine Blumen, sondern auch die deinen. — 6. Zahle mir deine Schuld ab; ich verlange nur das Meinige. — 7. In den Weihnachten weilen wir gern bei den Unserigen. — 8. Misstrauische Menschen trauen nicht einmal den Christen. — 9. Sei mit dem Deinen zufrieden!

O pravopisu samostatných náměstek přisvojovacích má platnosť totéž pravidlo jako o zpodstatnělých přídavných jménech. Rozeznejte, proč ve příkl. A. 1.—5. jsou samostatné náměstky psány malým, však ve příkl. 6.—9. velkým náslovním písmenem.

B. 1. Naše úlohy jsou rovněž nesnadny jako vaše. — 2. Vůle našich rodičů jest i naše (vůle). — 3. Můj otec jest mladší než tvůj. — 4. Nemám tvůj nůž, nýbrž svůj. — 5. Zapůjč sestře svou tužku; tvé jsou měkčí než její. — 6. Moji druhoté jsou již zde, ale kde jsou tvoji? — 7. Naši sousedé mají větší dvory než my, ale naše pole jsou úrodnější než jejich. — 8. Nepokládej své knihy na můj stolek; pokládej je na svůj. — 9. Ve vašem domě jsou větší a pěknější obydlí než v našem.

Úkol 61.

Náměstky tázací.

A. 1. Welchem Thiere ist der Wolf am ähnlichsten? — 2. In welcher Gasse wohnest du? — 3. In welcher Jahreszeit säet der Landmann? — 4. In welchen Monaten erntet er? — 5. Unter welchem Thiere gehört der Fuchs? — 6. Während welcher Monate ist bei uns die größte Kälte? — 7. Was füllt einen Geschmack hat eine reife Birne? — 8. Aus was füllt einem Stoffe macht der Hutmacher die Hüte? — 9. Von wem sprechet ihr? — 10. Für wen malst du dieses Bild?

B. 1. Od kterého kupce kupujete cukr a kávu? — 2. Kdo jest tvůj otec? — 3. Čím jest tvůj strýc? — 4. Komu šije matka tuto košili? — 5. Pro koho sbírají včely med? — 6. Jakou barvu má zlato? — 7. Jaká obydlí jsou nezdravá? — 8. Čí příchod zvěstuje nám jaro? — 9. Jakými tužkami kreslíte?

Úkol 62.

Slovosled ve větě vedlejší.

(Náměstka welcher v nominativě.)

Věta prostá.

Věta prostá.

1. Der Lehrer lobt die Schüler.

Sie sind immer fleißig.

2. Ich sehe ein Häus.

Es hat schöne Fenster.

3. Ich sehe dort einen Herrn.

Er grüßt uns.

Udejte, jaký slovosled mají tyto věty jednoduché.

Věty složité.

Věta hlavní

věta vedlejší

1. Der Lehrer lobt die Schüler, welche immer fleißig sind.
2. Ich sehe ein Haus, welches schöne Fenster hat.
3. Ich sehe dort einen Herrn, welcher uns grüßt.
4. Der Lehrer lobt keinen Schüler, welcher nicht sittsam ist.

V každé větě vedlejší klade se sloveso, na němž jest naznačena osoba i číslo, na poslední místo.

Předpony odlučitelné nedělí se od slovesa ve větě vedlejší. **Wir lieben das Volk, welchem wir angehören.** Však: **Welchem Volke gehören wir an?**

1. Máme růži, která kvete bíle. — 2. Mistr ctí dělníka, který pracuje pilně. — 3. Vidím strom, který má mnoho ovoce. — 4. Očekávám bratra, který studuje v Praze. — 5. Hledám dům, jenž náleží mému strýci. — 6. Tam přichází pán, jenž bydlí u mého strýce. — 7. Kde jest cesta, která vede do města? — 8. Mistr nechválí dělníka, který není pracovitý.
-

Úkol 63.

O sklonbě náměstek vztazných.

A. **Welcher, welche, welches; der, die, das.** 1. Wie heißt die Frau, welche bei der Mutter ist? — 2. Hier ist die Gasse, welche du suchst. — 3. Wir haben einen Diener, welcher schon zwei Jahre frank ist. — 4. Der Fasan ist ein Vogel, dessen Fleisch sehr schmackhaft ist. — 5. Wer ist die Frau, deren Kinder dich besuchen? — 6. Vielfach ist der Nutzen, den uns die Thiere gewähren. — 7. Dort ist das Hans, in welchem unser Herr Lehrer wohnt. — 8. Kirchen sind Gebäude, in welchen wir Gott anbeten. — 9. Zu dem Geschlechte der Marder gehören viele Thiere, deren Fell sehr kostbar ist.

B. 1. Kde jest dům, ve kterém bydlíš? — 2. Kde jsou pole, která náležejí tvému strýci? — 3. Zde jest kniha, kterou hledáš. — 4. Slavík, jehož zpěv nás obveseluje, jest malý, neúhledný pták. — 5. Zde bydlí onen pán, jehož dítky jsou nemocny. — 6. Kde jest ona zahrada, ve které hráváš se svými druhy? — 7. Lidé, kteří rádi pracují, bývají zřídka smutni. — 8. Bůh tresce hřichy, kterých netrestají lidé.

C. **Wer, was.** 1. Wir glauben gern, was uns angenehm ist. — 2. Nicht alles ist Gold, was glänzt. — 3. Was schön ist, ist nicht immer gut. — 4. Wer in der Jugend spart, hat im Alter keine Noth. — 5. Ihr seid leichtfertig, was mich sehr betrübt.

D. 1. Říkám jen, co pravda jest. — 2. Kdo má skrová přání, je šťasten. — 3. Rádi kupujeme, co jest laciné. — 4. Co jest dobré, jest též užitečné. — 5. Máme vše, čeho potřebujeme.

Úkol 64.

Náměstky ukazovaci.

A. **Der, die, das.** 1. Der ist reich, wer wenig bedarf. — 2. Seid gerecht gegen die, welche euch beleidigen! — 3. Trauet denen nicht, welche euch schmeicheln! — 4. Traurig ist gewöhnlich das Schicksal derer, die ins Ausland wandern. — 5. Wir suchen das, was uns nützlich und angenehm ist. — 6. Das sind unsere Felder! — 7. Das Haus suche ich. — 8. Das sind keine seltenen Pflanzen; deren ist unsere Wiese voll. — 9. Wessen die Henne ist, dessen ist das Ei.

B. 1. Kdo sporádaně žije, ten je šťasten. — 2. Kdo je spokojen, ten jest bohat. — 3. Budiž vděčen těm, kteří ti pravdu mluví. — 4. To chválíme, co jest dobré. — 5. To jest náš dům. — 6. To jsou moji bratři.

C. **Dieser, jener, solcher.** 1. Demosthenes und Cicero waren berühmte Redner; jener war ein Griech, dieser ein Römer. — 2. Das Glück ist bald diesem, bald jenem hold. — 3. Unbeständige Menschen verlangen bald dies, bald jenes; sie sind selten glücklich. — 4. Was kostet ein solcher Hut? — 5. Wo kaufen ihr solches Obst? — 6. Verkehre nicht mit solchen Menschen, welche unreine Gedanken führen!

D. 1. Jaro i léto má své dary; ono dává nám kvítky, toto plody. — 2. Vy jste pilni a poslušni; tací žáci způsobují učiteli radost! — 3. Takým lidem nevězte, kteří vás stále vychvalují. — 4. Kde kupujete takový chléb, takový sýr a takové máslo?

E. **Derjenige, derselbe, ein und derselbe, selbst.** 1. Nur diejenigen sind des Lobes der Lehrer würdig, welche immer sittsam und immer fleißig sind. — 2. Der Tod ist denjenigen furchtbar, welche ein böses Gewissen haben. — 3. Nicht allen Menschen schmeckt dieselbe Speise. — 4. Ich und mein Bruder haben dieselben Bücher. — 5. Wir wohnen in derselben Gasse, in welcher ihr wohnet. — 6. Ich habe einen jüngeren Bruder; ich führe denselben täglich in die Schule. — 7. Der Stadtpark ist groß und schön; in demselben ist ein kleiner Teich. — 8. Der Morgenstern und der Abendstern ist ein und derselbe Stern. — 9. Seid ihr Schüler derselben Anstalt? — 10. Das Alter selbst ist schon eine Krankheit. — 11. Der Geizhals ist sich selbst eine Last. — 12. Wir wünschen euch dasselbe, was ihr euch selbst wünschet.

F. 1. Jen ti jsou šťastni, kteří mají dobré svědomí. — 2. Týž člověk nemívá o téže věci vždy totéž mínění. — 3. Všickni moji

bratří mají téhož učitele. — 4. Miluj bližního svého jako sebe sama! — 5. Přeji Vám téhož, čeho (akk.) si sám přeji. — 6. Ono přátelství jest nejlepší, kteréž upevňuje podoba mravů.

V. Číslovky.

Úkol 65.

Číslovky základní.

A. 1. Der Mensch hat zwei Augen und zwei Ohren, aber nur einen Mund. — 2. Ich habe fünf Finger an jeder Hand und fünf Zehen an jedem Fuß. — 3. Ein Dekameter hat 10 Meter. — 4. Sind noch zwei oder drei Äpfel in unserem Kasten? — Nein, es ist nur einer hier. — 5. In unserer Classe sind 47 Schüler. — 6. Seit vier Monaten war ich nicht zu Hause. — 7. Zwei Freunde sind eine Seele in zwei Körpern. — 8. Saget die Namen der vier Jahreszeiten! — 9. Ein Tag hat 24 Stunden, eine Stunde 60 Minuten; ein Tag hat daher 1440 Minuten. — 10. Wie lange dauern die Ferien? — 11. Wie viel Tage hat ein Jahr? — 12. Wie viel Tage hat der Monat Mai? — 13. Es ist fünf Uhr.

B. 1. Týden má sedm dní, měsíc má 30 dní. — 2. Učení trvá denně 4 až 7 hodin. — 3. Pavouk má osm noh. — 4. Máme 9 slepic, 20 husí a 15 kachen. — 5. Můj nový oděv stojí asi 35 zlatých. — 6. Tato kniha stojí 7 zlatých 64 krejcarů. — 7. Rok má 52 neděle. — 8. Před třemi roky byl jsem doma. — 9. Jeleni žijí přes třicet let. — 10. Kolik oken má tato sín? — 11. Kolik lavic jest ve vaší třídě? — 12. Jest děvět hodin.

C. Vyslovte po německu čísla: 239, 457, 1234, 5304, 30603, 415972, 3720545.

Sečítejte po německu: a) $2 + 3 + 4 + 5 = 14$. (Zwei und drei sind fünf und vier sind neun und fünf sind vierzehn.)

b)	12345	c)	73245	d)	123405
	3719		1984		231979
	8432		3250		19999

Úkol 66.

Číslovky řadové.

A. 1. Der Jänner ist der erste, der December der letzte Monat des Jahres. — 2. Der wievielste Monat ist der März? — 3. Der wievielte Tag des Monats ist heute? (Antwort!) — 4. Der wievielte Tag des Jahres ist der 19. Februar? — 5. Wir wohnen im dritten Stockwerke. — 6. Unser Vater feiert heute seinen 60. Geburtstag. —

7. In der wievielten Bank sitzest du? — 8. Die wievielste deutsche Aufgabe schreiben wir heute? — 9. Das siebzehnte Haus in dieser Reihe gehört dem Herrn Bürgermeister. 10. Menschen, welche mäsig leben, sind im sechzigsten und auch im siebzigsten Jahre ihres Lebens gesund und heiter.

B. 1. Jsme žáci prve třídy. — 2. Žijeme ve druhé polovici devatenáctého století. — 3. Předkové naši až do devátého století byli pohané. — 4. Od devátého roku svého věku cvičím se ve zpěvu. — 5. Šest dní pracuj, sedmý odpočívej! — 6. Nyní máme rok 1884. po Kristu. — 7. Kolikátým žákem jsi? — 8. Bydlím ve čtvrtém domě na pravo od školy. — 9. Památku svatého Václava slavíme 28. září.

VI. Sloveso.

1. Oznamovací způsob. Rozkazovací způsob.

A. Slovesa pomocná sein, haben, werden.

Úkol 67.

Čas přítomný a souminulý. — Rozkazovací způsob.

(Ml. n. §§. 120.—122.)

A. 1. Das Laub der Bäume wird gelb, der Winter ist nahe. — 2. Ihr seid glücklich, denn ihr habet noch Vater und Mutter, welche für euch sorgen. — 3. Wo warst du so lange? — 4. Mein Herr, waren Sie schon im neuen Theater? — 5. War der Arzt zu Hause? — 6. Wie lange wartet ihr im Garten? Wir waren dort etwa drei Stunden. — 7. Die Griechen und Römer waren sehr gebildete Völker. — 8. Heuer hatten unsere Bienen wenig Honig. — 9. Hattet ihr nicht gestern einen Besuch? — 10. Von einem fühlten Trunkne wurde mancher Knabe krank. — 11. Wann wurdest du krank? — 12. Die Griechen hatten große Redner, die Römer ausgezeichnete Feldherren.

B. 1. Býval-lis v létě často ve dvoře? — 2. Mějte slitování s neštastnými! — 3. Buďme dobrí přátelé! — 4. Budte upřímní! — 5. V létě mívali jsme školu od osmi hodin do dvacáti a odpoledne ode tří do pěti. — 6. Starí Řekové měli přesnější zákony než my. — 7. Ohněm a povodní již mnozí lidé zchudli. — 8. Z velikého namáhání oči mnohý oslepl. — 9. Klíče od sklepa nám zrezavěly. — 10. Starí Slované měli chrámy na vrších a v lesích. — 11. Měl-lis včera mnoho práce? — 12. Měli-li jste loni mnoho ovoce?

Úkol 68.

M i n u l ý č a s.

(Ml. n. §. 123.)

- a) Die Spartaner hatten strenge Gesetze.
 - b) Die Spartaner **haben** strenge Gesetze **gehabt**.
 - c) Mein Bruder war zwei Jahre Soldat.
 - d) Mein Bruder **ist** zwei Jahre Soldat **gewesen**.

Ve větách a) a c) jsou prosté tvary slovesní. Které místo zaujímá sloveso v těch větách?

Z vět b) a d) poznáte, že ve větě jednoduché, je-li sloveso v čase složitém, toliko pomocné sloveso na druhé místo klásti sluší, ostatní části slovesa však na poslední místo ve větě.

Ve větě tázací: **Haben die Spartaner strenge Gesetze gehabt?**

Ve větě vedlejší slouží klásti úplný tvar slovesa na konec věty, a tož pomocné sloveso na poslední místo; k p.

Věta hlavní: * věta vedlejší:

Ich erwarte heute den Bruder, welcher Soldat gewesen ist.

A. 1. Wo bist du gestern abends gewesen? — 2. Wir sind vorige Woche in Marienbad gewesen. — 3. Mein Herr, sind Sie schon einmal in Dresden gewesen? — 4. Wir haben früher ein Haus in Prag gehabt, jetzt haben wir einen Meierhof bei Pilsen. — 5. Hast du gestern Unterricht im Zeichnen gehabt? — 6. Wie lange bist du nicht in deiner Heimat gewesen? — Vier Jahre war ich nicht zu Hause. — 7. Was ist dein ältester Bruder geworden? — Er ist Kaufmann. — 8. Die Menschen sind im Alter nicht dieselben, welche sie in der Jugend gewesen sind. — 9. Habet ihr dieses Jahr viele Äpfel gehabt?

B. 1. Byl jsem dva měsíce na venkově. — 2. Jak dlouho jste byli včera v lese? — 3. Kde byli předevčírem tvoji bratři? — 4. Bývám nyní zřídka u svého souseda, neboť od některé doby velmi zhrdl. — 5. Od poslední nemoci své jsem velmi zeslábl. — 6. Dlouhou cestou jsem se unavil. — 7. Můj strýc měl dříve krásnou zahradu, nyní staví si na té místě veliký dům. — 8. Neměl jsem nikdy lepšího přítele než tebe. — 9. Nebyl-li váš sluha vojákem? — 10. Hrou již mnozí lidé zchudli. — 11. Mnozí lidé nikdy nebyli nemocni.

Úkol 69.

B u d o u c í č a s .

(Ml. n. §. 124.)

Ein böser Mensch wird keine Freunde haben.

Budoucí čas je tvar složitý; tudíž jest ve přičině slovosledu řídit se pravidlem vytčeným v úkole 68.

A. 1. Seid arbeitsam und sparsam, und ihr werdet glücklich sein. — 2. Unbeständige Leute werden nie zufrieden sein. — 3. Wer in seiner Jugend nicht fleißig arbeitet, der wird im Alter wenig haben. — 4. Wie die Aussaat gewesen ist, so wird auch die Ernte sein. — 5. Unser Körper wird Staub und Asche werden. — 6. Ohne Tugend wird niemand wahrhaft glücklich werden. — 7. Die Reichen werden immer viele Freunde haben.

B. 1. Budiž poctiv, a budeš šťasten. — 2. Pozejtří bude svátek naší matky. — 3. Kdož bude upřímný k tomu, kdo ke svým bratrům nebyl upřímný? — 4. Kdo střídámě žije, ten zřídka onemocní. — 5. Obilí již brzy uzraje. — 6. Kdy budete doma? — 7. Čím bude tvůj bratr? Bude nejspíše lékařem. — 8. Můj otec byl obchodníkem, já budu rolníkem. — 9. Bez práce a namáhání nikdo se nestane učencem. — 10. Tento inkoust jest bledý, ale za dva nebo tři dni zčerná.

B. Slovesa slabého časování.

I. Činný rod.

Úkol 70.

Čas přítomný oznamovacího způsobu. — Způsob rozkazovací

O slovesech, která jsou v češtině zvratná, však v němčině podmětná viz Mluvn. nauky §. 115.

A. 1. Die Kerchen fehren schon im Feber, spätestens im März zurück. — 2. Die Zeit heißt alle Wunden. — 3. Die Wunde heißt schon. — 4. Die Schafe weiden auf der Wiese. — 5. Der Hirt weidet die Schafe. — 6. In den Ferien habe ich fast täglich. — 7. Schwache Menschen schwitzen nach einem Bade. — 8. Das Laub der Espe zittert. — 9. Der Herr Pfarrer spaziert täglich eine Stunde in seinem Garten. — 10. Sie irren, mein lieber Freund! — 11. Der Friedfertige zirrt nicht lange. — 12. Prahlet nicht mit dem Stuhme euerer Väter! — 13. Thoren lachen, aber der Weise lächelt. — 14. Bete und arbeite!

B. 1. Zbožní lidé postí se každý pátek. — 2. Koupáváme se každý týden. — 3. Probouzím se vždy o páté hodině a učívám

se až do osmi. — 4. Ve škole modlí se žáci společně. — 5. Nemocný, který se stále potí, velmi slabne. — 6. Modleme se! — 7. Budte mravní a učte se pliue! — 8. Učme se spolu! — 9. Nesmějte se nahlas! — 10. Proč se usmíváš? — 11. Jak krásně třpytí se hvězdy na nebi! — 12. Jaro se blíží, skřivánci vracejí se k nám.

Úkol 71.

Čas souminulý.

(Ml. n. §. 137.)

Časem souminulým pronáší se:

1. ve větě jednoduché a) minulý děj trvalý: Gestern lernte ich im Garten.
Včera učil jsem se v zahradě.
b) děj v minulosti opětovaný: Im Sommer lernte ich gewöhnlich im Garten; V létě učival jsem se v zahradě.
2. ve větě složené minulý děj, který se současně udál s hlavním dějem minulým: Während du lerntest, bin ich im Garten gewesen.
Když tys se učil, byl jsem já v zahradě.
3. v souvislém vypravování užívá se v němčině času souminulého za český čas minulý sloves trvacích i opětovacích i dokonavých. Příkl. A. 6. 7. 8.

A. 1. Die Römer liebten ihr Vaterland mehr als ihr Leben. — 2. Unter den Griechen ragte Demosthenes, unter den Römern Cicero durch Veredsamkeit hervor. — 3. Die Römer führten fast beständig Kriege. — 4. Die Spartaner härteten ihren Körper durch schwere Arbeiten ab. — 5. Während der Vater arbeitete, machten wir unsere Aufgaben.

6. Die alten Ägypter vergötterten viele Thiere. Insbesondere verehrten sie den Apis, einen schwarzen Stier, welcher auf der Stirn einen weißen Fleck hatte. Sie erbauten ihm einen prächtigen Tempel. An hohen Festtagen zeigten die Priester das Thier dem Volke und führten es in feierlichem Aufzuge in den Tempel zurück.

7. Im Jahre 753 vor Christus gründeten Romulus und Remus die Stadt Rom. Romulus war der erste König dieser Stadt, welche später die Hauptstadt des mächtigsten Reiches der alten Welt wurde. Aus Neid beleidigte Remus seinen Bruder, dieser aber ermordete ihn im Born. Nach Romulus regierten noch sechs Könige in Rom.

8. Die alten Römer nährten auf dem Capitolum Gänse, welche einer Göttin (der Juno) geheiligt waren. Im Jahre 389 vor Christus belagerten die Gallier die Stadt Rom. Sie zündeten die Stadt an und verwüsteten die Umgegend. Nur das Capitulum, eine feste Burg, troztkte ihrer Macht. Da erforschten die Gallier einmal in der Nacht

den Zutritt zu der Burg und machten einen Angriff. Doch die Gänse weckten durch ihr Geschrei den Mansius, einen sehr tapferen Mann, der in jener Burg wohnte, und dieser stürzte mit seiner Besatzung die Einbrecher von der Mauer hinab. So retteten Gänse die Hauptstadt eines mächtigen Reiches.

B. 1. Již v nejstarších dobách žili se lidé orbou (von) a chovem dobytka. — 2. Synové Jakubovi prodali svého bratra Josefa. — 3. Britové druhdy nesli obilí, nýbrž žili se masem a mlékem. — 4. Sokrates rád žertovával s malými dětmi. — 5. Vznešení Římané zdobili předsíně domů svých podobiznami předkův. — 6. Když jsme byli malé děti, bývali jsme veseléji než nyní. — 7. Minulý měsíc měla naše matka 12 slepic, které jí snášely asi 80 vajec za týden.

8. O prázdninách (in) byl jsem na venkově. Tu jsem mívá dosti zábavy: ráno učíval jsem se a dvě hodiny, potom jsem doprovázel otce do dvora; odpoledne hrával jsem (si) se svými bratry a po svačině procházel jsem se v lese. — 9. Dnes ráno byl jsem na louce. Bylo krásné jitro, nebe bylo jasné, kapky rosy stkvěly se jako perly, kvítí vydychovalo příjemné vůně a líbezný zpěv ptačí rozléhal se ze sousedních hájů.

Úkol 72.

Čas minulý.

(Ml. n. §. 138.)

Časem minulým označuje se minulý děj dokonaný.

A. 1. Was habet ihr gestern gemacht? — Ich habe gelernt, mein Bruder hat gezeichnet, meine Schwester hat ein Tuch gestickt. — 2. Wo hast du diese Federn gekauft? — 3. Warum habet ihr gelacht? — 4. Zeige mir, was du gezeichnet hast! — 5. Dort ist das Haus, in welchem wir früher gewohnt haben. — 6. Kinder, habet ihr schon gebetet? — 7. Hast du heute gebadet? — 8. Die Früchte haben den Blumen geschadet. — 9. Es hat lange geregnet. — 10. Hat schon die Magd in meinem Zimmer aufgeräumt? — 11. Sie hat schon aus gefehrt, jetzt wischt sie den Staub ab.

12. Um wie viel Uhr bist du heute erwacht? — 13. Der Kaufmann ist nach Wien gereist. — 14. Wann sind euere Gäste ab gereist? — 15. Ist schon der Bote aus der Stadt zurückgekehrt? — 16. Durch Krankheiten sind viele Familien verarmt. — 17. Dem Gärtner sind die schönsten Rosen verwelkt. — 18. Die Soldaten sind heute früh weitermarschiert.

B. 1. Kde jste koupili tyto hodiny? — 2. Kdo zasadil onu lípu před vaším domem? — 3. Kam jsi položil své knihy? —

4. Proč jsi nás včera nenavštívil? — 5. Doprovo dil-lis svého druhu domů? — 6. Zdali jste ukázali otci své úlohy? — 7. Strýc mi půjčil krásnou knihu. — 8. Procházka po krásných lučinách obveselila mysl naši. — 9. Třicetiletá válka zpustošila naši vlast.

10. Letos nám shnilo mnoho bramborů. — 11. Nejpěknější fiala nám uvadla. — 12. Rodiče se ještě nevrátili s procházky. — 13. Dnes jsem pozdě procitl. — 14. Kam odtáhlo vojsko?
-

Úkol 73.

Čas budoucí.

(Ml. n. §. 140.)

- A. 1. Wir alle fehlen und werden wohl noch oft fehlen. — 2. Wer ordentlich lebt, der wird lange gesund bleiben. — 3. Bald werden wir schon das reife Obst pflücken. — 4. Wann werdet ihr uns besuchen? — 5. Wird euer Gast heute abreisen? — Wird er noch eine weite Reise machen? — 6. Wo wird er heute übernachten? — 7. Ich werde unsere Gäste zum Bahnhofe begleiten. — 8. Der liebe Gott, welcher die Vögel in der Luft ernährt, wird auch für die Armen sorgen. — 9. Viele Menschen bauen Häuser, in welchen sie nicht wohnen werden. — 10. Bei Fleiß und Sparsamkeit werdet ihr euer Vermögen vergrößern.

- B. 1. Zítra ráno budu se učiti; odpoledne se vykoupám. — 2. Budete-li nyní pracovati? — 3. V létě ozdobíme si pokoj květinami. — 4. Co budeš nyní dělati? — Sporádám si své knihy. — 5. Ukážeš-li nám cestu do lesa? — 6. Smrť ukončí všecka trápení naše. — 7. Vždy mi bude milé ono místo, kde jsem prožil své mládí. — 8. Kdo střídme žije, bude dlouho žít. — 9. Kdy ukončíš svou práci? — 10. Kdy se navrátíte s cesty?
-

Úkol 74.

Předminulý a budoucně skonalý čas sloves pomocných a sloves slabého časování.

1. Předminulým časem označuje se děj, který se udál dříve než jiný minulý děj.

- A. 1. Die Juden waren zuerst Hirten und Landleute gewesen, dann wurden sie Kaufleute. — 2. Vor zwei Jahren hatten wir mehr Lämmer, als wir jemals gehabt hatten. — 3. Ich habe dem Herrn Lehrer die Bücher zurückgestellt, welche er mir geborgt hatte. — 4. Nachdem wir gefrühstückt hatten, lernten wir im Garten. —

5. Raum waren die Eltern von der Reise zurückgekehrt, ist der Vater erkrankt. — 6. Nachdem wir unsere Aufgaben gemacht hatten, zeigten wir sie dem Vater. — 7. Nachdem mein Vater sein Haus verkauft hatte, kaufte er einen Meierhof.

B. 1. Můj otec stal se ve svém třicátém roce úředníkem; dříve byl vojínem. — 2. Včera bylo teplo, předevčírem však byla veliká zima. — 3. Nesplnili jste, co jste (byli) přislíbili. — 4. Vrátil-li jsi svému spolužáku knihy, které ti byl před týdnem zapůjčil? — 5. Včera jsem odpověděl na dopis, který mi byl otec před třemi dny poslal.

2. Časem budoucně skonalým označuje se děj, který bude dokonán, než jiný děj nastane.

C. 1. Bis ich meine Aufgabe gemacht haben werde, werde ich ausruhen. — 2. Wenn sich der nachlässige Schüler gebessert haben wird, werden ihn seine Eltern wieder lieb haben. — 3. Bis wir von der Reise zurückgekehrt sein werden, werden wir euch schreiben. — 4. Wenn ihr immer fleißig (gewesen) sein werdet, werdet ihr euch auf die Ferien freuen können.

D. 1. Můj otec prodá své hospodářství, až dostaví nový dům. — 2. Až ukončíte své úlohy, budete moci hráti míčem. — 3. Můj bratr bude vojákem, až se vrátí z ciziny. — 4. Budete-li vždy mravni a pilni, budou vás učitelé míti v dobré paměti. — 5. Až spořadám své knihy, budu čísti.

2. Spojovací způsob.

A. Slovesa pomocná ve spojovacím způsobě.

Úkol 75.

Spojovací způsob času přítomného ve větách závislých na výrazech, kteréžto značí potřebu nebo přání.

Vzor. Hlavní věta

vedlejší věta.

a) Es ist nöthig,

dass wir vorsichtiger seien.

Jest potřebí,

abychom byli opatrnějši.

b) Der Vater will wünscht,

dass mein Bruder Soldat werde.

Otec si přeje,

aby se můj bratr stal vojínem.

A. 1. Es ist nöthig, dass die Schüler aufmerksam und fleißig seien. — 2. Es ist mein Wunsch, dass wir gute Freunde seien. —

3. Der Meister verlangt, dass die Arbeit zur rechten Zeit fertig werde. — 4. Der Vater ermahnt die Kinder, dass sie gegen jedermann höflich seien. — 5. Der Vater verlangt, dass du deine Bücher immer in Ordnung habest. — 6. Es ist nicht ratsam, dass kleine Kinder ohne Aufsicht seien. — 7. Die gute Sitte fordert es, dass man Achtung für das Alter habe. — 8. Ein friedfertiger Mensch wünscht, dass er keine Feinde habe. — 9. Jeder Kranke wünscht, dass er bald gesund werde. — 10. Die Religion gebietet dem Christen, dass er gegen seinen Nächsten gerecht sei.

B. 1. Jest potřebí, byste byli pozorlivější. — 2. Jest radno, abychom byli opatrnější. — 3. Jest zajisté přáním rodičů, by synové jejich se stali rádnými občany. — 4. Jest potřebí, bys své šaty vždy v pořádku míval. — 5. Přeji vaší paní matce, aby se brzy uzdravila. — 6. Lékař nařídil, aby nemocný měl klid. — 7. Učitel žádá, aby byli žáci zdvořili. — 8. Učitel napomíná žáka, aby nebyl nedbalý.

Úkol 76.

Spojovací způsob času minulého a budoucího v závislých větách vypravovacích a tázacích.

Vzor. Hlavní věta vedlejší věta.

Die Gelehrten behaupten, daß die Erde ursprünglich ein flüssiger Körper gewesen sei.
Učenci tvrdí, že země byla nejprve tekuté těleso.

Der Arzt fragt, ob der Kranke früher immer gesund gewesen sei.

Lékař se tázal, zda-li nemocný býval dříve vždy zdrav.

A. 1. Du hast gestern eine Prüfung gemacht. Glaubst du, dass der Herr Lehrer mit dir zufrieden gewesen sei? — 2. Der Weinhandler glaubt, dass ihm aller Wein sauer geworden sei. — 3. Meine Freunde glauben, dass ich vorige Woche in Wien gewesen sei, aber ich war die ganze Woche zu Hause. — 4. Die Gelehrten vermuthen, dass Sizilien einst eine Halbinsel gewesen sei. — 5. Der Arzt fragt, ob der Kranke eine ruhige Nacht gehabt habe.

B. 1. Lidé vypravují o mnohých žebrácích, že bývali zámožní občané, ale že marnotratnosti zchudli. — 2. Zahradník naříká, že letos měl málo ovoce. — 3. Lékař tvrdí, že se děti rozstonaly z přílišného jídla. — 4. Mnohé pověsti vypravují, že lidé druhdy bývali silnější než nyní. — 5. Není jisté, kdo byli

první obyvatelé naší vlasti. — 6. Matka se táže, zdali děti byly poslušny.

Způsobem spojovacím v závislé větě vypravovací označuje se děj nejistý, možný. (Viz příkl. A. 1.—4.) Děj skutečný vyjadřuje se indikativem; k. p. Es ist bekannt, dass der Hund einen scharfen Geruch hat.

V závislé větě vypravovací lze vypustiti spojku dass že; sloveso vyjadřuje se pak vždy způsobem spojovacím, a slovosled jest týž jako ve větách hlavních; k. p. Der Arzt behauptet, dass der Vater ganz gesund ist. Der Arzt behauptet, der Vater sei ganz gesund.

Vypusťte spojku dass ve příkl. A. 1.—4., a urovnejte vedlejší věty slovosledem věty hlavní.

C. 1. Es ist ungewiss, ob du morgen noch am Leben sein werdest. — 2. Die Eltern erwarten mit Recht, dass das Kind dankbar sein werde. — 3. Der Verschwendler fragt nicht, ob er morgen noch einen Bissen Brot haben werde. — 4. Der Nachbar klagt, dass er heuer wenig Getreide haben werde.

D. 1. Není jist, zdali otec bude zítra doma. — 2. Rolníci tvrdí, že obilí bude letos drahé. — 3. Kdo lacino domy kupuje, neptá se, jaké bude míti sousedy. — 4. Lékař doufá, že budeš brzy úplně zdrav.

Úkol 77.

Spojovací způsob souminulého času.

Spojovací způsob času souminulého klade se:

1. ve větách, jimž se pronáší přání; k. p.: Dass doch der Vater noch am Leben wäre! Wenn doch der Vater noch am Leben wäre! Kéž by byl otec ještě na živě!

Spojky dass doch, wenn doch lze vypustiti; však větu, jež přání vyjadřuje, sluší pak pronéstí slovosledem věty tázací: Wäre¹ der Vater² noch am Leben!

2. v souvěti výmínečném (pokud v češtině položen jest kondicional přítomného času):

Wenn der Vater noch am Leben wäre, hätten wir keine Noth.

Též ve vedlejší větě, kterouž výminka vyslovena, lze vypustiti spojku; táz věta pronáší se pak zase slovosledem věty tázací: Wäre¹ der Vater² noch am Leben, hätten wir keine Noth.

A. 1. Wäre ich doch zu Hause bei meinen lieben Eltern! — 2. Dass wir doch Nachrichten von unseren Geschwistern hätten! — 3. Mancher wäre gesünder und zufriedener, wenn er arbeitsamer wäre.

— 4. Dieses Zimmer wäre recht angenehm, wenn es ein Fenster gegen die Ostseite hätte. — 5. Wenn doch alle Reichen Mitleid mit den Armen hätten! — 6. Der Wein würde reif werden, wenn es wärmer wäre. — 7. Was wäre das Kind ohne die liebevolle Pflege der Mutter! — 8. Die Kenntnis der zukünftigen Dinge wäre den Sitten der Menschen verderblich. — 9. Besuchen wir heute unsern franken Freund! Morgen wäre es vielleicht schon spät. — 10. Sei nicht zornig; sonst würdest du deinen aufrichtigsten Freunden unangenehm. — 11. Ohne Religion wäre der Mensch ein unglückliches Geschöpf.

B. 1. Lidé měli by méně starostí, kdyby měli méně žádostí. — 2. Což by byl svět ten bez luk a bez zahrad? — 3. Kéž byste se stali řádnými občany! — 4. Nebyl bych šťastnější, kdybych měl více peněz. — 5. Kdybys byl šetrný, měl bys již značné jméni. — 6. Každý učitel byl by šťasten, kdyby měl jen pilné a způsobné žáky. — 7. Mnohý mladík měl by více přátel, kdyby byl skromnější. — 8. Kéž by rodiče byli ještě na živě!

C. Ve větách A. 4. 9. B. 4. 6. vyjádřete spojovací způsob též opisními tvary.

Úkol 78.

Spojovací způsob času předminulého.

Spojovací způsob času předminulého překládá se do češtiny kondicionalem času minulého. „Ich wäre gewesen“ byl bych byl, ich hätte gehabt byl bych měl.

A. 1. Was wäre ich geworden, wenn ich nicht so liebevolle Eltern gehabt hätte! — 2. Faule Leute rufen neuenvoll im Alter: „Wenn ich doch in der Jugend fleißig gewesen wäre!“ — 3. Wenn ihr immer sparsam gewesen wäret, hättest ihr jetzt schon ein großes Vermögen. — 4. Viele Menschen wären glücklicher geworden, wenn sie nicht überflüssige Bedürfnisse gehabt hätten. — 5. Meine Reise wäre viel angenehmer gewesen, wenn ich einen Gefährten gehabt hätte. — 6. Mancher Landmann wäre vielleicht ein großer Gelehrter oder Künstler geworden, wenn er Gelegenheit zur Ausbildung seines Geistes gehabt hätte.

B. 1. Kdybys byl z mládí šetrný býval, byl bys nyní měl značné jméni. — 2. V kostele bylo velmi dusno; byl bych málem omdlel. — 3. Kdyby dítě nebylo bývalo nestřídme, nebylo by se rozstonalo. — 4. Kdyby bylo minulý měsíc tepleji bývalo, bylo by již víno uználo. — 5. Kdybys byl býval o svátcích u nás, byl bys měl mnoho zábavy. — 6. Rodičům bylo by milo bývalo, kdyby se byl nejstarší bratr stal knězem.

B. Slovesa slabého časování ve spojovacím
způsobě.

Úkol 79.

Spojovací způsob času přítomného.

- A. 1. Die gute Sitte verlangt, dass man ältere Personen grüße. — 2. Es ist nöthig, dass du dir beizeiten einen Beruf wählest. — 3. Lange glaubten auch die Gelehrten, dass sich die Sonne um die Erde bewege. — 4. Es ist nöthig, dass der Lehrer ungehorsame Kinder strafe. — 5. Es schickt sich, dass die Schüler die Thüre des Schulzimmers langsam zumachen.

Konjunktivu nejistotného užívá se též ve (příslovkových) větách, jimiž se pronáší účel. V němčině klade se spojka **damit** nebo **dass**, v češtině pouhý kondicional přítomný. Ku př.

- B. 1. Der Schmied erhält das Eisen, damit es weich werde. — 2. Der Lehrer straft den Schüler, nicht weil er gefehlt hat, sondern dass er nicht wieder fehle. — 3. Man dörrt das Obst, dass es nicht faule. — 4. Der Gärtner bedeckt Pflanzbäume mit Stroh, damit ihnen der Frost nicht schade. — 5. Die Gärtner vertilgen die Raupen, dass sie den Bäumen nicht schaden. — 6. Rede laut, dass dich alle hören!

- C. 1. Slušno jest, by mladík pozdravoval starší osoby. — 2. Otec přikázal, bys se z rána učíval. — 3. Jest vůle Boží, bychom i nepřátely své milovali. — 4. Jest třeba, byste pilně cvičili paměť. — 5. Pyšný domnívá se, že jest moudřejší než ostatní lidé. — 6. Otec si přeje, by mu matka poslala oběd na pole.

7. V létě koupáme se, bychom se ochladili. — 8. Dopravodím tě, bys v lese nezabloudil. — 9. Pochlebníci vás vychvalují, by vás snáze oklamali. — 10. Podejte dítěti kousek chleba, by neplakalo.
-

Úkol 80.

Spojovací způsob času minulého a budoucího.

- A. 1. Ich glaubte nicht, dass du schon von dem Spaziergange zurückgekehrt seist. — 2. Der Gärtner sagt, dass er heuer alles Obst gut verkauft habe. — 3. Es wird erzählt, dass Thales, einer von den sieben Weltweisen, eine Sonnenfinsternis vorhergesagt habe. — 4. Der Vater erzählte, dass es stark geregnet habe und dass er bis aufs (do) Hemd nass geworden sei.

- B. 1. Pověst vypravuje, že Libuše založila Prahu. — 2. Slyšel jsem, že jste se přestěhovali. — 3. Matka se táže, zdali jste se pomodlili. — 4. Lékař se tázal, zdali se nemocný potil. — 5. Nemyslím, že dobré počítal; počítej pozorněji! — 6. Pochybuji, že se pan nadlesní již z honby navrátil.

- C. 1. Der Lehrer hofft, daß sich auch der leichtfertigste Schüler bessern werde. — 2. Der Herr Lehrer sagte uns heute, daß er die ganze Classe in den botanischen Garten führen werde. — 3. Der Gärtner behauptet, daß heuer die Rosen spät blühen werden. — 4. Der Vater hofft, daß er in einem Jahre sein neues Haus aufbauen werde. — 5. Der Nachbar fragt, ob der Vater heute abreisen werde.

- D. 1. Každý mladík doufá, že dlouho bude žít. — 2. Nás soudil pravil, že vystaví novou stodolu. — 3. Otec se ptá, zdali se dnes ještě budeš učiti. — 4. Nemyslil jsem, že se tak brzy navrátíš z divadla. — 5. Nevím, kdy se otec navrátí z Prahy.

Úkol 81.

Spojovací způsob času souminulého i předminulého.

- A. 1. Ich zeichnete besser, wenn ich festeres Papier hätte. (Ich würde besser zeichnen, wenn ich festeres Papier hätte.) — 2. Wir würden euch gern besuchen, wenn es die Eltern erlaubten. — 3. Würde euer Vater sein Haus nicht verkaufen, wenn er einen Käufer hätte? — Er würde es gern verkaufen und ein neues bauen. — 4. Wenn das „Wenn“ nicht wäre! — 5. Die Schüler lernten zu Hause leichter, wenn sie in der Schule aufmerksamer wären. — 6. Wenn ich Geld hätte, würde ich mir einige neue Bücher kaufen.

7. Viele Schüler würden in den oberen Classen gute Fortschritte machen, wenn sie in den unteren Classen fleißiger gelernt hätten. — 8. Der Kaufmann wäre schon gestern abgereist, wenn er nicht den Schnellzug versäumt hätte. — 9. Wenn das Baumaterial besser gewesen wäre, wäre das neue Haus nicht eingestürzt. (Věty A. 1. 2. 3. proneste též spojovacím způsobem předminulého času.)

- B. 1. Neškodilo by, kdyby pršelo. — 2. Kdyby každý člověk pracoval, nebylo by nuzných ve světě. — 3. Počítal bys lépe, kdybys byl pozorlivější. — 4. Bylo by nám velice milo, kdybyste nás navštívili. — 5. Neslibuj, co bys sotva splnil. — 6. Koho by hudba neobveselovala? — 7. Navštívil bych vás, kdybych neměl mnoho práce.

8. Hospodář byl by včera oral, kdyby nebylo pršelo. — 9. Málem byl bych v lese zabloudil. — 10. Minulého roku (akk.)

byl bych cestoval do Bavor, kdybych nebyl býval nemocen:
(Věty B. 1. 3. 7. proneste též minulým kondicionalem po česku a přeložte potom do němčiny časem a způsobem příslušným.)

II. Trpný rod.

1. Způsob oznamovací a rozkazovací.

Úkol 82.

Čas přítomný a souminuly.

A. 1. Ein guter Schüler wird gelobt. — 2. Du wirst oft gelobt. — 3. Gute Arbeiter werden überall geschätzt. — 4. Der Stolze wird gehasst. — 5. Das Jahr wird in zwölf Monate getheilt. — 6. Die Pferde werden mit Hafer und Heu gefüllert. — 7. Viele Menschen werden ungerecht beurtheilt. — 8. Vöse Thaten werden von Gott und den Menschen gestraft.

B. 1. Pilní žáci bývají chváleni, nedbalí žáci bývají káráni. — 2. Prací tělo se silí. — 3. Poctivý člověk i od zlých bývá ctěn. — 4. Mladé stromky bývají přesazovány. — 5. Zíšností bývají lidé svědeni ke zlým skutkům. — 6. Jsi hledán. — 7. Jsme hledání.

C. 1. Die Rebe wurde früher wegen ihrer Größe zu den Bäumen gezählt. — 2. Aristides war so gerecht, dass ihm der Beiname „der Gerechte“ beigelegt wurde. — 3. Die ersten Uhren wurden in Nürnberg verfertigt. — 4. Numa Pompilius, der zweite König von Rom, regierte zweihundzwanzig Jahre, und während dieser ganzen Zeit wurde der Friede nicht gestört. — 5. Von welchem Lehrer würdest du zuerst unterrichtet? — 6. Um heidnischen Alsterthum wurden den Göttern Menschen geopfert.

D. 1. Od prvních let života svého byli jste od svých rodičů živeni, ošetřováni a k dobrému naváděni. — 2. Nezřídka za malichernou příčinou války byly vypověděny. — 3. Nezřídka omylem lidé ku poznání pravdy byli přivedeni. — 4. Ještě nedávno byly domy pokrývány šindeli, nyní kryjí je taškami anebo břidlicí. — 5. U Athéňanů soudcové byli od lidu voleni.

Úkol 83.

Čas minulý a předminulý.

A. 1. Rom ist nicht in einem Tage erbaut worden. — 2. Der heilige Wenzel ist von seinem Bruder Boleslaw ermordet worden. —

3. Werde nicht unartig, wenn du ermahnt oder getadelt worden bist.
— 4. Danket höflich, wenn ihr begrüßt worden seid. — **5.** Die Städte Herculaneum und Pompeji sind durch den Ausbruch des Vesuv verschüttet worden. — **6.** Von Karl dem Vierten ist in Prag die erste steinerne Brücke erbaut worden.

B. 1. Za posledních desíti let mnoho železných drah jest vystavěno. — **2.** Josef, syn Jakubův, prodán byl od svých bratrů. — **3.** V Čechách byla nedávno malá zemětřesení znamenána. — **4.** Zlým příkladem mnoho lidí ku zlému bylo svedeno. — **5.** Nemstěte se, jestliže jste byli uraženi. — **6.** Ve kterém roce byl jsi biřmován?

C. 1. Die Römer waren in vielen Schlachten besiegt worden; zuletzt waren sie aber doch fast in allen Kriegen Sieger. — **2.** Sokrates war nachsichtig gegen die, von welchen er beleidigt worden war. — **3.** Alexander der Große hat die Vaterstadt seines Lehrers, welche von seinem Vater zerstört worden war, wieder aufgebaut. — **4.** Wenn ihr vorsichtig gewesen wäret, wäret ihr nicht getäuscht worden.

D. 1. Římané zničili město Korinth, poněvadž tam vyslanci jejich byli uraženi. — **2.** Když město Jerusalém bylo zbořeno, roztroušili se Židé po celém světě. — **3.** Obilí bylo prodáno, dříve než bylo stězeno. — **4.** Když bylo obilí sklizeno, slaveny jsou obžínky. — **5.** Sotva byl oheň na jedné straně města uhašen, již jsme byli polekání novým požárem.

Úkol 84.

Čas budoucí a budoucí skonaly.

A. 1. Das Andenken großer Männer wird immer gefeiert werden. — **2.** Wer sich erniedrigt, der wird erhöht werden. — **3.** Sei gegen jedermann höflich, und du wirst von allen deinen Bekannten geliebt werden. — **4.** Durch den Tod werden alle unsere Schmerzen gestillt werden. — **5.** Werdet ihr über den Verlauf der Krankheit eueres Freindes bald benachrichtigt werden? — **6.** Unsere Wohnzimmer werden die kluftige Woche gemalt werden. — **7.** Wann wird schon das Obst gepflückt werden? — **8.** Warum wird dieser Wald gefällt werden? — **9.** Wird das Gras schon bald gemäht werden? — **10.** Wird dieses Feld mit Korn oder (či) mit Weizen besät werden?

11. Eine böse That, welche nicht von Menschen gestraft werden sein wird, wird von Gott gestraft werden. — **12.** Wenn wir im Deutschen ziemlich eingeküßt sein werden, werden wir auch das Französische lernen.

B. 1. Hrdí budou poníženi, skromní budou povýšeni. — **2.** Lháři nebude věřeno. — **3.** Nesudete, a nebudeste souzeni. —

4. Náš dům bude přestavěn. — **5.** Co rukami lidskými zbudováno bylo, časem bude zničeno. — **6.** Kdo jest obezřelý, zřídka bude oklamán. — **7.** Kdy bude asi nový most dostavěn?

8. Až bude obilí sklizeno, budeme slavit obžinky. — **9.** Až budou pole zorána, budeme sítí. — **10.** Jakmile válka bude ukončena, pocestují s otcem na bojiště.

2. Způsob spojovací.

Úkol 85.

Čas přítomný a souminulý.

A. **1.** Es ist nöthig, dass die Gesetze von allen Bürgern beobachtet werden. — **2.** Bestrebet euch, dass ihr von allen guten Menschen geliebt werdet. — **3.** Es ist nöthig, dass ein ungehorsames Kind ermahnt werde. — **4.** Es ist gerecht, dass der Name großer Männer auch nach ihrem Tode gefeiert werde. — **5.** Sei herzlich begrüßt! — **6.** Gelobt sei Jesus Christus!

B. **1.** Miluj své bližní, bys od nich byl milován. — **2.** Rodiče posýlají vás do školy, abyste byli vyučováni ve vědách. — **3.** Nepřeji si, abych byl chválen, nejsem-li toho hoděn. — **4.** Jest potřebí, by pokoj byl provětrán. — **5.** Jest slušno, aby starší osoby od mladších byly pozdravovány.

C. **1.** Mancher Schüler würde besser lernen, wenn er zu Hause nicht gestört würde. — **2.** Der Maulwurf wird von jener von den Bauern verfolgt; es wäre aber ratsam, dass er nicht verfolgt würde, denn er ist den Feldern und Wiesen nicht schädlich, sondern nützlich. — **3.** Ein Feld auf steinigem Boden wird nicht fruchtbar, wenn es auch fleißig gepflügt würde. — **4.** Wie schön wäre der Stadtplatz, wenn auf denselben Bäume gepflanzt würden!

D. **1.** Kéž by pokoj ve vlasti naší nebyl rušen! — **2.** Kéž by válka brzy byla ukončena! — **3.** Pole byla by neúrodná, kdyby nebyla hnojena. — **4.** Švestky by shnily, kdyby nebyly sušeny. — **5.** Mnozí lidé byli by více váženi, kdyby nebyli hrdi. — **6.** Nebyl bys kárán, kdybys konal svoji povinnost.

Úkol 86.

Čas minulý, předminulý, budoucí a budoucně skonalý.

A. **1.** Die Geschichte berichtet, dass die heilige Ludmila auf Befehl ihrer Schwiegertochter Drahomira erdrosselt worden sei. (Die

Geschichte berichtet, die heilige Ludmila sei auf (z) Befehl ihrer Schwiegertochter Drahomira erdrosselt worden). — 2. Der Vater vermutet, dass du in der Schule getadelt worden seist. — 3. Der Vater sagt, dass er unterwegs in einem Walde beraubt worden sei. — 4. Ich zweifle, dass in diesem Zimmer heute geheizt worden sei, denn es ist hier sehr kalt. — 5. Wer würde zweifeln, dass durch den Buchdruck der Unterricht sehr erleichtert worden sei?

B. 1. Pověst dí, že Romulus a Remus od vlčice byli kojeni. — 2. Dějiny vypravují, že za husitských válek mnoho bradů v Čechách bylo zbořeno. — 3. V dějinách vypravuje se, že ve Spartě byly raženy železné peníze. — 4. Doslýchám, že byl ve škole pochválen.

C. 1. Wenn der Feldherr hinlänglich unterstützt worden wäre, hätte er vielleicht gesiegt. — 2. Der Kranke wäre vielleicht gerettet worden, wenn er besser gepflegt worden wäre. — 3. Im vorigen Jahre hat es selten geregnet; die Pflanzen wären verdorrt, wenn sie nicht wenigstens vom Thau erfrischt worden wären. — 4. Das Getreide wäre schon eingeführt worden, wenn es nicht so lange geregnet hätte.

D. 1. Kdybyste byli konali svoji povinnost, nebyli byste bývali káráni. — Mnozí byli by se stali dobrými občany, kdyby záhy k dobrému byli naváděni bývali. — 3. Kéž bys byl záhy zpraven býval o našem neštěstí! — 4. Zdali bys mi byl poskytl pomoci, kdybys byl zpraven býval o mé neštěstí?

E. 1. Ein edler Mensch fragt nicht, ob seine guten Thaten werden belohnt werden. — 2. Wenn im Lande Krieg geführt wird, fürchtet jeder Landmann, die Saat werde vernichtet werden. — 3. Glaubst du, du werdest von deinen Mitschülern geachtet werden, wenn du nicht alle Pflichten erfüllst? — 4. Die Landleute hoffen, das Getreide werde eingeführt (worden) sein, bevor der Feind in das Land einrücken wird.

F. 1. Kristus prorokoval, že město Jerusalém bude zbořeno. — 2. Doslýchám, že bude nový kostel vystavěn. — 3. Tuším, že budeš od rodičů novými knihami (mit) obdařen. — 4. Stavitel doufá, že bude zámek dostavěn, než se kníže navrátí ze svých cest.

III. Příčestí a infinitiv činného i trpného rodu.

Úkol 87.

Příčestí přítomné i minulé.

(Příklady vět, ve kterých sluší se překládati německé příčestí přítomného času neurčitým přechodníkem.)

A. 1. Die Christen beten friend. — 2. Heulend verfolgen die Wölfe ihre Beute. — 3. Der Habicht freist hoch in der Luft, gierig nach der Beute spähend. — 4. Karl der Vierte entdeckte, auf der Jagd einen Hirsch verfolgend, den Karlsbader Sprudel. — 5. Münster hüpfst das Füllen auf dem grünen Rasen, seine Mutter suchend. — 6. Gott richtet die Menschen, das Gute belohnend und das Böse strafend.

B. 1. Vraceje se s procházky, koupil jsem si třešně. — 2. Probouze se, zaslechl jsem hudbu. — 3. Větve široké lípy, až k (an) oknům sálajíce, zastiňují můj pokojík. — 4. Pozdravujíce, smekáme klobouk. — 5. Blízí-li se stádu vlk, vyje pes ovčáký, a ovce bečíce, utíkají se pod ochranu pastýřovu.

(Příklady vět, ve kterých německé příčestí překládati jest do češtiny přechodníkem určitým.)

C. 1. Die Schwalben verkündigen den naheenden Frühling. — 2. Der Hirt führt die blökenden Schafe heim. — 3. Wie schön sind die grünenden Felder und die blühenden Wiesen! — 4. Jeder folgende Tag sei ein Schüler des vorigen.

D. 1. Má m za (an) oknem kvetoucí růži. — 2. Před domem zahlédl jsem žebrajícího hocha. — 3. Kvetoucí sady jsou nejpěknější ozdobou měst i vesnic. — 4. Bůh jest kajícím hríšníkům milostiv.

(Příklady vět, ve kterých jest německé příčestí minulé překládati určitým příčestím trpným.)

E. 1. Betet friend und mit gefalteten Händen! — 2. Mit thränenenden Augen betrachtet der Landmann die verwüsteten Felder. — 3. Ein gebildeter Mann wird überall geachtet. — 4. Der wahrhaft Gebildete ist bescheiden. — 5. Freuet euch mit den Fröhlichen und tröstet die Betrübten!

F. 1. Zděděné bohatství není zásluhou. — 2. Uzené maso je zdravé a chutné. — 3. Vařené ovoce je zvláště mládeži zdravým pokrmem. — 4. Ctíme zděděné národní obyčeje. — 5. Nakládaná zvěřina jest chutnější i zdravější než čerstvá.

Úkol 88.

Infinitiv.

a) Infinitiv prostý podmětem.

A. 1. Grüßen ist Höflichkeit, danken ist Schuldigkeit. — 2. Arm sein ist keine Schande. — 3. Schnell handeln ist nicht immer ratsam. — 4. Erblinden ist ein größeres Unglück als taub werden. — 5. Falsch beurtheilt werden ist schmerzlich.

B. 1. Siti není tak obtížno jako žít. — 2. Slib učiniti je snadno, ale splniti jej nebývá vždy snadno. — 3. Od přátel oklamánu býti jest bolestno.

Infinitiv s *zu* podmětem. Jestliže podmět, infinitivem pronesený, nezaujímá první místo ve větě, kladě se gramatický podmět *es*, infinitiv pak obyčejně přijímá předložku *zu*. K. př. Es ist schwer zwei Herren zugleich zu dienen.

Proneste tímto způsobem věty: 2. 3. 5. odstavce A.

b) Infinitiv závislý na slovesech.

Infinitiv závislý na slovesech bývá z pravidla kladen s předložkou *zu*.

Pamatujte zvláště následující slovesa, na kterých bývá závislý infinitiv s *zu*: *pflegen* (v obyčeju míti), *sich gewöhnen* navykati, *zvykat*, *belieben*, *gerühen ráčiti*, *es beliebt mir* jest mi libo; *sich schämen* styděti se, *sich fürchten* báti se.

Wir pflegen im Garten zu spielen. Hráváme si v zahradě.

Pfleget ihr nicht im Garten zu speisen? Nejidáte-li v zahradě?

Sloveso *pflegen* (v obyčeju míti) nepřekládáme do češtiny, nýbrž význam jeho nahrazujeme opětovacím neb i opakovacím tvarem slovesa

C. 1. Stolze Leute pflegen mit ihren Vorzügen zu prahlcn. — 2. Wir pflegen zeitlich zu frühstückcn. — 3. Pflegst du oft zu baden? — 4. Beliebt es den geehrten Herren nicht, unsere Wohnung zu besichtigen? — 5. Gewöhnet euch die Aufgaben zu rechter Zeit zu machen. — 6. Schämet euch nicht zu fragen, wenn euch etwas nicht klar ist. — 7. Artige Menschen pflegen jeden Bekannten zu grüßen. — 8. Der Kranke wünscht Ruhe zu haben. — 9. Seine Majestät, der Kaiser, geruhte anzuordnen, dass eine neue Schule errichtet werde.

D. 1. Způsobní lidé nečekávají na pozdravení, nýbrž sami pozdravují. — 2. Zvědaví hoši poslouchají za (an s dat.) dveřmi. 3. Nestydě se nikdy pravdu pověděti! — 4. Račte mi své ctěné jméno říci!

Pozn. Infinitiv závislý na slovesech können, wollen, dürfen, sollen, müssen, hören, sehen, fühlen, lernen, Lehren kladě se bez předložky.

C. 1. Die Noth lehrt den Menschen beten. — 2. Sokrates lernte, als er schon ein alter Mann war, die Zither spielen. — 3. Wir hörten von weitem die Kanonen donnern. — 4. Hörst du nicht den Kranken husten? — 5. Der Mensch muss arbeiten.

D. 1. Učte se záhy pracovati. — 2. Kdo tě učil kresliti? — 3. Nouze ucí člověka šetřiti. — 4. Učte se opatrnými bytí! — 5. Umím plavati. — 6. Smím-li zpívati? — 7. Můžete odejítí.

c) Infinitiv závislý na jménech podstatných a přídavných vždy se klade s předložkou *zu*.

E. 1. Die Gewohnheit, Thiere zu quälen, zeugt von einem bösen Herzen. — 2. Schon der Wille, seinem Nächsten zu schaden, ist schlecht. — 3. Edle Männer haben das Bestreben, anderen Menschen nützlich zu sein. — 4. Ein tapferer Soldat ist bereit, sein Leben fürs Vaterland zu opfern. — 5. Ein ehrlicher Mann ist nicht fähig, eine Lüge zu sagen. — 6. Wenn es gefällig ist, bin ich bereit, die Herren in den Garten zu führen.

F. 1. Povinnost trestati je vždy nepříjemná. — 2. Zlí lidé mají zvyk jiné tupiti. — 3. Nemocný nebyl schopen slovo promluviti. — 4. Dobrý syn jest ochoten rodičům při práci pomáhati.

Úkol 89.

Kterak jest převáděti věty z činného významu v trpný.

1. Der Lehrer unterrichtet die Schüler.

Učitel vyučuje žáky.

2. Der Blitz entzündet brennbare Stoffe.

Blesk zapaluje hořlavé hmoty.

Die Schüler werden vom Lehrer unterrichtet.

Žáci od učitele jsou vyučováni.

Der Blitz den Brennstoffen werden brennbare Stoffe entzündet.

Bleskem zapalovány bývají hořlavé hmoty.

Převádějice větu z významu činného v trpný, učiníme jako v češtině **předmět** věty činné **podmětem** věty trpné. Slovo, které bylo ve větě činné podmětem, klade se ve větě trpné tvarem předložkovým; a to značí-li osobu, užívá sē předložky *von*, však značí-li věc, klade se předložka *durch*.

Přeložte slovesa následujících vět z rodu činného v trpný.

1. Die Sonne beleuchtet und erwärmt die Erde. — 2. In der Nacht beleuchten die Sterne den Himmel. — 3. Der Mond hat

nicht sein eigenes Licht, sondern die Sonne beleuchtet ihn. — 4. Einen gerechten König liebt das Volk. — 5. Der Wind entwurzelt die stärksten Bäume. — 6. Die Juden hassten die Samaritaner. — 7. Die Tugend werden selbst ihre Feinde immer ehren. — 8. Wer hat diese Linde gepflanzt? — 9. Ich hoffe, dass meine Eltern meinen Freind herzlich bewillkommen werden. — 10. Der Vate sagt, dass mich die Eltern mit Ungeduld erwartet haben. — 11. Unser Nachbar behauptet, dass ihn seine Mitbürger verfolgen.

Úkol 90.

Opakování o slovesech odvozených předponami rozlučitelnými.

a) Ve větách jednoduchých a ve hlavní větě složených vět.

V následujících větách proneste slovesa (rozlučitelnými předponami odvozená) časem souminulým, minulým a budoucím.

A. 1. Ich höre gern einen schönen Gesang an. — 2. Der Herr Verwalter schaut in der Wirtschaft fleißig nach. — 3. Die Suppe kühlt aus. — 4. Die Tinte trocknet ein. — 5. Der Vater reist jetzt eben ab. — 6. Die Schwester trennt ein altes Kleid auf. — 7. Die Magd flanbt die Holzspäne zusammen.

B. 1. Předkládám svým hostem nejkrásnější hrozny vína. — 2. Matka nakládá okurky. — 3. Člověk se nikdy nedoučí. — 4. Sklenář zasaduje nové tabule do oken. — 5. Žák otírá tabuli.

C. Proneste všemi osobami imperativu: zuhören — herschauen — die Thüre zumachen, aufmachen — sich niedersetzen.

D. Přeložte věty: 1. Belieben Sie, mein Herr, die Ankunft des Vaters **abzuwarten!** — 2. Gewöhnet euch, die Thüre langsam **zuzumachen!** — 3. Hast du die Ankunft der Gäste **abgewartet?** — 4. Hat der Diener die Thüre **zugemacht?**

1. Nemí-li libo, poslechnouti krásnou píseň? — 2. Bylo by potřebí nakoupiti obilí na (für) zimu. — 3. Kdy ráčíte odcestovati? — 4. Uschovávám (pomocné pflegen) si všecky tvé dopisy. — 5. Uschoval-lis si všecky mé dopisy?

b) Předpony odlučitelné ve větě vedlejší.

A. 1. Hörst du, welche Nachricht mir der Vate mittheilt? — 2. Du fragst, warum ich den Brief so lange nicht abschicke? — 3. Die Tinte trocknet dir ein, weil du das Tintenfass niemals zu deckst. — 4. Ich glaube, dass ich die Aufgabe gut ausarbeiten werde.

— 5. Der Wirt fragt den Knecht, ob er schon **eingespannt** habe.
(Ve příkladech A. 1. 2. 3. 4. proneste vedlejší věty též minulým časem.)

- B. 1. Učitel označuje chyby v úlohách, by je žáci opravili.
— 2. Učitel pokáral žáka, že chyby vyznačené neopravil.
— 3. Rád vypravují, když pozorně nasloucháte. — 4. Když jsem se vracel ze zahrady, spatřil jsem u vchodu krásné růže.
— 5. Když jsem se vrátil ze zahrady, tys nebyl doma.
-

Slovesa silného časování.

Třída I.

Úkol 91.

Binden, finden, schwinden, winden.

A) Čas přítomný oznamovacího, spojovacího i rozkazovacího způsobu čas budoucí.

1. Wer sucht, der findet. — 2. Der Gärtner bindet junge Bäumchen an einen Pfahl. — 3. Auch die Thiere empfinden Schmerzen. — 4. Bindet den bösen Hund au! — Der Herr will, daß der Diener den Hund anbinde. — 5. Wer gern arbeitet, der wird immer Arbeit finden. — 6. Wenn wir frank sind, schwinden unsere Kräfte. — 7. Wie befindest du dich?

B) Čas souminulý oznamovacího i spojovacího způsobu.

1. Die Schnitter mähten das Getreide und banden es zu (ve) Garben. — 2. Ich fand im Bach eine hübsche Muschel. — 3. Der Arzt verband den Soldaten die Wunden. — 4. Die Wunde würde nicht heilen, wenn sie der Arzt nicht verbände. — 5. Wenn du deine Sachen in Ordnung hättest, fändest du gleich, was du suchst. — 6. Im Garten wund ein Mädchen Kränze.

C) Tvary složené s příčestím minulým.

1. Die Pferde werden im Stalle angebunden. — Hat der Buchbinder deine Bücher schon eingebunden? — 2. Johann Gutenberg hat die Buchdruckerkunst erfunden. — 3. Wenn doch gegen jede Krankheit ein Mittel gefunden würde! — 4. Wie kostspielig wären gute Schriften, wenn die Buchdruckerkunst nicht erfunden worden wäre! — 5. Das Reh ist im Walde verschwunden. — 6. David hat den Riesen Goliath überwunden.

D. 1. Hledej, a nalezneš. — 2. Hledal jsem a nalezl jsem.
— 3. Kdybys hledal, nalezl bys. — 4. Kdybys byl hledal, byl

bys nalezl. — 5. Berthold Schwarz vynalezl střelný prach. (Též trpným rodem.) — 6. Děvčata vila věnce. — 7. Jezdec uvázel koně ku stromu. — 8. Kupujte jen vázané knihy! — 9. Vytrvalost přemáhá veškery překážky. — 10. Kéž bych nalezl upřímného přítele!

Úkol 92.

Dingen, dringen, gelingen, klingen, ringen, schlängen, schwingen, singen, springen, zwingen; sinken, trinken.

A. 1. Der Baumeister hat neue Arbeiter gedungen. — 2. Die Arbeiter haben sich einen großen Lohn bedungen. — 3. Das Dach ist schadhaft, der Regen ist in die Mauern gedrungen. — 4. Der Gläubiger hat darauf gedrungen, dass die Schuld bezahlt werde. — 5. Der Schwimmer rang mit den Wellen des Stromes, dann aber sank er unter. — 6. Das Bild ist gelungen. — 7. Der Versuch, Gold zu erzeugen, ist noch immer misslungen. — 8. Das Silber klingt hell. — 9. Wer Halsschmerzen hat, schlingt schwer die Speisen. — 10. Man sagt, der Haifisch verschlinge nicht nur Fische, sondern auch Menschen. — 11. Die Lerche schwingt sich singend zum Himmel auf. — 12. Die Vögel sangen im Gebüsch. — 13. Wie traurig wäre es in den Wäldern, wenn dort keine Vögel säingen! — 14. Das Pferd sprang über einen Graben. — 15. David hat den Goliath bezwungen. — 16. Die Notz zwang manchen trägen Menschen zur Arbeit. — 17. Das Wasser ist gesunken. — 18. Der Knoblauch stinkt. — 19. Was habet ihr mittags getrunken? — Der Vater trank Bier, die Mutter und wir Kinder tranken Wasser.

B. 1. Rímané mívali ve svém vojstě též najaté bojovníky. — 2. Neprátelé úskokem vnikli do města. — 3. Těšíme se, když se nám práce zdarila. — 4. Kéž by se mi práce má zdarila! — 5. Kéž by již zase zaznívaly zpěvy ptactva! — 6. Umírající zápasí se smrtí. — 7. Břečtan oplétá se kolem stromů. — 8. Jonáš byl pohlcen od ryby dravé. — 9. Homér opěvoval udatnost hrdin trojských. — 10. Kočka skočila se střechy na strom. — 11. Sklenice praskla. — 12. Skoro všecky řeky vznikají na horách. — 13. Nouze nutí i lenocha ku práci. — 14. Píváš-li víno? — 15. Po nemoci píval jsem pivo.

Třída II.

Úkol 93.

Brechen, sprechen, stehen; erschrecken, treffen.

- A. 1. Noth bricht Eisen. — 2. Die Uhr geht nicht, weil die Feder gebrochen ist. — 3. Brich die Spitze der Nadel nicht ab! — 4. Erbrechet nicht fremde Briefe! — 5. Die Deichsel des Wagens ist gebrochen. — 6. Ein Blinder stürzte von der Stiege und brach ein Bein. (V čase minulém?) — 7. Das Heer bricht auf. — 8. Der Redner hat schön gesprochen. — 9. Sprechet richtig aus, und ihr werdet richtig schreiben. — 10. Oft spricht das Auge mehr als der Mund. — 11. Bestrebe dich, dass du jedes Wort deutlich aussprechest. — 12. Sprichst du schon deutsch? — 13. Widersprechet nicht älteren Personen! — 14. Man geht so lange mit dem Krug zum Wasser, bis er bricht, sagt das Sprichwort. — 15. Eine Wespe stach mich in die Hand. (Min. časem?)

Sprüche.

„Morgen, morgen, nur nicht heute!“
sprechen alle faulen Leute.

Einem Lügner glaubt man nicht,
wenn er auch die Wahrheit spricht.

- B. 1. Bodlák píchá. — 2. Včely pichají, jsou-li drážděny. — 3. Včela by tě nebyla píchla, kdybys jí nebyl dráždil. — 4. Rozpustilí hoši ulomili větev naší jabloně. — 5. Ve vesnici vypukl oheň. — 6. Lháři nevěříme, byť pravdu mluvil. — 7. Mluvte vždy pravdu! — 8. Nemluv nikdy nepravdu! — 9. Splň, co jsi slíbil!

- C. 1. Der Bötz trifft zumeist hohe Bäume. — 2. Das Heer traf bei einem Walde mit dem Feinde zusammen. — 3. Goethe hat alle übrigen deutschen Dichter übertroffen. — 4. Der Gerechte erschrickt nicht in der Stunde des Todes. — 5. Wir erschraken, als wir das brennende Haus erblickten. — 6. Warum bist du erschrocken? — 7. Was für ein Unglück hat dich getroffen?

- D. 1. I špatný střelec někdy zajíce střelí (treffen). — 2. Bylo by mně milo, kdybych tě zítra doma zastihl. — 3. Bázlivý leká se, slyší-li šuměti listí stromů. — 4. Zločinec ulekl se, (č. soum.) když uslyšel rozsudek. — 5. Nelekej se! — 6. Nelekejte se, přátelé! — 7. Vidím, že jste se ulekli (č. min.) — 8. Proč se lekáš?

Úkol 94.

Bergen, bersten, dreschen, gelten, Schelten, werfen.

A. 1. Der Mond verbirgt sich hinter die Wolken. — 2. Die Vorsehung hat uns die Zukunft verborgen. — 3. Die Feinde verbargen sich im Walde. — 4. Die Mauer ist geborsten. — 5. Man drückt das Getreide auf der Tenne. — 6. Gestern droschen die Drescher Korn, heute werden sie Weizen dreschen. — 7. Wenn gedroschen wird, sammeln sich die Späne vor der Scheuer. — 8. Von einem Schwäizer sagt man, er dresche leeres Stroh. — 9. Ein Gulden galt in Österreich vor dem Jahre 1859 sechzig Kreuzer, jetzt gilt er hundert Neukreuzer. — 10. Vergilt Böses mit Guten! — 11. Schelten ist leichter als Gutes vergessen. — 12. Ein sittsamer Knabe schläft nicht. — 13. Bei den Römern warf man jeden Vatermörder ins Meer. — 14. Der Prophet Jonas wurde von seinen Mitreisenden ins Meer geworfen. — 15. Wirs den Stuhl nicht um!

B. 1. Země kryje v nitru svém mnoho kovů. — 2. Před Bohem nic není ukryto. — 3. Srna ukryvá svá mládla v houští. — 4. Zdi některých starých věží města Prahy popraskaly; jsou však již zpraveny. — 5. Mlátí-li již hospodáři ve vaší vesnici? (Též č. min.) — 6. U starých Němců podání ruky za příslahu bývalo (gelten). — 7. Bůh splácí dobré a tresce zlé. — 8. Zlí lidé splácejí dobré zlým. — 9. Pán vyplísnil líného sluhu. — 10. Nezahazuj peněz! — 11. I nejtenčí vlas vrhá stín. — 12. Bouře skácela vysoký topol.

Úkol 95.

Helfen, verderben, werken, werden.

A. 1. Die Dienstboten helfen bei der Arbeit im Hause und auf dem Felde. — 2. Hülf mir, o Gott, in meiner Noth! — 3. Was hälfte dir aller Reichthum der Welt, wenn du nicht ein reines Herz hättest? — 4. In großen Städten sterben täglich einige Menschen. — 5. Die Kaiserin Maria Theresia ist im Jahre 1780 gestorben. (Časem soumin.) — 6. Von den Verstorbenen sollst du nur Gutes reden! — 7. Fleißige Hand erwirbt sich Brot in jedem Land. — 8. Waldstein, ein Feldherr im dreißigjährigen Kriege, hat selbst ein Heer geworben. — 9. In feuchten Gewölben verdorbt das Obst. — 10. Das Getreide ist durch Nässe verdorben. — 11. Ein faules Ei verdorbt den ganzen Kuchen. — 12. Gott sprach: „Es werde Licht!“ und es ward Licht.

B. 1. Pracovitému Bůh pomáhá. — 2. Lékaři, pomoz sám sobě! — 3. Pomáhejte nešťastným, a Bůh pomůže vám. —

4. Bůh splatí tomu, kdo chudým pomáhá. — **5.** Kdo prosí, tomu bude pomoženo. — **6.** Člověk umře, ale dobrí skutkové jeho potrvají. — **7.** V bídě zemřel mnohý, jenž dříve býval boháčem. — **8.** Nepromrhej, co tvůj otec těžce vydělal! — **9.** Hospodyně zasolují máslo, by se nezkazilo. — **10.** Ovoce zkazilo se proto, že bylo ve vlnké komoře uschováno. — **11.** Horkými pokrmy kazi se zuby.

Úkol 96.

Befehlen, stehlen, gebären.

A. **1.** Befiehl dem Herrn deine Wege! — **2.** Es ist leichter zu gehorchen, als klug zu befehlen. — **3.** Empfiehl dich! Es ist Zeit, dass wir nach Hause gehen. — **4.** Ich empfehle mich höflichst. — **5.** Eine gute Ware findet einen Käufer, wenn sie auch nicht anempfohlen wird. — **6.** Das Laster sticht der Tugend die Kleider. — **7.** In der Nacht sind Diebe ins Haus eingebrochen und haben den Hausherrn bestohlen. — **8.** Eine böse That gebiert immer wieder Böses. — **9.** Ehedem glaubte man, dass der Aal lebendige Fünge gebäre. — **10.** Das Land, in welchem wir geboren wurden, heißt unser Vaterland.

B. **1.** Co poroučíte, pane? — **2.** Pán poroučí, sluha plní rozkazy jeho. — **3.** Dobré dítě rádo splňuje, co mu od rodičů bylo přikázáno. — **4.** Dobré samo se doporučuje. — **5.** Lékař doporučil nemocnému, by pil víno. — **6.** Kdo lže, ten krade. — **7.** Vrána ukradla kdesi kus sýra. — **8.** Ve kterém roce jsi zrozen? — **9.** Člověk jest ku práci zrozen. — **10.** Palacký byl rodilý Moravan.

Úkol 97.

Beginnen, gewinnen, rümen, sinnen, spinnen, schwimmen.

A. **1.** Am 18. Juni 1757 haben die Österreicher die große Schlacht bei Kolín gewonnen. Der Kampf begann um zwei Uhr nachmittags und endete spät abends. — **2.** Hat schon die Vorstellung im Theater begonnen? — **3.** In Ungarn wird eine bedeutende Menge Gold gewonnen. — **4.** Den Arbeitern ist der Schweiß von der Stirn geronnen. — **5.** Wenn der Mensch weint, rinnen ihm die Thränen aus den Augen. — **6.** Schlechte Milch gerinnt leicht. — **7.** In der Wärme zerriunt die Butter. — **8.** Der Kluge sinnt über die Mittel nach, bevor er etwas beginnt. — **9.** Kein Verbrecher wird der Strafe Gottes entkommen. — **10.** In der Schweiz wird viel Seide gesponnen,

— 11. Ein Schiff war gescheitert; Menschen, Thiere und Waren schwammen auf den Wellen des Meeres. — 12. Wie gewonnen, so zerronnen. (Jak nabyl, tak pozbyl.)

B. 1. Kdo mnoho začíná, málo dokoná. — 2. Již brzy nastanou žně. — 3. Prázdniny již nastaly. — 4. V Rakousích dobývá se mnoho soli. — 5. Dítě plakalo; slzy mu kanuly s očí. — 6. Mléko se srážilo. — 7. Co mudrci vymyslili, všem jest prospěšno. — 8. Předený len nazývá se příze. — 9. Len býval jindy předen na kolovratě, nyní předou jej velikými stroji. — 10. Korek na vodě pluje. — 11. Z řepy vyrábíme cukr.

Úkol 98.

Kommen, nehmen.

A. 1. Was nicht vom Herzen kommt, geht nicht zum Herzen. — 2. Bist du zu rechter Zeit in die Schule gekommen? — 3. Bekamst du nicht heute einen Brief? — 4. Im vierten Jahrhunderte nach Christus kamen die Hunnen aus Asien nach Europa. — 5. Der Winter ist gekommen und hat uns alle Blumen genommen. — 6. Nimm den Hut herab! — 7. Benehmet euch artig! — 8. Mein Vater würde einen Diener aufnehmen, wenn er einen verlässlichen Mann fände.

B. 1. Odkud přicházíš, příteli? — 2. Přicházím ze zahrady. — 3. Kdy přijdeš domů? — 4. Nebyl jsem doma, když můj přítel ke mně přišel. — 5. Neštovicemi mnoho lidí zahynulo. — 6. Kéž by se jaro vrátilo! — 7. Bál neběže více než daroval. — 8. Statečný muž nezoufal by, byť mu neštěstí vzalo všecken majetek.

Der Fuchs und die Ente.

Ein Fuchs hätte gern eine Ente gefressen, welche auf einem Teiche schwamm. Aber die Ente war zu weit vom Ufer, und der Fuchs war ein schlechter Schwimmer. Er ersann daher eine List. „Komm, liebe Ente, näher zu mir,“ sagte Steineke mit liebevoller Miene; „ich bin in großer Noth, und du wirst mir vielleicht mit einem guten Rath helfen.“ — Aber die Ente ahnte, was er im Sinne hatte. Sie sprach: „Was würde der Rath einer Ente dem schlauen Fuchse nützen?“ — Und sie schwamm bis in die Mitte des Teiches.

Opakování o silných slovesech I. a II. třídy.

Erste Belagerung Wiens durch die Türken.

Im Juli des Jahres 1529 kamen die Türken nach Ungarn. Sie fanden fast keinen Widerstand und drangen bis nach Österreich vor. Am 21. September trafen sie vor Wien ein und belagerten die Stadt.

Am 9. October wurde ein Theil der Stadtmauern durch Pulver niedergeworfen. Nun versuchten die Türken in die Stadt einzudringen. Schon glaubte der Sultan, er habe die Christen bezwungen, aber diese kämpften und rangen tapfer, bis sie den Feind zweimal zurückwarfen.

Da sank der Mut der Türken; sie machten keinen Angriff mehr. Wie durch ein Wunder war Wien gerettet. Das Volk eilte in die Stephanuskirche und sang ein freudiges „Herr Gott, dich loben wir!“ Aber ein Schmerz traf doch die Stadt: Graf Salm, der Vertheidiger Wiens, war bei dem Sturm verwundet worden und starb nach langem Leiden.

Třída III.

Úkol 99.

Biegen, bieten, fliegen, fliehen, schieben, wiegen, ziehen.

A. 1. Einige Fülvörter werden wie der bestimmte Artikel gebogen. — 2. Die Hörner der Gemse sind gebogen. — 3. Die Mutter bot den Gästen ein Glas Wein dar. — 4. In Städten ist das Betteln verboten. — 5. Die Henne fliegt nicht hoch. — 6. Die fliehenden Feinde verbargen sich in einem Walde. — 7. Bald wird die Zeit eurer Jugend entslohen sein. — 8. Ein Karren wird geschoben oder gezogen. — 9. Was für Waren werden gewogen? — 10. Bei den alten Deutschen zogen die Weiber mit den Männern in den Krieg und feuerten sie zur Tapferkeit an. — 11. Kaiser Karl der Vierte wurde in Frankreich erzogen. — 12. Die Schwalben ziehen im Herbst in wärmere Länder.

Der Adler und der Baumkönig.

Man sagt, kein Vogel fliege so hoch wie der Adler. Und doch hat sich einmal der kleine Baumkönig noch höher aufgeschwungen. Die Vögel sind um die Wette geflogen. Der Baumkönig verbarg sich in die Federn des Adlers und flog mit demselben auf den Gipfel eines hohen Berges. Als aber der Adler müde war, kroch der Baumkönig hervor, flog noch ein wenig höher und gewann die Wette.

B. 1. Rohy volů jsou zahnuty. — 2. Měli jsme letos mnoho ovoce; stromy ohýbaly se pod břemenem svým. — 3. Příroda poskytuje nám nejkrásnější zábavy. — 4. Přemyslu Otakarovi II. byla dvakrát nabízena koruna německé říše. — 5. Sovy v noci poletují. — 6. Zločinec neujde trestu, byť ušel spravedlnosti tohoto světa. — 7. Čas ubíhá. — 8. Neodkládej svých prací na zejtřek! — 9. Jak se nazývá nástroj, kterým vážíme zboží? — 10. Lékař využal raněnému kuli z ruky. — 11. V zimě oblékáme teplé šaty.

Úkol 100.

Kriechen, riechen. — Lügen, trüggen.

A. 1. Die Würmer kriechen. — 2. Bevor ihr gehen gelernt habet, seid ihr auf allen Bieren gefrochen. — 3. Rosen und Nelken riechen lieblich. — 4. Hast du schon zu unseren Nekken gerochen? Ihr Geruch ist sehr angenehm. — 5. Wir riechen mit der Nase; die Nase ist das Werkzeug des Geruchs. — 6. Wer einmal gelogen hat, ist auch schon ein Lügner. — 7. Lügget nicht einmal im Scherze! — 8. Süßer Gesang hat manchen Vogel schon betrogen.

B. 1. Po dešti vylézají dešťovky ze země. — 2. Lehkověrný snadno bývá oklamán. — 3. Mnohá myška byla zle zklamána, když ke slanině v pasti přivoněla. — 4. Kdo jednou selhal, tomu nevěříme, byť pravdu mluvil. — 5. Červi hledají si potravu, po zemi lezouce.

Die Schnecke und der Hase.

Eine Fabel.

In einem Walde traf eine Schnecke mit einem Hasen zusammen. Sie bot ihm die Wette an, dass sie früher als er an das Ende des Waldes kommen werde. Der Hase nahm die Wette an, aber er legte sich vorher noch nieder und schlummerte ein. Unterdessen kroch die Schnecke langsam vorwärts und näherte sich dem Ziele. Da erwachte der Hase, sprang auf und eilte an das Ende des Waldes. Aber zu spät — die Schnecke war schon am Ziele.

Úkol 101.

Frieren, verlieren, erkiesen, sieden.

A. 1. Es friert. — 2. Es friert mich. — 3. Das Wasser gefror über die Nacht. — 4. In der Nacht hat es gefroren. —

5. Den Thätigen friert es nicht. — 6. Gefrorene Erdäpfel faulen leicht. — 7. Es ist nöthig, dass der Schnee die Wintersaat bedecke, damit sie nicht erfriere. — 8. Schöne Gestalt verliert sich bald. — 9. Der Schlaf ersezt uns die Kräfte, welche wir bei der Arbeit verloren haben. — 10. Moses wurde von Gott dazu ausserkoren, dass er das hebräische Volk befreie. — 11. Man kocht die Eier in siedenden Wasser. — 12. Hartgesottene Eier sind nicht so verdaulich wie weichgesottene. — 13. Eingesottene Früchte bewahrt man in Gläsern auf, welche mit einer Blase zugebunden werden.

B. 1. V noci mrzlo. — 2. Zmrzlé brambory mají nasládlou chut. — 3. Záblo mne v nohy. — 4. Jak se nazývá zmrzlá voda? — 5. Osení by pomrzlo, kdyby ho sníh nechránil. — 6. Nalezl jsem na cestě nůž. — Ztratil-lis jej? — Neztratil. — 7. Růže jest má květina vyvolená. — 8. Voda vře. — 9. Jsou-li vejce vařena?

Úkol 102.

Ellesen, gießen, genießen, schließen, schlücken, spriessen, verdrieszen.

A. 1. Die Elbe entspringt in Böhmen, fließt durch Deutschland und ergießt sich in die Nordsee. — 2. Die Gebirgsbäche fließen schneller als die Wiesenbäche. — 3. Die Binngefässe werden gegossen. — 4. Wenn du einen Bornigen reizest, so ist es, als wenn du Öl ins Feuer gässtest. — 5. In vielen Ländern werden die Bohnen genossen. — 6. Der Jäger schoß nach einem Hasen, aber er traf ihn nicht. — 7. Der Arbeiter genießt am Sonntag der Ruhe. — 8. Wenn man zu viel Wasser in ein Glas eingegossen hat, so fließt es über. — 9. Nach dem Kriegsrechte werden Verräther erschossen. — 10. Ich schließe das Zimmer ab, wenn das Schloss nicht schadhaft wäre. — 11. Um 12 Uhr mittags und um 4 Uhr nachmittags wird der Unterricht geschlossen. — 12. Träge Menschen verdrießt das Leben. — 13. Arbeitet unverdrossen!

B. 1. Ve válkách tureckých bylo mnoho krve proliato. — 2. Některí národnové posud nepožívají veprővého masa. — 3. Zahradník zaléval květiny. — 4. Květiny za (au) oknem by zvadly, kdybychom jich nezalévali. — 5. Kolik let uplynulo od narození Spasitele? — 6. Sklenice by praskla, kdybys do ní nalil horké vody. — 7. Nalij oleje do lampy! — 8. Dříve střílelo se lukem a šípem, nyní střílí se z ručnic prachem a olovem. — 9. K (gegen) vánocům bývá nejvíce zajíců postříleno. — 10. Jest čas, by domovník zavrel dům. — 11. Kéz by byl brzy mír zjednán! — 12. Život by nás omrzел, kdybychom neměli nižádných starostí.

Die Tulpe und das Veilchen.

In einem Garten blühte eine schöne Tulpe. Sie schaute stolz auf das bescheidene Veilchen, welches unweit von ihr aufgesprossen war. Aber bald kam die Besitzerin des Gartens mit ihrer Freundin und fand das zarte Veilchen. Sie pflückte es, reichte es ihrer Freundin und sagte: „Dies ist mein liebstes Blümlein!“ Die Tulpe dagegen lobte niemand.

Wer sich erhöht, der wird erniedrigt werden.

Úkol 103.

Heben, weben, bewegen přiměti, scheren.

A. 1. Schwere Lasten werden mittels eines Hebels gehoben. — 2. Wer sich über andere erhebt, der wird erniedrigt werden. — 3. Kaiser Josef der Zweite hat viele Klöster aufgehoben. — 4. Der Brand von Moskau hat Napoleon den Ersten bewogen, Russland zu verlassen. — 5. Die alten Juden schoren sich das Haupthaar, wenn sie Trauer hatten. — 6. Die Spinne fängt Fliegen in ein Netz, welches sie selbst gewoben hat. — 7. Der deutsche Dichter Schiller wurde in den Adelstand erhoben.

B. 1. Slonové, když plovou, zdvihají chobot. — 2. Kuřátko nepije, aby (dass nicht) nepozvedlo oči k nebi. — 3. Co přimělo tvého přítele k odjezdu? — 4. Vypravuje se o císaři Bedřichu Rudovousém, že si nikdy vousů nestříhal. — 5. Josef Jungmann byl za své zásluhy povyšen do stavu rytířského. — 6. Modlitbou povznášíme mysl svoji k Bohu.

Die Spinne und die Schnecke.

Spinne:

Wie ist es mir möglich, Schnecke, Sie, ich lebe
dass dein ganzes Sein in Palästen und ich webe
in dies kleine, enge Haus hinein mein Gespinst um Königskrone.
sich verstecke?

Schnecke:

Klein, doch mein
ist das Haus, in dem ich wohne.

Úkol 104.

Fechten, schlechten, melken, quellen, schwelten, schmelzen,
erlöschhen uhasnouti.

A. 1. Alexander der Große erfocht drei große Siege über die Perser. — 2. Nachdem Themistokles glänzende Siege über die Perser erfochten hatte, wurde er aus seinem Vaterlande verbannt. — 3. Aus Rohr werden Säze zu Sesseln geflochten. — 4. Aus dem Regen quillt der Segen. — 5. Mir ist vom Zahnschmerz die Wange geschwollen. — 6. Der Bach ist angeschwollen. — 7. Ist schon der Schnee im Gebirge geschmolzen? — 8. Auch Gold schmilzt im Feuer. — 9. Wahrer Kühni erlischt nie. — 10. Das Feuer ist am Herde verloschen. — 11. Sevrbé werden aus Weidenruthen geflochten.

B. 1. Germani statečně bojovali za svobodu proti Římanům. — 2. Pilný zahradník v zimě košíky plete. — 3. Dívky pletly věnce. — 4. Nařízneme-li kůru stromů jehličnatých, prýští se pryskyřice. — 5. Hrách bobtná ve vodě. — 6. Nemocnému otekly nohy. — 7. Když taje sníh, potoky se rozvodňují. — 8. Když sníh roztál, bývá na horách veselo. — 9. Oheň vyhasiná. — 10. Svíce uhasly.

Úkol 105.

Gähren, erwägen, schwören, schwören, saufen, sängen, glümmen.

A. 1. Das Bier gährt. — 2. Ausgegohrenes Bier ist ein gesundes Getränk. — 3. Erwäge jedes Wort, bevor du sprichst! — 4. Die Wunde schwert. — 5. Mir ist der Finger geschworen. — 6. Falsch schwören ist ein schweres Verbrechen. — 7. Hannibal schwor schon im Kindesalter seinem Vater, dass er das römische Volk immer hassen werde. — 8. Saufen heißt unzählig trinken. — 9. Das Bier säuft. — 10. Ein Pferd ist im Teiche erhoffen. — 11. Die Bienen flögen von Blume zu Blume und sogen süße Säfte aus den Blüten. — 12. Die Kastanien werden in glümmender Asche gebraten. — 13. Die Alpenjäger klimmen über die höchsten Spitzen der Berge.

B. 1. Od vyžraného zuba podbírá mi se dásen. — (Též v min. č.) — 2. Vojáci, budte věrní svému císaři, jemuž jste přisahali věrnost! — 3. Mnozí občané římskí zapřísahli se, že zavraždí císaře Nerona; avšak on si sám vzal život. — 4. Víno jest nechutné, není-li dobré vykysalé. — 5. Kuna vypijí vejce slepičí. — 6. Uhlí doutnalo v kamnech od večera až do rána. — 7. S velikou obtíží vylezli jsme na vrchol hory.

Třída IV.

Úkol 106.

Geben, treten, essen, fressen, vergessen, messen.

Es gibt gute und böse Menschen (akk.) Jsou dobrí a zlí lidé.
Es gibt keinen vollkommenen Menschen. Není člověka dokonalého.

A. 1. Die Kuh gibt uns nahrhafte Milch. — 2. Gebet den Armen gern von dem, was euch Gott gegeben hat! — 3. Gib acht auf die Worte des Lehrers! — 4. Es gibt rothe, weiße und gelbe Rosen. — 5. Es gibt keine Gespenster. — 6. Ohne Luft gäbe es keinen Schall. — 7. Was wurde euch heute in der Schule aufgegeben? — 8. Wie alt warst du, als du in die Volksschule eingetreten bist? — 9. Tritt näher! — 10. Nach langem Regen trat schönes Wetter ein. — 11. Gebet acht, dass ihr keine jungen Bäumchen zerstretet! — 12. Fressest du abends Fleisch? — 13. Fiss keine zu heiße Speise, dass du dir nicht die Zähne verderbst. — 14. Es ist besser, dass man die Milch esse, als die Kuh. — 15. Man sagt: Wo sieben Menschen zu essen haben, da ässe sich auch der achte satt. — 16. Der Esel frisst gern Disteln. — 17. Vergeben ist leichter als vergessen. — 18. Vergesset, womit euch andere beleidigt haben! — 19. Das Getreide wird theils gemessen, theils gewogen. — 20. Mit welchem Maße du anderen missest, mit denselben wird auch dir gemessen werden. — 21. Der Schaffer maß Getreide ein.

B. 1. Lykurg dal Spartanum přísné zákony. — 2. Měj pozor na svůj jazyk! — 3. V němčině jest desatero (zehn) částí řeči. — 4. Pane, odpusť nám naše viny! — 5. Kdyby nebylo vzduchu, nebylo by ohně. — 6. Za starých časů nebylo knih tištěných. — 7. Proste, a bude vám odpuštěno. — 8. Jaro dává bylinám nový život. (Též soum. a min. čas.) — 9. Snědl-li jsi svůj chléb? — 10. Rád bych pojedl chleba. — 11. Nežijeme, bychom jedli. — 12. Nejídáš-li rád ovoce? — 13. Nejez na noc mnoho ovoce! — 14. Nejídejte pozdě na noc! — 15. Sup hltavě žere. — 16. Opakuj každý úkol, bys nic nezapomněl! — 17. Mléko se měří, máslo se váží. — 18. Dříve se měřívalo sukno na (nach) lokte, nyní měří se na metry.

Úkol 107.

Geschehen, sehen, lesen. — Gesezen. — bitten, sitzen, liegen.

A. 1. Ohne Ursache geschieht nichts unter der Sonne. — 2. Herr, nicht mein, sondern dein Wille geschehe! — 3. Wenn doch jeder zuerst auf seine eigenen Fehler sähe! — 4. Sich erst auf dich,

dann richte mich! — 5. Es hätte mich gefreut, wenn ich deinen Bruder gesehen hätte. — 6. Die Spartaner sahen die Tapferkeit für die schönste Tugend an. — 7. Wer in der Dämmerung liest, verdirst sich die Augen. — 8. Manche Menschen sprechen über Bücher, welche sie nicht gelesen haben. — 9. Lies laut! — 10. Es ist nöthig, dass jeder Schüler zu Hause gute Bücher lese. — 11. Wer würde nicht Gott danken, wenn er von einer schweren Krankheit genesen ist? — 12. Der Bettler bittet um Brot. (Ve vsech časech.) — 13. Bittet Gott, dass er euren Eltern ein langes Leben gebe! — 14. Die Schüler sitzen in Bänken. — 15. Wo sahest du heute in der Kirche? — 16. Christus, König von Lydien, besaß ungeheuere Reichthümer. — 17. Wien liegt an der Donau. — 18. Die Berge lagen bis zum Monat Juni unter Schnee. — 19. Wie lange bist du frank gelegen? — 20. An Gottes Segen ist alles gelegen.

B. 1. Co se zde stalo? — 2. Vídáme cizí chyby lépe než své vlastní. — 3. Již nevidíš; rozsvíť! — 4. Očima vidíme. — 5. Čtyři oči více vidí než dvě. — 6. Pohled na hodiny! — 7. Nenahlízejte příliš blízko do knihy! — 8. Čítej jen dobré knihy! — 9. Čítejte správně, a budete správně psát. — 10. Mluvil bys zajisté rychleji německy, kdybys více čítal. — 11. Který článek čteš? (Též min. č.) — 12. Myslím, že otec čte (četl, bude čísti). — 13. Lékař raduje se, když se nemocný uzdravil. — 14. Jestliže jsi chybíl, pros za odpustení. — 15. Kdo seděl vedle tebe v divadle? — 16. Žebrák prosil o almužnu. — 17. Oči lišky leží šikmo. — 18. Nalezl jsem šátek; ležel v zahradě ve trávě.

C. Ein Spatz erhaschte eine Fliege und fraß sie. Da flog ein Sperber herbei und zerfleischte den Spazten. Der Sperber saß noch auf dem Dache und fraß seine Beute; da schoß ein Adler herab und erwürgte den Sperber. In demselben Augenblicke kam ein Jäger herbei und erschoß den Adler.

D. Ein junger Bettler bat einen Spartaner um eine Gabe. „Nein“, sagte dieser, „ich werde dir nichts geben; denn je mehr Almosen du bekommen wirst, desto mehr wirst du betteln. Wer dir das erste Almosen gegeben hat, der hat dir den Bettelstab gereicht.“

Třída V.

Úkol 108.

Erbleichen (bleichen), **gleichen**, **schleichen**, **weichen**, **streichen**.

Greifen, (kneifen), **pfeifen**, **schleifen**.

A. 1. Deine Wangen bleichen. Bist du etwa frank? — 2. Die Tinte ist verblichen. — 3. Die Käze schleicht um den Brei. — 4. Nicht

immer gleicht der Sohn dem Vater. — 5. Das menschliche Leben wird treffend mit einer Reise verglichen. — 6. Der Winter ist dem Frühling gewichen. — 7. Ein Pferd wurde scheu; alle Leute wichen ihm aus. — 8. Ein Sträfling entwich aus dem Kerker. — 9. Die Mutter hat mir das Brot mit Butter bestrichen.

10. Die Vögel greifen ihre Nahrung theils mit den Zehen, theils mit dem Schnabel. — 11. Was die Schüler gut begriffen haben, das vergessen sie nicht leicht. — 12. Die Feinde griffen unsern Vortrag an. — 13. Kanarienvögel lernen nach dem Leierkasten Lieder pfeifen. — 14. Die Kugeln pfiffen den Soldaten um die Ohren. — 15. Bei Turnan werden böhmische Granaten geschliffen. — 16. Der Schleifer schleift Messer und Scheren. (Též soum. a min. časem.)

B. 1. Barva sukna vybledla. — 2. Caesar bývá často srovnáván s Alexandrem Velikým. — 3. Kupec vyrovnal se s věřitelem. — 4. Podezřelý člověk přikradl se do dvora. — 5. Horečka pominula (weichen). — 6. Vejce bývají potírána vápenitou vodou, by se nezkazila. — 7. Dvěře bývají natírány pokostem.

8. Orel napadá jiné ptáky, kteří svou kořist do hnizda nesou. — 9. Xerxes napadl Spartany v Thermopylách. — 10. Vítr hvízdal ve ssutinách starého hradu. — 11. Ženci brousí srpy a kosy. (Též časem soumin. a min.) — 12. Broušené sklenice jsou mnohem dražší než nebroušené.

Úkol 109.

Beißen, reißen, spleißen, sich befleischen.

A. 1. Hunde, die viel bellen, beißen nicht. — 2. Der Hund **biss** einen Knaben in den Fuß. — 3. Der Marder hat ein Huhn totgebissen. — 4. Ausgelassene Knaben zerreißen viele Kleider. — 5. Der Wolf hat ein Schaf zerriß. — 6. Die Kette zwischen zwei Lastwagen ist gerissen. — 7. Vor Zeiten splißen arme Leute Holz zu Spänen und leuchteten damit in der Stube. — 8. Befleiszt euch einer guten Aussprache!

Der Streit der Sterne.

Die Sterne stritten unter einander (vespolek) um den Vorzug. Da zeigten sich die ersten Strahlen der Sonne, und der Streit nahm bald ein Ende. Denn der Glanz der Sterne verblich, sobald die feurige Sonnenkugel am Himmel sichtbar wurde.

- B. 1. Pes by tě nebyl kousl, kdybys ho byl nedráždil. —
 2. Pes rozkousal kost. — 3. Lékař mi vytrhl zub. — 4. Hasiči strhli hořící střechu. — 5. Kouř štípe (beißen) do očí. — 6. Voda strhla malý domek. — 7. Pravdomluvností přede vším budte pilní!
-

Úkol 110.

Gleiten, reiten, schreiten, streiten.

- A. 1. Der Kahn gleitet ruhig auf dem Teiche. — 2. Der Schlitten glitt leicht auf dem Eis hin. — 3. Ein Mal ist dem Fischer aus der Hand geglissten und fiel wieder ins Wasser. — 4. Die Ungarn reiten gut; auch die Polen sind gute Reiter. — 5. Die Husaren ritten zur Reitschule. — 6. Hannibal überschritt die Alpen, aber er verlor auf seinem Zuge ungefähr die Hälfte seines Heeres. — 7. Der Pfau schreitet stolz einher. — 8. Die Zeit ist bedeutend vorgeschritten. — 9. Die Spartaner stritten tapfer für ihr Vaterland. — 10. Ein Mensch, welcher gern streitet, wird jedem unangenehm. — 11. In einem Gedichte wird erzählt, daß einst ein Mann nachts über den eingefrorenen Bodensee geritten sei.

- A. 1. Küň uklouzl na náledí. — 2. Zedník smekl se s lešení, spadl a zlomil (si) ruku. — 3. Hannibal byl první, který s vojskem překročil Alpy. — 4. Vypravuje se, že římský císař Nero veřejně jezdíval o závod. — 5. Není slušno, aby mladík se přel se staršími osobami. — 6. Čechové vždy statečně bojovali za vlast a za svého zeměpána.

Die Krähe mit den Pfaufedern.

Eine Krähe fand auf einem Hofe einige schöne, bunte Federn, welche ein Pfau verloren hatte. Sie las sie auf, steckte sie unter die übrigen und schlich sich in einen anderen Hof ein. Da schritt sie ebenso stolz wie ein Pfau einher. Ein Truthahn bemerkte sie, trat zu ihr hin und zog ihr eine der schönen Federn heraus. Als er sah, dass sich die Krähe mit gestohlenem Gute rühmt, ergriß er sie und riss ihr nicht nur die fremden, sondern auch ihre eigenen Federn heraus.

Úkol 111.

Schneiden, leiden.

- A. 1. Der Weinstock leidet durch die Kälte. — 2. Der römische Staat litt schon in der ältesten Zeit durch den Unfrieden der Bürger.

- 3. Verzeihet willig alles Unrecht, welches ihr erlitten habet! — 4. Im Jahre 1872 haben viele Städte und Dörfer in Böhmen durch eine Überschwemmung großen Schaden gelitten. — 5. Das Korn wird entweder mit der Sichel geschnitten oder mit der Sense gemäht. — 6. Wenn man einen Regenwurm in der Mitte zerschneidet, so bleibt die vordere Hälfte am Leben, die hintere dagegen stirbt ab. — 7. Die Arbeiter, welche das Getreide schneiden, heißen Schnitter. — 8. Der Schneider schneidet mit der Schere den Stoff zu dem Kleide zu.

B. 1. Kristus za nás trpěl na kříži. — 2. Často již nevinný trpěl s vinníkem. — 3. Raněný vojín snášel veliké bolesti. — 4. Krupobitím rolníci utrpěli velikou škodu. — 5. Chléb krájíme nožem. — 6. Matka ukrojila dítěti kus chleba a pomazala jej máslem. — 7. Na jaře ořezávají zahradníci stromky.

Třída VI.

Úkol 112.

Bleiben, reiben, schreiben, treiben.

- A. 1. Einem Staben hilft kein Bad; er wird immer schwarz bleiben. — 2. Wenn die alten Deutschen in den Krieg zogen, blieben nur Weiber, Kinder und Greise zu Hause. — 3. Wenn es keine Schulen gäbe, blieben viele Menschen roh und unwissend. — 4. Kind, bleibe im Vaterland und nähere dich redlich! — 5. Wen es friert, der reibe sich die Hände. — 6. Die römischen Fechter rieben sich vor jedem Wettkampfe den Körper mit Öl ein. — 7. Mit was für Werkzeugen schreibt man heutzutage? — 8. Der deutsche Dichter Klopstock hat schon in seinem Knabenalter Gedichte geschrieben. — 9. Das Wasser treibt die Räder der Mühle. — 10. Tarquinius Superbus, der letzte römische König, ist aus Rom vertrieben worden. — 11. Die Engländer treiben Handel in allen Welttheilen. — 12. Cäsar schrieb nach Rom: „Ich kam, sah und siegte.“ — 13. Im Alterthum gab es nur geschriebene Bilder.

B. 1. Spartanští hoši pobývali jen do sedmého léta věku svého u svých rodičův. — 2. Nezůstali všickni učňové Spasiteli věrni. — 3. Kristus prorokoval, že město Jerusalém bude zbořeno, a že nezůstane kámen na kameni. — 4. Květ růže pozbývá vůně své, rozetřeme-li jej v ruce. — 5. Hodiny se zastavily. — 6. Pavel Josef Safářík napsal knihu o starožitnostech slovanských. — 7. Od roku čtyřstého padesátého před Kristem méli Římané psané zákony. — 8. Jindy psávali lidé péry brkovými, nyní pišeme skoro již jen ocelovými péry. — 9. Jest čas, by pastýř hnal stádo na pastvu. — 10. Síla páry žene ohromné

stroje. — **11.** Přepiš svoji úlohu! — **12.** V němčině píši se podstatná jména velikým náslovním písmenem.

Anecdote.

Ludwig der Bierzehute, König von Frankreich, sagte einst zu einem berühmten Dichter: „Ihr habet einen Arzt. Wozu habet Ihr ihn?“ — „Euer Majestät, er spricht mit mir über verschiedene Dinge und er schreibt mir Arzneien vor. Ich nehme sie nicht — und genüge.“

Úkol 113.

Schneiden, trennen, scheinen, schwärzen, steigen.

A. **1.** Die Pyrenäen scheiden Frankreich von Spanien. — **2.** Gute Kinder scheiden schwer von ihren Eltern. — **3.** Sokrates schied ruhig von der Welt. — **4.** Man unterscheidet die Metalle nach dem Glanze, der Farbe, der Härte und dem Klang. — **5.** Der Kluge meidet jeden Verdruss. (V čes. gen.) — **6.** Meide den Müßiggang! — **7.** Die Sonne scheint hell. — **8.** Die Sterne schienen die ganze Nacht. — **9.** Im Kriege schwärzen die Gesetze. — **10.** Wohl mancher wäre glücklicher geworden, wenn er zur rechten Zeit geschwiegen hätte. — **11.** Das Wasser steigt. — **12.** Das Wasser ist gestiegen. — **13.** Der Redner ist auf die Rednerbühne gestiegen.

B. **1.** V horách bývají selské statky plotem odloučeny. — **2.** Který vojín neloučil by se těžko od svých rodičů? — **3.** Ptáci střehou se tenat. — **4.** Nesvítí-li měsíc? — **5.** Mnohé práce nezdaly by se vám nesnadnými, kdybyste je s chutí začinali. — **6.** Kdo mlčí, přisvědčuje. — **7.** Jest slušno, by děti mlčely, když starší osoby mluví. — **8.** Pozdě říkávají lidé: Kéž bych byl mlčel! — **9.** Nestoupejte na lavice! — **10.** Cestující vystoupili z vozu. — **11.** Když se Kristus narodil, veliká hvězda objevila se na nebi.

Úkol 114.

Gedeihen, leihen, zeihen; — spreien, schreien; — weisen, preisen.

A. **1.** Bei Saaz gedeiht guter Hopfen. — **2.** Wie ist heuer der Wein gedeihen? — **3.** Die Bucherer leihen Geld auf hohe (veliké) Zinsen. — **4.** Den Schülern werden Bücher aus der Schulbibliothek geliehen. — **5.** Miltiades wurde des Hochverrathes geziehen. — **6.** Verzeihe dir selbst nichts, anderen viel. — **7.** Ich bitte um Verzeihung. — **8.** Der Besuch speit feurige Wut. — **9.** Die Kinder schreien. (Soun.

a min časem.) — 10. Das Blut des ermordeten Abel schrie zum Himmel um Rache. — 11. Aristides wird in der Geschichte wegen seiner Gerechtigkeit gepriesen. — 12. Gute Ware wird bald verkauft, wenn sie auch nicht angepriesen wird. — 13. Zudringlichen Leuten weist man die Thüre. — 14. Gott grüße Euch, Alter! Schmeckt das Pfeifchen? Weist her! Ein rother Kopf mit goldenem Steifchen! — 15. Kopernik hat bewiesen, dass sich die Sonne nicht um die Erde bewegt. — 16. Vergesst niemals, was für Wohlthaten euch die Eltern erwiesen haben! — 17. Saget, liebe Schwalben, wer hat euch den Weg übers weite Meer gewiesen?

B. 1. Citrony daří se jen v teplých krajinách. — 2. Které knihy byly ti letos půjčeny ze školní knihovny? — 3. Ovoce bylo by se lépe urodilo, kdyby bylo tepleji bývalo. — 4. Neprávem naříkáme, že nám příroda dala krátký život (verleihen). — 5. Kristus odpouštěl svým nepřátelům. — 6. Vesuv vyhazoval ohnivý popel. — 7. Syn prosil za odpuštění, a otec mu prominul poklesek. — 8. Proč křičelo dítě? — 9. Všickni dějepisci velebí udatnost Římanů starého věku.

Der zerstreute Eseltreiber.

Ein Eseltreiber zählte seine Esel, und es schien ihm, dass einer derselben fehle. Schon hat er seine Gefährten des Diebstahls gezichen. Aber diese zählten dann selbst und fanden, dass er vergessen hatte, den Esel mitzuzählen, auf welchem er saß.

T r i d a VII.

Úkol 115.

Blasen, braten, halten, rathe (gerathen), schlafen.

A. 1. Wer ins Feuer bläst, dem fliegen die Funken in die Augen. — 2. Der Nachtwächter hat geblasen. — 3. Der Wind blies die Lampe aus. — 4. Aufgeblasene Menschen besitzen gewöhnlich eine mangelhafte Bildung. — 5. Es fliegen niemandem gebratene Tauben in den Mund. — 6. Nicht alle Schwalben ziehen im Herbst fort. Ein großer Theil derselben hält sich im Winter in großen Böhern an den Ufern der Flüsse und Teiche auf. — Sie halten dort einen Winterschlaf. — 7. Müdigkeit erhält die Gesundheit. — 8. Die alten Deutschen hielten ihre Berathungen unter freiem Himmel. — 9. In Böhmen haben sich viele alte Burgen erhalten. — 10. Wer mir gut räth, der ist mein Freund. — 11. Wer erricthe nicht das Räthsel: Oben spitzig, unten breit, durch und durch voll Sülzigkeit? — 12. Ephialtes

hat die Spartaner verrathen. — **13.** Ein Schwächer verräth jedes Geheimnis. — **14.** Bei kalter Witterung geräth der Wein schlecht. — **15.** Wie ist heuer das Obst gerathen? — **16.** Der Frosch schläft den ganzen Winter. — **17.** Wie schließt der Kränke? Wann ist er eingeschlafen? — **18.** Die Hunnen aßen, tranken und schliefen, auf ihren Pferden sitzend.

B. **1.** Pastýř troubí, než žene stádo na pastvu. — **2.** Vichřice dula do oken. — **3.** Na podzim pekou lidé brambory na polích. — **4.** Pečená jablka jsou záživnější než syrová. — **5.** V pohořích chovají hospodáři mnoho dobytka. — **6.** Zdržujeme se v pátek masitých pokrmův. — **7.** Ve stodolách zdržují se myši. — **8.** Jíme, pijeme a spíme, bychom síly tělesné zachovali. — **9.** Tvůj přítel ti špatně poradil. — **10.** Nejen jazyk, též oko prozrajuje myslénky naše. — **11.** Spávám vždy dobře. — **12.** Dítě klidně spí. — **13.** Spal-li jsi dobře? — **14.** Spal jsem do šesti hodin. — **15.** Cestující zaspal vlak. — **16.** Slábli bychom, kdybychom málo spali. — **17.** Nespávejte příliš dlouho!

Úkol 116.

Lassen, fallen, gefallen, fangen, hängen.

A. **1.** Lass mich in Ruhe! — **2.** Lasset den Kindern ihr Spiel! — **3.** Der Hase läßt sich nicht zähmen. — **4.** Lassen wir den Kranken ruhig schlafen! — **5.** Die alten Deutschen überließen die Arbeit auf den Feldern den Weibern und Greisen. — **6.** Wer den Unglücklichen nicht verläßt, den wird Gott auch nicht verlassen. — **7.** Der Vater ließ mir neue Kleider nähen. — **8.** Es fällt Schnee. — **9.** Es ist noch kein Meister vom Himmel gefallen. — **10.** Wer hoch steigt, fällt tief. — **11.** Wen Gott nicht hält, der fällt. — **12.** Wie gestiegen euch unsere Blumen? — **13.** Die Früchte hängen an den Bäumen. — **14.** Die Lampe hängt über dem Tische. — **15.** „Sie sind noch sauer,” sagte ein Fuchs, als er sah, dass ihm die Trauben zu hoch hingen. — **16.** Christus ist für uns am Kreuze gehangen. — **17.** Die Schwalbe fängt Würmchen im Fluge. — **18.** Die Käthe spielt mit der Maus, welche sie gefangen hat. — **19.** Feuer fängt mit Funken an. — **20.** Die Nachtigallen lassen sich nicht leicht fangen.

B. **1.** Nech každému, co jeho jest. — **2.** Koho štěstí opustilo, toho též opouštějí přátelé. — **3.** Bylo by hanebno, kdyby synové opouštěli nuzné rodiče. — **4.** Dám si ušti nové boty. — **5.** Cestující dal se vzbudit, by nezaspal vlak. — **6.** Zralé hrušky spadají se stromu. — **7.** Listí buku na jaře opadává. — **8.** Dětem líbí se červená barva. — **9.** Komu by se nelíbila kvetoucí růže?

- 10. Kočka ve skoku myši chytá. — 11. Myš se chytila do pasti. — 12. Nestálí lidé mnoho začínají, ale málo dokonají. — 13. Hlídači chytili zloděje. — 14. V kolik hodin začíná učení? — 15. Obraz visí na stěně.

Sprichwort: Was am Feiertage gesponnen wurde, hält nicht.

Das Reiswirken.

Das Reiswerken ist ein recht unterhaltendes Spiel. Hierzu nimmt man einen Reif, und jeder Spieler erhält ein starkes Stöckchen. Alle Mitspielenden stellen sich im Kreise auf, nur einer derselben tritt in die Mitte. Dieser fängt das Spiel an. Er hängt den Reif auf sein Stöckchen, schwingt ihn herum und wirft ihn in die Höhe. Die übrigen Spieler suchen dann den Reif mit ihren Stäben so aufzufangen, dass er nicht auf die Erde falle. Wenn dies gelungen ist, der tritt dann in die Mitte des Kreises und wirft den Reif von neuem. Derjenige Spieler dagegen, welcher den bei ihm niedersinkenden Reif auf die Erde fallen lässt, gibt ein Pfand. Zu Ende des Spieles werden die Pfänder ausgelöst.

Sprüche: Mit Gott fang' an, mit Gott hör' auf,
Das ist der schönste Lebenslauf.

Prüfet alles, behaltet das Beste.

Ein Ausspruch Alexanders des Großen.

Vor der Schlacht bei Gaugamela rieten einige Feldherren Alexander dem Großen, dass er die Feinde in der Nacht überfalle. Alexander entgegnete: „Ich stehle die Siege nicht.“

Za cvičení ústní o slovese lassen s infinitivem.

- Wo lässt du die Kleider nähen?
- Der Oheim ließ sich einen neuen Schrank machen.
- Die Mutter hat ein Huhn schlachten lassen (na místo hat gelassen).
- Der Hausherr wird unsere Wohnung malen lassen.

Dle těchto příkladů utvořte věty:

- dle a) o názvech šatstva i prádla se slovesy nähren, anbessern, reinigen, putzen, waschen, bügeln a p.
- dle b) o nábytku se slovesy verfertigen, anstreichen, herstellen a p.
- dle c) o pracích kuchynských: braten, kochen, sieden, backen.
- dle d) o domu a částečně jeho se slovesy: bauen, anstreichen, malen, reinigen.

Úkol 117.

Stoßen, laufen.

- A. 1. Der Bock stößt mit den Hörnern. — 2. Der Kahn stieß an einen Felsen. — 3. Ein Schiller hat ein Tintenfass umgestoßen. — 4. In den Brautweinbrennereien werden die Kartoffeln zerstoßen. — 5. Der Hase läuft schneller als der Hund. — 6. Der schlafenden Käze laufen nicht die Mäuse in den Mund. — 7. Die Kinder ließen um die Wette. — 8. Das Vieh wird im Stalle angebunden, damit es nicht davonlaufe. — 9. Die Fenster sind ausgelassen.

Spruch: zieht die Arbeit in das Haus,
läuft die Armut bald hinaus;
schläft jedoch die Arbeit ein,
guckt die Notz zur Thür hinein.

- B. 1. Osel a kůň kopají kopytem. — 2. Kůň zavadil nohou o (an) kámen a upadl. — 3. Alexandr Klitovi (dem Clitus) ve hněvu vrazil dýku do prsou. — 4. Spartanští hoši cvičili se ve skákání, běhání, plování a zápasení. — 5. Běželi jste příliš; proto jsem zůstal pozadu. — 6. Otec vstoupil do pokoje; děti běžely mu vstříc. — 7. Sklenice navlhla. — 8. Pes se zaběhl.

Der Bock und der Holzwurm.

Ein Holzwurm wettete mit einem Bock, wer von beiden früher in ein altes Thor von Eichenholz ein Loch bohren werde. Der Bock nahm die Wette an. Er lief von weitem heran und stieß so gewaltig in das Thor, dass er sich beide Hörner zerbrach.

Der Wurm nagte unterdessen mit Ausdauer an dem Holz und machte endlich eine Öffnung in das Thor. — Wer hat die Wette gewonnen?

Úkol 118.

Heissen, rufen, hauen, gehren.

- A. 1. Wie heistest du mit dem Taufnamen? — 2. Wie hat dein Großvater mit dem Taufnamen geheißen? — 3. Wie hieß der erste römische König? — 4. Josua führte die Israeliten in das verheissene Land. — 5. Christus hat vor dem Scheiterhaufen dreimal den Namen „Solon“ gerufen. — 6. Der Koch zerhaut das Fleisch. (Casem soumin.) — 7. Alexander der Große hat den gordischen Knoten mit dem Schwerte zerhauen. — 8. Die dünnen Äste der Bäume werden abgehauen. — 9. Wohin gehst du? — Ich gehe baden. —

10. Um wie viel Uhr seid ihr ins Theater gegangen? — **11.** Geht diese Uhr richtig? — **12.** Der Schuss gieng los. — **13.** Vergangene Zeiten scheinen uns besser als die Gegenwart. — **14.** Ich werde spazieren gehen. Wirst du nicht mitgehen?

Spruch: Mitgegangen, mitgefangen, mitgehängen.

B. **1.** Vynálezce hodin jmenoval se Petr Hele. — **2.** Karlovo náměstí v Praze nazývalo se dříve Dobytčím Trhem. — **3.** Všickni budeme kdysi zavoláni před soud Boží. — **4.** Kvočna svolává před bouřkou kuřata. (Časem soum.) — **5.** Suché stromy budou vysekány. — **6.** Jdeš příliš rychle. — **7.** Chod zvolna! — **8.** Nebudete-li se procházeti v zahradě? — **9.** S ohněm opatrně zacházejte! — **10.** O které hodině vychází slunce tento týden? V kolik hodin zapadá? — **11.** Žádný zločinec trestu neujde.

Anecdote.

Die Bürger einer kleinen griechischen Stadt ließen sich große Stadthore bauen. Einst gieng Diogenes an dieser Stadt vorbei. Er rief: „Bürger, machet schnell die Thore zu, damit euch das Städtchen nicht hinauslaufe.“ (Von der Geschichte des Diogenes)

Ein Ausspruch Napoleons des Ersten.

Vor einer Schlacht in Ägypten wies Napoleon der Erste auf die Pyramiden hin und rief: „Soldaten, von dort sehen vier Jahrtausende auf euch herab!“

Bias und die gottlosen Reisegesährten.

Der Weltweise Bias machte einst in Gesellschaft gottloser Menschen eine Seereise. Ein Sturm erhob sich, und das Schiff war in großer Gefahr. Da riefen auch die Gottlosen die Götter um Hilfe an. Bias aber sagte: „Ich bitte euch, schwieget, damit die Götter nicht hören, dass auch ich auf dem Schiffe seid.“

Der Hirsch und die Mücke.

Jüngst setzte eine Mücke
dem Hirsch sich aufs Geweih.
„Wenn ich zu sehr dich drücke“,
sprach sie, „so rede frei!“

„Ei“, rief der Hirsch, „du Arme!
bist du auch in der Welt?
Kommt nur sammt deinem Schwarm,
wann immer dir's gefällt.“

Třída VIII.

Úkol 119.

Fahren, graben.

A. 1. Der Kutscher hält die Pferde kurz, wenn er bergab fährt. — 2. Seid ihr gestern auf dem Kahn gefahren? — 3. Die Kugel fuhr dem Reiter durch den Helm. — 4. Ein Hund wurde überfahren. — 5. Habet ihr in der Stadt etwas Neues erfahren? — 6. Die Todten werden entweder auf der Bahre zu Grabe getragen oder auf einem Leichenwagen gefahren. — 7. Der Fuchs gräbt sich seine Höhle unter der Erde. — 8. Auf dem Berge Hradiště bei Vraňany werden viele kostbare Alterthümer ausgegraben. — 9. Die Soldaten gruben einen Graben um die Festung.

Das Grab des Attila.

Attila, der König der Hunnen, starb in Ungarn. Er wurde in einem goldenen Sarge begraben. Die Slaven, welche ihn beerdigten, wurden gleich nach seiner Bestattung erschlagen, damit niemand erfahre, wo sich die mit Kostbarkeiten beladene Leiche des Königs befindet.

Ein Rätsel.

Mit zwieien fährt der Bürgersmann,
der Edelmann spannt viere an,
und mächtige Fürsten lieben
das reichgeschmückte Sechsgespann.
Nun rathet: Wer fährt mit Sieben?

A. 1. Osobní vlak jezdí rychleji než nákladní. — 2. Osobní vlaky jezdí rychleji než parní lodi. — 3. Neodejeli ještě rychlovlak? — 4. Přišel jsem právě na nádraží, když vlak odjízděl. — 5. Ve Příbrami dobývá se posud mnoho stříbra. — 6. Hrobník vykopává hrob. — 7. Dělníci kopali příkop. — 8. Ve starověku bylo ve Španělsku mnoho zlata kopáno. — 9. V čas války zakopávají lidé drahocenné věci ze stříbra a zlata.

Úkol 120.

Laden, schlagen.

A. 1. Der Fuhrmann hat die Waren auf den Wagen geladen. — 2. Ist das Gewehr geladen? — 3. Der Soldat Ladet das

Gewehr. — 4. Mein Freund hat mich zu einem Spaziergange geladen. — 5. Der Onkel lud meinen Vater zu einer Jagd ein. — 6. Die Bäume sind mit Früchten beladen. — 7. Hat es noch nicht zwölf Uhr geschlagen? — 8. Die Nachtigall schlägt. — 9. Hörst du die Wachtel schlagen? — 10. Es ist nicht erlaubt, dass ihr einander schlaget. — 11. Die Hufe der Pferde werden mit Eisen beschlagen. — 12. Der Blitz hat in einen Thurm eingeschlagen. — 13. Friedrich der Große wurde bei Kolin von den Österreichern geschlagen. — 14. Die Bäuerin hat Butter geschlagen.

Ein Rätsel.

Wie heißt das Ding dort an der Wand?
Es schlägt — und hat doch keine Hand,
es hängt — und geht doch fort und fort;
es geht und kommt doch nicht vom Ort?

- B. 1. Pušky rakouské pěchoty velice rychle se nabíjejí. — 2. Vozka skládá uhlí do sklepa. — 3. Otec a matka byli pozváni na (zu) svatbu. — 4. Bije se deset hodin. — 5. Nebijte psů! — 6. Rozbil jsem sklenici. — 7. Zavři okno, ale měj pozor, abys nerozbil tabuli! — 8. Kain ze závisti zabil Abela.
-

Úkol 121.

Tragen, waschen, wachsen.

- A. 1. Das Kameel trägt schwere Lasten. — 2. Der Weltweise Bias pflegte zu sagen: „Alles, was ich besitze, trage ich bei mir.“ — 3. Die alten Deutschen trugen im Kriege Felle wilder Thiere statt der Helme. — 4. Die Sparsamkeit verträgt sich gut mit der Wohlthätigkeit. — 5. Die verwundeten Soldaten werden gleich während der Schlacht weggetragen. — 6. Betraget euch auch außer der Schule sittsam! — 7. Uneas floh aus Troja, seinen Vater auf den Schultern tragend. — 8. Der Gärtner begießt das Gemüse, damit es üppig wachse. — 9. Die alten Römer wuschen ihren Körper beinahe täglich mit kaltem Wasser. — 10. Waschet euch oft den Mund mit kaltem Wasser aus! — 11. Vor der Schur werden die Schafe gewaschen. — 12. Im September verlieren die Hühner die Federn, und es wachsen ihnen andere. — 13. Ein erwachsener Mensch hat 32 Zahne. — 14. Das Gras ist schon hoch gewachsen.

Sprichwörter:

Eine Hand wäscht die andere.

Die Bäume wachsen nicht in den Himmel.

Wenn der Blinde den Lahmen trägt, ist beiden geholfen.

- B. 1. Hřich svou haubu na hřbetě nosí. — 2. Kdyby stromy nebyly šlechtěny, nenesly by chutného ovoce. — 3. Snášejte trpělivě svůj osud! — 4. U starých Němců jinoši nenosili zbraní. — 5. Suché stromy nenesou ovoce. — 6. Myješ-li si často krk studenou vodou? — 7. Mouření nezbělí, byť se mlékem umýval. — 8. Po jídle bývá nádobí umýváno. — 9. Je-li již podlaha v mém pokoji umyta? — 10. Lípa roste zřídka v lesích. — 11. Zahradník přivazuje mladý stromek na kůl, by přímo rostl. — 12. Dorostlý pštros je skoro tak vysoký jako velbloud. — 13. Naše mladé stromky letos značně vzrostly.

Räthsel.

Ich wachse aus der Erde und kleide jedermann,
den Kaiser und den König und auch den Bettelmann.

Anekdot.

Ein Weiser traf einst auf der Gasse mit einem eitlen Jüngling zusammen, welcher sich mit seinem feinen wollenen Kleide brüstete. Er trat zu ihm hin, befühlte das Gewand und sagte: „Nicht wahr, diesen Stoff hat vor dir ein stilles, bescheidenes Schaf getragen?”

Úkol 122.

B a t h e n, S h a f f e n, S t e h e n.
Mahlen, salzen, spalten.

- A. 1. Auch man backt man aus Weizenmehl. — 2. Woraus wird bei uns das Brot gebacken? — 3. Die ersten Worte der Bibel sind: „Im Anfange schuf Gott Himmel und Erde.“ — 4. Alles, was menschliche Hände geschaffen haben, wird die Zeit zerstören. — 5. Der Mensch ist für die Menschen geschaffen. — 6. Gott erschuf den Menschen am sechsten Tage der Schöpfung. — 7. Auf dem Stadtplatz steht eine Menge Lente. — 8. Wer steht, der sehe, dass er nicht falle. — 9. Die Häuser der alten Deutschen waren nicht mit einander verbunden, sondern standen einzeln. — 10. Die Alten glaubten, dass die Erde stillstehe. — 11. Die Uhr steht still. — 12. Die Welt ist nicht durch Zufall entstanden. — 13. Die erste Nahrung der Menschen bestand in Früchten. — 14. Um wie viel Uhr bist du heute aufgestanden?

- B. 1. V některých krajinách hornatých pekou chléb z mouky ovesné. — 2. Kolik bochníků chleba denně pekával pekař za minulou zimu? — 3. Kolik bochníků upekl pekař za celou zimu?

— 4. Člověk je stvořen ku práci. — 5. Podivuhodna jsou umělecká díla, kteráž vytvořil starověk. — 6. Boh stvořil zvířata lidem k užitku. — 7. Hodiny stály po celou noc. — 8. Stál jsem ve stínu lípy. — 9. Na místech, kde před několika lety stály hradby, jsou nyní sady. — 10. Třetího dne vstal Kristus z mrtvých. — 11. Vstaň! — 12. Jest čas, abys již vstal.

C. 1. Zwei grobe Steine mahlen selten fein. — 2. Die Lohé ist gemahlene oder zerstoßene Eichenrinde. — 3. Eingesalzene Butter bleibt lange gut. — 4. Aus gespaltenen jungen Birken und Eichen macht man die Reise zu Fässern. — 5. Das Kindvieh hat gespaltene Hufe.

D. 1. Z obilí mele se mouka. — 2. Polévka jest málo solena. — 3. Nasolené maso dlouho zůstává čerstvo. — 4. Ve velkých městech prodává se dříví rozštípané. — 5. Mák bud tlukou nebo melou.

Was kostet das Füllen? (Eine Fabel.)

Ein Wolf traf auf einer Wiese eine Stute mit ihrem Füllen an. Der Wolf fragte, ob die Stute das Füllen verkaufen würde. „Oh ja,“ antwortete sie, „ich verkaufe das Füllen. Der Preis steht unter dem Hufe meines rechten Hinterfußes geschrieben. Dies nur dort nach!“

„Ich bin sehr gebildet und lese richtig,“ sprach der Wolf. Die Stute hob den Fuß auf. Der Wolf trat näher und suchte die Schrift. Da gab ihm die Stute einen solchen Schlag vor die Stirn, dass er halbtot zu Boden fiel.

Der Wolf und die Ziege.

Eine Ziege stand auf einem hohen, fahlen Felsen. Ein Wolf sah sie und sprach zu ihr: „Verlass doch jenen Abhang und komm herunter zu mir auf die üppige Wiese! Hier wirst du köstliche Nahrung finden.“ Aber die Ziege sagte: „Lass du dir nur die schöne Wiese; meine Sicherheit ist mir lieber.“

Trau', schau', wem!

O slovesech nepravidelné konjugace.

Úkol 123.

Brennen, kennen, nennen.

- A. 1. Es brennt. — 2. Gestern hat es im Dorfe gebrannt.
 — 3. Einige Wirtschaftsgebäude sind niedergebrannt. — 4. Ich würde noch lesen, wenn die Kerze besser brennte. — 5. Die Köchin hat den Braten verbrannt. — 6. Die Leichen wurden im Alterthum bei vielen Völkern nicht begraben, sondern verbrannt. — 7. Bis du den Brief siegeln wirst, gib acht, dass du dir nicht die Finger verbrennst. — 8. Die Schafe kennen ihren Hirten. — 9. Um Gesänge erkennt man den Vogel. — 10. Hast du deine Großeltern gekannt?
 — 11. Ich erkenne jedes meiner Bilcher schon an den Deckeln. — 12. Wahres Talent wird nicht verkauft. — 13. Nenne alle Städte, welche du kennst! — 14. Kennst du diese Station? Wie hat sie der Zugbegleiter genannt? — 15. Rennen heißt sehr schnell laufen. — 16. Ein Votiv ist in die Stadt gerannt. — 17. Die Griechen nannten jeden Fremden, der nicht griechisch sprach, einen Barbaren. — 18. Große Flüsse werden Ströme genannt. — 19. Das Gute wird oft verkauft. — 20. Erdene Töpfe werden gebrannt. — 21. Es heißt, Cyrus habe die Namen aller seiner Soldaten gekannt.

- B. 1. Vlhké dříví špatně hoří. — 2. Neprátelé vypálili mnoho měst a vesnic. — 3. Půl města vyhořelo. — 4. Hořelo-li ještě, když jste odjízděli z města? — 5. Plyn by lépe hořel, kdyby byla síň provětrána. — 6. Znáte-li tohoto pána? — Znám jej dávno. — 7. Pane, neznal-li jste mé rodiče? — 8. Poznal bych tebe mezi tisíci. — 9. Po peří ptáka poznáš, člověka po skutcích. — 10. Zásluhy o blaho obce nezřídka bývají zneuznány. — 11. Poznej sebe sama! — 12. Kam pádíš, hochu? — 13. Kam jste uhnáni! — 14. Po zubech poznává se, kolik let jest koni. — 15. Nepožívejte plodů bylin, kterých neznáte! — 16. Kuchařka si popálila prsty.

- C. 1. Wie nennt man den Ort, wo Ziegel gebrannt werden?
 — 2. Bei welchem Handwerker wird viel Kohle verbrannt?
 3. Wozu hat der Schmied die Zange?

Úkol 124.

Senden, wenden.

- A. 1. Sendet mir einige Blumen aus euerem Garten! —
 2. Wohin habet ihr den Dienstboten gesendet? — 3. Ertraget geduldig,

was Gott über (na) euch sendet! — 4. Wenn ich die Post versäumen würde, sendete ich einen Boten mit dem Briefe ab. — 5. Gesandte sind die Vertreter der Regenten an einem fremden Hofe. — 6. Der Wind hat sich gewendet. — 7. Der Braten wird auf der Bratpfanne gewendet, damit er nicht verbrenne. — 8. Verwendet die Zeit euerer Jugend auf eure Ausbildung! — 9. Der Kutscher hat zu rasch gewendet und hat uns umgeworfen. — 10. Der Schneider wird mir den Rock wenden.

B. 1. Rodiče nakládají mnoho peněz na vaše vychování. — 2. Prvního dne každého měsíce posýlá mi otec stravné. — 3. Na výpravě na Rus odvrátilo se štěstí od Napoleona, císaře francouzského. — 4. Kdosi odcizil nám několik mladých stromků. — 5. Pošli mi brzy mé knihy! — 6. Kristus poslal apoštolum tésitele. — 7. Zahradník poslal by nám ovoce, kdyby již bylo zralé. — 8. Zdali ti již rodiče poslali peníze?

Die Mücke und das Mädchen.

Ein Mückchen flog um eine Kerze herum, die am Abend auf dem Tische brannte. Da sagte ein Mädchen, welches da saß und strickte: „Mückchen, bleibe fern von dem Lichte, sonst verbrennst du dich!“ Das Mückchen aber folgte nicht und flog so lange um das Licht herum, bis es daran sein Flügelchen versengte und in die Flamme fiel. „Habe ich es dir nicht gesagt?“ sprach das Mädchen. Aber das arme Mückchen lag an der Flamme und starb.

Wem nicht zu rathe ist, dem ist nicht zu helfen.

Mach Grimm.

Úkol 125.

Können, dürfen.

A. 1. Auch der Geringste kann dir nützlich sein. — 2. Mein Herr, können Sie mir nicht sagen, wo hier in der Nähe eine Buchhandlung ist? — 3. Ich konnte nicht in die Schule gehen, weil ich krank war. — 4. Ohne Lust könnten wir nicht leben. — 5. Kannst du schon deutsch sprechen? — 6. Könntest du mir nicht deinen Bleistift auf einen Augenblick borgen? — 7. Wir haben während des Gewitters nicht schlafen können. — 8. Die Schüler hätten heute einen Ausflug machen können. — 9. Warum hast du nicht gezeichnet? — 10. Ich habe nicht gekonnt. — 11. Nach dem Turnen habe ich nicht ziehen können, weil mir die Hand gezittert hat. — 12. Schiebe nicht auf morgen auf, was du heute verrichten kannst. — 13. Der Mensch kann

sowohl in den heißesten, als auch in den kältesten Ländern der Erde leben. — **14.** Man kann nicht zwei Herren zugleich dienen.

B. **1.** Nemohu rychle choditi; jsem unaven. — **2.** Umíš-li plavati? — **3.** Kéž bych mohl s Vámi cestovati! — **4.** Veliká část obyvatelů Švýcarska umí mluviti německy, francouzsky i vlašsky. — **5.** Přemnozí lidé byli by bohati, kdyby uměli šetřiti. — **6.** Ten není opravdu etioustým, kdo by nedovedl (können) i mezi špatnými býti dobrým. — **7.** Kačiny nemohou dobře léhati.

C. **1.** Liebe Mutter, darf ich heute baden? — **2.** Man darf nicht alles für wahr halten, was die Leute sprechen. — **3.** Dürfen die Kinder eine Weile spielen? — **4.** Vorige Woche durfte ich nicht aus dem Hause gehen; der Arzt hat es mir verboten. — **5.** Warum hast du uns gestern nicht besucht? Hast du nicht gewollt, oder nicht gedurft? — **6.** Ich hätte kommen dürfen, aber ich habe nicht gekonnt, denn ich hatte viel Arbeit. — **7.** Der Gesunde bedarf nicht des Arztes. — **8.** Jungs Menschen bedürfen des Rathes älterer Personen. — **9.** Mein Herr, dürfte ich Ihnen meinen Regenschirm anbieten? — **10.** Ihr dürft euch auf die Ferien freuen (= freuet euch); denn ihr habet gute Fortschritte gemacht.

D. **1** Směl-li bych prositi o sklenici vody? — **2.** Nezoufej, jestliže štěstí od tebe se odvrací! — **3.** Smím se procházeti. — **4.** Smíme se dnes koupati. — **5.** Po nemoći nesměl jsem ovoce jídati. — **6.** Nesmíte mluviti, když vyučování nastává. — **7.** Nemočný potřebuje klidu. — **8.** Kdo potřebuje tvé pomoci, ten jest tvým blízním. — **9.** Athéňané nesměli hroby ozdobovati sochami.

Úkol 126.

Müssen. Sollen.

Sloveso müssen nepřekládá se vždy do češtiny slovesem musiti, nýbrž slovesem býti s dativem osoby. K. p. **Jch** muss arbeiten jest mi pracovati. **Sollen** druhdy se nepřekládá, nýbrž nahrazuje se rozkazovacím způsobem slovesa významného. **Du** sollst nicht tödten! Nezabiješ!

A. **1.** Kinder müssen gehorchen. — **2.** Ihr müsstet lernen. — **3.** Der Mensch muss arbeiten. — **4.** Die spartanischen Knaben mussten sich beizeigen in den Waffen üben. — **5.** Wir werden alle sterben müssen. — **6.** Gesetze müssen in klarer und bündiger Sprache abgefasst sein.

7. Das Geld soll dem Menschen dienen, und nicht der Mensch dem Gelde. — **8.** Du sollst deinen Vater und deine Mutter ehren. — **9.** Was eine Nessel werden soll, brennt beizeigen. — **10.** Was die Rechte gibt, soll die Linke nicht wissen.

Pozn. *Již der Stadt soll es brennen.* Ve městě prý hoří. Sloveso *sollen* naznačuje nezřídka, že děj slovesem významným pronesený není zjištěn, nýbrž že se o něm vypravuje jen **dle doslechů**. V češtině užíváme v této příčině slova *prý*. Podobně *müssen*: *Du musst ernüdet sein.* Tys **zajisté** unaven. (Chybně užíváno bývá v té příčině za německá slovesa *sollen* a *müssen* slovesa *míti* a *musiti*.)

Spruch.

Wer soll Meister sein? — Der etwas erfährt!
Wer soll Geselle sein? — Der etwas kann!
Wer soll Lehrling sein? — Federmann.

Räthsel.

*Füsse hab' ich und kann nicht gehen,
und muss doch Menschen tragen;
in allen Stuben siehst du mich stehen.
Wer bin ich? Kannst du es sagen?*

B. 1. Vojín musí poslušen být. — 2. Můj otec musil odejeti. — 3. Jest mi pracovati. (Musím pracovati.) — 4. Soudci jest souditi po zákoně. — 5. Budeme dnes musiti po celý den doma zůstati. — 6. Žáci musí v čas do školy přicházeti. — 7. *Jest zajisté* již poledne; dělnici jdou z práce. — 8. V noci *zajisté* někde *hořelo*, slyšel jsem zvoniti na poplach.

C. 1. Žáci měli by jen vázané školní knihy kupovati. — 2. Chodíváš pozdě spát a pozdě vstáváš; měl bys se raději časně z rána učiti. — 3. Nepokraď! — 4. Nemluv nepravdu! — 5. Děti *nechat nehranjí* s ohněm! — 6. Kdo z mladí nepracuje, tomu bude ve stáří nouzi trpěti.

Úkol 127.

Wollen, mögen, vermögen.

A. 1. Wer nicht arbeiten will, der soll auch nicht essen. — 2. Verzeihen Sie, mein Herr, ich wollte Sie nicht beleidigen. — 3. Biele wollen, was sie nicht können, und andere wollen nicht, was sie könnten. — 4. Mein Herr, wollen Sie mir den Weg zum Rathause zeigen! — 5. Wills du nicht schlafen?

6. Einem Pilgner mag niemand glauben. — 7. Möge der Himmel allen meinen Wohlthätern ein langes Leben schenken! — 8. Der Träger mag niemals arbeiten. — 9. Ich möchte gern ausgehen, aber ich darf nicht, weil ich noch nicht ganz gesund bin. — 10. Wo die Natur

nicht hilft, da vermag der Arzt auch nicht zu helfen. — **11.** Welches Kind möchte nicht gern spielen?

Kondicional slovesi volen a mögen nepřekládá se vždy pomocnými slovesy chtiti a moci, nýbrž nahrazuje se v češtině zhusťa také kondicionalem slovesa významného. Tak na př. ve předchozích větách č. 5. 7. 9. 11.

Sloveso mögen naznačuje druhdy, že výrok slovesem významným pronesený není zjištěn, nýbrž že jest také domněnkou. V češtině užívá se v té příčině příslovec asi. Ku př. Dieser Baum mag wenig Früchte tragen. Tento strom asi málo ovoce nosívá.

B. 1. Kdo chce žít, musí síti. — **2.** Chci odejeti. — **3.** Chtěl jsi pracovati. — **4.** Nechtěl-li bys pojistit chleba s medem? — **5.** Alexandr Veliký chtěl si podmaniti celý svět. — **6.** Caesar raději v malé vesničce prvním býti chtěl, než v Římě druhým. — **7.** Ve starí nebudeste chtiti, co nyní chcete.

8. Pozval jsem přítele svého na prázdniny k nám, ale on nechce (mögen) přijíti. — **9.** Jak vysoká jest asi naše budova školní? — **10.** Kéž Bůh splní všecka tvá přání! — **11.** Koupil bych si rád dobrý slovník českoněmecký. Ždali bys mi poradil, který si mám koupiti?

Spruch. Magst du nicht im Sommer schneiden,
wirfst du im Winter Hunger leiden.

Der Fuchs und die Trauben.

Ein Fuchs gieng an einem Weingarten vorüber. Er wollte gern einige von den süßen Trauben haben, die an einem hohen Weinstocke hingen. Er sprang einmal hinauf, aber alle Mühe war vergeblich — er konnte die Trauben nicht erreichen. Da wandte er sich weg und sagte verächtlich: „Diese Trauben sind mir zu sauer; ich mag sie gar nicht.“

Aber ein Wolf, der in der Nähe stand, rief dem Fuchse lachend zu: „Du lieber Schelm, wenn du aufrichtig sein wolltest, müsstest du sagen: Die Trauben hängen mir zu hoch.“

Úkol 128.

Wissen.

A. 1. Weißt du nichts Neues? — **2.** Meinien und wissen ist zweierlei. — **3.** Sage nicht alles, was du weißt, aber wisse stets, was du sagen willst. — **4.** Es wäre ein Unglück für die Menschen, wenn sie zukünftige Dinge wüssten. — **5.** Warum hast du mich so lange nicht besucht? Ich wußte nicht, wo du wohnst. — **6.** Du wolltest zu mir kommen, aber ich habe davon nicht gewußt.

Sokrates pflegte zu sagen: „Ich weiß nur das, dass ich nichts weiß; aber viele wissen nicht einmal das.“

Infinitiv závislý na slovesech kómen, müssent, sollen, dürfen, wollen, mögen klade se bez částice *zu*; však infinitiv, který jest předmětem ke slovesu *wissen*, spojuje se vždy s částicí *zu*; ku př. Der Beherzte weiß sich in der Gefahr *zu* helfen. Zmínilý umí si v nebezpečenství pomoci.

B. 1. Ein guter Redner weiß seine Angelegenheit gut *zu vertheidigen*. — 2. Wer klar denkt, weiß auch klar *zu sprechen*. — 3. Gott weiß Gebenigte *zu trösten*. (Gott kann die Unglücklichen trösten.) — 4. Die Schmeichler wissen die schwachen Seiten ihrer Gönner *aufzusuchen*.

Spruch: Sage nicht alles, was du weißt,
glaube nicht alles, was du hörst,
thue nicht alles, was du willst,
wolle nicht alles, was du siehst —
so bist du weise zu jeder Frist.

C. 1. Kdož ví, co zítra se stane? — 2. Byl bych tě již dříve navštívil, kdybych byl věděl, kde bydlíš. — 3. Víš-li, kolik králů panovalo v Římě? — 4. Včera nikdo nevěděl, co dnes každý ví. — 5. Proč jsi mi neřekl, že tvůj otec přijede do Prahy? — Nevěděl jsem o tom. — 6. Kdybych věděl, že mne zítra navštívíš, zůstal bych doma. — 7. Přičinlivý umí (*wissen*) si práci nalézti. — 8. Vtipný člověk umí celou společnost rozveseliti. — 9. Jiným umíš raditi, ale sám sobě rady nevíš.

Wann ist es Zeit zum Essen?

Anekdot.

Jemand fragte einen Arzt: „Herr Doctor, wollen Sie mir sagen, um welche Tageszeit man essen soll, wenn man gesund bleiben will.“ Der Arzt antwortete: „Wenn Sie reich sind, dann mögen Sie essen, wann Sie wollen; sind Sie jedoch arm, können Sie freilich nur dann essen, wann Sie etwas haben.“

Úkol 129.

Thun.

A. 1. Gute Kinder thun gerne, was ihnen die Eltern befehlen. — 2. Thue nichts, was dir Schande bringen könnte! — 3. Thiere können weder Böses, noch Gutes thun. — 4. Was heutte nicht geschieht, wird morgen nicht gethan sein. — 5. Nach gethaner Arbeit ist die

Ruhe filz. — 6. Es thäte mir leid, wenn ich dich beleidigt hätte, mein Freund! — 7. Warum weint das kleine Kind? Wer hat ihm etwas angethan? — 8. Das Vergissmeinnicht ist mit der Farbe des Himmels angethan.

Spruch: Thu', was jeder loben müsste,
wenn die ganze Welt es wüsste.
Thu' es, dass es niemand weiß,
und gedoppelt ist sein Preis.

B. 1. Lépe jest křivdu snášeti než křivdu činiti. — 2. Děti říkají, co činí; starci vypravují, co činívali; pošetilci chlubí se tím, co chtejí učiniti. — 3. Kéž by všickni lidé činili, co jim svědomí káže! — 4. Byl (herrjchen) by zajisté pořádek v obci, kdyby každý občan konal svoji povinnost. — 5. Vykonal jsem svoji povinnost; učii i ty, co tobě činiti jest.

Die Grille und die Ameisen.

Die Ameisen trockneten im Winter Getreidekörner, welche sie im Sommer aufgelesen hatten. Eine hungrige Grille kam zu ihnen und bat sie um einige Körner. Da sagten die Ameisen: „Warum hast du im Sommer nicht an den Winter gedacht? Was hast du die ganze Zeit gethan?“ — „Ich musste singen,“ gab die Grille zur Antwort. „Wenn du den ganzen Sommer gesungen hast,“ erwiderten die Ameisen, „so kannst du jetzt den ganzen Winter springen.“

Fleiß bringt Brot, Faulheit Noth.

Úkol 130.

Bringen, denken, dinken.

A. 1. Wann bringt der Briefträger die Zeitung? — 2. Hat das Milchweib Milch und Butter gebracht? — 3. Der Vater brachte uns jedem ein schönes, geschliffenes Glas zum Andenken an seine Badereise. — 4. Erwartet gebüldig, was euch die Zukunft bringen wird! — 5. Die Haustiere brächten einen großen Nutzen, auch wenn sie nicht geschlachtet würden. — 6. Selbst das gebildete Volk der Griechen brachte seinen Göttern Menschen zum Opfer dar. — 7. Wir brachten die Ferien sehr angenehm zu. — 8. Worüber denkst du nach? — 9. Ein schlechter Mensch denkt von jedem schlecht. — 10. Die Alten dachten, dass die Erde stillstehe. — 11. Ich dächte, du seist gesund und stark, du aber behauptest, du seist krank. — 12. Gedenket oft der Wohlthaten, welche euch eure Eltern erwiesen haben! — 13. Mein Bruder gedenkt in die Fremde zu gehen. — 14. Bewunderungs-

würdig sind die Dinge, welche der menschliche Verstand erdacht hat. — **15.** Oft muss der Mensch schweigen und darf sich die Wahrheit nur denken. — **16.** Die Menschen gedenken gern der Tage ihrer Jugend. — **17.** Was dir schlecht zu sein dächte, kann vielleicht einem andern gut dienen.

B. **1.** Přinášíš-li mi dopis od rodičů? — **2.** Odkud jste přinesli tyto krásné květiny? — **3.** Pitím mnohý připravil se o své jméni. — **4.** Kéž by mi posel přinesl dobré zprávy z domova! — **5.** Uvažuj, než promluvíš! — **6.** Kdy hodláš odejeti? — **7.** Mladí lidé nepomýšlejí na smrt. — **8.** Mluv tak, jak smýšlíš! — **9.** Kéž by všichni lidé mluvili tak, jak smýšlejí! — **10.** Pamatuj na (an s akk.) budoucnost! — **11.** Nepomýšlej na hru, když jest ti pracovati. — **12.** Romulus a Remus strávili svůj dětský věk mezi pastýři.

Der Papagei.

(Anekdote.)

Ein Papagei schrie den ganzen Tag: „Guten Abend, guten Abend!“ Ein einfältiger Knabe, der noch niemals einen Papagei gesehen hatte, schaute den seltsamen Vogel lange mit Wohlgefallen an. Als er fortging, schrie der unermüdete Plapperer noch beständig: „Guten Abend, guten Abend!“ Da kehrte der Knabe um, nahm den Hut ab und sprach: „Verzeihen Sie, gnädiger Herr, dass ich unhöflich war; ich dachte, sie seien nur ein Vogel.“

Die grüne Stadt.

Ich weiß euch eine schöne Stadt,
die lauter grüne Häuser hat;
die Häuser sind da groß und klein,
und wer nur will, der darf hinein.

Die Wege sind dort weit und breit
mit bunten Blumen überstreut,
das Pflaster ist wie Wolle weich,
und seine Farb' den Häusern gleich.

Die Bürger sind dort alle klein,
deinn es sind lauter Bäglein,
die rufen, dass es lieblich schallt:
„Kommt alle, kommt — zum grünen Wald!“

Dodatky ke konjugaci sloves.

Úkol 131.

O podmětných slovesech, jichž minulý čas tvoří se pomocným slovesem **haben**.

(Ml. n. §. 172.)

Slovesa vět obsažených v odstavci A. i B. převedte v čas minulý; slovesa vět obsažených v odstavci C. přeložte do němčiny časem minulým.

A. 1. Die Henne gackert. — 2. Der Löwe brüllt. — 3. Die Taube girrt. — 4. Der Pfeil schwirrt. — 5. Das Schwert flirrt. — 6. Die Ketten rasseln. — 7. Die Flammen prasseln. — 8. Die Gänse schrattern. — 9. Die Gewehre knattern. — 10. Die Peitschen knallen. — 11. Der Wind weht. — 12. Der Sturmwind faust. — 13. Der Kranke seufzt, ächzt, stöhnt. — 14. Der Schlafende schnarcht. — 15. Die Glocken erklingen. — 16. Die Lieder der Hirten versingen.

B. 1. Die Funken sprühen. — 2. Der Mond leuchtet dem Wanderer auf den Weg. — 3. Der Thau glänzt wie Perlen auf dem frischen Gras. — 4. Das Veilchen blühet schon, während die übrigen Kinder des Frühlings noch schlummern. — 5. Der Tapfere zittert nicht, wenn die Kanonen donnern. — 6. Was dem einen gefällt, mißfällt oft dem andern.

C. 1. Marius plakal nad zříceninami města Karthaginy. — 2. Mladá ovečka chvěla se, když ji vedli ke stříži; ale po stříži veselé skákala. — 3. Pes zaštěkal. — 4. Dítě spalo, matka bděla u jeho lože. — 5. Kohout kokral.

Ein Ausspruch Friedrichs des Großen.

Friedrich der Zweite, König von Preußen, hatte einst den General Ziethen zur Hofftafel geladen. Der greise Feldherr schlief während des Gastmahls ein. Die übrigen Gäste wollten ihn wecken, aber Friedrich sprach: „Lasset ihn ruhen; er hat oft genug für uns gewacht.“

Úkol 132.

O podmětných slovesech, jichž minulý čas se tvoří pomocným slovesem **sein**.

(Ml. n. §. 173.)

V následujících německých větách proneste sloveso časem minulým; věty české přeložte do němčiny, kladouce čas minulý.

A. 1. Der Feind dringt in die Stadt. — 2. Die Ente schwimmt auf dem Teiche. — 3. Der Herbst kommt, die Vögel fliegen weg. — 4. Im Sommer ziehen viele Familien auf das Land. — 5. Wie viel Schüler traten heuer in enere Schule ein? — 6. Der Fluss trat aus. — 7. Der Feind flieht. — 8. Die Räte schleicht um den Brei herum. — 9. Die Nacht weicht dem Tage. — 10. Die Abendröthe erschien am Himmel.

11. Der Schweiß rinnt dem Arbeiter von der Stirne. — 12. Es fließt kein Wasser im Kühlkasten. — 13. Das Pferd glitt aus und fiel. — 14. Der Kranke liegt im Bett.

15. Ein Hahn sitzt auf dem Dache. — 16. Wir werden gute Freunde bleiben. — 17. Vor unserem Hause steht ein Kreuz.

18. Die Kette riss. — 19. Schmilzt schon der Schnee auf den Bergen? — 20. Der Fels barst.

21. Wird dir deine Zeichnung wohl gelingen? — 22. Ich höre, dass der Wein nicht gerieth. — 23. Das Vieh gedeiht gut.

24. Das Heer rückt ins Land. — 25. Odysseus irrte zehn Jahre nach dem trojanischen Kriege umher.

B. 1. Voda vystoupila. — 2. Zajíč nám běžel přes cestu. — 3. Pošta rychle jela. — 4. Hodiny nešly.

5. Padal sníh. — 6. Voda ze sudu vytekla.

7. Seděli jsme dlouho v zahradě. — 8. Dítě leželo na trávníku.

9. Několik vrabčů utopilo se ve vodojemu, když chtěli piti. — 10. Voda zamrzla. — 11. Sníh roztál. — 12. Svíce uhasla. — 13. Vinník ulekl se a zbledl. — 14. Unavený poutník usnul. — 15. Co se přihodilo?

16. Práce se zdařila. — 17. Ovoce se zdařilo. — 18. Dobytok se nezdařil.

19. Lékař spěchal k nemocnému. — 20. Lidé pádili (rennen) k hořícímu domu.

C. Následující věty nejprve přeložte do němčiny; potom proneste německy slovesa všech těchto vět též časem minulým.

Led a sníh roztál. Teplojší větrové vanou, brouci vylézají ven, a mouchy zase bzoucí. Na lukách objevují se chudobky, u vlhké zdi vykvétá fialka. V tu dobu vracejí se k nám vlaštovky z dalekých krajin. Nikdo jim neukazuje cesty přes šíré moře, a přece každá z nich přichází v pravý čas zpět na pravé místo, kde bydlela za minulého léta.

Der Winter.

Im Winter verblichen fast alle Blumen, welche in der Sommerszeit mit herrlichen Farben prangten. Die Natur erstickt; die Vögel, welche mit ihrem Gesange Wälder und Felder belebten, verstummen.

Sie ziehen in wärnere Länder und werden wieder kommen, bis der Frühling erwachen und sie zu uns laden wird.

Děje přítomným časem pronesené převedte v čas minulý a děje časem souminulým naznačené položte v čas předminulý.

Der Fuchs und der Wolf. Eine Fabel.

Der Wolf war einst in eine Grube gefallen und war gefangen. Er hulte jämmerlich. Da kam ein Fuchs herzu und sah seine Noth. Der Boshaftे kränkte den Wolf mit höhnischen Reden und räumte ihm ein dummes Thier. — Dabei hüpste er in seiner Ausgelassenheit um die Grube herum. Allein er war diesmal unvorsichtig, kam dem Rande allzu nahe und fiel in die Grube. Nun war er selbst gefangen.

Heute mir, morgen dir.

Utvořte minulý čas všech sloves obsažených v této bajce.

Úkol 133.

Cvičení o některých slovesech podmětných, která se do češtiny překládají slovesy zvratnými.

A. 1. Lachet nicht, wenn andere weinen. — 2. Die Menschen sind nicht immer das, was sie scheinen. — 3. Was vielen gefällt, ist nicht immer schön. — 4. Der Johanniskäfer leuchtet in finsternen Räumen. — 5. Das Laub der Eibe zittert. — 6. Wer badet nicht gern an einem heißen Tage? — 7. Es ist nicht alles Gold, was glänzt. — 8. Thuet nicht, was euren Eltern missfallen würde! — 9. Im Frühlinge erwacht die Natur zu neuem Leben. — 10. Dem Weithingen gelingt sein Werk. — 11. Bei (o) schmalem Futter gedeiht das Vieh schlecht. — 12. Wie sind heuer die Kirschen gerathen? — 13. Die Türken beten, auf der Erde stehend. — 14. Hat der Krauke gejchwižt? — 15. Was geschehen ist, kann man nicht ändern. — 16. Wer klug werden will, muss viel fragen.

B. 1. Hyéna rovná se tygru zuživosti. — 2. Modli se a pracuj! — 3. Kristus modlil se za své nepřátele. — 4. Spravedlivý neleká se, když se blíží hodina jeho smrti. — 5. Čas uplynulý nikdy se nevrátí. — 6. Vinník bledne, nevinný se pýří. — 7. V zahradách a lesích rádi se procházíme. — 8. Probouzím se, jakmile slunéčko do oken mi zasvitne. — 9. Kdo se ptá, nerad dá.

C. Položte slovesa následujících vět v čas minulý:

1. Das Ende des Jahres nahm heran. — 2. Au (o s akk.) den Vorgebirgen scheitern viele Schiffe. — 3. Was geschieht hier? — 4. Viele Kranken genesen ohne ärztliche Hilfe. — 5. Warum erschreckst du? — 6. Wädest du im Sommer häufig?
-

Úkol 134.

O slovesech příčinných.

A. 1. Die Kälke trinken aus dem Bach. — Der Knecht hat die Kälke getränkt.

2. Der Fels ist gesprungen. — Die Felsen werden mit Pulver oder mit Dynamit gesprengt.

3. Der Furchtsame erschrickt bei dem Knäuschen des Laubes. — Den Furchtsamen erschreckt selbst das Knäuschen des Laubes.

4. Das beste Gemüth verdirbt in böser Gesellschaft. — Schlechte Gesellschaft verderbt gute Gemüther.

5. Das Holz schwimmt auf dem Wasser. — Auf der Moldau schwemmt man Holz nach Prag.

6. Auch das Gold schmilzt im Feuer. — Der Goldarbeiter schmilzt das Gold im Feuer.

7. Die Bohne schwilkt im Wasser an. — Der Wind schwelte die Segel.

8. Das Feuer erlischt. — Das Feuer ist erloschen. — Die Leute haben das Feuer gelöscht.

9. Ein Hund ist in einem Brunnen erstickt. — Man hat junge Hunde im Flusse erstickt.

10. Die reifen Früchte fallen von den Bäumen. — Im Walde wird Holz gefällt.

11. Die Bilder hängen an der Wand. — Wir hängen die Bilder an die Wände.

Některé věty v odstavci A. obsažené proneste též časem souminulým a minulým.

B. Rozeznávejte zvláště: **liegen** a **legen**, **sitzen** a **setzen**, **stehen** a **stellen**, **hangen** a **hängen**. 1. Was man gelegt hat, das liegt. — 2. Wer sich gesetzt hat, der sitzt. — 3. Wohin man einen Gegenstand gestellt hat, dort steht er. — 4. Wir hängen Bilder an die Wand; die Bilder hängen.

Wohin?

Ich habe das Buch auf den Tisch
gelegt.

Die Mutter legte das Kind in
die Wiege.

Ich setzte mich auf eine Bank.
Der Diener stellte das Glas
auf den Schrank.

Die Mutter hat das Bild an
die Wand gehängt.

Wo?

Das Buch liegt auf dem Tische.

Das Kind liegt in der Wiege.

Nun sitze ich auf der Bank.

Das Glas steht auf dem Schrank.

Das Bild ist an der Wand ge-
hangen.

C. 1. Sníh taje. — 2. Shas lampu! — 3. Lampa uhasla.
— 4. Ovoce se zkazilo. — 5. Olovo v ohni se taví. — 6. Sklenice
praskla. — 7. Ty jsi se zajisté ulekl. — 8. Tvá rychlá chůze mě
poděsila. — 9. Děvečka věšela prádlo. — 10. Prádlo viselo na
půdě. — 11. Lesníci porážejí suché stromy. — 12. Lehl jsem
si pod strom. — 13. Sedél jsem pod stromem. — 14. Strážník
stojí před domem. — 15. Postavili jsme stůl před dům.

VII. Cvičení o tvarech jmen.**Úkol 135.**

Za opakování o deklinaci jmen podstatných.

Eine Sage über den Ursprung des Ackerbaues.

(Nach Gude.)

Tief in Asien lebte im Alterthum ein Volk von Hirten und Jägern. Unruhig wanderte es mit seinen Herden von Stätte zu Stätte. Hütte und Grotten waren seine Wohnungen, Speize und Neulen waren seine einzigen Geräthe; Fleisch, wilde Früchte und Kräuter waren seine Nahrung. Alle Felder lagen brach. Unerträglich wurde in diesem Lande der Winter, denn er dauerte bis zehn Monate.

Und ein Gott befahl den Hirten, dass sie sich ein neues Land auffsuchen. Der Führer erhielt von ihm einen goldenen Dolch; mit diesem sollte er die Erde spalten. Das that er, wohin er kam. Und siehe, Segen verbreitete sich überall. Pflanzen wuchsen empor, zahme Thiere gesellten sich zu dem Menschen, ein klarer Himmel sah herab auf ein glückliches Land. — Das hat der goldene Dolch bewirkt, und dieser Dolch war — der Pflug. Aus den Hirten und Jägern wurden **Ackerbauer**.

(Vyberte podstatná jména z tohoto článku a seřaďte je dle deklinace.)

Die Quelle und der Wanderer.

Ein Wanderer kam an einem heißen Tage zu einer Quelle. Er war lange gegangen; der Schweiß stand auf seiner Stirn, seine Zunge war vor Durst fast vertrocknet. Da erblickte er das klare Wasser der Quelle. Hastig schlürfte er den kühlen Trank. Bald darauf fiel er zu Boden. Jetzt rief er: „Ist das ein schändliches Gift! Wer hätte unter einem so schönen Anscheine eine solche Bosheit erwartet!“ Da sprach die Quelle: „Ich bin kein Gift. Wanderer, du verleumdest mich! Die Fluren rings umher werden von mir belebt, von mir werden die Herden getränkt, und Tausende deiner Brüder fanden hier Erquickung. Nur deine Unmäßigkeit machte dir den Genuss schädlich; ich habe dir keine Schmerzen verursacht.“

Úkol 136.

0 vlastních jménech osob.

A. 1. Schillers Gedichte sind von Professor Doctor Johann Burkhäusel in die böhmische Sprache übersetzt worden. — 2. Heil Franz Josef, Heil Elisen, Segen Habsburgs ganzem Haus! — 3. Die Söhne Maria Theresiens hießen Joseph der Zweite und Leopold der Zweite. — 4. Gotthold Ephraim Lessings Fabeln sind sehr beliebt. — 5. Maria von Burgund, die Tochter Karls des Kühnen, war die Gemahlin Kaiser Maxens. — 6. Unter der Regierung Kaiser Maximilians des Ersten sind in Deutschland die Postämter eingeführt worden.

B. 1. V bájích řeckých vypravuje se o dvanácti pracích Herkulových. — 2. Básně Bohuslava z Lobkovic přeloženy jsou od Karla Vinařického z latiny do čestiny. — 3. Od panování císaře Ferdinanda Prvého spojeny jsou země Rakouské, České a Uherské pod žezlem panovníků Habsburských. — 4. Řekové v rádili Herkula mezi polobohy. — 5. Od Karla Čtvrtého založeny jsou v Praze vysoké školy. — 6. Císařovna Maria Terezie byla dcera císaře Karla Šestého.

4. Anekdot.

In Griechenland lebte im fünften Jahrhunderte vor Christus ein weiser Mann. Sein Name war Sokrates. Derselbe war sehr lentselig und gegen jedermann höflich. Einst erblickte er auf der Gasse einen alten Bekannten und grüßte ihn; aber dieser war ein stolzer Mann und dankte nicht für den Gruß. — Da sagten einige Schüler des Sokrates, welche zugegen waren: „Warum grüßest du einen so unartigen Menschen?“ Sokrates antwortete: „Wünschet ihr denn, daß ich so unartig sei wie dieser Mann?“

Úkol 137.

O vlastních jménech zemí a míst.

- A. 1. Prags Thürme sind weltberühmt. — 2. Die Seewand mit dem Schwarzen See ist die schönste Landschaft des Böhmerwaldes. — 3. Die Kunstsammlungen Romis und Neapels werden von Reisenden aus allen Ländern Europas besucht. — 4. Der Rhein fließt durch den Bodensee. — 5. Die Schneekoppe ist der höchste Berg in Böhmen. — 6. Die Donau ist der bedeutendste Fluss Österreichs. — 7. Längs des Rheins liegen fruchtbare Weinberge. — 8. Konstantinopel ist die Hauptstadt der Türkei. — 9. Nachst Konstantinopel und Neapel hat Prag die schönste Lage unter allen Städten Europas. — 10. Aus Österreich wird viel Salz ausgeführt.

11. Die Thürme von Prag sind weltberühmt.

- B. 1. Alpy jsou nejvyšší pohoří v Evropě. — 2. Volha jest největší řeka v Rusku. — 3. Z Uher vyváží se mnoho obilí. — 4. Které přítoky Labe vznikají v Čechách? — 5. Která řeka v Rakousku jest po Dunaji největší? — 6. Ludvík, král Český a Uheršský (= Čech a Uher), padl v bitvě u Moháče roku 1526. — 7. Která jest nejkratší dráha z Prahy do Vídni? — 8. Ve Švýcarsku jest mnoho jezer. — 9. Kamzík žije v horách Italie, Tyrolska a Štýrska. — 10. V Africe zřídka pršívá.

Úkol 138.

O sklonbě přídavných jmen.

Z vět odstavce A) vypusťte člen před přídavným jménem a položte přídavné jméno náležitým tvarem.

- A. 1. Mit dem Kleinen fängt man an, mit dem Großen hört man auf. — 2. Kinder werden in der Schule zu dem Guten angeleitet. — 3. Mit einem zerissenem Kleide kam der verlorene Sohn zu seinem Vater zurück. — 4. Hinter einer freundlichen Miene verbirgt sich oft ein falsches Herz. — 5. Bei einer mässigen Lebensweise bleibt der Mensch lange gesund. — 6. Der Apfelbaum nährt seine Gäste mit einer süßen Rost.

- B. 1. Cizí škodou již mnohý zmoudřel. — 2. Lilie vyniká svým bílým květem mezi všemi květinami. — 3. Po veliké bouři bývá krásné počasí. — 4. Z nepatrých pramenů veliké řeky vznikají. — 5. Ve velkých městech bývají ulice za parných dnů vodou polévány. — 6. Spojenými silami vše se snadno vykoná. — 7. V jižních Uhrách jsou velmi úrodné krajiny a rozsáhlá pastviska. — 8. Koza jest od nejstarších časů domácím zvířetem.

V následujícím článku položte přídavná jména tvarem náležitým.

Der Hund.

Auf der (ga u z) Erde ist der Hund der Gefährte des Menschen. Er begleitet ihn in die (ö d e) Steppen des (he iß) Südens und auf die Schneefelder des (kalt) Nordens, in die (fr u c h t b a r) Ebenen und auf die (fa h l) Spizzen (hoch) Berge. — Der Hund ist ein (ge h o r s a m) Gehilfe des Menschen: er bewacht ihm das Haus und die (w o l l i g) Herde, er hilft ihm bei der Jagd auf verschiedene (wild) Thiere.

Mannigfaltig ist die Gestalt der Hunde. Der Pudel hat (breit, h ä n g e n d) Ohren und (fr a u s, w o l l i g) Haar; der Dachshund hat (fur z) Beine und (lang, h ä n g e n d) Ohren; der (m a g e r) Windhund hat (klein) Ohren, (sch l a n k) Körper, (fur z) Haar und ist eines der schnellsten Thiere; der Schäferhund hat (au f - re c h t s t e h e n d) Ohren und (ste i f) Haare.

Außer dem Gemüse genießt der Hund alle Speisen, die der Mensch essen kann. Die Hunde sind sehr gelehrig. (K l u g) Hunde haben schon manchem Menschen das Leben gerettet.

Úkol 139.

Nepravidelné stupňování přídavných jmen.

(Ml. n. §. 83.)

A. 1. Der ungarische Wein ist gut, aber die französischen Weine sind besser. — 2. Die größten Trauben sind nicht immer die besten. — 3. Das Maulthier ist kleiner als das Pferd, aber größer als der Esel. — 4. Die Kiefer ist hoch, die Linne ist höher, die Pappel ist am höchsten. — 5. Zeiget diesem Herrn den nächsten Weg zu der Stadt! — 6. Das Hünd ist näher als der Rock. — 7. Wo die Gefahr am höchsten, dort ist Gottes Hilfe am nächsten. — 8. Gute Sitten sind die Grundlage der besten Freundschaft. — 9. Der oberste Theil eines Baumes heißt der Wipfel. — 10. Die unterste Luft ist die dichteste, die oberste ist die dünnste. — 11. Besser ein Sperling in der Hand, als eine Taube auf dem Dache. — 12. In der oberen Neustadt Prags sind größere und höhere Gebäude als in den unteren Theilen der Stadt. — 13. Der Hunger ist der beste Koch.

B. 1. Dunaj jest větší než Labe. — 2. Zacházej vždy s nejlepšími a nejpůsobnějšími žáky! — 3. Velryba a slon jsou největší ssavci. — 4. Ty máš lepší šaty než tito chudí hoši. Jsi-li také hodnější než oni? — 5. Topol jest nejvyšší strom našich krajín. — 6. Uherské víno má větší hrozny než české. — 7. V bitvě

hrozí nejpřednějším řadám větší nebezpečenství než řadám prostředním a zadním. — 8. Nejhořejší vrchu část slove vrchol (téma). — 9. Který kostel jest odtud nejbližší? — 10. Sklep jest nejdolejší, půda jest nejhořejší část domu. — 11. Příroda jest nejlepším lékařem. — 12. Koni jest oves milejší než sebe lepší (= nejlepší) seno.

Biele Menschen mnozí lidé nebo **mnoho lidí**
mehrere Menschen mnozí lidé „ někteří lidé
die meisten Menschen **nejvíce lidí** „ **většina lidí**.

C. 1. Große Männer haben gewöhnlich viele Feinde. — 2. Große Kirchen haben mehrere Eingänge. — 3. Nicht selten verursacht das liebste Kind den Eltern die meisten Sorgen. — 4. Die meisten Säugthiere haben eine größere Kräfte als der Mensch. — 5. Die Weibchen der meisten Fische sind größer als die Männerchen.

D. 1. Nejbohatší občané mívají nejvíce přátel. — 2. Většina měst českých mají krásné kostely. — 3. Praha má několik velikých náměstí. — 4. Srst mnohých zvířat jest v zimě hustší a delší než v létě. — 5. Většina hvězd jsou větší než země. — 6. Většina bylin jsou lidem užitečny.

Úkol 140.

O náměstkách neurčitých.

Irgend ein, irgend eine, irgend ein jakýsi; irgend jest příslovce a tudíž nesklonné; sklání se tedy takto ein, eine, ein.

A. 1. Man soll den Tag nicht vor dem Abend loben. — 2. Wenn dir jemand wehgethan, fang' nicht Streit und Hader an! — 3. Ich höre jemanden kommen. — 4. Traue niemandem weniger als dir selbst. — 5. Sich selbst kennt jeder am wenigsten. — 6. Wer vieles bringt, wird jedem etwas bringen. — 7. Federmanns Freund ist niemandes Freund. — 8. Verschlossener Mund und offene Augen haben noch niemandem geschadet. — 9. Gott grüßt manchen, der ihm nicht dankt. — 10. Wo nichts ist, da hat der Kaiser sein Recht verloren. — 11. Aller Anfang ist schwer. — 12. Der Boruige hat alle Sinne bis auf fünf. — 13. Der Künstler, der etwas Rechtes lernen will, möge zur Natur in die Lehre gehen. — 14. Frage nicht, was andere machen, sieh auf deine eigenen Sachen. — 15. Jemand Fehler hat jeder Mensch. — 16. Gewisse Thiere leben nur einen Tag — 17. In ganz Böhmen gibt es kein Salzbergwerk.

B. 1. Každý člověk má své vady. — 2. Zametej každý před svými dveřmi! — 3. Zdvořilému člověku každý jest nakloněn. — 4. Pravý lidumil nikomu neškodí, ale každému pro-

spívá, jak může. — 5. Vzdělaný muž nikoho neuráží. — 6. Lakomec ani sobě ani jiným nic dobrého nedopřeje. — 7. Nemají všichni lidé stejná přání; jedni po cti touží, jiní po penězích, jiní po jiných věcech. — 8. Hloupí škodí nejen sobě, ale i jiným.

Náměstky vespolné.

A. 1. Die Spartauer und die Athener hegten durch lange Zeit Feindschaft gegen einander. — 2. Gute Freunde helfen einander gerne. — 3. Goethe und Schiller schlossen mit einander innige Freundschaft. — 4. Gleiche Charaktere vertragen sich nicht immer mit einander. — 5. Verschwendung und Armut passen zu einander. — 6. Eine Krähe hält der andern nicht die Augen ans.

B. 1. Kdysi hádaly se hvězdy mezi sebou. — 2. Lidé druh druhu slouží. — 3. Pomáhejte druh druhu! — 4. Před Bohem všickni lidé jsou sobě rovni vespolek. — 5. Pozdravujte se vespolek! — 6. Navštěvujeme druh druhu. — 7. Ukažte druh druhu své kresby!

Úkol 141.

Číslovky druhové, násobné a podílné.

Je ein, je zwei, je drei po jednom, po dvou, po třech, dva a dva, tři a tři atd. jsou číslovky podílné. Skláncí se jako číslovky základní, přísluorce **je** (= vždy) zůstává ovšem beze změny.

A. 1. In einem Garten wachsen vielerlei Pflanzen. — 2. Vom Wasser leben allerlei Thiere. — 3. Manche Rechenaufgaben können auf mehrererlei Art gelöst werden. — 4. Gott prüft die Tugend des Menschen mit mancherlei Leiden. — 5. Lernet viel, aber nicht vielerlei! — 6. Ein erwachsener Mensch hat dreierlei Zähne: Schneidezähne, Eckzähne und Backenzähne. — 7. Wie vielerlei Fürwörter hat die deutsche Sprache?

8. Österreichs Wappen ist ein Adler mit doppeltem Kopfe. — 9. Ein Korn, welches auf guten Boden gefallen ist, trägt hundertfache (= hundertfältige) Frucht. — 10. In Kirchen sind nur einfache Fenster.

11. Vor den Thoren der Festung stehen je zwölf Männer Wache. — 12. Die Finger des Menschen haben je drei Glieder, die Daumen haben je zwei Glieder. — 13. Die olympischen Spiele wurden in je vier Jahren gefeiert.

B. 1. Mnohý strom nese trojí i čtveré ovoce. — 2. Duha má sedmero barev (= sedmerou barvu). — 3. Rozličná trápení způsobují si lidé sami. — 4. Není radno pítí dvojí pivo. — 5. Kolikeré jsou číslovky?

6. Vchod do kostelů bývá dvojnásobnými dveřmi opatřen. — 7. Pevnosti bývají trojími i čtverými zdmi ohrazeny. — 8. Mrtvoly bývají po železnici převáženy ve dvojnásobných aneb trojnásobných rakvích.

9. Člověk má na rukou po pěti prstech. — 10. Žáci nižších tříd škol středních platí po desíti zlatých školného za polouletí

Úkol 142.

O číslovkách zlomkových. — Čítání času dle hodin.

(Ml. n. §. 110.)

1. Jest mi dvanáct let. Ich bin zwölf Jahre alt.

2. Jest pět hodin. Es ist fünf Uhr. — Čekám již hodinu na tebe. Ich warte schon eine Stunde auf dich.

3. Jest půl druhé. Es ist halb zwei Uhr. — Čekáme již půl druhé hodiny. Wir warten schon anderthalb Stunden. — Jest půl třetí. Es ist halb drei. — Jsme již půltřetího dne doma. Wir sind schon drittthalb Tage zu Hause. — Es ist Viertel auf fünf. Jest čtvrt na pět. — Es ist drei Viertel auf vier. Jest $\frac{3}{4}$.

A. 1. Wie alt bist du? Ich bin 13 Jahre alt. — 2. Wie alt ist dein Vater? Er ist 49 Jahre alt. — 3. Meine jüngste Schwester ist anderthalb Jahre alt. — 4. Schenke die Hälfte deiner Apfel diesen armen Kindern! — 5. Drei Monate sind der vierte Theil eines Jahres. — 6. Das Dorf Krc ist ungefähr eine Stunde von Prag entfernt. — 7. Von Kuttenberg nach Kolín sind etwa anderthalb Stunden Weges. — 8. Es ist schon neun Uhr. — 9. Wir speisen an Werktagen um 12 Uhr, an Sonntagen um $1\frac{1}{2}$ Uhr. — 10. Gestern war ich von sieben bis halb zehn bei der Tante; ich war also drittthalb Stunden bei ihr. — 11. Wie viel Uhr ist es? Es ist zwei Uhr. — 12. Das Zimmer ist $3\frac{1}{4}$ Meter hoch. — 13. Der Schneider hat $5\frac{1}{2}$ Meter Tuch gekauft. — 14. Die Mutter kaufte $2\frac{1}{2}$ Liter Milch und $\frac{1}{2}$ Kilo Butter.

B. 1. Kolik let jest tvé matce? Jest jí 35 let. — 2. Mému staršímu bratru jest 15 let, a mé nejmladší sestře jest půl druhého roku. — 3. Jak dlouho bydlíte již v Praze? Bydlíme zde již čtvrt roku. — 4. V některých domech jídají teprv o třetí hodině odpoledne. — 5. Kostely bývají od půl šesté až do jed-

nácti hodin dopoledne otevřeny. — 6. Kolik jest hodin? Jest čtvrt na pět — půl sedmé — tři čtvrti na osm. — 7. Školník otvírá školu o půl druhé; školní síně otvírá ve tři čtvrti na dve. — 8. Naše lavice jsou půl druhého metru dlouhé. — 9. Býváme denně hodinu nebo půl druhé hodiny v zahradě. — 10. Otec koupil půl čtvrtá metru plátna.

Úkol 143.

Číslovky příslovečné.

A. 1. Ein gutes Buch soll man einiges mal lesen. — 2. Man lebt nur einmal. — 3. Manchmal wird der gute Wille verkannt. — 4. Einmal ist keinmal, sagt ein Lilienhaftes Sprichwort; denn einmal ist wenigstens einmal. — 5. Es heißt, dass Cäsar fünfzigmal in der Schlachtreihe gekämpft habe.

6. Die Stadt Rom wurde zweimal niedergebrannt, das erstemal von den Galliern, das zweitemal von dem römischen Kaiser Nero.

7. Man unterscheidet dreierlei Himmelskörper: erstens die Fixsterne, zweitens die Planeten und drittens die Kometen.

B. 1. Měsíc otáčí se třináctkrát do roka kolem země. — 2. Nejpěknější květiny kvetou jen jednou za rok. — 3. Kdo jednou chybíl, i vícekrát pochybí. — 4. Dvakrát dáno jest, co v čas dáno bylo. — 5. Afrika je skoro tříkrát tak veliká jako Evropa. — 6. Marius byl sedmkrát konsulem.

7. Alexandr tříkráté přemohl Peršany: poprvé u Graniku, podruhé u Issu a potřetí u Arbely. — 8. Dítě budiž pokáráno, když poprvé lhalo.

9. Rozeznáváme čtvero druhů šelem: předně medvědovité, za druhé psovité, za třetí kočkovité, za čtvrté kunovité.

Úkol 144.

Číslovky neurčité.

B. 1. Viele Hunde sind des Hasen Tod. — 2. Viele Röthe verderben den Brei. — 3. Wie viel Köpfe, so viel Sinne. — 4. Es sind mehr Menschen durch Überfluss als durch Armut zugrunde gegangen. — 5. Große Städte haben mehrere Theater. — 6. Der Sturm hat einige Bäume entwurzelt. — 7. In einem Wassertropfen können mehr Thierchen leben, als mancher glauben würde. — 8. Allzu süße Worte finden wenig Glauben. — 9. Die französische Revolution hat ganz Europa beunruhigt.

- B. 1. Štěstí mnohým dalo mnoho, ale žádnému dosti. — 2. Nic není dokonalého pod sluncem. — 3. Málo jest lidí spokojených. — 4. Švýcarsko má mezi všemi zeměmi evropskými nejvíce jezer. — 5. Praví se, že velbloudi několik dní bez pití ostáti mohou. — 6. V zimě bývá více nemocných než v létě. — 7. Praha má několik velikých náměstí.

Die gefräßigen Spatzen.

Mehrere Missjahre folgten auf einander. Da mussten viele Vögel Hunger leiden, und besonders den Spatzen gieng es schlecht. Einige von ihnen waren schon dem Tode nahe und konnten nicht aus dem Nest fliegen. Da sagten sie zu ihren Brüdern, welche noch unlängst geessen hatten: „Flieget aus und sehet, ob ihr nicht etwas Nahrung findet, und bringet uns auch ein wenig davon!“

Die Sperlinge flogen weg. Bald fanden sie einige Kirschbäume mit vielen reifen Früchten. Sie ließen sich auf jenem Baum nieder, welcher die meisten Kirschen hatte, und fraßen so viel, dass sie sich kaum röhren konnten. Damit gedachten sie ihrer armen Brüder und wollten ihnen Nahrung bringen. Aber sie kamen zu spät, denn die armen Spatzen lagen schon alle auf dem Rücken und waren todt.

Vyberte všecky neurčité číslovky a opakujte jich sklonbu.

VIII. Nepravidelné stupňování příslovci.

Úkol 145.

A. 1. Ein Lügner hat bald ausgedient. — 2. Eher ernährt ein Vater sechs Kinder, als sechs Kinder einen Vater. — 3. Wohnt ihr lieber in der Stadt als auf dem Lande? — 4. Im Sommer verweilen wir am liebsten in Wäldern. — 5. Wer für bares Geld kauft, der kauft am besten und am billigsten. — 6. Vor Armut fürchte dich sehr, vor Schande noch mehr! — 7. Die Schwarzkohle brennt besser als die Braunkohle. — 8. Der Zornige schadet sich selbst am meisten.

B. 1. Černé vlasy dříve šedivějí nežli světlé. — 2. Mnozí lépe mluví než píší. — 3. Oku více věříme než uchu. — 4. Pracuji ráději ráno než večer. — 5. Svou chválu každý nejradiji slýchá. — 6. Slavík nejradiji pobývá v nízkém kroví. — 7. Vedle rodičův učitele nejvíce ctěte! — 8. Mezi všemi ptáky orel nejvíše buduje své hnizdo.

0 příslovčích, jimiž se opisuje komparativ a superlativ pří-
davných jmen a příslovečí.

- C. 1. Die Donau ist minder fischreich als die Theiß. —
2. Der Löwe ist weniger grausam als der Tiger. — 3. Böhmen
ist ungemein bevölkert. — 4. Die Stadt Neapel ist überaus
schön. — 5. In der Gegend von Neapel ist das Klima äußerst
mild. — 6. Die Schweiz hat bei weitem schönere Landschaften
als Tirol. — 7. Das Lesen schlechter Bücher ist der Jugend höchst
verderblich. — 8. Wenn es zu häufig regnet, verdorbt die Saat.

- D. 1. Polko jest méně založeno než Čechy. — 2. Světlo
se rozprostřuje mnohem rychleji nežli zvuk. — 3. Bůh jest
nejvýš dobrotniv. — 4. Ve starých městech bývají ulice příliš
úzké. — 5. Amerika jest mnohem větší než Evropa. — 6. Kroesus
měl převolitné jmění. — 7. V Indii jsou nesmírně velicí hadi.

Die Gurke und der Kürbis.

(Eine Vergleichung.)

Gurke und Kürbis sind nahe Verwandte. Dennoch zeigen sie
manche Verschiedenheiten. Der Wuchs der Kürbisse ist üppiger als
der Wuchs der Gurken. Der Kürbis hat längere Stäben und breitere
Blätter. Beide Pflanzen sind mit Haaren besetzt, aber die Haare der
Kürbis-Pflanze sind rauher und steifer. Auch durch die Früchte unterscheidet sich der Kürbis von der Gurke: seine Frucht ist groß und
hat eine runde Gestalt, die Gurke aber ist länglich.

Für den Menschen ist die Gurke wichtiger als der Kürbis, denn
ihre Frucht ist schmackhafter. Gurke und Kürbis haben noch einen
Verwandten — die Melone. Sie wächst in wärmeren Ländern, bei
uns gedeiht sie nur in Mistbeeten. Ihre Frucht ist süßlich und sehr
saftig. Sie wird ziemlich theuer verkauft.

IX. 0 předložkách.

Úkol 146.

Předložky s akkusativem.

(Ml. n. §§. 181.—182.)

A. 1. Der Rhein fließt durch den Bodensee. — 2. Wer nicht
für mich ist, der ist wider mich, spricht der Herr. — 3. Es ist nicht
leicht gegen den Strom zu schwimmen. — 4. Du sollst nicht falsches
Zeugnis reden wider deinen Nächsten! — 5. Bekümmer dich um

deine eigenen Angelegenheiten! — **6.** Ohne Regen und Sonnenschein könnten die Feldfrüchte nicht gedeihen. — **7.** Die Ameise sammelt Vorräthe für den Winter. — **8.** Kein Schüler darf ohne triftigen Grund die Schule versäumen. — **9.** Durch warme Kleider schützen wir uns gegen (od) die Kälte. — **10.** Der Ephen schlängt sich um den Baum. — **11.** Gegen Abend wird die Luft kühl.

B. **1.** Statečný bojuje pro Boha, pro vlast, pro krále a pro zákony. — **2.** Židé prošli Rudým Mořem. — **3.** Ke přátelům buď shovívavým, k sobě přísným. — **4.** Bůh pečeje o všecky své tvory. — **5.** Není jeden lék proti všem bolestem. — **6.** Bez vesla nechod na moře. — **7.** Nebud k nikomu neskromným. — **8.** Afrika leží od Evropy na jih. — **9.** Škodou muozí lidé zmoudřeli. — **10.** Kristus modlil se na kříži za své nepřátely. — **11.** Nemoudrý mluví bez rozvahy. — **12.** Práce jest nejlepším lékem proti zádumčivosti.

Úkol 147.

Předložky s dativem.

(Ml. u. §§. 183.—184.)

A. **1.** Aus den Wolken quillt der Segen des Himmels. — **2.** Bei eigenem Feuer kocht es sich gut. — **3.** Aus fremder Haut ist es leicht Niemen zu schneiden. — **4.** Binnen einem Jahre kann sich vieles ändern. — **5.** Lebe der Natur gemäß, und du wirst niemals frank werden. — **6.** Der Wolf hat mit dem Fuchse große Ähnlichkeit; beide gehören zu den Raubthieren. — **7.** Alle Hausthiere außer dem Hund und der Käze liefern uns Fleisch. — **8.** Was ist der Mensch gegenüber dem Herrn des Himmels! — **9.** Oft muss der Mensch seiner Überzeugung zuwider handeln. — **10.** Das Schaf ist schon seit den ältesten Zeiten zahm. — **11.** Bei den alten Deutschen galt der Handschlag für einen Eid. — **12.** Im Vaterunser beteu wir: „Herr, erlöse uns von allem Übel! — **13.** Die römischen Knaben wurden von griechischen Sklaven unterrichtet. — **14.** Am 1. November 1755 wurde die Stadt Lissabon binnen wenigen Minuten durch ein Erdbeben zerstört. — **15.** Von einem unbefähigten Menschen kann man keine wahre Freundschaft erwarten. — **16.** Nach der That wissen oft auch Thoren Rath. — **17.** Das Reithier läuft zwanzig Meilen weit binnen einem Tage.

B. **1.** Plátno zhotovují z příze. — **2.** U každého kdysi smrt zaklepá. — **3.** Nehledej štěstí mimo sebe, uýbrž ve srdeci svém. — **4.** Často z malé jiskry veliký požár vzešel. — **5.** Moudrý jedná vždy po dobré úvaze. — **6.** Brambory vyrůstají ze země.

za čtyři neděle po zasazení. — 7. U starých národů pohanských bývali lidé bohům obětování. — 8. Od roku 1492. jest Amerika známa Evropou. — 9. Loď i se vším zbožím utonula. — 10. Radujte se s veselými! — 11. První křesťané byli od římských císařů krutě pronásledováni. — 12. Mimo (nebýt) sladký med poskytuje nám včely též vosk. — 13. Kuřátko pije, k nebi pohlédajíc. — 14. Vedle krávy jest kůň nejužitečnějším domácím zvířetem. — 15. Po dešti slunéčko svítívá. — 16. Vedle pokrmu jest člověku též spánku třeba. — 17. Nám se zdá, že slunce od východu k západu se pohybuje, ale vskutku otáčí se naše země kolem slunce.

Úkol 148.

Předložky s genitivem.

(Ml. n. §§. 185.—186.)

A. 1. Die ältesten Völker brauchten im Handel rohe Metalle statt des Geldes. — 2. Der Übergläubische ist seiner Einfalt halber lächerlich. — 3. Der Priester vergibt an Gottesstatt dem Büßenden die Sünden. — 4. Der Rhein bildet unterhalb der Stadt Schaffhausen einen Wasserfall. — 5. Europa liegt diesseits, Asien jenseits des Ural. — 6. Laut des Gesetzes sind die Kinder Erben nach den Eltern. — 7. Manche Thierchen kann man nur mittels eines Mikroskops beobachten. — 8. Der Reiter lenkt das Pferd mittels des Zaumes. — 9. Ein guter Feldherr verliert inmitten der größten Gefahr nicht den Mut. — 10. Die Wolle der spanischen Schafe wird wegen ihrer Feinheit theuer gezahlt. — 11. Um des Geldes willen begeben sich manche Menschen in große Gefahren. — 12. Der Haufen wegen muss man den Baum nicht umhauen. — 13. Viele Thiere schlafen während des Winters. — 14. Längs des Rheins liegen prächtige Weinberge. — 15. Abraham verließ zufolge göttlichen Befehles sein Vaterland. — 16. Ungeachtet vieler Verfolgungen verbreitete sich das Christenthum über die ganze Welt.

B. 1. Když vyhnán byl z Říma Tarquinius Superbus, zvolili Římané na místo krále dva konsuly na dobu roku. — 2. Ryby nemohou mimo vodu žít. — 3. Hrad Tetín leží nad řekou Berounkou. — 4. Badensko leží před Rýnem, Francie za Rýnem (diesseits — jenseits). — 5. Skály trhají se buď prachem, buď dynamitem. — 6. Těžké věci zdviháme pákou. — 7. Veliké továrny bývají stavěny poblíž řeky. — 8. Slavík jest pro svůj zpěv velice oblíben.

Úkol 149.

Předložky s dativem a akkusativem.

(Ml. n. §§. 187.—188.)

- A. 1. Man soll den Teufel nicht an die Wand malen. — 2. Christus ist für unser Heil am Kreuze gehangen. — 3. Burgen baute man meistens auf hohen Bergen. — 4. Die Alpenjäger müssen auf die höchsten Spitzen der Berge steigen. — 5. In der Mühle fällt das Korn zwischen zwei Steine und wird durch dieselben zerrieben. — 6. In Gärten pflanzt man den Weinstock neben die Mauer. — 7. Der Jäger stellt sich hinter den Baum, wenn er auf das Wild lauert. — 8. Christus starb zwischen zwei Männern am Kreuze. — 9. Der träge Schüler bleibt hinter dem fleißigen zurück. — 10. Der Krieg gehört unter die schlimmsten Plagen der Menschheit. — 11. Thoren spannen das Pferd hinter den Flug. — 12. Gott hat den Menschen über die Thiere gestellt. — 13. In allen Erdtheilen leben Europäer neben den Einheimischen. — 14. In Athen wurden die Müßiggänger vor das Gericht geladen. — 15. Der Richter soll keinen Unterschied machen zwischen reichen und armen Leuten.

- B. 1. U potoka rostou nezabudky. — 2. Nesejděj ku břehu! — 3. Na nejvyšších vrcholech Alp nikdy netaje snih. — 4. Na zemi spátrujeme hory, údolí, roviny, řeky, potoky a rybníky. — 5. S radostí pohlíží hospodář na zelené osení. — 6. Zvěr se nejradiji zdržuje v lesích. — 7. Krtek si pod zemí buduje obydlí. — 8. Hadi pod mech zalézají. — 9. Mraky nad zemí se vznášejí. — 10. Nevypínej se nad své druhy! — 11. Kočka ráda za kamny líhá. — 12. Ve mlýně zrnko obilné mezi dvěma kameny se rozemilá. — 13. Stodoly bývají vedle domu. — 14. Věže vyčnívají vysoko nad město.

C. Antwortet auf folgende Fragen:

Wo sitzt der Fischer, wenn er angelt? — Wohin stellt sich der Fischer, wenn er angeln will? — Wo hängt die Glocke? — Wohin hängt man die Glocken? — Wohin fliegt der Vogel? — Wo wird das Getreide gedroschen? — Wohin verbirgt sich die Sonne? — Wohin wird der Pfahl eingeschlagen? — Wo steht gewöhnlich das Pfarrhaus? — Wo leben die Fische? — Wohin ergießen sich die Flüsse? — Wo befinden sich die Keller? — Wohin verbergen sich die Schlangen? — Wohin verkriecht sich der Regenwurm? — Wo steht der Tisch des Lehrers in der Schule? — Wo schweben die Wolken? — Wohin pflanzt man den Weinstock? — Wo lauert der Jäger auf das Wild?

Úkol 150.

0 předložkách se členem stažených. — 0 náměstkách
s předložkami splynulých.

(Ml. n. §. 190.)

V následujících větách položte nejprve člen náležitým pádem, potom člen s předložkou stáhněte a proneste celou větu.

A. 1. An — Ufer des Sees stehen Fjächerhütten. 2. Nadelbäume wachsen in — Walde. 3. Die Erfahrung ist der Weg zu — Weisheit. 4. Zu — Arbeit sind wir geboren. 5. Man soll bei — Schreiben nicht zu nahe in — Schreibheft sehen. 6. Der Apfel fällt nicht weit von — Stammie. 7. Von — Thürme tönet Glockenklang. 8. Das Schwimmen in — Meere ist nicht so anstrengend wie das Schwimmen in — Flusse. 9. Von — Himmel fällt kein Meister. 10. Gute Vorfäße sind Pfastersteine zu — Hölle. 11. Reiche Leute reisen zu — Bergnügen. 12. Morgenstunde hat Gold in — Munde.

B. 1. Die Störche fliegen weit über — Meer. 2. Die Arbeiter gehen frisch an — Werk. 3. Im Sommer ziehen viele Bewohner großer Städte auf — Land. 4. Die Johanniskräuterchen verkrüppeln sich am Tage in — Moos. 5. Der Angeklagte wird vor — Gericht gefordert. 6. Arbeit bringt Reichthum in — Haus. 7. Die Landleute pflanzen Bäume neben — Haus.

8. Die Engel fuhr dem Soldaten durch — Herz. 9. Treue Hand geht durch — ganze Land. 10. Der Tapfere streitet für — Recht. 11. Die Stadt Rom wurde um — Jahr 753 vor Christus gegründet.

C. 1. K vůli nám pracují a namahají se rodiče. — 2. Zvířata k vůli nám jsou stvořena. — 3. Mírumilovný člověk nepřeje si, by kdo k vůli němu byl znepokojoval. — 4. Lakomec ze všeho chce sám mít užitek, jako by svět jen pro něj byl stvořen.

D. 1. Proč bývají stromy vysekány? — 2. K čemu jsou ptáci způsobilí? — 3. Čím nám prospívá včela? — 4. Proč bývají z jara povodně? — 5. Čím zdviháme těžké náklady? — 6. Po čem poznáváme kovy? — 7. Čím zbohatl národ anglický? — 8. Z čeho se zhotovují struny? — 9. V čem záleží rozdíl mezi zelinou a keřem? — 10. Oč se přete? — 11. V čem vyniká národ francouzský?

12. Mnozí lidé nevědí, proč jsou na světě. — 13. Roztržitý sám zapomíná, o čem mluví. — 14. Povězte, čím se živí ryby.

15. Rodiče nezřídka to dítě nejvíce milují, pro (u m — wissen) které nejvíce útrap snášeli.

Der Flug der Schwalbe.

Mannigfaltig sind die Bewegungen der Vogel. Kühl schwebt der Adler über den Bergen, stolz schreitet der Pfau einher; hoch klettert der Specht auf den Bäumen des Waldes; der Storch watet mit den langen Beinen im Sumpfe; ruhig wie ein Nachen schwimmt auf dem Teiche der Schwan, munter hüpfst der Sperling auf dem Dache: aber im Fluge gleicht kann ein Vogel der Schwalbe. Sie segelt pfeilschnell durch die Luft und sucht Nahrung für ihre Brut. Wenn sie eine Beute erhascht, wendet sie sich schnell und eilt zu ihren Jungen.

Položte člen náležitým pádem v bajce:

Die Biene und die Taube.

Eine Biene fiel einst in — Bach. Eine Taube, welche auf — Bäume saß, sah die Biene auf — Wasser schwimmen und wollte ihr helfen. Sie brach mit — Schnabel ein Blatt von — Zweige und warf es der Biene zu. Diese schwamm schnell hinzu, setzte sich auf — Blatt und kam glücklich an — Ufer. Bald darauf saß die Taube wieder auf — Bäume. Da zielte ein Jäger mit — Flinten nach ihr. Die Biene flog aber schnell herbei und stach ihn in — rechte Hand. Die Engel flog über — Taube weg. So zeigte sich die Biene der Taube dankbar.

Holub na střeše.

Bajka.

Chlapec chytil před stodolou vrabce a spatřil na střeše holuba. „Holub byl by mi mnohem milejší“, pravil hoch. I pustil vrabce a vylezl na střechu, by chytil holuba. Ale holub nevyckal, nýbrž odletěl. Smuten lezl hoch se střechy řka: „Lepší vrabec v hrsti než holub na střeše.“

C. Cvičení pravopisná.

Stupeň první.

(Připom. Tato cvičení budetež probírána teprve po úkole 15.)

1. Das Dach ist hoch. Der Bach ist tief. Der Bote ist hier. Das Bier ist da. Die Ware ist echt. Das Brot ist hart. Die Melke ist lieblich. Die Nacht ist nahe. Das Luch ist fest.
2. Přehlasované samohlásky. Der Bär ist faul. Das Bier ist trüb. Das Mädel ist sanft. Das Öl ist dicht. Die Blüte ist weich. Der Wanderer ist müde. Die Flöte tönt. Der Löwe brüllt.
3. Dvojhlásky. Das Öl ist leicht. Das Kleid ist rein. Die Lanbe ist reinlich. Das Ei ist klein. Der Laib ist rund. Der Wein ist klar. Das Buch ist neu. Die Säule ist hoch. Das Blei ist weich. Die Rübe ist reif. Die Eiche ist breit. Der Hund ist treu.
4. h, th. Der Lehñ ist weich. Der Hahn ist wachsam. Der Mohu ist fein. Die Bohne ist hart. Die Ähre ist reif. Das Huhn ist klein. Das Rohr ist hohl. Das Thal ist tief. Der Thon ist feucht. Das Thor ist breit. Die Thüre ist hoch.
5. Nehlasné e. Der Lehrer lehrt. Der Maler malt. Das Kraut ist sauer. Das Silber ist kostbar. Das Kupfer ist roth. Der Ofen ist kalt. Das Pferd wiehert. Der Onkel und die Tante arbeiten.
6. G, v, z. Der Geiz ist ein Laster. Das Gold ist gelb. Der Vogel singt. Das Veilchen riecht lieblich. Das Brot ist gut. Der Weg ist lang. Der Kaiser ist gerecht. Das Gras ist grün. Der Zahn ist hohl. Fünf und fünf ist zehn.
7. sch. Der Fischer fischt. Das Fleisch ist frisch. Der Kisch ist fest. Die Schere ist scharf. Die Schlange ist falsch. Das Schaf blökt. Die Siege ist genäßig. Das Reh ist schen. Die Glasche ist schmal.

Die Achse ist grau. Das Röschchen ist schön. Das Häuschen ist klein.

8. **chs, chs, sch, tsch.** Der Ochs ist träge. Der Lachs ist ein Fisch. Das Wachs ist weich. Der Flachs ist gelb. Der Fuchs ist schlau. Die Achse ist gerade. Vier und zwei ist sechs. Der Kutscher braucht die Peitsche.

9. **sp.** Wir spielen geru. Die Spinnne spinnt ein feines Gespinst. Die Ziege springt. Der Reiter hat Sporen. Das Kind spielt. Die deutsche Sprache ist schön. Der Kluge Mensch ist sparsam.

10. **st.** Der Stein ist schwer. Der Stab ist lang. Die Stiege ist hoch. Der Stier ist stark. Der Stahl ist hart. Der Stiefel ist fest. Der Lehrer straft. Die Schafe sind im Stalle.

11. Zdvojené samohlásky. Der Mal ist ein Fisch. Das Haar ist fein. Der Saal ist geräumig. Ein Paar Schuhe. Sechs Paar Stiefel. Die Beere ist süß. Das Heer ist tapfer. Der Klee ist niedrig. Die Tasche ist leer. Das Meer ist tief. Das Moos ist grün.

Hlásky jasné a temné na konci slov.

b: das Lob chvála, das Sieb řešeto, das Grab hrob, der Dieb zloděj, der Stab hůl, grob hrubý.

g: der Tag den, der Weg cesta, der Krieg válka, der Sieg vítězství, der Krug džbán, der König král, der Honig med, der Käfig klec, der Beisig čížek; klug chytrý, artig způsobný, eifrig horlivý, thätig činný, heilig svatý, ruhig klidný, zornig zlostný; genug dosti.

Zvláště dobře rozeznávejte **ß** a **t̄**: das Bad lázeň, das Rad kolo, das Bild píseň, das Glied úd, člen, das Kleid šat; der Tod smrt; ale tot mrtev, die Stadt město; das Blut krev, das Brot chléb, der Hut klobouk, gut dobrý, das Gut statek.

Skupiny souhlásek na konci slov.

h na konci slova: das Kalb tele, der Korb košík.

h̄: die Magd služka, die Jagd honba; das Gelb peníze, das Gold zlato, das Feld pole, der Wald les; wild divoký; das Hemd košile, fremd cizí; die Hand ruka, die Wand stěna, der Sand písek, der Hund pes, der Mund ústa, der Mond měsíc, der

Freund přítel, der Feind nepřítel, der Wind vítr; die Jugend mládí, die Gegend krajina, geschwind rychlý, tančend tisíc; das Pferd kůň.

t: die Lust vzduch, das Heft sešit, die Schrift písmo; das Licht světlo, die Nacht noc, der Knecht čeledín, die Frucht plod, ovoce. Das Kind lacht. — Der Markt trh, der Punkt tečka; danken děkovati, er dankt děkuje; denken mysliti. Der Mensch denkt. — Alt starý, kalt studený, der Bart vous, die Art způsob, der Hirt pastýř, der Wirt hostinský, der Ort místo, der Wert cena, das Wort slovo, das Schwert meč; der Aſt větev, der Gast host, die Last břímě, das Nest hnizdo; fansen hučeti, brausen hučeti, reisen cestovati. Der Wind řauſt. Das Meer brauſt. Er reiſt eestuje. Der Dunst pára, der Durft žízeň, der Fürst kníže, der Arzt lékař, du redest mluvíš, dit hörſt, du lebst, du lobſt, du dankſt, du denkſt.

g: eng těsný, jung mlád, der Ring prsten, das Ding věc; ſingen zpivati, er ſingt; der Berg vrch, die Burg hrad, das Berg koudel, der Zwerg trpaslík, arg zlý.

k: der Kalk vápno, das Volk národ, welk zvadlý; die Bank lavice, der Dank díky. Dausend Dank! Tisíceeré díky! Der Finč pěnkava, der Schrauč skřív, ſlínk hbitý, frank nemocen, der Wind pokynutí, winken pokynouti, er windt kývá; ſinken klesnouti, er ſinkt; trinken piti, er trinkt; der Park park, das Werk dílo, der Kork korek, stark silný; stärken posiliti. Der Wein stärkt.

f: elf (= eilf) jedenáct, zwölf dvanáct, der Wolf vlk, Adolf, Rudolf; das Dorf vesnice, ſcharf ostrý, der Kopf hlava, der Knopf knoflík, der Topf hrnec, der Kröpf vole, der Gumpf balmo, stumpf tupý; ich darf smím.

ch: der Dolch dýka, die Milch mléko.

š: der Hals krk, die Gans husa, ſík ſí v levo, rechts v pravo.

ž: das Salz sál, der Velz kožich, das Holz dřevo, dříví, das Schmalz převařené máslo, der Kranz věnec, der Tanz tanec; das Erz ruda, das Herz srdeč, der Scherz žert, der Schmerz bolest, ſchwarz černý, kurz krátký.

m: der Halm ſtěblo, der Helm přílba, arm chudý, warm teplý, der Arm rámě, der Wurm červ.

n: das Horn roh, das Korn zrno, žito, der Kern jádro, das Gehirn mozek, die Stirn čelo, der Stern hvězda, fern daleký.

1. Das Kalb ist klein. Der Korb ist rund. Die Magd ist treu. Das Gold ist gelb. Das Feld ist lang und breit. Der Wald ist dicht. Der Wein ist mild.
2. Das Hemd ist rein. Ich bin hier fremd. Die Hand ist rein. Der Sand ist fein. Die Wand ist feucht. Der Hund ist treu. Das Pferd wird scheu.
3. Die Luft ist kalt. Die Schrift ist schön. Das Heft ist rein. Die Frucht ist reif. Der Ast ist lang. Die Last ist schwer. Der Fürst ist gerecht. Ich habe Durst. Das Nest ist rund.
4. Der Ring ist von Gold. Der Berg ist hoch. Die Burg ist alt. Der Kalk ist weiß. Der Kork ist leicht. Der Schrank ist hoch. Das Pferd ist flink. Das Kind ist frank. Der Wein ist stark.
5. Der Topf ist voll. Das Dorf ist klein. Die Schere ist stumpf. Der Sumpf ist tief. Der Dolch ist scharf. Die Milch ist sauer.
6. Die Gans ist weiß oder grau. Der Hals der Gans ist lang. Ich gehe links, du gehst rechts. Das Holz ist fest. Der Kranz ist schön. Der Pelz ist lang. Der Arm ist stark. Der Halm ist lang. Der Helm ist blank. Der Kern ist hart. Das Korn ist reif.

O krátkých samohláskách.

II.

Der Ball ist rund. — Die Wolle ist bunt. — Der Keller ist tief. — Der Teller ist seicht. — Der Ballen ist schwer. — Der Ball ist leicht. — Die Halle ist breit. — Die Wolle ist fein. — Der Wind ist schnell. — Ich höre Gebell. — Die Hunde bellen. — Die Löwen brüllen. — Der Hund ist toll. — Die Tasche ist voll. — Das Füllen ist mutter. — Der Ball rollt herunter. — Ich höre einen Knall. — Die Hörner erschallen. — Die Hasen fallen. — Das Gold ist ein edles Metall.

III.

Die Lamme wartet das Kind. — Das Lamm ist sanft. — Der Esel ist dummi. — Die Linie ist krumm. — Die Semmel ist hart. — Die Kammer ist finster. — Das Zimmer ist hell. — Der Schwamm ist weich. — Die Stimme ist rein. — Der Teich hat einen Damm. — Der Schimmel ist weiß. — Die Flamme ist heiß. — Der Himmel ist hell. — Der Bär brummt. — Die Hummel summt. — Der Hammer ist schwer. — Der Sommer ist schön. — Die Wäsen jammern. — Der Hahn hat einen Kamm. — Die Sterne schimmern.

— Das Gold flimmt. — Der Schmied hämmert das Eisen. — Es dämmert. — Wir kämmen das Haar mit dem Kämme. — Der Apfel fällt nicht weit vom Stämme. — Der Spatz hat keine schöne Stimme.

nn.

Der Brunnen ist tief. — Die Wanne ist seicht. — Die Kanne ist voll. — Die Rinne ist schmal. — Die Tanne ist hoch. — Die Tenne ist hart. — Das Kind ist rund. — Die Sonne brennt. — Das Pferd rennt. — Der Faden ist dünn. — Die Spinnerin spinnt. — Die Spinnerinnen spinnen. — Auch die Spinne spinnt. — Die Spinnen spinnen dünn. — Der Schnee zerrinnt. — Der Mai beginnt. — Sperling, Hahn und Henne eilen alle zu der Tenne. — Der Donner rollt. — Die Henne kann nicht hoch fliegen. — Die Pferde können rennen. — Der Jägersmann spannt den Hahn.

rr.

Das Gras verdorrt. — Die Flur ist dürr. — Das Geschirr ist rein. — Die Taube giert. — Der Sporn klirrt. — Der Pfeil schwirrt. — Der Mensch irrt. — Das Thor ist gesperrt. — Das Pferd scharrt. — Ein alter Karren knarrt. — Nachts herrscht Ruhe und Stille. — Der Diener harrt des Befehles. — Fruthum ist kein Betrug. — Die Leiche ist starr. — Ein Narr lobt den andern. — Der Hund knurrt. Er ist mürrisch. — Die Katze schurrt.

bb, pp.

Auf die Ebbe folgt die Flut. — Die Suppe ist warm. — Der Storch klappert. — Der Klappe ist ein schwarzes Ross. — Die Fische haben Schuppen. — Der Teppich ist weich. — Die Krippe ist voll. — Die Lippe ist roth. — Die Pferde laufen im Galopp. — Der Esel schleppt schwere Lasten.

ff.

Der Koffer ist offen. — Auch die Kartoffeln sind nicht immer billig. — Wollstoffe sind thener. — Wir essen die Suppe mit dem Löffel. — Der Griffel ist hart. — Der Pfeffer beißt auf der Zunge. — Der Mensch hofft immer das Beste.

Heiß brennt die Sonne. Die Milchen summen. Die Käfer schwirren brummend. Die Schnitter sind ermattet. Sie schaffen Ruhé den schlaffen Gliedern. Im Schatten der Bäume verzehren sie ihr Mittagshrot.

dd, tt.

Der Widder hat krumme Hörner. — Der Bettler ist hungrig. — Die Butter ist fett. — Das Futter ist üppig. — Der Knecht füttert das Füllen. — Die Blätter der Espe zittern. — Der Affe klettert.

Die Ente schnattert. — Das Dotter ist gelb. — Das Gitter ist fest. — Zum Stalle sind Ratten. — Goldene Ketten sind auch Ketten. — Der Wind schüttelt die Bäume. — Andere Hütten, andere Sitten. — Das Brett ist glatt. — Bittet Gott um Gesundheit! — Die Dattel ist süß. — Das Glas ist glatt. — Ich bin satt. — Das Wetter ist unstet. — Das Mäuschen sagt zur Mutter: „Hier ist Butter, das ist mein Futter; aber hier ist ein Gitter; das ist bitter.“

ß.

Der Witz ist eine gute Waffe. — Die Hize ist lästig. — Die Schnauze des Fuchses ist spitzig. — Der Nutzen des Holzes ist unermesslich. — Allzu spitzig ist nicht witzig. — Das Eichfächchen knackt sich eine Nuss auf.

cf., gg.

Der Teppich ist gestickt. — Der Kessel ist geslickt. — Ein Hase liegt im Klee versteckt. Ein Schall hat ihn gar sehr erschreckt. — Der Krebs geht rückwärts. — Die Sonne kommt; die Mücke erwacht. — Der Zucker schmeckt süß. — Der Bart bedeckt die Lippen. — Der Landmann ackert. — Die Henne gackert. — Die Ziege meckert. — Die Kerze flaskert. — Der Bauer pflügt den Acker. — Die Krieger kämpfen wacker. — Der Lahme geht auf Krücken. — Honig ist der Tod der Milcken. — Die Schnecke schleppt bei jedem Schritt und Tritt ihr Häuschen auf dem Rücken mit. — Sorgen drücken. — Der Gimpel hat einen dicken Kopf. — Tugend ist der beste Schmuck. — Graben und Hacken macht rothe Backen. — Der Stier hat einen harten Nacken. — Dem Hungrigen schmeckt ein Stückchen trocknes Brot. — Strecke dich nach der Decke! — Glück und Unglück sind Nachbarn. — Der Bettelsack ist bodenlos. — Der Gärtner pflückt das Obst.

Die Schiffe erkennt man an der Flagge. — Der Roggen ist die nützlichste Getreideart. — Die Dogge hat eine gespaltene Nase. — Die jungen Schwalben werden im dritten Monate flügge. — Mittels der Egge werden die Erdschollen auf dem Felde zerbrückelt.

Stupeň druhý.

I. O dlouhých hláskách.

Dlouhé a.

Ich war, das Bad, baden, das Merkmal znak, malen malovati, der Maler, fruchtbar úrodný, furchtbar strašný, der Name, der

Span tříšťka, der Schwan, die Wage, der Wagen, der Same, das Schaf, die Heimat, das Rückgrat páter, der Grad stupeň.

Pamatujte zvláště: Die Ware zboží, bar prostý, prázdný, aller Ehren bar, barfuß bos, var es Gelb, der Star špaček, der schwarze Star zákal oka (hělmo).

aa.

Der Al, der Alar, das Alas, das Haar (ale das Härchen), das Paar dvé (ale das Pärchen), paar = einige, der Saal (pl. die Säle), die Saat, der Staat, Nachsen Cáchy, Raaden Kadaň, Saaz Žatec, die Maas (řeka Maas nebo Mosa).

Dlouhé e.

Der Egel pijavice, der Egel, die Hefe kvasnice, bequem pohodlný, die Schere nůžky, scheren stříhati.

ee.

Die Beere, das Beet záhon, das Heer, verheeren zpustošiti, der Klee, leer, leeren, die Leere, das Meer, der Schnee, der See jezero, die See moře, die Seele, der Theer dehet, der Thee, der Kaffee, die Allee stromořadí, die Armee vojsko, armáda, die Tee vila.

Dlouhé o.

Das Brot, hoch, die Höhe výška, die Hoheit výsost, der Tod, der Ton, holen, das Gebot, ich gebot, ich zog, ich flog, ich wog.

oo.

Das Boot člun, das Moor bařina, das Moos.

Dlouhé u.

Die Schule, die Stube, die Ruhe, die Truhe, die Brut, die Glut žár, die Flut tok, vlna, proud, die Schnur, die Stube, der Ursprung původ, die Ursache příčina, der Urgrandvater praděd; ich buk (ze sl. backen), ich grub, ich trug, ich wusch.

Dlouhé i.

V původních slovech německých:

mir, dir, wir, wider proti, widerwärtig protivný, widersprechen, widerstehen, der Egel, das Augenlid, pl. die Augenlider klapka u oka;

ve slovech cizího původu:

Die Bibel biblí, die Fibel slabikář, der Biber bobr, der Kamin, die Stadt Berlin, die Maschine, die Lawine, die Ruine, der Tiger, die Mine podkop, průkop, der Stil sloh.

Ve slovech die Linie, die Lilie, Famílie jest ve kmeni i dlouhé, te na konci těchto slov jest dvojhláskou.

ie

wieder zase, viel, die Biene, dies, dieser, die Begierde, der Friede, friedlich, der Friedhof, Friedrich, spielen, das Spiel, das Beispiel, der Giebel stít domu, gicrig, das Glied, liefern, der Kiesel křemén, nieder, niedrig, der Kiegel závora, der Kiese, schieben, schief, schmieden, der Schmied, schwierig, das Sieb řeseto, sieben, der Sieg, siegen, der Stiel násadka, das Vieh, die Wiege, wiehern, die Wiese, die Ziege, das Ziel, ziemien slušeti, ziemlich dosti, die Zwietracht svár, der Dienstag, die Fliege, das Gebiet území, der Grieche, hier, der Sieb, der Siefer čelisť, die Siefer borovice, lieb, das Lied, der Spiegel, die Stiege, der Stier, das Thier, tief, vier, das Viertel, zieren, die Zwiebel; geniesen, fliessen, fliehen;

(schreiben) ich schrieb; (scheiden) ich schied; ich schien, ich mied, ich rieb, ich fiel, ich rieth, ich hieß, ich stieß, ich hieng, ich hielt, ich gieng.

Ve slovech původem cizích:

die Monarchie, der Officier; addieren, subtrahieren, multiplicieren, dividieren, studieren, marschieren.

h znamením délky.

h píše se na znamení délky po dlouhé samohlásce, po které slyšeti jest některou ze plynných spoluhlásek **l, m, n, r.**

Die Ahle sídlo, der Ahn praotec, ahnen tušiti, ähnlich, angenehm, die Ähre, die Bahn, die Bahre, begehrten, die Bohne, bohren, der Bohrer, die Bühne, dehnen, die Dohle kavka, dröhnen dumeti, hřměti, die Ehre, ehren, ehrlich, gewöhnen, entwöhnen, gewohnt, die Gewohnheit, wohnen, die Zahl, zählen, zählen, erzählen, fahl zsinaly, die Fahne, fahren, die Fährte stopa, die Fuhrce vůz, fehlen, der Fehler, fühlen, das Gefühl, das Fühlhorn, der Hahn, das Huhu, hohl, die Höhle, hehr vznešený, verhehlen skrývati, der Hehler přechovávač, der Hohu posměch, höhnen, wahr, die Wahrheit, bewähren osvědčiti, gewähren dovoliti, wahrnehmen, wehren brániti, das Gewehr zbraň, die Wehr obrana, das Wehr jez, währen hájiti, bewahren, das Jahr, fahl, der Kahn, fehren, die Kohle, lahn chromy, lähnen ochromiti, der Lehni klína, die Lehne opéradlo, lehren, die Lehre, der Lehrer, der Lehrling, der Lohn, lohnien, mahlen mlít i, das Mehl, die Mühle (ale der Müsler), mahnen, die Mähne hríva, mehr, vernehmen, nähren, die Nahrung, nahrhaft, nehmen, vornehm, ohne, das Ohr, der Pfahl, prahsen, der Rahm smetana, der Rahmen ram, das Rohr trčina, die Röhre trubice, der Ruhm, rithmen, berühmit, rühereu hnouti, die Rühr úplavice, die Sehne tétiva, die Fußsohle chodidlo, die Stiefelsohle = die Sohle podšev, der Sohn, -führen = versöhnen smířiti, sich sehnen,

toužiti, sehr, stehlen, der Diebstahl, stöhnen, der Stuhl, der Strahl, die Uhr, die Wahl, wählen, der Wahnsinn, wähnen dominivati se, befehlen, der Befehl, zehn, empfehlen, die Empfehlung, allmählich znenáhla, das Maál = die Maálzeit, das Mittag maál, der Mohn, fröhlich, der Stahl ocel, Böhmen, Mähren; — ihm, ihu, ihr, ihuen, iher.

h ústrojné.

Ústrojné h jest hlasné ve slovech: geschehen, mähen, nähern, flehen, fliehen, wehen, ruhen, geruhent ráčiti, sehen, stehn, gehen, uahen. (Utvorte třetí os. jedn. č. přít. času!)

Hlasné jest též v některých tvarech následujících slov: vanh, roh, froh, weh bolavý. (Utvorte přívlastkový tvar těchto přídavných jmen!)

Nehlasné jest ve slovech: die Heumahd (ze slov das Heu a mähen) sečení sena, die Naht šev.

th

1. V následujících slovech jest h znamením délky, však nepíše se po dlouhé samohlásce, nýbrž pojí se s písmenem t, kteréž je v násloví kmene:

Das Thal, das Thier, die Thüre, das Thor, der Theil, theilen, vertheidigen, der Fischthran, die Thräne, der Thron, der Thor, thöricht pošetily, der Thon hlína, thöner hliněný, thun, die That, thätig, unterthan poddaný, der Nuterthan.

Též ve slově theuer píše se th, ač jest ve kmeni dvojhláska.

(Pozn. Chybno bylo by vyslovovati h ve slovech pod č. 1. uvedených.)

2. V následujících slovech jest h znaménkem délky, však nepíše se přímo po dlouhé samohlásce, nýbrž po t, kterým dozvukuje kmen:

Die Roth, nöthig, der Roth, kothig blativý, der Muth, muthig, die Sanftmuth, das Gemüth, roth, die Röthe, erröthen, die Wuth, wilthen, ratschen, der Rath, der Rathschlag, das Räthsel.

3. ve příponě thum: der Reichthum, der Errthum.

Pozn. 1. V následujících slovech, která z řečtiny vzata jsou, píše se th, aby se naznačilo, že v řečtině jest ο (th) psáno: Das Theater, die Apotheke, die Hypothek.

Pozn. 2. Bez h píše se: Die Flut, die Glut žár, die Blüte, wert hoden, der Wert cena, der Wirt, die Wirtschaft, die Armut, die Heimat, der Monat.

0 dlouhých hláskách.

1. Der Müller mahlt das Getreide. — Der Maler malt das Bild. — Gemahlenes Getreide heißt Mehl. — Die Zahl der wahren Freunde ist wohl niemals groß. — Die Aale leben in schlammigem Grunde. — Die Ahle ist ein Werkzeug des Schuhmachers und des Sattlers. — Gute Ware findet bald ihren Käufer. — Die Wahl der Freunde ist schwer. — Der Schwan gleitet ruhig wie ein Kahn auf dem Teiche. — Übermuth thut niemals gut. — Hochmuth kommt vor dem Fall. — Der Edle ist auch in der Armut ehrwürdig.

2. Der Gram verzehrt die Seele. — Leere Ähren stehen hoch. — Im Becher ertrinken mehr Menschen als im Meere. — Eigener Herr ist Goldes wert. — Das Gebet ist eine Unterredung mit Gott. — Der Träger gehe zur Ameise in die Lehre! — Während eines Krieges werden die schönsten Städte verheert. — Der Mensch kann der Kühle nicht entbehren.

Das Schwert und die Feder.

Das Schwert röhnte seine Kraft und höhnte die Ohnmacht der Feder. — „Wohl!“ entgegnete diese. „Graus und Tod geht vor dir her, Sieg und Freude folgen dir. Du erringst Kronen, stürzest Throne, gibst Völkern die Freiheit und schlägst sie in Ketten. Aber die Thorheit und den Irrthum habe ich besiegt, die Wahrheit steht unter meinem Schutze.“

(Fr. Schneider.)

II. Samohlásky krátké označené zdvojením následujici souhlásky.

bb

Die Ebbe odliv moře, die Krabbe krab, krabbeln hrabati se v čem, die Robbe.

pp

Die Kappe, die Puppe, die Suppe, der Knappe, die Grippe rýma, die Krippe jesle, die Kippe, die Lippe, die Kappel, schleppen vléci, knapp, schnappen, der Teppich, das Wappen, die Truppe, der Galopp, die Klappe, der Storch flappert, der Krüppel mrzák, das Gestrüpp kroví, houští, üppig.

dd

Der Widder beran.

tt

Das Bett, ich bette, bitten, die Bitte, betteln, der Bettler, das Blatt, der Bottich kád, der Böttcher bednář, fett, das Fett, der dritte, das Drittel, das Brett prkno, die Natter, Gott, göttlich, retten, die Rettung, wetten založiti se, die Wette sázka, die Watte vata, die Wottawa Otava, schiltten sypati, schütteln trásti, erschilttern otrásti, der Schutt rumy, die Mitte, der Mittwoch, der Mittag (slož. ze slov die Mitte, der Tag), glatt, platt ploský, nett čistý, úhledný, matt, fett sytý, sich sättigen nasytiti se, die Stätte místo, die Werkstätte, anstatt, statt, die Hütte chýže, spotten posmívati se, der Spott posměchl, der Schlitten, quitt vyrovnán, die Quittung, der Unschlitt lúj, das Wetter počasí, das Gewitter, wittern větriti, čenichati, die Witterung počasí, der Bettel, der Rettich;

ich hatte, ich hätte; ich ritt, ich glitt, ich schritt, ich stritt — ich litt (von Leiden); ich schnitt (von schneiden); tritt (imperat. v. treten); der Ritt, der Ritter, der Schritt, der Schnitt, der Schnitter, der Tritt.

gg

Die Egge, der Noggen, die Flagge, flügge, schmuggeln, der Waggon.

cf (na místě ff)

Der Acker, ackern, der Backen, ich backe, der Bäcker, das Gebäck pečivo, der Bock, dick, der Fleck, flicken zašívati, der Fleischsneider, pflücken, das Glück, der Pač, packen, der Sack, der Nock, schrecken, der Schrecken, nackt nahý, die Ecke, die Decke, trocken, trocken, das Stück, zerstücken rozkouskovati, sticken vyšívati, ersticken udusiti se, blicken, der Blick, sich blüken shýbati se, der Höcker hrb, das Bickel kuzle, rücken táhuouti (o vojsku), der Rücken hřbet, zurück, der Buckel, der Speck slanina, stecken stréiti, der Stock hůl, die Mücke, wecken, wickeln, wackeln, das Schock kopa, die Hacke, zwicken, der Backen (des Backens) tvář, schlucken polykatí.

Rozeznávejte: die Hacke sekyra, der Haken hák.

Po souhláskách nikdy se nepíše cf; tudíž danken, sinken, trinken, denken, merken.

Ich backe, als ich buč, ich erschrecke, ich erschraf.

ff

Der Affe, der Buiffel buvol, die Waffe, der Stoff, offen, hoffen, die Hoffnung, das Schiff, schiffen, der Pfesser, der Neffe, schlaff ochabły, mdly, der Koffer, der Muſſ, schroff příkry, gaffen zevlovati, der Pantoffel, der Kaffee, der Löffel;

ich kniff (von kneifen), ich pfiff (von pfeifen), ich schliff, ich griff; der Pfiff hvízdnutí, der Griff, der Griffel; treffen, ich treffe, ich traf, das Treffen bitva, srážka, der Treffer výhra, schaffen utvořiti, ich schaffe, ich schuf, ich habe geschaffen; schaffen poroučeti, ich schaffe, ich schaffte, ich habe geschafft.

II

alle, allgemein obecný, allmählich znenáhla, die Allee stromoradí, der Wall 1. mič, 2. ples, fallen, der Fall, fallen zníti, knallen, der Knall, die Kralle, die Koralle, der Stall, sollen, wollen, der Wille, die Wolle, der Wall násep, die Welle, die Stelle, stellen, bellen, die Schwelle práh, der Teller, der Heller, die Höhle, hell, schwelen, die Galle žluč, das Fett, gessen pronikavě zníti, die Nachtigall, der Geselle, die Gesellschaft, die Hölle sín, der Keller, die Hölle, voll plný, völlig úplný, füllen, das Füllen hřibě, brüllen, das Gebrüll, billig, das grelle Licht ostré světlo, schnell, toll zběsilý, rollen kotáleti se, die Quelle, still, stillen upokojiti.

III

Der Damm, das Lánum, der Kamm, kämmen, der Sammt, der Kummer, sich klimmern, zusammen, sammeln, summen, brummen, die Klammer, schwimmen, schwemmen, der Schwamm, stammeln, sich stemmen, der Hammer, die Stimme chláva, verdammten, es dämmert, die Dämmerung, klimmen, dum, die Dummetheit, hemmen zdržovati, překážeti, der Schimmel bělos, der Schlamm, der Stamm, stammeln původ míti, die Stimme, stimmen hlasovati, das Zimmer, der Zinnet skořice;

das Gumm, die Nummer;

ich komme, (ich kam) ich bin gekommen; du nimmst, er nimmt; imperativ nimm (ich ne hme).

Ze slov der Kamm a machen: der Kammacher; — ze slov schwimmen a der Meister: der Schwimmmeister.

III

Der Mann, der Baum kletba, verbannen, die Wanne vana, die Wonne rozkoš, die Tonne tuna, die Sonne, dieonne jeptiška, die Tenne, die Kanne konev, die Bratpfanne, das Kind, der Donner, es donnert, die Henne, dünn, innen vnitř, das Innere, sich erinnern, der Sonntag, die Tanne;

beginnen, der Beginn začátek, gewinnen, der Gewinn zisk, (ale der Gewinst výhra), rinnen, die Rinne, sumen, der Sinn, sich besinnun, spinnen, die Spinne (ale das Gespinst);

rennen, nennen, brennen, kennen, gënien, können, binnen, dann, wann, denn, wenn, manigfach, manigfaltig; (die Königin) die Königinnen, die Schillerinnen.

rr

Der Herr, herrlich, herrschen, die Herrschaft, irren, der Irrthum, sich verirren, der Karren, dürr, dörren, ver dorren, starr, erstarren, scharren hrabati, zerren vléci, trhati, harren čekati, der Narr, närrisch, das Geschirr, kliren, schwirren, girren, knarren, knurren, murren, sperren, verwirren.

ß (na místě ſz)

Sízen, der Síz, sezen, der Saž, die Spíze, spízen, bližen, ergößen, hezen štváti, verlezen, wezen, schwízen, sprízen, rižen, krázen, pužen, trožen, der Wíz, stížen, der Kežer kacíř, die Híze, die Maže, die Müže, das Dužend, nüžen, der Nužen, nützlich, der Schmitz, beschmízen, der Blaz, das Nutliz obličej, plöžlich, plázen pužknouti, schítzen, der Schuz, der Scház, schäžen, der Schilze, schwázen, der Schwážer, das Než, ježt, der ležte, zuležt, es blížt. (Utvorťte třetí osobu jedn. čís. přít. času sloves vyšé jmenovaných, kteráž mají ve kmeni ß.)

(Das Satzzeichen dělidlo vět.)

Po dvojhláskách nepíše se nikdy ß; tudiž: der Geiz, das Krenz.

O ſf viz níže.

O krátkých samohláskách.

1. Die Ebbe und die Flut wechseln viermal binnen vierundzwanzig Stunden. — Die Krabben sind eine Art Krebs. — Starke Rippen decken die Brust. — Das Vieh frisst aus der Krippe. — Die Rossen fressen aus der Krippe. — Der Rock ist mir zu knapp. — Das Ross glitt auf dem Glatteis aus. — Die Büchse knallt. — Der Hund knurrt. — Die Hummeln summen. — Der Pfeil schwirrt. — Das Schwert klirrt. — Die Kette rasselt. — Die Flamme prasselt. — Die Truppe rückt mit Sack und Pack ab. — Glück und Glas, wie leicht bricht das!

2. Der Wíz ist eine gute Waffe. — (Man muss sich nach der Decke strecken.) Wer sich nicht nach der Decke streckt, dem bleiben die Flüze unbedeckt. — Aus der Puppe, einer zarten Hölle, kommt der Schmetterling hervor. — Mit Laminfellen filtert man Pelze. — Von der Stirne heiß rinnen muss der Schweiß, soll das Werk den Meister loben.

3. Auf dem Meerestgrunde wachsen Schwämme. — Die Pferde werden zur Schwemme geführt. — Das Holz wird auf den Flüssen geschwemmt. — Der Damm hemmt den Lauf des Stromes. — (Nichts ist so fein gesponnen, es kommt doch endlich an die Sonnen.) — Um Gotteswillen! Um Himmelswillen! — Erfüllset pünktlich euerer

Eltern Wissen! — Wie ein Teppich von grünem Sammt prangt die üppige Wiese. — Pfälzische Rosen, solange sie blühen.

4. Man flicke kein altes Kleid mit Flecken von neuem Stoff. — Pflege und Eggen müssen den Acker auflockern, damit er fruchtbar werde. — Die Spinnierin spinnt den Faden am Spinnrade. — Ein Doppeladler ist das Wappen des österreichischen Kaiserhauses. — Das Korn heißt auch „der Roggen“. — Die jungen Vögel sind flügge, d. h. sie können schon fliegen.

5. Einmal ist nicht immer; zweimal fehlen ist schon schlimmer. — Dürre Äste nennt man Steifig. — Fleißige Hand füllt die Säcke mit Schäzen. — Der Elephant hat einen beweglichen Rüssel. — Schutt und Trümmer liegen auf der Stätte des niedergebrannten Hauses. — Auch in einer kleinen Hütte kann alles nett sein.

0 krátkých samohláskách.

Untreue.

Eine Maus wollte über einen Fluss setzen. Sie konnte nicht schwimmen und musste daher einen Frosch um Beistand bitten. Der Frosch sagte: „Binde einen deiner Füße an meinen Fuß, ich will dich hinüberschleppen.“ Die Maus that, wie es der Frosch befohlen hatte. Der Frosch sprang ins Wasser und zerrte die Maus nach. Aber als sie in die Mitte des Flusses gekommen waren, wollte der Frosch die Maus ertränken. Da kam ein Storch und verzehrte beide.

Wer einem anderen eine Grube gräbt, fällt selbst hinein.

III. Samohlásky přehlasované.

á

Der Bär, gebären, die Gräte, prägen, schräg, schwören podbírat se, bestätigen, wägen, der Käfer, der Käfig, das Gemälde, das Märchen, jäten, gemäß, die Krähe, spät, es dämmert, der Häring, jäh príkry, bláhen nadýmati, záhe tuhý;

ähnlich, die Áhre, wähnen bludně se domnívati, gähnen, gewöhnen, gähren, nähren, währen trvati, während, die Zähre slza, die Mähne, der Fährerich, die Fährte kolej, allmählich.

Der Zahn, die Zähne — das Rad, die Räder;
ich war, ich wäre, ich käme, ich läge, es geschähe;
stark, stärker, alt, älter, kälter, wärmer.

Das Militär, der Secretär, der Capitän.

ö

Blüken, tünen, schön, schünde mrzky, öde, blöde, böse, die Börse
bursa, gönnen přuti, das Gefröse, das Geschöpf, der Höcker, die
Hölle, hören, der Körper, der König, die Kröte, der Löffel, löschen,
der Löwe, der Mönch, der Mörser moždíř, der Mörtel malta,
plötzlich, röcheln, der Pöbel chátra, schwören, spröde krehký, zwölf,
zögern, der Knödel knedlik;

Böhmen, böhmisch, dröhnen, gewöhnen, die Höhle, die Röhre,
stöhnen, versöhnen, verhöhnen.

Der Rock, die Röcke. Utvořte plural slov der Vock, der Stock,
der Kopf, der Kenopf, der Kropf vole; — das Dorf, das Wort.

Viegen, ich bog, ich böge — ich flöge, ich zöge;
groß, größer, oft, öfter.

ü

bügeln, der Steigbügel, das Bügeleisen, der Bügel, ausspülen
vyplakovati, der Bügel, das Feuer schüren oheň podněcovati,
blühen, die Blüte, die Wisskür, silgen, prüfen, rügeln, milde, prügeln,
silb, trüb, üben, über, ungestüm prudký, früh, grün, grüßen, gebüten,
die Gebiß, Milbe;

die Mühle, fühlen, das Gefühl, fühnen, die Bilhne, führen,
fühn, fühl, fühlen, sich rühmen, berühmt, rühren;

der Fürst, dírzen, flüstern, dünen, hilfesch, hilfzen, die Hülste
kyčel, die Hülse lusk, die Miluze, die Sünde, die Wilzde, die Wilste,
erwirgten;

dünn, dürr, brüllen, füllen, das Füllen, verhüllen, die Hülle,
die Krücke herla, die Lücke mezera, der Müller, die Schlüssel, schlüttien,
der Schüttboden sýpka, schütteli trásti, erschüttern otrásti, der
Krüppel mrzák, der Knüttel obušek, kyj, üppig, der Rücken, zurück,
das Stiel, stützen, die Hiltte;

der Hut, die Hülte, der Krug, die Krilge, die Mitter;

ich trug, ich trüge, ich wilchse;

dumum, dümmer;slug, ksliger.

O přehlasovaných samohláskách.

1. Die Lerche ist ein Singvogel. — Die Lärche ist ein Nadelbaum. — Aus der Wolke quillt der Regen, kommt der Segen. — In einer Tischlerwerkstatté schnurren die Sägen. — Wir sollen uns nicht rächen. — Der Landmann scharrt das Heu mit dem Rechen zusammen. — Märchen und Sagen lesen die Kinder gerne. — Ein altes Pferd nennt man höhnisch eine Mähre. — Mähren ist ein fruchtbares Land.

2. Die Bälle sind ein Spielzeug der Kinder. — In der Fastenzeit sollen keine Bälle gehalten werden. — Diebe werfen dem Hunde

ein Stück Fleisch vor, damit er nicht helle. — Die Declination in der böhmischen Sprache hat sieben Fälle. — Der Gerber verarbeitet die Häute des Viehs und macht Leder daraus. — Die mit Thränen säen, werden mit Freuden ernten. — Die Schweiz ist reich an Seen. — Säen ist schwerer als mähen.

3. Der Töpfer verfertigt Schüsseln und Töpfe. — Ein König, welcher Städte und Dörfer gründet, ist größeren Ruhmes wert als der, welcher sie zerstört. — Seid fröhlich mit den Fröhlichen! — Steter Tropfen höhlt selbst einen Stein aus. — Große Flüsse werden Strome genannt. — Die Störche leben von Fischen und Fröschen. — Die Lüge hat kurze Füße. — In dem trüben Wasser der Sümpfe halten sich die Frösche. — In jüngster Zeit werden Strümpfe mittels einer Maschine gestrickt. — Zwölf Stück sind ein Dutzend. — Die Menschen überschätzen gern ihre Verdienste. — Im Sommer entstehen in Sümpfen schädliche Dünste.

IV. Dvojhásky.

ai

Der Kaiser, der Laib bochník, der Mai, der Mais kukuřice, die Saite struna, die Waise sirotek, der Hai — der Haifisch žralok, der Rain mez, Baiern Bavory, der Baier Bavor, der Lakai lokaj, der Laich vajíčka (rybí), der Main Mohan, der Hain háj.

ei

Das Ei, eisen, die Eile, der Leib, feilen pilovati, die Feile pilník, das Getreide, der Heide polan, die Heide pustina, step, der Weizen, weise, die Weise, weisen, weiß, die Weise sýkora, der Rhein, rein, die Seite strana, zeigen ukázati, frei, befreien, die Freiheit, feiern, die Feier, heilen, das Heil, streichen, das Zeichen, die Eiche, die Leiche, der Teich, feicht mělký, leicht, heiser chrapativý.

eu

lengnen, henlen, das Gehen, verleunenden, vergenden, die Eule sova, die Beule, beugen, die Keule, der Beutel, feusch, zeugen svědčiti, erzeugen zploditi, der Beuge, das Benguis, neu, thener, euer, das Feuer, das Kreuz, streuen, ich bereue, die Steue, reuig, sich freuen, die Frende, der Freund, heuer, heute, das Abenteuer, treu, die Senche, feucht, scheuen, abscheulich, der Grenel hrůza, grenlich hrozný, das Enter vemeno, Preußen.

äu

täufchen klamati, fännen otáleti, die Säule sloup, der Knäuel klubko, die Kände prašivina, räudig prašivý;

ich sanfe, du säufst, ich laufe, du läufst;
 der Traum, die Träume, der Schamm, die Schäume pěna, die
 Sträncher, die Braut, die Bräute, die Fäuste, die Mäuse, die Häute;
 das Haus, die Häuser, das Kraut, die Kräuter.

Udejte slova, jichžto kmen, společný s následujícími slovy,
 obsahuje nepřehlasovanou dvojhlásku **au**:

Läuten, das Gebäude, das Gehäuse, räuchern uditi, schäumen
 pěniti, betäuben ohlušiti, gräulich, bläulich, das Gefräuch křoví,
 einsäumen ovroubiti, einzäumen plotem ohraditi, bärerisch selský,
 der Bräuer (brauen vařiti pivo).

O dvojhláskách.

1. Des Vaters Segen haut den Kindern Häuser. — Von
 vielem Singen wird man heißen. — Träume sind Schäume. — Treue
 Hand kommt durchs ganze Land. — Geräuchertes Fleisch ist ver-
 daulich. — Der Feldherr feuert die Soldaten zur Tapferkeit an. —
 Das Abendglöcklein läutet, die Handwerker feiern. — Baiern ist
 nächst Preußen das größte deutsche Land. — Die alten Deutschen
 beteten ihre Götter in Hainen an. — Der Main bildet die Grenze
 zwischen zwei Feldern. — Die Steine ist der erste Schritt zur Besse-
 rung. — Der Freund reicht dem Freunde die Hand. — Eine fette
 Küche macht einen mageren Beutel.

2. Die Eulen sehen bei Tage nicht. — Eile mit Weile! —
 Ein einziges räudiges Schaf steckt die ganze Herde an. — Der Zwirn
 wird zu einem Knäuel gewunden. — Wem wäre nicht seine Heimat
 lieb und thener? — Es steht im Acker und hält sich wacker, es hat
 viele Häute und heißt alle Leute. Wer weiß, was das Räthsel
 bedeute? — Die Sonne blickt mit hellem Schein so freundlich in
 die Welt hinein. Mach's ebenso! Sei heiter und froh! — Die
 Spinne hat einen kurzen Leib. — Das Brot wird aus Roggenmehl
 bereitet; die gewöhnlichste Form des Brotes ist der Laib.

3. Der Mai ist die Zeit der Freude. — Kleider machen Leute.
 — Morgen, morgen, nur nicht heute, sprechen immer träge Leute.
 — Der Hai ist ein Raubfisch. — Ein eifriger Schüler besleibt sich
 des Lernens mit Leib und Seele. — Die Maße und Gewichte werden
 geaicht, d. h. ihre Richtigkeit wird geprüft. — Der Eigensinnige
 handelt immer nur nach seiner Weise. — Gott sorgt für jede arme
 Waise. — Weise keinem Bettler die Thüre! — Das Holz der Eiche
 ist thinner als das Holz der Pappel und der Linde. — Grüß'
 Euch Gott!

V. ſ, ſſ, ſſſ, þ.

ſ 1. v násloví: die Sonne, die Seele, der Sinn.

2. ve slovostředí, kdežto zní jako české z: die Rose, die Reiſe, die Hirſe proſo, die Linſe čočka, die Geiſe kamzík, der Geiſel rukojmě.

ſſ 1. na konci slov: das, des, dies, dieses, was, es, aus, bis, los; ve složitých slovech: weshalb, deshalb, bisweilen, das Glas-haus, weiffagen, der Bischofsſitz, der Dienstag, der Donnerstag.

Pamatujte: das Haus, des Hauses, die Häuser; das Gas, des Gases, pl. die Gase plyn; das Glas, des Glases, der Preis, des Preises, die Mauſ, die Mäuse.

2. před příponami, jež počínají souhláskou, a tož:

a) ve zdrobnělých slovech před chen a lein: (der Hase zajíc) das Häschen, (die Rose) das Roslein, das Gläschen, das Häuschen.

b) Pozorujte slova odvozená: (weife) die Weisheit, (leſen) leſbar, (böſe) die Bosheit, boshaft, (löſen rozvázati) löſbar, löſlich.

ſ před příponami t a te ve tvarech sloves, jichž kmen se končí v infinitivě hláskou: ſ: (reisen) er reist, er reiste, gereist, — (preisen) er preist — (lesen) er liest.

Slov odvozených příponou niſ pamatujte příklady: das Zeugniſ, des Zeugniſſes, die Zeugniſſe; das Geheimniſ, des Geheimniſſes, die Geheimniſſe; das Greigniſ událost, des Greigniſſes, die Greigniſſe.

ſſ píše se po krátkých samohláskách ve slovostředí, aby se označilo ostré ſ: essen, ich esse, du iſſest, fassen chápati, küssen, lassen, messen, freſſen, vergessen, preſſen lisovati, haffen, der Biſſen sousto, das Kiffen poduška, das Gewiſſen, der Eſſig, die Gaffe, die Caffe pokladna, die Esse výheň, die Drossel drozd, erdroſſeln zardousiti.

ſſſ 1. na konci slova daß ſe;

2. na konci mnohých slov ohebných; však ve tvarech, ve kterých slovo vzrůstá o slabiku, píše se ſſ:

a) ve přídavných jménech: blaß, naß, gewiſſ; ale der blaße Knabe, ein naſſes Tuch, eine gewiſſe Nachricht.

b) v podstatných jménech: der Biſſ, des Biſſes, der Guſſ lijavec, lití, der Fluſſ, der Haſſ, der Schluſſ, der Schuſſ, der Štiſs, der Spass, der Verdruſſ. (Kterak bude psán genitiv všech těchto slov?)

die Nuſſ, der Nuſſ, die Nuſſe;
das Schloſſ, das Faſſ, das Roſſ.

c) ve slovesech: ich muss, er muß;
iss, miss, friss, vergiss, lass;
ich riß (inf. reißen), ich biß (inf. beißen).

3. píše se **ſſ** před příponami **t** a **te** ve tvarech sloves, ve kterých jest před **ſſ** krátká samohláska:

du müsstest, er iſt, er misst, er frisst, er vergiſſt, er läſt, er hasſt, er fasſt;
(wiffen) ihr wiſt, (müssen) ihr müſt;
ich fasſte, ich hasſte, ich muſte, ich wuſte;
gefasſt, gehasſt, gewiſt, gewiſt.

Ve předponě **miſſ** se píše **ſſ**: miſſbrauchen zneuživati, miſſlingen, der Miſſmuth nevole, die Miſſerute neúroda, das Miſſjahr, miſſtrauen nedůvěrovati; avšak **ſſ** ve slovech die Miſſethat zlý skutek, der Miſſethäter zločinec.

ß píše se po dlouhých hláskách, aby se naznačilo ostré s:

1. po dvojháskách: außen vně, außer mimo, draußen, äußeru projeviti, äußerlich vnejsí;

beißen, heißen, reißen; schleissen dráti, der Schweiß, der Fleiß, fleißig, dreißig, weiß bílý, weißen biele, die Geißel důtky, bič, geiželn, der Geižel dláto; ich weiß vím, er weiß;

Preußen, scheußlich ohavný.

2. po **ie**: der Spieß lrot, ich hieß, ich stieß, gießen, fließen, schießen, schließen, genießen, sprießen, verdrieszen; (však ich goß, ich schoß, ich schloß, das Wasser floß atd.)

3. po dlouhém a, ä — o, ö — u, ü, na př.:

ich aß, das Thier fraß, ich maß, ich saß, ich vergaß — ich äße, fräße, ich mäße, ich säße, ich vergäße — das Maß, mäzig, gemäß, das Gliedmaß, pl. die Gliedmaßen okončiny těla, der Fräß zraní;

groß, größer, der größte, die Größe, vergrößern; der Umboß kovadlina, des Umboßes, pl. die Umbože, blos nahý, pouhý, die Blöze nahota, der Schoß klín, stozen, das Floß vor, flößen plaviti (ku př. dříví);

die Buße pokání, büßen pykati, der Stuž saze, ruzig začerněný, der Fuß noha, die Mütze prázeň, mützig nezaměstnán, der Müßiggang zahálka, füß, versüßen osladiti, přesladiti.

Cvičení o ſ, ſſ, ſ̄, ſ̄̄.

1. Was du erworben hast, ist dein. — Der Fleißige hasſt den Müßiggänger. — Blinde Haſt ist schädlich. — Der Faden reiſt. — Wer viel gereist ist, weiß viel zu erzählen. — Wir zieren unsere Stuben mit Büſten großer Männer. — Die Trojaner büſten schwer für die Entführung der Hélene. — Ich weiß mir keinen Rath. —

Weise mir den rechten Weg! — Man ist nicht auf der Welt, damit man esse, sondern man issi, daß man lebe.

2. Welche Schuhe zerreißen nicht an den Füßen? — Den Zornigen reizen heißt Öl ins Feuer gießen. — Gott grüßt manchen, der ihm nicht dankt. — Die Kaufleute müssen richtige Maße und Gewichte haben. — Die Wissenschaft gleicht einer Müh in einer bitteren Schale: sie läßt sich nicht ohne Mühe genießen. — Süßes Wasser und guter Rath sind zu Schiffen thener.

Die Wette.

Anecdote.

Ein Edelmann reiste mit seinem Diener. Dieser schlief und verlor den Mantel seines Herrn. Nach einer Weile sah der Herr nach dem Diener und vermißte den Mantel. Er weckte den nachlässigen Diener und sprach zu ihm mit verdrießlicher Miene: „Johann, wo ist mein Mantel? Ich wette, du hast ihn hinunterfallen lassen?“ — Der Diener erschrak, aber schnell faßte er sich wieder und sagte: „Aber ich wette nicht, gnädiger Herr; denn ich weiß gewiß, Sie würden die Wette gewinnen.“

VI. O některých souhláskách a skupinách souhláskových.

v a f

v o r předl. i předpona, **v** o n předložka, **v** e r předpona — vor dem Hause, vorsehen, die Vorsilbe, das Vorwort, vortragen, vorlesen — verweilen, versetzen, verderben, verleiten, der Verlust, verfolgen, ververtigen, verfassen, der Verfasser původce spisu.

da s Volk, der Vater, der Vetter, das Veilchen, voll, vollenden, vorn, der vordere, viel, vier, das Blies roumo.

V následujících slovech pronáší se **v** jako české **v**: das Pulver, der Slave, der Frevel, der brave Mann, die Violine, das Verbum, der Vers verš, der Vocal samohláska, der Advent, der Advocat, das Evangelium, der November, der Nominativ, pl. die Nominative, Genitiv, Dativ, Accusativ, Vocativ; der Nerv, des Nervs, die Nerven.

f

für předložka i předpona, **f**ort, fortfähen pokračovati, die Fortsetzung, fordern, fast, frei, filii, früh, die Fabel, fein;

Adolf, **R**udolf, **J**osef.

ph

píše se ve slovech řeckého původu: der Prophet, der Telegraph, die Photographie, der Phosphor, die Strophe sloka, die Physik silozyp, das Alphabet abeceda.

Též slovo der Ephau břečtan píše se **ph**, ač řeckého původu není.

pf

Die Pfanne pánev, die Bratpfanne pekáč, das Pfand, pfänden, die Pfarre, der Pfarrer, der Pfau, der Pfeffer, die Pfeife píštala, dýmka, pfeifen, der Pfiff hvízdnutí, pfiffig zchytralý, der Pfeil, der Pfeiler pilíř, der Pfennig setina marky, die Pfingsten letnice, der Pflock kůl, der Pfahl kůl, die Pflanze, pflanzen, pflegen, ppropfen štěpovati, der Ppropfen zátka, das Pfund libra, kämpfen bojovati, der Kampf, der Kumpf, stumpf, abstumpfen otupiti, der Strumpf, der Alpfel, das Kupfer, der Knopf, der Kopf, der Topf, der Zopf, der Zapfen šiška.

Cvičení.

Orthographie bedeutet Rechtschreibung. — Jason holte aus Kolchis das goldene Blies. — Gedichte werden in Versen geschrieben. — Mehrere Verse bilden eine Strophe. — Volle Fässer klingen nicht. — Kalte Bäder stärken die Nerven. — Mit Schießpulver soll man vorsichtig umgehen. — Der Bauer spannt die Pferde vor den Pflug. — Das Veilchen ist das Sinnbild der Bescheidenheit. — Das Mädchen flieht einen Kranz. — Erfülle deine Pflichten! — Empfehl dich Gott in aller Noth! — Das Wasser hat einige Häuser fortgerissen. — Kannst du einige Fabeln in deutscher Sprache vortragen? — Der Gärtner ppropft die Bäume.

Ch v násloví.

V následujících slovech pronáší se **ch** jako č: der Charakter, povaha, der Chor sbor, Christus, der Christ, die Cholera.

chs — fs — cfs

Die Achse osa, die Achsel rámě, der Buchsbaum zimostráz, die Büchse skřín, puška, der Dachs jezvec, die Deichsel voj u vozu, drechseli soustruhovati, der Drechsler, die Eidechse ještěrka, der Flachs, die Flechse šlácha, der Fuchs, der Luchs rys, der Lachs losos, der Ochs, Sachsen, sechs, der Sechser, das Wachs, die Wicke leštido, wickele leštiti, wachsen, der Wuchs vztízit, das Gewächs rostlina, wechseln střídati se, der Wechsel strídání, směna, der Wechsler penězoměnec, die Weichsel Visla.

Der Klecks skvırna, lins, der (též das) Häcksel řezanka, stracks
přímo, rovnou cestou.

g

Die Art sekera, die Hexe čarodějka, fix pevný, stálý, der Fixtern, der Text text, Maximilian, Alexander, das Examen zkouška, das Exempel příklad, das Exemplar eines Buches, die Taxe.

gu

quaken křehotati, quälen, die Quäl, die Quecke pýr, das Queck-silber rtuk, quellen prýstiti se, die Quelle pramen, der Qualm dým, quer napříč, quejčhen přiskřípnouti, der Quarz, der Quarke (též Quarg) tvaroh, bequem pohodlný;

quitt práv, vyrovnán, die Quittung kvitance, die Quarta, die Quinta.

dt

dt píše se 1. ve slovech die Stadt a todt a ve slovech z nich odvozených: der Städter, städtisch, tödten; i ve složeninách der Stadttheil, der Todtenkopf (= der Kopf eines Todten), der Todtenwagen, todtschlagen.

Avšak: der Tod smrk, der Todesfall úmrtí, die Todesstunde, todesmilde, todkrank na smrk nemocen, das Todesurtheil ortel smrti, tödlich smrtelný.

Rozeznávejte: die Stadt, der Staat, die Stätte místo, statt na místě, der Statthalter, die Werkstatt, stattfiuden díti se.

2. píše se **dt** na místě **det**, kdež **d** náleží ku kmeni a **t** je příponou: (laden) er lädt, beredt výmluvný (ale die Beredsamkeit), gewandt, die Gewandtheit obratnosk, verwandt příbuzný, die Verwandtschäft, gesandt, der Gesandte, die Gesandtschaft.

(Pamatujte, kterak se píše gescheit chytrý.)

Pozn. Skupiny hlásek **pf**, **sp**, **ft**, **tz** a **ce** nikdy se neoddělují. Tudiž se píše: Klo-pfen, Tö-pfe, E-spe, fe-ster, die Ka-ze, die Bö-ce.

Cvičení.

Die Füchse und die Dachse bauten sich unterirdische Höhlen. — Die Fixsterne haben ihr eigenes Licht. — Der Buchsbbaum wächst nicht hoch. — Die Erde dreht sich einmal binnen vierundzwanzig Stunden um ihre Achse. — In Märchen und Sagen wird viel von Hexen und Zauberern erzählt. — Der Luchs ist ein sehr wachsames und schlaues Thier; er ist deshalb schwer zu erlegen. — Der Glaube ohne gute Werke ist todt. — Der Handel bereichert Städte und Staaten. — Quäle nie ein Thier!

VII. Pismena náslovni.

Velkým náslovním písmenem píší se:

1. podstatná jména: Gott, der Mensch, Karl, Österreich;
2. zpodstatnělá slova:
- a) slovesa: das Leben, das Sterben, das Lesen, das Schreiben;
- b) zpodstatnělá přídavná jména: der Kranke, der Gesunde, der Arme, der Reiche; das Gute, das Schöne; etwas Neues;
- c) zpodstatnělé náměstky: das Kleine, das Deinige;
- d) číslovky řadové při jménech panovníků: Karl der Vierte.
- e) zpodstatnělé nesklonné části řeči: das Wenn und das Aber, das Weh und Ach;

3. velkým násł. písmenem jest psáti přídavná jména utvořená ze vlastních jmen osob a míst: die Goethe'schen Gedichte; die Prager Universität;

4. v dopisech slova, kterými se znamená osoba oslovená.

Malým náslovním písmenem píše se:

1. morgens, mittags, abends, nachts (však des Morgens, des Mittags, des Abends); am besten, am größten, aufs höchste; fürs erste, fürs zweite; bei weitem, bei allem.

2. Malé písmeno píše se v násloví přídavných jmen odvozených ze vlastních jmen zemí a národů: der ungarische Weizen; das römische Reich. Též malé písmeno jest psáti ve přídavných jménech odvozených ze jmen osob, jestliže mají význam slov obecných; die lutherische Kirche, die honterische Sprache.

3. Náměstky a číslovky píší se malým písmenem náslovním, k. př. wir alle; mancher, jeder; viele; wir zwei; ihr beide.

Wer das Kleinste nicht ehrt, ist des Großen nicht wert. — Die Ersten werden die Letzten werden. — Gott verlässt die Seinen nicht. — Der Gute ist dem Bösen feind. — Die Kinder spielen im Freien. — Der Adler fliegt hoch im Blauen. — Das Bessere ist der Feind des Guten. — Wir alle fehlen oft. — Gott grüßt manchen, der ihm nicht dankt. — Wie die Alten sangen (sungen), so zwitschern die Jungen. — Man verbindet gerne das Angenehme mit dem Nützlichen. — Der Vater sorgt für die Seinen. — Ein Heute ist mehr wert als zehn Morgen.

Články ku čtení a vypravování.

1. Das Schaf.

Das Schaf hat einen länglichen Kopf, lange, schmale Ohren, einen runden Kumpf, schwache Beine und einen ziemlich langen Schwanz. Sein ganzer Körper ist mit dichter, krauser Wolle bedeckt.

Die Schafe sind friedliche, geduldige Thiere. Das Schaf war schon seit ältester Zeit zahm, denn wie die Bibel berichtet, war schon Abel ein Schäfer.

Das Schaf gehört zu den nützlichsten Hausthieren; es liefert uns gutes Fleisch, und aus seiner Milch bereiten wir schmackhaften Käse; aus den Gedärmen fertigt man Saiten, aus dem Fell gerbt man Leder, aus den Knochen macht man den Tischlerleim — und nun saget selbst, wozu uns die Wolle des Schafes dient.

2. Welche Blume ist dem Menschen die liebste?

Unter den Blumen ist die Rose der Liebling des Menschen. Sie erfreut ihn durch ihren Duft und ihre Farbenpracht. Daher räumt er ihr auch in seinem Garten das schönste Blümchen ein. Er pflanzt sie vor die Fenster jener Seite des Hauses, wo die Sonnenstrahlen am wärmsten sind. Manche Leute versetzen die Rose auch in einen Blumentopf und stellen sie in das Zimmer. — Schön und lieblich ist die Rose, aber nähere dich ihr nicht zu sehr, denn sie hat Dornen, mit welchen sie die zudringliche Hand verwundet!

3. Der Hirsch.

(Eine Fabel.)

Ein Hirsch, den die Jäger verfolgten, flüchtete sich in einen Weinberg und versteckte sich hinter die höchsten Weinstöcke. So lange die Jäger in der Nähe waren, war er so still, dass er kaum atmete; nachdem sich aber die Jäger entfernt hatten, streckte er den Hals hervor und benagte die Blätter der Weinstöcke, welche ihm das Leben gerettet hatten. Die Jäger hörten das Rauschen der Blätter, kehrten zurück und erlegten den Hirsch.

Den Undankbaren ereilt gewiss die verdiente Strafe.

4. Der Hahn und die Mägde.

Eine alte, sorgsame Hausfrau weckte jeden Morgen ihre Mägde, sobald der Hahn krähte. Die faulen Mägde verwünschten deshalb den Hahn. „Wenn doch der Hahn nicht wäre!“ sagten sie oft. „Wenn

er nicht durch sein Krähen unsere Frau weckte, so würde uns gewiss mehr Schlaf vergönnt."

Das Ende dieser Klagen war, dass die Mägde einst heimlich dem armen Hahn den Hals umdrehten. Doch nun wurde es für die Mägde noch schlimmer. Die alte Hausfrau erwachte immer noch zeitlicher als zuvor und weckte die Mägde oft bald nach Mitternacht.

5. Cornelia.

Cornelia, eine vornehme Römerin, war eine musterhafte Mutter. Ihre grösste Freude war die Sorge für die Erziehung ihrer Kinder. Einst machte ihr eine Freundin einen Besuch und prahlte mit ihrem Gold und ihren Edelsteinen. „Aber, liebe Freundin,“ sagte sie zu der einfach gekleideten Cornelia, „warum schmückest du dich niemals mit deinen kostbarkeiten? Zeige mir doch deinen Schmuck!“

Sogleich führte Cornelia ihre beiden Söhnen herbei und sagte lächelnd: „Hier ist mein bester Schmuck — meine braven Kinder.“

Und Cornelia hatte recht: ihre Söhne waren ihre schönste Zierde; sie wurden berühmte Männer und ausgezeichnete Bürger.

(Po nauce o silných slovesech.)

6. Der Löwe, der Bär und der Wolf.

Ein Löwe und ein Bär raubten ein junges Reh. Als sie sich um die Beute theilsen, gerieten sie in Streit. Sie kämpften solange miteinander, bis sie beide ohnmächtig zu Boden fielen.

Da gieng ein Wolf vorüber, sah die beiden Ohnmächtigen und nahm ihnen das Reh.

Wein zwei miteinander streiten, freut sich der dritte, welcher ruhig bleibt.

7. Der Hund und die Hasen.

Ein Jagdhund verfolgte einen jungen Hasen. Schon hätte er ihn bald erreicht, da sprang ein älterer, weit grösserer Hase aus dem Kleefelde und floh.

„Hier ist ein grösserer Gewinn,“ sagte der Hund zu sich selbst. Er ließ den kleinen Hasen laufen und suchte den großen zu fangen. Doch die Kräfte des Hundes waren schon erschöpft, der alte Lampe entfloß, und der geizige Hund erhielt von zwei Hasen — keinen.

Wer das Kleine nicht ehrt, ist des Großen nicht wert.

8. Der Esel und der Hase im Kriegsdienst.

Der Löwe berief die vierfüßigen Thiere zum Kriege mit den Bürgern. Es kamen alle und boten ihm ihre Dienste an; auch der Esel und der Hase waren bereit, in den Krieg zu ziehen.

„Haha,“ lachte der Bär, als er diese zwei friedfertigen Thiere sah. „Ihr Helden werdet dem Adler, dem Geier und dem Habicht gewiss Schrecken einjagen!“

„Ich würde nicht spotten,“ sagte der Löwe zum Bären; „zum Kampfe wären sie freilich untüchtig, aber der Hase wird ein schneller Bote, der Esel ein trefflicher Trompeter sein.“

Auch der Geringste kann zum allgemeinen Wohl mitwirken.

9. Der Greis und der Tod.

Ein armer Greis trug auf dem Rücken steifig aus dem Walde nach seiner Hütte. Der Weg war noch lang, und der Greis war schon müde. Verdrießlich legte der Alte seine Last nieder und rief den Tod, damit er seinem traurigen, mühevollen Leben ein Ende mache.

Kaum hatte er ausgeredet, stand der Tod wirklich vor ihm und fragte, was er wünsche. Erschrocken sagte der Greis: „Ah, ich bitte dich, guter Mann, hilf mir nur einige Schritte Weges diese schwere Birde tragen!“

10. Der Wolf und der Kranich.

Einem Wolfe war ein Bein im Schlunde stecken geblieben und machte ihm große Beschwerden. Er versprach demjenigen reichliche Belohnung, der es herausziehen würde. Ein Kranich kam zu ihm und leistete ihm diesen Dienst.

Darauf forderte der Kranich seine Belohnung. „Unverschämter!“ — rief der Wolf — „ich hatte deinen Kopf in meinem Mächen und habe deines Lebens geschont, und du sprichst noch von Belohnung? Geh, und sei mir dafür dankbar, dass ich dich nicht gefressen habe.“

11. Der Hirsch und der Fuchs.

Ein neidischer Fuchs betrachtete einst lange und genau einen schön gewachsenen Hirsch. Endlich rief er aus: „Seine Läufe sind doch nicht hübsch; sie sind zu dünn!“

„Wahrlich“, — sagte der Hirsch — „jetzt erst fühle ich, dass mich die Natur mit großen Vorzügen beschenkt hat, da selbst der Neid nur einen Fehler an meiner Gestalt entdeckt hat.“

Der Tadel des Neidischen ist nicht selten ein Lob.

12. Die Sonne und der Regenbogen.

Ein Regenbogen prangte mit seinen schönen Farben am Himmel. Wer ihn sah, lobte ihn; aber das Lob der Menschen machte ihn übermüthig, und bald röhnte sich derselbe, dass er schöner sei als der blaue

Himmel und schöner als die goldene Sonne. „Zwar hat die Sonne glänzende Strahlen,“ sagte der Regenbogen, „aber ihre Farben sind nicht so prachtvoll wie die meinigen.“

Dies hörte die Sonne. „Ich werde mit dir nicht wetten, schöner Bogen,“ sprach sie lächelnd; aber in demselben Augenblicke verhüllte sie ihre Strahlen in düstere Wolken — und der Regenbogen war nicht mehr zu sehen.

Der Undankbare verdient, dass er beschämt werde.

Články veršované.

1. Die Jahreszeiten.

1. Die Wiese grünt; der Vogel baut;
Der Kuckuck ruft; der Morgen thänt;
Das Veilchen blüht; die Lerche singt;
Der Obstbaum prangt; der Frühling windt.
2. Die Sonne sticht; die Rose blüht;
Die Bohne rankt; das Würmchen glüht;
Die Ähre reift; die Sense klingt;
Die Garbe rauscht: der Sommer windt.
3. Das Läub verwelkt; die Schwalbe flieht;
Der Landmann pflügt; die Wildgans zieht;
Die Traube reift; die Kelter rinnt;
Der Apfel lockt: der Herbst beginnt.
4. Der Sang verstummt; die Axt erschallt;
Das Schneefeld glänzt; das Jagdhorn schallt;
Der Schlittschuh eilt; der Schneeball faust;
Die Flut erfriert: der Winter haust.

thauen = Thau verbreiten; **prangt** = in seiner Pracht stehen; **winken** kynouti (na pozdrav); **ranken** = Ranken treiben úponky hnáti; **glühen** svítiti se; das **Würmchen** rozuměj das Johanniswürmchen; die **Kelter** rinnt vinný lis přetéká; **lockt** loden vábiti, zváti; der **Sang** = der Gesang; schallen, erschallen ozývati se, rozléhati se; das **Jagdhorn** lovecká trubka; der **Schlittschuh** brusle; der **Schneeball** hrouda sněhová; **erstarren** křehnouti; **haufen** ráditi.

2. Fragen.

Was ist weiß und kalt?	Was ist schwer und weiß?
Wer ist schwach und alt?	Was ist leicht und heiß?
Was ist dünn und lang?	Was ist schwer und grau?
Was ist hoch und schlank?	Was ist hoch und blau?

3. Räthsel.

Welches Häuschen hat kein Dach? Welcher Bock hat keine Haut?
 Welche Mühle keinen Bach? Welches Glöcklein keinen Laut?
 Welcher Kamin ist nicht von Stein? Welcher Schlüssel sperrt kein Schloß?
 Welche Wand ist nicht von Stein? Welchen Karren zieht kein Ross?

— *ber tarkaz, kolqaz* —
ber kozza drvorotepu — ber uhyfetliffler
ber qaz qaz — ber qaz qaz —
ber qaz qaz — ber qaz qaz —

4. Räthsel.

Welche Straße ist ohne Staub? Was für ein König ist ohne Thron?
 Welcher grüne Baum ist ohne Laub? Welche Knechte haben keinen Lohn?
 Welcher König ist ohne Land? Welches Haus ist nicht von Holz
 und Stein?

Was für ein Wasser ist ohne Sand? Welcher Strauß hat keine Blümlein?

— *ber qaz qaz — ber qaz qaz —*
ber qaz qaz — ber qaz qaz —
ber qaz qaz — ber qaz qaz —

5. Frühlings Ankunft.

Der Lenz ist angekommen! Ihr seht es an den Feldern,
 Habt ihr es nicht vernommen? Ihr seht es an den Wäldern;
 Es sagen's euch die Bögelein, Der Kuckuck ruft, der Finken schlägt,
 Es sagen's euch die Blümlein: Es jubelt, was sich froh bewegt:
 Der Lenz ist angekommen. Der Lenz ist angekommen!

Hier Blumen auf der Heide,
 Dort Schafe auf der Weide!
 Ei, seht doch, wie sich alles freut!
 Es hat die Welt sich schön erneut —
 Der Lenz ist angekommen.

Des Knaben Wunderhorn.

Der Lenz = der Frühling; vernehmen slyšeti; jubeln jásati; sich bewegen hýbati se; die Heide pustina, lada; sich erneuen obnoviti se.

6. Gefunden.

Ich gieng im Walde so für mich hin,
 Und nichts zu suchen, das war mein Sinn.
 Im Schatten sah ich ein Blümlein stehn,
 Wie Sterne leuchtend, wie Auglein schön.
 Ich wollt' es brechen, da sagt' es fein:
 „Soll ich zum Welken gebrochen sein?“

Ich grub's mit allen den Wurzeln aus,
Zum Garten trug ich's am hübschen Haus,
Und pflanzt' es wieder an stillen Ort:
Nun zweigt es immer und blüht so fort.

J. W. v. Goethe.

Mein Sinn můj úmysl; fein něžně; zweigen = Zweige treiben; fort stále.

7. Knabe und Vogel.

Knabe, ich bitte dich, so sehr ich kann,
D, röhre mein kleines Nest nicht an!
D, sieh nicht mit deinen Blicken hin,
Es liegen ja meine Kinder drin.
Die würden erschrecken und ängstlich schrei'n,
Wenn du schaust mit deinen großen Augen hinein.

Wohl sähe der Knabe das Nestchen gern,
Doch stand er behutsam still von fern.
Da kam der arme Vogel zur Ruh,
Flog hin und deckte die Kleinen zu
Und sah so freundlich den Knaben an:
Hab' Dank, dass du ihnen kein Leid gethan!

H. v.

So sehr ich kann co nejsnažněji; etwas anrühren dotknouti se čeho;
drin = barin; ängstlich úzkostlivě; behutsam opatrný; von fern opodál;
habe Dank! přijmi mé díky! díky toběl Kein Leid thun neublížiti.

8. Die beiden Fensterlein.

Es sind zwei kleine Fensterlein	Und freut der Herr im Hause sich,
In einem großen Haus,	Und nimmt der Schmerz ihn ein,
Da schaut die ganze Welt hinein,	Dann zeigen öfters Perlen sich
Da schaut die Welt hinaus.	In beiden Fensterlein.

Ein Maler sitzt stets dabei,	Ist schönes Wetter, gute Zeit,
Kennt seine Kunst genau,	Da sind sie hell und lieb;
Malt Erd' und Himmel dran so treu,	Doch wenn es donnert, stürmt und
Das Blümchen auf der Au.	schnellt,

Auch was der Hausherr denkt und	Und geht des Hauses Herr zur Ruh,
fleht,	

Malt er ans Fenster an,	Nicht braucht er dann ein Licht,
Dass jeder, der vorübergeht,	Dann schlägt der Tod die Läden zu,
Es deutlich sehen kann.	Und ach! das Fenster bricht.

J. F. Castelli.

Pozn. dran = baran; die Au, pl. die Auen niva; flehen prositi; der Schmerz nimmt mich ein bol se mne zmocňuje; es stürmt vichices buráci; es schneit padá sníh; gar velmi; trüb werden zakaliti se; zur Ruhe gehen jiti spat; die Läden zuschlagen okenice zavřiti.

Slova k úkolu 3.—57.

K úkolu 3.

A.

aufmerksam pozorlivý,
unaufmerksam nepozor-
livý,

heiter veselý,
arm chudý,
reich bohatý,
arbeitsam pracovitý,
ordentlich pořádný,
freudlich přívětivý,
vlídný,
unfreudlich nevlídný,
müde unaven,
heute dnes,
sonst jindy,
sehr velmi,
auch také.

B.

Bedřich Friedrich,
Antonín Anton,
Marie Marie,
bážliv furchtsam,
čistotný reinlich.

K úkolu 4.

A.

der Wein víno,
das Brot chléb,
die Lilie lilie,
die Rose růže,
zufrieden spokojený,
unzufrieden nespokojený,
süß sladký,

weich měkký,
weiß bílý,
roth červený,
warum? proč?

B.

strýc der Oheim,
teta die Tante,
vápno der Kalk,
kostel die Kirche,
vysoký hoch,
ale aber,
ano ja.

C.

das Eisen železo,
das Eis led,
das Veilchen fialka.

K úkolu 5.

A.

das Leder kůže,
der Diener sluha,
der Kasten skříň,
der Dukel strýc,
der Ofen kamna,
die Milch mléko,
das Buch kniha,
hart tvrdý,
treu věrný,
neu nový,
warm teplý,
fühl chladný,
kalt studený,
sauer kyselý,

sauber čistý,
nein nikoli.

B.

učitel der Lehrer,
dám das Haus.

K úkolu 6.

A.

noch ještě,
schon již,
das Kind dítě,
der Jungling jinoch,
der Vater otec,
der Böhme Čech,
die Lehrerin učitelka,
der Herr pán,
der Beamte úředník,
die Waise sirotek,
der Apfel jablko,
die Frucht plod,
die Blume květina,
die Eiche dub,
der Baum strom.

B.

stařec der Greis,
bratr der Bruder,
vojín der Soldat,
učedník der Lehrling,
mistr der Meister,
Polák der Pole.

K úkolu 7.

A.

frank nemocný,
das Fleisch maso,

das Wachs vosk,
der Schwager švákr,
die Schwester sestra,
fleißig pilný,
hier zde,
so tak,
wie jako.

B.

láhev die Flasche,
sklenice das Glas,
pivo das Bier,
pes der Hund,
liška der Fuchs,
had die Schlaue,
čistý rein,
čerstvý frisch,
zdravý gesund,
lstivý listig,
podlouduvý fassch.

K úkolu 8.

A.

der Šeuhabe, hoch, chlapec,
der Schüler žák,
der Strand keř,
der Mann muž,
der Uugar Uher,
der Kroate Chorvát,
die Stufe stupeň,
die Steige schody,
der Sperling vrabec,
der Vogel pták.

B.

přítel der Freind,
lékař der Arzt,
potok der Bach,
řeka der Fluss,
len der Flachš,
bylina die Pflanze.

K úkolu 9.

A.

die Saat osení,
die Beere jahoda,

das Moos mech,
das Haar vlas,
der Korb košík,
grün zelený,
reif zralý,
fremd cizí,
feucht vlhký,
fest pevný,
grau šedivý,
 leer prázdný.

K úkolu 10.

A.

das Lanum jehně, beránek,
die Wolle vlna,
der Keller sklep,
das Zimmer světnice,
pokoj,
der Himmel nebe,
das Gold zlato,
das Metall kov,
still tichý,
schlimm zlý,
tief hluboký,
hell jasný, světlý,
heiter veselý, jasný.

B.

ryba der Fisch,
léto der Sommer,
jelen der Hirsch,
plamen die Flamme,
talíř der Teller,
němý stumm,
krásný krásný,
rychlý schnell,
plný voll.

K úkolu 11.

A.

immer vždy,
die Frau paní,
das Gras tráva,
das Geschirr nádobí,
die Kanne konev,
der Wald les,

die Tanne jedle,
dürre suchý, zvadlý,
herrlich překrásný.

B.

soused der Nachbar,
sukno das Tuch,
stadnice der Brunnen,
pavouk die Spinne,
venku draußen,
churavý krátklich,
dobrotivý gütig,
tenký dünne,
škodlivý schädlich.

K úkolu 12.

A.

der Mensch člověk,
die Freude radost,
der Käse sýr,
der Schwamm houba,
die Milch mléko,
die Suppe polívka,
sterblich smrtelný,
nützlich užitečný,
unbeständig nestálý,
alt starý,
giftig jedovatý,
fett tučný, mastný.

B.

začátek der Anfang,
zelina das Kraut,
děvče das Mädel,
pole das Feld,
nesnadušný schwer,
nízký niedrig,
poslušen folgsam,
smutný traurig.

K úkolu 13.

A.

der Stock kabát,
der Adler role,
der Stock hůl,
der Mantel plášt,

der Sohn syn,
das Kleid šat,
der Garten zahrada,
fruchtbar úrodný,
trocken suchý,
brav hodný,
glücklich šťastný,
unglücklich neštastný,
groß veliký.

B.
klobouk der Hüt,
pěkný hübsch, schön,
ovce das Schaf,
drabý thener,
služka die Magd.

C.
louka die Wiese.

K úkolu 14.

A.
die Biene včela,
die Arbeit práce,
die Hitze horko,
mäsig střídmy,
gnädig milostivý,
sparsam šetrný,
trotzig vzdorovitý,
artig způsobný,
lange dluho,
niemals nikdy.

B.
host der Guest,
poručník der Vornund,
hodina die Stunde,
opatrny vorsichtig,
zbožný frum,

nedbalý uchlässig,
lenivý träge.

K úkolu 15.

A.
das Gewissen svědomí,
das Essen jídlo, pokrm.

B.
nýbrž soudern,
listí das Lábn.

K úkolu 16.

A.
wohnen bydleti.

B.
Karel Karl,
volati ruseu,
zřídka selten,
přeče doch,
tulipán die Tulpe.

K úkolu 17.

A.
grüßen pozdravovati,
flug opatrny, opatrno,
erzählten vypravovati,
brausen šumeti, hučeti,
passen přiléhati (o šatō),
gut dobrý, dobré.

B.
upřímně aufrichtig,
nesprávně unrichtig,
často oft,
vítr der Wind,
hučeti fanzen.

K úkolu 18.

A.
schmecken chutnati,
das Tuch sukno,
fein tenky, hebký,
d. b. d. rechte pravý,
d. b. d. linke levý,
die Hand ruka,
starf silný,
zahm krotký,
die Katze kočka,
wilf divoký,
d. b. d. deutschē německy,
das Pferd kůň.

B.
život das Leben,
tělo der Leib, der Körper,
duše die Seele,
jazyk = řeč die Sprache,
krátký kurz,
smrteľný sterblich,
lidský menschlich,
nesmrteľný unsterblich,
český böhmisch,
bujný unthig,
anglický englisch.

C.
der Schatz poklad,
der Besen koště,
kehren městi,
Bilsen Plzeň,
užitlích užitečný,
das Thierchen zvířátko.

D.
Morava Mähren (vlastní
jméno str. r. jedn. č.)
úrodný fruchtbar,
silný starf,
karafiát die Rete,
květina die Blume.

K úkolu 19.

A.
das Wasser voda,
die Butter máslo,
das Obst ovoce,
das Getränk nápoj,
schmathaft chutný,
unschmathaft nechutný,
ungezund nezdravý,
dort tam.

B.
dříví das Holz,
pšenice der Weizen,
žlutý gelb,
žito das Korn.

K úkolu 20.

A.

jung mladý,
die Nachbarin sousedka,
klein malý,
hessen štěkatí,
beständig stálý, stále,
edel šlechetný.

B.

budova das Gebäude,
uhohý arm,
voněti duften.

K úkolu 21.

A.

die Zeichnung výkres,
kresba,
die Eule sova,
das Land země,
Schlesien Slezsko,
die Weide vrba,
einzig jediný,
irbisch pozemský,
fränkešti churavčtí,
athmen dýchatí,
schwer těžký, těžce,
schéti plachý.

B.

zlý bůže,
přítelkyně die Freunden.

K úkolu 22.

A.

das Thier zvíře,
die Jugend mládež,
schlafen spáti,
lesen čísti,
ruhen odpočívatí,
ausgehen vyjítí, vycházeti,
beten modliti se,
gehörden poslušen býti,
lernen učiti se.

B.

jísti essen,
pítí trinken,
odejeti wegfahren, abreisen,
syt jatt,
hlasitý, hlasité laut.

K úkolu 23.

A.

fliegen létatí,
die Unsel kos,
die Drossel drozd,
hübsch hezký, hezky,
singen zpívati,
klettern šplhati,
baden koupati se,
spielen hráti.

B.

malovati malení,
řemeslník der Handwerker,
husa die Gans,
kaclina die Ente,
nahlas laut,
pobývati verweilen,
umřítí sterben,
odejítí weggehen.

K úkolu 24.

das Wetter počasí,
Praha Prag,
město die Stadt,
rolník der Landmann,
cesta der Weg, die Reise,
chybiti fehlen,
rád, a, o gern.

K úkolu 25.

der Kopf hlava,
die Heimat otôina,
die Wissenschaft věda,
veredelu ušlechťovati.

A.

der Richter soudce,
das Unglück neštěstí,
der Fürster lesník,
die Wohnung obydlí,
das Schloß zámek,
der Bürger občan,
der Fleischer řezník,
achten ctiti, vážiti si,
gehören náležeti,
suchen hledati,
schlachten zabíjeti, porážeti,
filtru krmiti.

B.

srdeč das Herz,
čeledín der Knecht,
prospěšný užitílich,
živiti nähren,
neboť denn.

K úkolu 26.

A.

die Herde stádo,
geschickt obratný, zručný,
wie viel kolik?
kenuen znáti,
ähnlich podobný,
verwandt příbuzný,
freilich ovšem,
jaro der Frühling,
milý lieb.

K úkolu 27.

A.

der Blid pohled,
die Stimme hlas,
das Gefieder peří,
boshaft zlý, zlomyslný,
unstet nestálý,
lästig obtížný,
klug chytrý,
angenehm příjemný,
unangenehm nepříjemný,
záhe tuhý,

bunt pestrý,
záhmen krotiti, ochočiti,
krážzen krákati,
schmähen tupiti.

B.

služba der Dienst,
vlast das Vaterland,
kůže das Fell,
mlsný genäschig,
obtížný = nesnadný
schwer, beschwerlich,
slavný ruhmvoll,
drsný rauh.

K úkolu 28.

der Körper tělo,
verfolgen pronásledovati,
entfliehen utéci,
verkaufen prodávati,
schleimig sliznatý,
očekávati erwarten,
drážditi reizen,
az bis,
der Jäger myslivec,
böse zlý,
jen nur,
nebo (= aneb) oder.

K úkolu 29.

A.

murmelen bublati,
das Murmelen bublání,
kráhen kokrhati,
zieren zdobiti,
der Smu smysl,
brausen hučeti,
seicht mělký,
der Besíž jmění,
der Meierhof dvůr (hospo-
dářský)
erwečen vzbuzovati,
der Neid závist,
raušchen šuměti,
das Mauschen šumění,

die Ottawa Otava,
die Sazava Sázava,
die Beroun Berounka,
die Eger Ohře,
die Elbe Labe,
der Töpfer hrnčíř,
hejšení sloutí,
der Schuh okrasa,
schaden škoditi,
dikt tlustý,
der Zweig haluz,
diunu tenký,
erfüllen splniti.

B.

kořist die Beute,
zahradník der Gärtner,
zasaditi strom einen Baum
pflanzen,
sídlo der Sitz,
jídlo die Speise,
zhotovovati verfertigen.

K úkolu 30.

A.

weichlen ustoupiti,
der Mond měsic,
der Stern hvězda,
verscheuhení zaplašiti,
die Dämmerung soumrak,
nahe blízký,
der Lohgerber koželuh,
eine Hant gerben vydě-
lávati kůži,
die Schale skořápka,
der Kern jádro,
die Ente kachna,
benagen ohlodati,
zernagen rozhlodati,
der Bewohner obyvatel,
die Zierde okrasa,
der Bezirk okres,
das Werk dilo,
vergänglich pomíjející,
vratký.

B.
podškubávati berupfen,
vřelý heis,
pice das Futter,
nemoc die Krankheit,
přemáhati erschöpfen,
pomocen behilflich.

C.
poraziti strom einen Baum
fällen,
chytiati fangen.

K úkolu 31.

A.

blöken bečeti,
das řeum brada,
hartlos bezvousý,
der řečet jetel,
reichen podati,
das řeū seno,
zählen počítati.

B.

die Mähne hříva,
dicht hustý,
der Nutzen užitek,
Böhmen (vlastní jméno
stř. rodu jedn. čísla)
Čechy,
lämmen česati,
schmähtig stíhlý,
breit široký,
gering malý, skrovny.

B.

vzduch die Luft,
snadno leicht,
nesnadno schwier, nicht
leicht,
krotnouti zahni werden,
čáš der Theil,
otevřen offen.

K úkolu 32.

A.

dankbar vděčný,
zahlet platiti,

täglich denné,
ungefeidt nezručný, ne-
obratný,
verbienet vydělati,
kanu sotva,
schenken darovati,
bekaint známý,
der Wanderer pocestný,
der Weg cesta,
kundig povědom,
einige Tage několik dñí,
trüb kalný, zasmušilý.

B.

rovny — stejný gledi,
rovno gleich,
haničti tadeln,
ukázati zeigen,
nadýmati bláhen,
kulatý rund,
rozháneti zerstreuen.

K úkolu 33.

A.

verderblich zhoubný,
žu přiliš,
žu breit přiliš široký,
dennoch přece,
fast skoro,
schadhaft chaturný, po-
rouchany,
erfrischen občerstviti,
der Wert cena,
ungefähr asi.

B.

hnědý braun,
ovoce das Obst,
křivý knnu, gebogen,
nepodobný unähnlich,
tedy also,
stavěti kamna einen Ofen
stellen,
hrubý grob,
vzdělávati zahradu einen
Garten bestellen.

K úkolu 34.

A.

der Glanz lesk,
der Geiz lakovství,
selten zřídka,
nicht selten nezřídka,
das Nahrungsmittel po-
travina,
das Geschei křik,
eingebenk pamětliv,
schleppe vléci,
ziemien slušeti,
die Höflichkeit zdvořilosť,
ebenso rovněž.

B.

tupý stumpf,
kovár der Schmied,
kouti schmieden,
ztrpčovati verbittern,
hra das Spiel,
uejen . . . ale i nicht
mir . . . sondern auch,
zrati reisen.

K úkolu 35.

A.

sittjami mravný,
der Schatten stín,
ehedem dříve,
der Berg vrch, hora,
die Quelle pramen,
über evičiti, tužiti,
einen Acker bebanen vzdě-
lávati roli,
belohnen odměnit,
der Fleis̄ pilnosť,
holzig dřevnatý.

B.

vášeň die Leidenschaft,
zeslabovati schwäche,
hubiti vertilgen,
přikázání das Gebot,
zmužilosť der Muth,

skromnost die Bescheiden-
heit,
blažen selig, glücklich,
většinou meistens,
stále stets.

K úkolu 36.

A.

der, die, das ganze celý,
der Einwohner obyvatel,
sparsam šetrný,
besuchen navštíviti,
gräflich hrabecí,
dienen sloužiti,
das Vaterland vlast,
finden nalézti,
sech řest,
der Mäher sekáč,
máhen sici,
gefährlich nebezpečný,
der Wagen vůz,
der Verwandte, g. des Ver-
wandten příbuzný,
der Widder beran,
stošení trkati,
der Friede mír,
beglücken oblažiti.

B.

špičatý spitzig,
siliti stärken,
krehký zerbrehlich,
bednář der Fassbinder,
kalamář das Tintenfass,
porouchán schadhaft.

K úkolu 37.

A.

der Segeu požehnání,
bauen stavěti,
besízeu mítí,
die Nahrung potrava,
der Satz věta,
bilden tvořiti, činiti,

das Bischofum, pl. die Bis-
thümer biskupství,
das Erzbischofum arcis-
biskupství,
puthen čistiti,
hobelni hoblovati,
der Hobel hoblák (hladík),
unrein nečistý,
sieden vařiti.

B.

sypati strenu,
zbraň die Waffe,
stonek der Stengel,
šťavnatý saftig,
klapka oční das Augenlid,
es, die Augenlider,
krupobití der Hagel,
pustošiti verheeren.

K úkolu 38.

A.

die Ziffer číslice,
das Schriftzeichen písemné
znaménko,
das Geld peníze,
erquiden občerstviti,
trožen odolati,
die Armut chudoba,
betrachten pozorovati,
erzeugen způsobovati,
der, die, das hiesige
zdejší,
sieben sedm.

B.

neúrodný unfruchtbar,
jasný (= srozumitelný)
flar,
pověděti sagen,
nestřídmy unumäsig,
otrok der Slave, des
Slaven (e čti k),
zkušenosť die Erfahrung,
hospodárnost (= šetrnost)
die Sparsamkeit,
koruna die Krone.

K úkolu 39.

A.

der Saft, die Säfte šťáva,
nähren živiti,
das Muster vzor,
überall všude,
beliebt obliben,
niedlich úhledný,
verhüllen zahalovati,
die Fliege moucha,
schließen zavřiti,
der Biß kousnutí,
der Biß einer Schlaue
uštknutí hadem,
schlecht špatný.

B.

zvěstovati verkündigen,
návrat die Rückkehr,
váné der Duf, pl. die
Düfte; der Geruch, pl.
die Gerüche,
čistiti reinigen, putzen,
zahřívati erwärmen,
letos heuer,
nezřetelné undentlich,
několik per einige Federn.

K úkolu 40.

A.

mildern mírniti,
die Schweiz Švýcarsko,
der Handel obchod,
bereichern obohatovati,
der Igel ježek,
vergoldeu pozlacovati,
ozlacovati,
der Gipfel vrchol,
holení přinéstí,
šíření chřestěti,
acht osm,
der Perſer Perſan,
der Minister ministr,
načt nahý, holý,
füllen naplňovati, naplá-
vati.

B.

ozařovati beschinen,
krápej der Tropfen,
stkvít se glänzen,
ndatný tapfer,
dbati achten,
rána die Wunde,
míra das Maß,
zastiniti verdunkelu,
správně ordentlich, punt-
lich,
polyblivý beweglich,
kouř der Rauch,
viděti sehen.

K úkolu 41.

A.

die Geschichte dějepis,
verherrlichen oslavovati,
verursachen způsobovati,
Glauben schenken víru
dáti,
sprühēn pryskatı,
střen rušiti,
die Gemeinde obec,
wert cenný,
Jhr werter Name Vaše
ctěné jméno,
langsam zvolna,
ausöhhlen vydlabati, vy-
milati,
friedlich mírumilovný,
betrüben zarmucovati.

B.

hláska der Laut,
hoden würdig,
válka der Krieg,
přání der Wunsch, pl. die
Wünsche.

K úkolu 42.

gebredlých křehký,
lustig vesely,
učení das Lernen,

odmčna der Bohu,
pokojný ruhig,
vratký unbeständig,
pozemský irbisch,
lhář der Lügner,
věřiti glauben.

K úkolu 43.

führen vésti,
samuelsit shromažďovati,
das Veryügen jmění,
marschieren na pochodu
býti, tahnouti,
die Mauer zed,
die Mitternacht půlnoc.

A.

der Kreuzer krejcar,
der Pfarrer farář,
nachsichtig shovívavý,
die Turteltaube hrdlička,
der Streifen pruh,
speisen jísti (zvl. oběd-
vati),
dancken děkovati,
die Wohlthat dobrodiní,
die Gesundheit zdraví,
woburch? čím?

B.

nezdvořilý unhöflich,
bojovati kämpfen,
žadati verlangen.

K úkolu 44.

der Tuchmacher souken-
nik,
der Unterricht vyučování.

A.

der Winzer vinař,
pressen lisovati, tlačiti,
der Großvater děd,
die Kirche kostel,
das Bezirksgericht okresní
soud,
der Strauß, pl. die Straußse
kytice,

die Säge pila,
der Bohrer nebozez,
die Schere nůžky,
schneiden krájeti, rezati,
střihati.

B.

vyváděti führen,
hlína der Lehmt nebo der
Thon.

K úkolu 45.

die Ernte žen,
das Weih dobytek,
heim domů,
ich kehre heim vracím se
domů,
kommen přijíti,
der Ring prsten,
der Heldenmut hrdinství,
rekovství,
der Grieche Řek,
der Römer Říman,
bairisch bavorský,
die Residenz sídlo,
Münichen Mnichov,
das Vergnügen potěšení,
zábava.

A.

Brünn Brno,
die Jugendzeit mládí,
tränen smíti,
die Ruhe klid,
aufslízen vzhlednouti,
Königgrätz Hradec Krá-
lové.

B.

továrna die Fabrik,
dar das Geschenk, pl. e;
vánoční dar das Weih-
nachtsgeschenk,
noční nächtlich,
poskytovati gewähren,
vláti wehen,
prapor die Fahne.

K úkolu 46.

der Vorderfuß přední
noha,
der Böhmerwald Šumava,
der Baier, des Baier,
pl. die Baier Bavor,
der Schlüssel klíč,
sízen seděti,
der Fortschritt pokrok,
prospěch.

A.

die Donau Dunaj,
wenig málo,
hüpfeu poskakovati,
klettern šplhati,
schwimmen plovati,
ausgehen vycházeti.

B.

děšť der Regen,
sníh der Schnee,
rádlo der Pflug,
moře das Meer, pl. e,
pleniti ranben,
kázani die Predigt,
bouřka das Gewitter,
zábra die Scime, pl. u,
trestati strafet,
neposlušnost der Luge-
horsant, g. s.

K úkolu 47.

die Aufschrift nápis,
reichen dosahovati,
liegen ležeti,
legen položiti,
stehen státi,
stellen postaviti,
hangen viseti,
wehen vanouti,
das Kissen poduška,
das Thal údolí.

A.

der Giebel štit (domu),
eisen spěchatí,

die Grenze hranice,
die Moldau Vltava,
nacht s v noci.

B.

lavice, lávka die Banc,
poskakovati herumspriu-
gen,
číhati laueru,
zvěř das Wild.

K úkolu 48.

der Winterroß zimní
kabát,
der Kellner sklepnič,
aukommen přijiti, přijeti,
přicházeti, přijížděti,
inkoust die Tinte.

K úkolu 49.

A.

das Handwerk řemeslo,
der Boden dno,
liefern poskytovati,
frisj čerstvý,
der Neger černoch,
kraus kudrnatý,
der Muth mysl,
die Ware zboží,
rufen volati,
der Käufer kupec, kupo-
vač,
der Morgen, g. s jitro,
die Reise cesta,
die Heimkehr návrat
(domu).

B.

losos der Lachs,
růžový röthlich,
trhati (bylinu) pflücken,
divoký wild,
peří das Gefieder,
krev das Blut,
způsobný artig,
potěšení die Freude,

skromnost die Bescheiden-
heit,
znamení das Zeichen,
vychování die Erziehung,
spěchatí cílen,
kam? wohin?
vlna die Wölle.

C.

der Hopfen, g. s chmel,
das Bergwerk, es, e doly,
schenken 1. darovati, 2.
nalévat (prodávat ná-
poje).

K úkolu 50.

A.

der Stolz pýcha, chlouba,
bewillkommen uvítati,
zart útlý,
verderblich záhubný.

B.

věřiti, důvěrovati trauen,
pochlebník der Schmeid-
ler,
pustošiti verheeren,
starostlivý forsam,
polkrývati bedecken,
sníh der Schnee,
realka die Realschule,
studovati studieren,
zkoušeti erproben,
pravý, pravdivý wahr.

C.

gewogen nakloněn,
der Besitzer majetník,
bitter hořký,
der Fuhst, g. s obsah.

D.

vlastnost die Eigenschaft,
pečlivý sorgfältig,
lživý lügenhaft.

K úkolu 51.

A.

mächtig mocný,
der Nacken šíje,
die Mähne hřívá,
gefährlich nebezpečný,
die Gesellschaft společnost,
verkündigen zvěstovati,
der Sturm, g. es, pl. die
Stürme bouře,
der Engländer Angličan,
klug chytrý,
der Seemann, pl. die See-
lente námořník,
voll plný,
heilsam léčivý,
der Halm, g. es, pl. die
Halme stébla,

bunt pestrý,
finster tmavý,
die Botschaft poselství,
meilen zvěstovati,
freudig radostný,
erweisen prokázati,
der Dienst, es, e služba.

B.

kulatý rund,
králik das Kaniuchen,
myška das Mäuschen,
způsobovati verursachen,
vzácný selten,
městi lehren,
nezřídka nicht selten, oft
žert der Scherz, es, e.

C.

der lezte poslední,
söhldern líčiti.

D.

prijiti kómmeni.

K úkolu 52.

A.

das Rindfleisch, hovězí
maso,

das Kalbfleisch telecí
maso,
zähe tuhý,
der Ton, es, pl. die Töne
zvuk,
der Stahl, g. es ocel,
meist obyčejně,
südlid jižní,
der Erdtheil, g. es, pl. e
dil země,
der Finger prst (u ruky)
die Behe, pl. u prst
u nohy.

B.

konopí der Hanf,
pevný fest,
drahý kostbar,
karafiát die Nefele,
rychlý schnell,
krajina die Gegend, pl. en,
slon der Elephaut, en, en,
vlněný d. d. d. wollene,
bavlněný d. d. d. bavnu-
wollene,
přibuzný der Verwandte,
g. n, pl. n.

K úkolu 53.

die Baumwolle bavlna,
das Mondlicht měsíční
světlo,
das Sonnenlicht světlo
sluneční,
die Musik hudba,
der Italiener, g. s Vlach,
sanft nežný, mírný,
klidný,
der Truthahn krocan,
smělý kuhn,

srdnatý herzhaft, mutig,
pískovec der Sandstein.
das Gewitter bouřka,
häufig častý,
šarf ostrý, bystrý.

K úkolu 54.

A.

der Tiger tygr,
die Übllichkeit podoba,
die Sitte, pl. u mrav,
das Band, pl. e pouto,
die Freundschaft přátel-
ství,
die Verwandtschaft pří-
buzenství,
zuträglich prospěšný,
das Kameel, g. s, pl. e
velbloud,
die Rinde kůra.

B.

Berlin Berlin,
zkušený erfahren,
kopřiva die Nessel,
zhotovovati verfertigen,
jemný fein,
nápoj das Getränk.

K úkolu 55.

A.

die Bibel biblí,
die Eichel žalud,
gewöhnlich obyčejný,
die Nahrung potrava,
der Südwind jižní vítr,
zuweileit časem, někdy,
der Gefährte druh, spo-
lečník,
berühmt slavný,
der Dichter básník,
der Juli červenec,
der August srpen,

zaměstuání die Beschäfti-
gmig,
orba der Adlerban,
schopný fähig,
tenký dünn.

K úkolu 56.

langsam zvolna,
es douziert hřimá,
überaus nad míru,
tulipán die Tulpe,
správně richtig,
zřetelně deutlich,
skřivánek die Lerche,
časně zeitlich,
pozdě spät,
žen die Grute, ve žních
iu der Grute,
střídámě mäßig.

K úkolu 57.

geizig lakový,
nie nikdy,
genug dosti,
der Näheste bližní,
besízen míti,
řeč materinská die Mutter-
sprache,
sluch das Gehör,
vyhledávati suchen, auf-
suchen,
úloha die Aufgabe,
gerade přímý, rovný,
severní nördlich,
jižní südlid.

Slovník německo-český.

A

der <u>Abal</u> , g. es, pl. e úhoř	abwischen utříti, utírat	allmähtig všemocný, vše mohoucí
abblühen odkvěsti	abzählen splatiti	allmählich ponenáhlu, po malu
abbrechen ulomiti (časosl. = brechen)	acht osm	allžu příliš
der <u>Abend</u> , g. ſ, pl. e ve čer; abeudſ na večer	acht geben (auf etw.) pozor miti (nač)	alljusehr příliš
die <u>Abendröthe</u> , g. — ve černí červánek	achten dbáti, vážiti si, etiti	das Almosen, g. ſ, almužna
der <u>Abendstern</u> , g. ſ, pl. e večernice	die <u>Achtung</u> úcta	die Alpen Alpy
aber ale, však	ächzen vzlykati	der Alpenjäger Alpský lovec
abergläubisch pověrečný	der <u>Acker</u> , g. ſ, pl. die	als když, než
abfassen složiti, sepsati	Acker role, pole	also tak, tedy
abhauen useknouti (časov. = hauen)	der <u>Ackerbau</u> , g. ſ orba	alt starý; alt werden stár nouti
abhärten otužiti	der <u>Ackerbauer</u> , g. ſ, pl.	das Alster věk, stáří
ablegen odložiti	— rolník	das Alsterthum, g. ſ, 1. starověk, 2. starožitnost,
abnehmen (d. <u>Hut</u>) smek nouti (klobouk)	ackerli orati	alterthümlich starožitný, starobylý
abpflücken utrhnoti	der <u>Adel</u> , g. ſ, šlechta	altrömisich starořímský
abreisen odcestovati	der <u>Adelstand</u> , g. es, stav	die Ameise, g. —, pl. u mravenec
abschaffen (sl. b.) odstra niti, zrušiti	der <u>Adler</u> , g. ſ, pl. — orel	Amerika (vl. jm. stř. rodu)
abscheren ostříhati (časov. = scheren)	der <u>Affe</u> , g. u, pl. u opice	Amerika
der <u>Abschau</u> , g. ſ, nechuf, ošklivost	Egypten, g. ſ, Egypt	das Amt, g. es, pl. die Amter
abschicken odeslati, odesý lati	der <u>Agypter</u> , g. ſ, pl. — Egypťan	úřad, hodnost
abschließen zavřiti	ahnien tušiti	an na, při, ve, po
absenden = abschicken	ähnlich podobný	anbauen sázeti, zaseti, pě stovati
die <u>Absicht</u> , g. —, pl. en úmysl	die Ähnlichkeit podoba	anbetet vzývati
absoudern odloučiti	Alexander Alexander	anbieten nabízeti
absterben odumřiti	allein 1. (z áj m.) samoten, sám; 2. (s pojka) ale	anbinden privázati
das <u>Absterben</u> , g. ſ, úmrtí	der <u>Aleinherrschér</u> , g. ſ, pl. — samovládce	ändern změniti
abwarten vyčkat, dočkat	aller, alle, alleſ všecek	andächtig pobožný, zbožný
abwesend nepřítomný	všecka, o, veškeren, veš ker, o	das Andenken, g. ſ, pl. —, památka
	allerlei všelikerý, rozličný	d. d. d. andere jiný
	allgemein obecný, vše obecný	die Anecdote, g. —, pl. u anekdota

auempfehlen doporučovati	aufsehen 1. patřiti (nač), 2. (jindu. f. etw.) auf- sehen pokládati (koho zač)	die Armee, g. —, pl. n, armáda, vojsko
Umfänge počátek		die Armut, g. —, chudoba, chudina
ansfangen začíti, počíti,		die Art, g. —, pl. en způ- sob, druh
začínati		artig způsobný, zdvořilý
ansfeneru podměcovati		die Arznei, g. —, pl. en lék
auslehen vzývati		der Arzt, g. es, die Arzte
augeben udati		lékař
angehören náležeti, při- náležeti, patřiti		ärztlich lékařský
die Angel, g. —, pl. n, udice		die Asche, g. —, popel
die Angelegenheit, g. —, pl. en záležitost		Asien, g. s, Asie
angelei ryby chytati udiči		der Ast, g. es, pl. die Äste
angenehm příjemný		větev
angethan (in. einem Kleide)		Athen, g. s Athénny
oděn (rouchem)		der Athener, g. s, pl. —, Athénan
angreifen napadnouti		atýmen dýchati
der Angriff, g. s, pl. e, útok		das Athmungssorgan dý- elací ústroj
die Angst, g. —, úzkost,		auch také, též, i
strach		auf na, do, po, ku
anhören poslouchati		aufbauen vystavěti
anklagen žalovati, obža- lovati		aufbewahren uschovati
ankleiden obléci		aufblicken vzhlédnouti
die Ankunft g. —, příchod		aufbrechen odcházeti, na
anlaufen; das Fenster läuft		odchodu býti; ich b i u
an okno navlhává		aufgebrochen
anlegen založiti k. p. einen		auffangen zachytiti
Garten zahrada		auffressen sežrati
anleiten naváděti, vésti		aufführen 1. uvéstí, 2. vy- stavěti (eine Mauer); sich aufführen chovati se
anunahen přidělati; Feuer		die Aufgabe, g. —, pl. n, úloha
zumachen oheň rozdělati		aufgeben uložiti
anunähren přisíti		aufgeblasen nadutý
annehmen přijati		aufhalten zdržovati; sich
anvordnen nařídit, přiká- zati		aufhalten zdržovati se, pobývati
anpreisen vychvalovati		aufheben 1. vyzdvihnouti, 2. zrušiti
anrufen vzývati		aufhören přestati, pře- stávati
anschauen (s akk.) hleděti		
nač		
der Anschau, g. s, vzezření		
anschwelen nabobtnati; (o		
řece) rozvodniti se;		
pom. sls. sein		
	arg zly	
	der Arm, g. s, pl. — e,	
	rámě, náručí, páže	
	arm chudý; arm werden	
	zchudnouti	

aufleben sesbírati	ausbreiten rozšířiti; sich	der Ausspruch, g. ſ, die Aussprüche výrok, vý-
auflossen načechrati, na-	ausbreiten rozšířiti se	pověd
kypřiti	der Ausspruch, g. ſ, pl. die Aussprüche výbuch	ausplíšení vyplakovati
aufnádhen otevřiti	die Aussauer vytrvalost	ausstellen vystaviti; ein
aufmerksam pozorlivý	ausdieneti dosloužiti, vy-	Zenguiš ausstellen vy-
aufnehmen přijati	sloužiti	svědčení vydati
aufräumen uliditi	auserkoreni vyvolený	aussterben vymřiti
aufrecht přímo, vzhůru,	ausfliegen vyletěti	ausstrenuti roztrousiti,
kolmo; aufrechtstehen	der Aussflug, g. es, die Auss-	rozseti
kolmo státi, přímo státi	flüge vycházka	Australien, g. ſ Australie
aufrichtig upřímný	ausführen vyvésti, vývá-	austraten 1. vystoupiti,
die Aussicht, g. —, pl.	žeti, vykonati	2. rozwodniti se
en nápis	ausgähren vykysati	austrucken 1. vyschnouti,
die Aussicht, g. —, dohled,	der Aussgang g. es, pl. die Aussgänge 1. východ, 2.	2. vysušiti
dozor	konec	auswandern vystěhovati
ausschieben odkládati, od-	ausgehen vyjítí ven, na	se, odejíti
ročiti	procházku jítí	ausweichen vyhýbati se
sich ausschwingen vznéstí se	ausgelassen rozpustilý,	auswerfen vyhazovati co,
ausspriezen vypučeti	nezbedný	soptiti čím
ausspringen vyskočiti	die Ausselassenheit roz-	auswinden (die Wäsche)
aufstellen postaviti, sich	pustilosť	vyždimati
aufstellen postaviti se	ausgezeichnet výtečný,	außer kromě, mimo
auffnáhen vyhledati, vy-	znamenitý	außerhalb kromě, mimo
hledávati	ausgleiten uklouznouti	auszählen vyplatiti
der Auftrag, g. es, pl. die	ausgraben vykopati	die Axt, g. —, pl. die Axt
Aufträge rozkaz	aushaften vyklovati, vy-	sekera.
aufstreuen rozpárati	sekati	B
der Aufzug, g. es, pl. die	ausöhnen vyloubiti (vy-	der Bach, g. es, pl. die
Aufzüge průvod	miliati)	Bäche potok
das Auge, g. ſ, pl. u oko	auskehren vyměsti, zaměsti	das Bäcklein, g. ſ, pl. —
der Augenblick, g. ſ, pl.	auskühlen vychladnouti	potůček
e, okamžik	das Ausländ, g. ſ, cizina	bäcken péci (z mouky),
der August srpen	der Ausländer, g. ſ, pl. —,	smažiti
aus ze	cizozemec, cizinec	der Baden, g. ſ, pl. —
ausarbeiten vypracovati	auslösen vykoupiti, vy-	tvář, líc
ausbedingen vymínti	platiti	der Badekučen, g. ſ, pl.
ausbessern spraviti, opravi	ausreden vymluviti, do-	— léní kosť
ausblasen vyfouknouti,	mluviti	der Badezahn, g. ſ, pl.
zhasiti	ausrottent vyplemeniti,	=zähne třenovní zub
die Aussbildung, g. —,	vypudit	ber Bäder, g. ſ, pl. —
vzdělání	ausruhen odpočinouti si	peknář
ausborgen vypůjčiti si	die Aussaat, g. —, setba	das Bäd, g. es, pl. die
ausbrechen 1. vylomiti id	ausprechen vysloviti, pro-	Bäder koupel, lázeň
h. ansg. 2. vypuknouti	néstí	baden 1. koupati, 2. kou-
(o ohni) das Feuer ist		pati se
ausgebrochen		

die Badereise, g. —, pl.	beantworten odpovídati	behälten podržeti, držeti, zachovati
n cesta do lázní eine	nač	
B. machen do lázníjeti	bearbeiten zpracovati,	
die Bahu, g. —, pl. en,	zdlélati	
dráha	bebauen vzdělávati	
der Bahnhof, g. es, pl.	bebeti trásti se, chvíti se	
die Bahnhöfe nádraží	bedauerušivert politování	
der Bahnwächter, g. š, pl.	hoden	
—, hlídkač při dráze	bedeckt pokryti	
die Bahre, g. —, pl. u	bedenken znamenati, vy-	
máry	znamenávati	
Baiern, g. š, Bavory	bedentend znamenitý,	
der Ball, g. es, die Bälle	adv. znamenitě, valně	
mič; ples	bedingen vymínti	
bald brzo, brzy	bedürfen potřebovati (ča-	
das Band, g. es, pl. die	suje se jako díření)	
Bänder stužka	das Bedürfnis, des - nisseš,	
die Bank, g. —, die Bänke	die —uisse potřeba	
lavice	bedürftig potřeben	
bar hotový (o penězích)	beenden ukončiti	
der Barbar, g. š, pl. en	beerdigen polhbiti, zahrá-	
barbar	bati	
der Bär, g. en, pl. en,	der Befehl, g. -(e)š, pl.	
medvěd	e rozkaz	
barmherzig milosrdný	befehlen poroučeti, roz-	
bartloš bezvousý, lysý	kazovati	
die Bastei, g. —, pl. die	befestigen opevniti, upev-	
— en, hradba	niti	
bauen stavěti	sich befinden býti kdes;	
der Bauer, g. u, pl. n	wie befindest du dích? jak	
sedlák, rolník	se máš? jak se ti daří?	
die Bäuerin, g. —, pl. die	sich befreien pilen býti	
Bäuerinnen selka	něčeho, dbati	
der Baum, g. es, pl. die	befreien osvoboditi, vy-	
Bäume strom	prostiti od čeho, zbabiti	
das Bäumchen, g. — š,	befühlen (etw.) ohmatati;	
pl. —, stromek	sáhnouti nač	
das Baumaterial, g. — š,	sich (wohin) begeben ode-	
pl. die Baumaterialien	brati se, vydati se, jít	
stavivo	beginnen začiti, počíti	
der Baumeister, g. š, pl.	begleiten provázeti, dopro-	
—, stavitel	voditi	
die Baumwolle, bavlna	beglüden oblažiti	
der Bauplatz, g. —es, die	begraben pochovati	
Baupläže stavební	begreifen chápati, pocho-	
místo	piti	
	der Begriff, es, e, poněti	

benagen ohrýzti, ohryzovati	besichtigen prohlédnouti, ohledati	der Bettler, g. s, pl. —, žebrák
sich behyben chovati se	besiegen přemoci	beugen ohnouti, pokročiti
beobachten pozorovati	der Besitz, g. —es, jinčí, majetek, držba, držení	beunruhigen znepokojovali
berauben oloupiti, obrati	besitzen míti, držeti	beurtheilen posuzovati
Beram Beroun	der Besitzer, g. s, pl. —, majitel, držitel	die Beute, g. —, kořist
die Beram, g. —, Berounka	die Besitzerin, pl. imenou majitelka	bevölkerat zlidněn
die Beredsamkeit, g. —, výmluvnost	besonders zvláště, obzvláště	bevor dříve než
bereidheru obhacovati	besseru napraviti; sich b. napraviti se, polepšiti se	bewaehen (s akk.) stríci, klídati (čeho)
bereiten připraviti	beständig ustavičný, stálý; adv. stále, neustále	bewaffnet ozbrojen
der Berg, g. —es, pl. —e vrch, hora	die Bestattung pohreb	bewahren chovati, zachovati, opatrovati
bergab s vrchu	bestehen 1. potrvati, 2. záležeti (v čem)	bewähren osvědčiti, ztvrditi; sich bewähren osvědčiti se, ztvrditi se
bergauf do vrchu, vzhůru	bestehlen okrásti	bewegen 1. slabé, iči habe bewegt hnouti, hýbatu;
das Bergwerk, g. es, pl. e báně, doly	bestimmen určiti; bestimnut určity	2. sil. iči habe bewogen přiměti
berichthen oznámiti, vypravovati	bestrafen potrestati	die Bewegung pohyb
bersten puknouti, prasknouti	sich bestrebeit snažiti se	beweisen dokázati
der Beruf, es povolání	das Bestreben, g. —s, snaha	sich beverben (um etiwa) ucházeti se oč
berühmt slavný, proslulý	der Besuch, g. —es, pl. —e návštěva	bewerftstiligen učiniti, vykonati
besäen oseti	besuchten navštíviti	bewillkommen uvítati
die Besatzung, g. —, pl. en posádka	beten modliti se	bewirken způsobiti
beschädigen porušiti, pokaziti	die Betonung přízvuk	der Bewohner, g. s, pl. —, obyvatel
beschämien zahanbiti	betrachten pozorovati	bewunderungswürdig podivuhodný
beschauen přehlížeti, prohlížeti	das Betragen, g. es, chování	bewußt vědom, povědom
beschreiben 1. skrovny; 2. mírný, skromný	sich betragen chovati se	bezahlen zaplatiti
die Beschreideheit, g. —, skromnost	sich betrinken opti se, opojiti se	bezeichnen naznačiti, znamenati
beschlagn pobiti, okovati	betrüben zarmucovati; sich betrüben rmoutiti se	das Bezirkgericht, g. es, pl. e okresní soud
beschmücken zašpiniti, pošpiniti	betrübt zarmoucen, truchliv	bezwingen přemoci
beschneiden ořezávati	das Bett, g. es, pl. en postel, lože, peřina	die Bibel, g. —, pl. u bibli
beschränkt omezen	die Bettdecke, g. —, pl. n přikrývka, pokrývka	die Bibliothek, g. —, pl. en knihovna
die Beschwörde, g. —, pl. n, brímě, obtíž, nesnáz, stížnost	betteln žebrati	biegen ohnouti, ohýbatu, zahnouti
beschwörlich obtížný, nesnadný, trudný	der Bettelstab, g. es žebrácká hůl	die Biene, g. —, pl. u včela
der Besen, g. —s, pl. —, chvoště, koště	betten stláti, ustlati	

das Bier, g. s pivo	die Blindschleiche, g.—, pl.	der Braud, g. es, die Brände požár
das Bild, g. es, pl. er	u slepýs	die Brantweinbrennerei
obraz, vyobrazení	der Blit, g. es, pl. e blesk	vinopalna, lihovar
bilden tvořiti, vzdělati	blitzen blýskati se	braten 1. páci (maso) 2.
das Bilberbuch, g. es, die	blüken bečeti	páci se
Bilberbücher kniha s	blühen kvésti	der Braten, g. s, pl. —,
obrázky	die Blume, g. —, pl. u	pečeně
die Bildäuse socha	květina	die Bratfaune pakáč
die Bildung, g.—, vzdělání	das Blümlein kvítek	branchen (Acc.) potřebo-
binen v, ve, za	der Blumentopf, g. es, pl.	vati něčeho, užívat i
die Birke, g. —, pl. u	die töpfe hrnec na	braun hnědý
bříza	květiny	brauroth hnědočervený
der Birnbaum, g. es, pl.	das Blut, g. es krev	brausen šuměti, hučeti ;
die Birnbäume hruš-	die Blüte g.—, pl. u květ	das Brausen šumot,
kový strom, hrušeň	der Bod, g. es, die Böde	hukot
die Birne, g. —, pl. u	kozel	die Braut, g. —, pl. die
hruška	der Boden, g. s, pl. die	Bräute nevěsta
bis až, bis auf až na =	Böden půda, země, dno,	brav hodný, dobrý, rádný
kromě	podlaha	brechen 1. zlomiti, lámati
bisher potud, posud	der Bodensee Bodmanské	ich h. gebrochen; 2. zlo-
der Biss, g. es, pl. e	jezero	miti se, rozbiti se, puk-
kousnuti, uštknuti	der Bogen, g. s, pl. die	nouti, der Stock ist ge-
der Bissen, g. s, pl. —,	Bögen oblouk	brochen
sousto, kousek	der Böhme, g. u, pl. u Čech	der Brei, g. es kaše
das Bißhmu, g. s, die	Böhmen (vl. jméno stř.	breit široký
Bißhumer biskupství	rodu) Čechy	brennen 1. o d m. hořeti,
biswelsen někdy, časem,	der Böhnerwald, g. es	páliti se, 2. p r e c h. pá-
druhdy	Šumava	liti, vypalovati
bittei propositi, žádati	böhnišč Český; das Böh-	brennbar hořlavý
bitter hořký, trpký	nišče čeština	das Brett, g. es, pl. er,
die Blase měchýr	die Bohne, g. —, pl. u bob	prkno
blasen 1. foukati, dmýchati	bohren vrtati	der Brief, g. es, pl. e
2. troubiti, pískati	der Bohrer, g. s, pl. —,	list, dopis, psaní
bläß bledý; bläß werden	nebozez	der Briefbote, g. u, pl. u
blednouti	Boleslaw Boleslav	listonoš
das Blatt, g. es, pl. die	borgen vypůjčiti si; půjčiti	der Briefträger listonoš
Blätter list	böse zlý, zlostný, špatný	bringen přinésti, přinášeti
blau modrý	der Bösewicht, g. es, pl. er	das Brot, g. es, pl. e chléb
das Blei, g. (e)s olovo	zlosyn	die Brücke, g. —, pl. u most
bleiben zůstatи	boßhaft zlý, zlomyslný	der Brüder, g. s, pl. die
bleichen 1. sil. blednouti	die Bosheit zloba, zlomy-	Brüder bratr
2. slabé, přičinné biliti	slnost	brüllen žváti
der Bleistift, g. es, pl. e	botaničk botanický	der Brunnen, g. s, pl. —,
tužka	der Bote, g. u, pl. u posel	studnice
der Blid, g. es, pl. e pohled	die Botschaft, g. —, pl. en	Brünn (vl. jm. stř. rodu)
blid slepý; der Blinde	poselství, zpráva	Brno
slepec	brach liegen ladem ležeti	

die Brust, g. —, prsa, hrud'	der Charakter, g. ſ, die Cha-	darbieten nabízeti, po-
sich brüsten chlubiti se,	raktere povaha	skytnouti
vypinati se	die Charybdis Charybdis	darbringen přinésti, vzdá-
die Brut, g. —, mlád,	der Chor, g. es, die Chöre	vati, darovati; zunt
(mladí ptáci zvláště)	(ch čti k) sbor zpěváků	Opfer darbringen za
das Buch, g. es, pl. die	der Chor, též das Chor	oběť přinésti
Bücher kniha	(ch čti k) kár	darreihen podati, před-
der Buchbiunder, g. ſ, pl.	der Christ, g. en, pl. en	ložiti
— knihař	(ch čti k) křesťan	darstellen zobrazovati,
der Buchdruck, g. ſ, knih-	das Christenthum křesťan-	představovati
tiskařství	ství	daſ ſ že; též pouhým
die Buchdruckerkunſt, g. —,	Christus Kristus	kondicionalem se pře-
knihtiskařství	die Colonie, g. —, pl. u	kládá
die Büche, g. —, pl. u buk	kolonie, osada	dauerhaft trvanlivý, pevný
der Bücherkasten skříň na	der Consul, g. ſ, pl. u	daneru trvatí
knihy	konsul	der Daumen, g. ſ, pl. —,
die Büchersammlung, g.	Kroesus.	palec
—, pl. en sbírka knih		davousanfen utéci, odběh-
der Buchhalter, g. ſ, pl. —,		nouti
účetní	da přísl. zde, tu; spojka	der December prosinec
der Buchhändler, g. ſ, pl.	když, že	die Decke přikrývka
—, knihkupec	das Dach, g. es, pl. die	der Deckel, g. ſ, pl. —,
die Buchhandlung, pl. en	Dächer střecha	víko, deska
knihkupectví	der Dachſ jezvec	die Deichsel voj (u vozu)
der Büffel, g. ſ, pl. —,	der Dachshund jezevčík	dein, e, dein tvůj, tvá, tvé
buvol	dagegen 1. přísl. proti	der Delphin, g. ſ, pl. e
bügelu žehliti	tomu; 2. spojka však,	plýskavice
bündig stručný	ale	deutěn mysliti, pomýšleti
bunt strakatý, pestrý	daheim doma	pamatovati, smýšleti,
die Bürde, g. —, pl. u	daher 1. přísl. odtud, 2.	smýšlení míti
břímě	spojka, proto, tudíž	das Denkmal, g. ſ, pl.
die Burg, g. —, pl. eu	dahin tam	die Denkmäler pomník
hrad	dahinströmen téci	dein neboť; (v otázce) pak
Burgund, g. ſ, Burgundsko	damit 1. tím; 2. též pou-	dennoch přece, nicméně
der Bürger, g. ſ, pl. —,	hým kondicionalem se	berjenige, diej., dasj. ten,
měškan, občan	překládá	ta, to
der Bürgerkrieg válka ob-	der Damm, g. es, pl. die	derselbe, dieselbe, dasselbe
čanská	Dämme hráz	týž, tentýž
der Bürgermann občan	die Dämmerung soumrak,	deßhalb, deßwegen proto
die Butter, g. —, máslo.	šero	desto (viz je)
	der Dank, g. es dík,	deutlich zřetelný, jasný,
	vděčnost	patrný, zřejmý, srozu-
C	dankēn děkovati	mitelný
Capitolium Kapitolium	dankbar vděčný; vděčně	deutsch německý
Cäſar Caesar	dann potom, pak	der Deutsche, g. u, pl. u
Catiliua Katilina	darben nedostatek míti,	Němec; die Deutsche, g.
	nouzi tříti	u, pl. u Němkyně

das Deutsche, g. u., němčina	der Dorfburgsche, g. u., pl.	ebenfalls též, rovněž
Deutschland (vl. jm. stř. r.)	u vesnický hoch	ebenso taktéž, rovněž,
Německo	der Dorn, g. s, pl. en	právě tak
der Diamant, g. s, pl. en	börren sušiti	die Ecke, g. —, pl. u roh
démant	dort tam, onde	ebel šlechetný, ušlechtilý,
der Diamantenstahl, g. es	der Drache, g. u, pl. u	vzácný
démantový prášek	drak	der Edelmanu šlechtic
dicht hustý	drausjen venku, vně	der Edelstein, g. es, pl. e
die Dichte, g. —, hustota	drei tři, dreierlei trojí	drahokam
der Dichter, g. s, pl. —,	dreißigjährig třicetiletý	die Eger Ohře
básník	dresshau mlátiti	die Egge brána ku vláčení
die lusty	der Drescher, g. s, pl.—,	ehedem dříve, kdysi
der Dieb, g. es, pl. e zloděj	mlatec	ehemalig někdejší, bývalý
der Diebstahl, g. s, die	Dresden (vl. jm. stř. r.)	ehemals dříve, kdysi
Diebstähle krádež	Drážďany	ehren etíti
dienien sloužiti	dringen 1. vniknouti, ičh	ehrenvoll důstojný, čestný
der Diener, g. s, pl. —	bin gebrungen; 2. nalé-	ehrgeizig ctižádostivý
sluha, služebník	hati nač ičh habe auf	ehrlisch poctivý
der Dienst, g. es, pl. e	etw. gedrungen	ehrloš bezecný
služba	d. d. d. dritte třetí	ehrwürdig ctihodný
dienstbar služebný; dienst-	drohen hroziti	das Ei, g. es, pl. er vejce
bar sein služby proka-	drücken tlaciťi	die Eide, g. —, pl. u dub
zovati, sloužiti	der Duft, g. es, pl. die	die Eichel, g. —, pl. u
der Diensthote, g. u, pl. u	Düfte vůně	žalud
čeledín, sluha; služka	duften voneti	das Eichenholz, g. es du-
dieser, diese, dieseš tento	düingen hnojiti, mrviti	bové dříví
diešmal tentokráté	dunkel temný, tmavý	die Eichentrinde kůra du-
diešseits (na této straně)	dünken; es dünkt mič zdá	bová
před	se mi	der Eid, g. es přísaha
das Ding, g. es, pl. e věc	dünn tenký, stíhlý, řídký	die Eidechse, g. —, pl. u
dingen najati (do služby)	durh skrze (též prost.	ještěrka
der Director, g. s, pl. en	instr.)	eifrig horlivý, přísl.
ředitel	durh und durh přísl.	horlivě
die Distel, g. —, pl. u bo-	veskrz	der, die, das eigene vlastní
dlák	durhbringen proniknouti	die Eigenschaft, g. —, pl.
doch přece, však, ale	durhbringend pronikavý	u vlastnost
der Doctor, g. s, pl. en	dürfen směti	der Eigensinn, g. s, své-
doktor	der Durst, g. es žízeň	hlavost
der Dolch, g. es, die Dolche	dürr suchý; uvadlý	eigenšinig svéhlavý
dýka	düster tmavý	eigenthümlich obzvláštní
die Douan, g. —, Dunaj	das Dynamit, g. s dynamit.	eigentlich vlastní; přísl.
doumern hřmiti, hřimati		vlastně
doppleli zdvojnásobniti		eilen spěchat
dopppelt dvojnásobný,		einander sebe vespolek,
dvoji; přísl. dvojnásob	eben právě	sobě vespolek
das Dorf, g. es, pl. die	die Ebene, g. —, pl. u	der Einband, g. s, vazba
Dörfer ves, vesnice	rovina, plán	

G

einbinden (ein Buch) svá-	eiinstürzen sboriti se, sřítiti	der Eukel, g. ſ, pl. —
zati knihu	se (v min. č. das Haus ist eingestürzt)	vnuček
einbrechen vniknouti, vlo-	eiintreffen ocnouti se,	entbehren(Acc.)bez něčeho
pati se	přijiti	býti, něčeho nemíti
eindringen vniknouti,	eiintreten (pom. sein) 1.	entdecken odkryti, objeviti
vtrhnouti	vstoupiti, 2. nastati	nalezti
der Einbringling, g. ſ, pl.	eiintročnen vyschnouti,	die Eute g. —, pl. u
e vetřelec	vyprahnouti	kachna
einfach jednoduchý, prostý	sich eiinüben vycvičiti se	entteilu ubíhati (v pf. pom.
die Einfalt zpozdilost,	der Einwohner, g. ſ, pl.	sein)
pošetilosf	—, obyvatel	entfernen odstraniti; sīh
einfältig pošetilý, hluopý	einzeln jednotlivý	e. vzdáliti se
einfrieren zamrznoti	einzig jediný	entfernt vzdálený
einführen uvésti, svážeti	das Eisen, g. ſ, železo	entfliehen 1. utéci, 2. uply-
der Eingang, g. es, pl. die	die Eisenbahnu, g. —, pl.	nouti o (čase)
Eingänge vchod	en železná dráha, želez-	entgegen proti, naproti,
eingedenk pamětliv	nice	vstřic
eingesotten zavařený	eisen železný	entgegnen odpověděti
einheimisch domáci	eitel marný, ješitný	entlang podél
einheizen zatopiti	die Elbe, g. —, Labe	entrumen ujíti, utéci
einherſchreiten vykračo-	der Elephant, g. en, pl.	entschuldigeu omluviti; o-
vati si	en slon	mluvena míti; sīh ent-
einholen dohoniti, dostili-	Eliſe (zkráceno z Eliſabet)	ſchuldb. omluviti se
einig sjednocen [nouti	Alžběta, Eliška	entspringen 1. utéci, 2. (o
einige někteří, několik	die Elteru, g. —, rodice	řece) prýštěti se
einigemal několikrátē	empfehlen doporučiti; sīh	entstehen vzniknouti, vze-
einladen pozvatí	empf. poroučeti se	jiti
einliefern dodati, ode-	empfindeu cítiti	entweder—oder bud—bud
vzdati	empfindlich citlivý	entweichen ujíti, utéci
einmal jednou; kdysi;	emporblízen vzhlednouti,	entwurzelu vyvrátiti, vy-
nicht einmal ani	vzhůru pohližeti	vraceti (z kořene)
einmesseni naměřiti	emporſchwingen vznéstati	entzünden zapáliti
einräumen postoupiti	emporwachsen vyrůstat	der Epheu, g. ſ, břečtan
einreiben natíratí	das Ende, g. ſ, pl. u	sich erbarmen smilovati se
einrükken vtrhnouti (min.	konec	erbauen vystavěti; vzdělati
č. ičh bin eing.)	ende 1. ukončiti, 2. skon-	der Erbe, g. u, pl. u dědic
einſchenken naliti	čiti se (pom. sl. haben)	erben děditi, zděditi
einſchlafen usnouti	endlich konečně, posléze	erblassen zblednouti (pf.
einſchläfern uspati	eng úzký	ičh bin erblaſt)
einſchlagen udeřiti, uhoditi	der Engel, g. ſ, pl. —	erblízen spatřiti, spatřo-
einſchluumeru sedřím-	anděl	vati
nouti	England (vl. jm. stř. r.)	erblinden oslepnouti (pf.
einſetzen 1. zasaditi, 2.	Anglie, Anglicko	ičh bin erblindet)
ustanoviti	der Engländer, g. ſ, pl.	erborgen vypájčiti si
einſpannen zapřáhnouti	— Angličan	ebrehen vypáčiti; einen
einſt kdysi	englisch anglický	Brief erbrechen rozpe-
einſtödig jednopatrový		četiti list

die Erbse, g.—, pl. u hráč	erfälten vychladnouti, pf.	erschlagen zabit
das Erbsenfels, g. es, pl.	ich bin erfälter	erschöpfen vyčerpati; přemáhati
er hrachoviště	sich erfälten nastydlnouti	erschöpft umdlen
der Erdäpfel, g. s, die	erfennen poznati	erschrecken 1. (silné) leknouti se, ich bin erschrocken; 2. (slabé) poděsiti ih h. er-
Erdäpfel brambor	erflingen zaznívati	schreckt
das Erdbeben, g. s, pl.	erfranken onemocněti, roznostati še, pf. ich bin erfrankt	erschlagen nahraditi
— zemětřesení	erlanben dovoliti	erschinen vymysliti
der Erdboden, g. s půda,	die Erlanbuß dovolení	ersparen ušetřiti
podlaha	erlegen zabiti, zastřeliti	erst teprv
die Erde, g. — země	erleichtern usnadniti	d. d. d. erste první
erdenken vymysliti	erleiden strpěti, zakusiti	erstechen probodnouti
erdrosseln uskrtiti, zardonu-	erleuchtent osvítiti, osvětliti	ersterben odumřiti
siti	erlöschene 1. podm. vyhasnouti, pf. ich bin erloschen; 2. přechl. hasiti	der Erftling, g. s, prvenec
der Erdtheil, g. s, pl. e	shasiti, pf. ich habe erloscht	die Erftlinge prvotiny
část země, díl světa	erlösen vysvoboditi, zbavit	ersuchen prositi, požádati
ereisen zastihnouti	ermahnou napomínati	erheilen uděliti, udileti;
erfahren zvěděti, zkusiti	die Ermahnung, g.—, pl.	einem Befehl erth. rozkaz
die Erfahrung zkušenosť	ei napomenutí	vydati
erfedteň vybojovati	ermordēn zavražditi	ertouení zaznívati
erfinden vynálezti	die Ermündung unavení	erwadēn procitnouti, probuditi se; pf. ich bin erwacht
der Erfolg, g. es, pl. e vý-	ernähren živiti	erwadjen dorostlý, do-
sledek; prospěch, zdar	erniedrigen snižovati; sich	spěly
erforschen zkoumati, vy-	ern. poníziti se	erwāgen uvážiti
zkoumati, prozkoumati	ernst vážny, opravdový,	erwärmēn otepliti, zahří-
vypátrati	přísný	vati, rozehráti
erfrieren zmrznouti, po-	die Ernte, g. —, žeň	erwartēn čekati, očekávati
mrznouti	ernten sklízeti, žiti (žnu)	erwecken buditi, probuditi, probouzeti
erfrischēn občerstviti	eroberen vybojovati, pod-	erweißen prokázati
erfüllen plnit, vyplniti,	maniti, dobyti	der Erwerb, g. es, výdělek
konati	erquicken občerstviti, posiliti	erwerben vydělati, vydobyti
ergožen obveseliti, ohve-	die Erquickung občerstvení	erwidēn odpověděti
selovati	errathen uhodnouti	erwürgen zardousiti
ergrauen zešedivěti	erreichen dosíci, dojiti, dohoniti	das Erz, g. es, pl. e
ergreifen uchopiti, popad-	errichtēn zřídit, vystavěti	ruda, kov
nouti	erringen vybojovati, vydobyti	erzählen vypravovati
erhaben vznešený	ersaufen utopiti se	die Erzählung g.—, pl. eu
erhalten 1. zachovati, 2.	ersäufen utopiti	vypravování
dostati	erschaffen stvořiti	das Erzbisthum, g. s, pl.
erhaſhen polapiti	erschließen zastreliti	=thümer arcibiskupství
erheben povýšiti, sich er-		
heben povyšovati se,		
povstatи		
erheitern obveseliti		
erhižen rozpáliti; erhižt		
uhřátý		
erhöhen povýšiti		
erhören vyslyšeti		

rzeugen ploditi, způsobovati, vyráběti	die Familie, g.—, pl. u rodina	der Feldzug, g. es, pl. die Feldzüge výprava (válečná)
rziehen vychovávati ie Erzieherin, g. —, pl. —innen vychovatelka	fangen chytaťi die Farbe, g.—, pl. u barva die Farbenpracht, g. —, nádhera barev, krása b.	das Fell, g. es, pl. e kůže, srst
ie Erziehung, g. —, vychování	der Fasan, g. s, pl. ein bažant	der Fels, g. euš, pl. eu skála
per Esel, g. s, pl. - osel	das Fass, des Fasses, die Fässer sud	das Fenster, g. s, pl. — okno
per Eseltreiber oslař	fassen uchopiti, vzít; Muth fassen myslí nabity; sich i. vzpamatovati se	der Fensterladen, g. s, pl. — läden okenice
ie Espe osyka	fast skoro, téměř, málem	die Ferien (jm. pomnožné) prázdniny
ſſen jisti,	fasten postiti se	das Ferkel, g. s, pl. — sele
tliche několik	faul líný, lenivý	fertig daleký, vzdálený
twa asi, snad	fanlen hniti	fertig hotov, připraven
twas něco, così	der Feber nebo d. Februar únor	fest pevný, tulý; silný
uer, euere, enter váš, e, e	der Fehder, g. s, pl. — zápasník	sich festsezen usaditi se
ie Enle, g. —, pl. u sova	die Feder, g.—, pl. u pero	der Festtag svátek; ein hoher F. veliký svátek
europa Evropa	fehlen 1. chybiti, pokles-	die Festung, g. —, pl. eu pevnost
as Evangelium, g. s, evangelium	nouti, 2. scházeti	fett tučný, mastný
wig yěčný, a d v. věčně.	der Fehler, g. s, pl. — chyba, vada	feudál vlnký
F	feierlich slavný, adv. slavně	das Feuer, g. s oheň
as Fach, g. es, pl. die Fächer příhrádka, obor	feieren slaviti, světiti; ne-	die Feuersbrunst, g. —, pl. —brüste požár
er Faden, g. s, pl. die Fäden nif	pracovati	fenrig ohnivý, bujný
ie Fähigkeit g. —, pl. u schopnosť	der Feiertag, g. es, pl. e svátek	die Fichte, g. —, pl. u smrk
ie Fahne, g. —, pl. u prápor	feil prodajný, feil sein na prodej býti	finden najiti, nalézti
ahren jeti; durch etw.	die Feile pilník	der Finger, g. s, pl. — prst
fahren projeti něčím, pf. ich bin gef. 2. voziti	fein jemný	finster tmavý, temný
pf. ich habe gef.	die Feinheit jemnost	der Fisch, g. es, pl. e ryba
er Fall, g. (e)s, pl. die Fälle, pád, případ	der Feind, g. es, pl. e nepřítel	der Fischer, g. s, pl. — rybář
ie Falle, g. —, pl. u léč, past	feindlich neprátelský	die Fischart hütte rybářská chýze
allen padnouti; zu Boden fallen sklesnouti na zem	die Feindschaft, g. — neprátelství.	der Fischmarkt, g. es, pl. —märkte trh na ryby
allen kácteti, porážeti; einen Wald fällen vysekati les	das Feld, g. es, pl. er pole, role	fischreich rybnatý
alsd̄ nepravý, podloudný; adv. nepravě, podloudně, křivě	die Feldfrucht, g. —, pl. -früchte plodina polní	der Fijsterii stálice
alteu sepnouti (die Hände)	der Feldherr, g. u, pl. en vojevůdce	flach plochý, ploský
		das Flachland, g. s, plán, rovina
		der Flachs, g. des Flachsес len
		die Flagge lodní prápor, vlajka

die Flamme, g. —, pl. n	fortziehen odtahnouti, stě-	froh veselý; ich bin froh
plamen	hovati se (pom. seiu)	jsem rád, těším se (čemu)
slechteu plésti	die Frage, g. —, pl. u	fröhlich veselý, radostný
der Fleck, g. es, pl. e místo,	otázka	das Fröhlichkeitnamenfest, g.
skvrna, záplata	fragen tázati se, ptáti se	es, pl. e svátek Božího
das Fleisch, g. es maso	Franzreich (vl. jm. stř. r.)	Těla
der Fleischher, g. s, pl. —	Francie	fróum zbožný, nábožný
rezník	Frauž František	der Frasd, g. es, pl. die
der Fleiß, g. es pilnosť	der Franzose, g. u, pl. n	Frösche, žába
fleißig pilný, adv. v. pilně	Francouz	der Frost, g. es, pl. die
die Fliege, g. —, pl. u	französisch francouzský;	Frösche miráz
moucha	das Französische francouzština	die Frucht, g. —, pl. die
fliegen létatati	die Frau, g. —, pl. eu paní	Früchte plod, ovoce;
der Fliegenchwammi, g. es,	frei svoboden; přísl. svo-	plodina
pl. -schwämme mucho-	bodně, přímo	fruchtbar plodný, úrodný
mürka	freilich ovšem	das Fruchtforn, g. s, pl.
fliehen utéci, utíkat	fremd cizí; der Fremde,	-löerner zrnko plodu
fliehen téci, plynouti	g. u, pl. u cizinec	früh časný, brzký, ranný;
die Flinte ručnice	fressen žrati	adv. časně, záhy;
sich flüchten utéci se	die Freude, g. —, pl. u	früher dříve
der Flug, g. es let	radost, potěšení	der Frühling, g. s jaro
der Flügel, g. s, pl. —	frenetický radostný, veselý	die Frühlingsblume jarní
křídlo	sich freuen radovati se,	květina
die Flur, g. —, pl. en niva,	veseliti se, těšiti se	frühstücken snídati
role	der Freund, es, e přítel;	der Fruchs, g. des Fruchses,
der Fluss, g. es, pl. die	die Freindin přítelkyně	pl. die Frichse liška
Flüsse řeka	freundlich přátelský, vliv-	fühlen cítili, číti
flüssig tekutý	ný, přívětivý; freund-	das Fühlhorn, g. s, pl.
die Flut, g. —, pl. eu proud,	líchst co nejvlídněji	-hörner tykadlo
vlna, příliv	die Freundschaft, g. —,	führen vésti
folgen (dat.) následovati	přátelství	der Führer, s, pl. — vůdce
koho, za někým jítí;	der Friede, des Friedens	der Führmann, g. s, pl.
uposlechnouti koho	mír, pokoj	-lente vozka
folgsam poslušný, povolný	friedfertig mírumilovný,	füllen naplniti, naepati
fürberu žádati; vors Ge-	klidný	das Füllen, g. s, pl. —
richt fürberu pohnati	friedlich klidný, míru-	hřibě
před soud	milovný	fünf pět; fünferlei patero
fürberu podporovati, (na-	Friedrich, g. s Bedřich	der fülfte páty
pomáhati čemus)	frieren mrznouti; es friert	der Fünke, g. des Fünfens,
das Fürsthaus, g. es, pl.	mich zebe mne	pl. die Fünken jiskra
-häusler myslivna	die Frist, g. —, pl. eu doba,	fünfeln třpytěti se, jiskřiti
fort pryc	lluňta	se, lesknouti se
fort und fort neustále	frisch čerstvý, svěží, nový;	für pro, za, na místě
fortgehen odejíti, odchá-	adv. chutě, čerstvě,	die Furdt, g. — bázeň
zeti	nově	furchtbar strašný, hrozný
der Fortschritt, g. s, pl. e		fürchten báti se, obávat
prospěch, pokrok		se; sít f. báti se

irchtersich strašný, hrozný	das Gasthaus, g. es, pl.	das Gedicht, g. es, pl. e
irchlos neohrozen	-häuser hostinec	báseň
irchsam bázlivý, bojácny	das Gastmahl, g. s, pl.	gediegen ryzí
er Fürst, g. en, pl. en	-mäher hostina	die Geduld, g. —, trpě-
kniže	der Gatte, g. u, pl. u	livost
ie Fürstin, g. —, pl. innen	manžel, chof	geduldig trpělivý
kněžna	die Gattin, g. —, pl. innen	gehrt ctěný, vzácný
irftlich knižecí	manželka, chof	gefallen libiti se
as Fürwort, g. es, pl.	gebäre roditi, zplozovati	die Gefahr, g. —, pl. en
die Fürwörter náměstka	das Gebäude, g. s, pl.—	nebezpečenství
er Fuß, g. es, pl. die Füße	budova, stavení	gefährlich nebezpečný
noha; der Fuß des	geben dáti; es gibt Menn-	der Gefährte, g. u, pl. u
Berges úpatí hory	schén jsou lidé	průvodcí,
as Fütter, g. s pice	gebieten přikázati	druh, společník
ittern krmiti, živiti.	gebildet vzdělaný	das Gefäß, g. es, pl. e
	das Gebirge, g. s, pl.—,	nádoba
	pohoří	das Gefieder, g. s perí
G	der Gebirgsbach, g. es,	das Gefügel, g. s drůbež
ie Gabe, g. —, pl. u dar	pl. -bäde horský potok	gefräsig žravý
ie Gabel, g. —, pl. u	(bystřina)	gefrieren zamrzouti(pom.
vidlička	das Gebot, g. es, pl. e	sl. seiu v pf.)
afern kdákati	prikázáui	gegen proti, na; k, ke, ku
ähren kysati	der Gebrauch, g. es, pl.	die Gegend, g. —, pl. en
er Gallier, g. s, pl. —	die Gebräudje zvyk,	krajina
Gall	obyčeji	gegenüber naproti
er Gang, g. es, pl. die	gebredchlidj křehký	die Gegenwart, g. — při-
Gänge 1. chůze, 2. cesta	gebüren náležeti, patřiti	tomnost
3. chodba, 4. složení	der Geburtstag, g. es, pl.	der Gegner, g. s, pl. —
(mlýna)	e narozeniny, den naro-	odpůrce, protivník
ie Gauß, g. —, pl. die	zení	das Geheimnis, g. -nisse,
Gänse husa	das Gebüsch, g. es, pl. e	pl. -nisse tajemství
er Gänseridj, g. s, pl. e	kroví	gehen jítí, choditi; es geht
houser	das Gedächtnis, g. —nisse	mir gut vede se mi
. d. d. ganze celý, veš-	paměť	dobře, pf. es iſt mir
keren	der Gedanke, g. des Ge-	gut gegangen; frisch an
ar adv. velmi, tuze, do-	bankens, pl. die Gedan-	die Arbeit gehen chutě
konce	ken myšlenka	dó práce se dáti
ie Garbe, g. —, pl. u	die Gedärme (pl. str. r.)	der Gehilfe, g. u, pl. n
snop	střeva	pomočník
as Garn, g. s, příze	gebeihen dařiti se; týti (o	das Gehör, g. s sluch
er Garten, g. s, pl. die	(živočišich)	gehörjen poslouchati, po-
Gärten zahrada	gedenken 1. s genitivem	slušen býti
er Gärtner, g. s, pl. —	předmětu; vzpomínati	gehören náležeti, patřiti,
zahradník	čeho, pamětliv býti;	slušeti
as Gas, g. es; pl. e plyn	2. s inf. s zu zamýšleti	gehörig náležitý, slušný
die Gasse, g. —, pl. u ulice	hodlati	gehorsam poslušný
er Gast, g. es, pl. die		
Gäste host		

der Geist, g. es, pl. er	das Geräth, g. es, pl. e,	das Gesetz, g. es, pl. e zákon
1. duch, 2. der Geist lih	náradí, nástroj	das Gesicht, g. es, pl. er
geistig 1. duchovní, duše-	gerathen 1. zdařiti se, 2.	1. zrak, 2. obličeji, tvář
vní; 2. lichový	ochnouti se kdes	das Gespenst, g. es, pl.
der Geiz, g. es, pl.	geräumig prostranný	er strašidlo
=hälse, lakomec, skrblik	das Geräusch, g. es šumot,	der Gespiele, g. n, pl. u
geizig lakomý, skrbly	hluk, lomoz	společník, druh,
gelb žlutý	gerben vydělati (kůži)	das Gespinst, g. es, pl. e
das Geld, g. es, pl. er peníze	gerecht spravedlivý	předivo, zápredek
gelegen 1. položen, 2. pří-	die Gerechtigkeit spravedl-	die Gestalt, g. —, pl. en,
ležitý, 3. es ist an etwas	nosť	gestatten dovoliti
gelegen záleží na čem	geregelt pravidelný, zří-	gestern včera
die Gelegenheit, g. —, pl.	zený	das Gestirn, g. s, pl. e
en příležitost	das Gericht, g. es, pl. e	soulivézdi
gelehrig učelivý	soud	gesund zdravý; zdraví
gelehrty učený; der Gelehrte	gering skrovny, nepatrny	prospěšný
g. en, pl. en učenec	gerinnen srazitise; k. p. die	die Gesundheit, g. —, zdraví
gelungen dařiti se	Milch geriumt, ist ge-	das Getöse, g. s, hřmot
gešten cenu míti, platiti,	rounen	hluk, lomoz
za něco (pokládánu)	gerne rád, a, o	das Getränk, g. es, pl. e
býti	der Geruch, g. es čich; pl.	nápoj
die Gemahlin chof, man-	die Gerüche zápach, vůně	das Getreide, g. s, obilí
želka	gerühren ráčiti	das Getreidekoru, g. s, pl.
gentäss podle	der Gesandte, g. n, pl. u	-füruer obilní zrnko
gemäßigt mírný	vyslanec	der Getreidehändler, g. s,
die Gemeinde, g. —, pl. n	der Gefang, g. es, pl. die	pl. —, obchodník s o-
obec	Gesänge zpěv	bilím
die Gemse, g. —, pl. u	geschehen státi se, díti se	der Gevatter, g. s, pl. u
kamzik	das Geschenk, g. es, pl. e	kmotr
das Gemüse, s, zelenina	dar	gewähren dovoliti, poskyt-
das Gemüth, g. es, pl. er	die Geschicht, g. —, pl. en	nouti
mysl	príběh; dějepis, dějiny	gewaltig mocný, násilný
genau adv. přesně, dokon-	geschrift obratuý, zručný	das Gewand, g. es, pl.
nale, bedlivě	das Geschlecht, g. es, pl.	die Gewänder šat, rou-
geneigt nakloněn	er rod, plémě	cho, oděv
genesen uzdraviti se	der Geschnad, g. s, chuť	das Gewehr, es, e zbraň
geniesien užiti, pozívati,	das Geschöpf, g. es, pl. e	das Geweih, g. es, pl. e
jisti	tvor	paroh
der Genuss, des Genusses,	das Geschrei, g. s křik	der Gewerbsmann, g. es
die Genüsse požití, po-	die Geschwister bratři a	pl. -lente průmyslník
žitek	sestry	der Gewinn, g. s zisk
genug dosti, dost	der Geselle, g. n, pl. u	gewiunen 1. získati, vy-
gerade přímý, rovný; eine	společník, druh, tova-	hrati; 2. dobývati, vy-
gerade Zahl sudé číslo,	ryš	ráběti
geraden Wegeš primo	sich gesellen přidružiti se,	gewiſſ jistý; a d v. zajisté
	die Gesellschaft, g. —, pl.	
	en společnost	

das Gewissen, g. s, svě-	das Glied, g. es, pl. er	gran šedý, šedivý; grau
domí	úd, člen	werden šedivěti
das Gewitter, g. s, pl.—,	glimmen doutnati	der Grans, g. es hrůza
bouřka	die Glocke, g. —, pl. u	gransant ukrutný
gewogen nakloněn	zvon	Graz Hradec Štýrský
sich gewöhnen zvyknouti,	der Glockenlang znění	greifen chápati, bráti
zvykati, přivyknouti	zvonu	der Greis, g. es, pl. e stařec
die Gewohnheit zvyk,	das Glöcklein, g. s, pl.—	d. b. d. greise staričký
obyčej	zvonek	grell pronikavý, ostrý
gewöhnlich obyčejný, adv.	das Glück, g. es štěstí	die Grenze, g. —, pl. n
obyčejnō	glücklich škasten	hranice
das Gewölbe, g. s, pl.—,	der Glückwünsch blaho-	der Griech, g. n, pl. n
sklepéní, komora	přání, přání	Řek
gewünscht žádaný	die Gnade, g. —, pl. u	Griechenland (vl.jm. stř.r.
geziemien slušeti	milosť	Řecko
der Giebel, g. s, pl. —,	gnädig milostivý	der Griffel, g. s, pl. —
štít (domu)	das Gold, g. es zlato	kamének, břidlice
gierig žádostivý, lakotný,	der Goldarbeiter zlatník	die Grille evrček
dychtivý	Goliath, g. s Goliás	grimmig zuřivý, zlobný,
gießen líti	golden zlatý	lítý
das Gift, g. es, jed	gönnen přáti	grob hrubý
der Gipfel, g. s, pl. —,	der Gönner, g. s, pl. —	groß veliký
vrchol	příznivec	die Größe, g.—, velikost
girren vrkati	gordijský	die Großmacht, g.— pl.,
der Glanz, g. es, lesk	Gott, g. Gotts Bůh; die	die Großmächte velmoc
stkvělost, jasnosť	Götter bohové	größtentheils větinou
glänzen lesknouti se, třpy-	der Gottesdienst, es služby	der Großvater, g. s, pl.
těti se	Boží	väter děd
glänzend stkvělý	die Göttin, g.—, pl. iunen	die Grotte, g.—, pl. n sluj
das Glas, des Glaseš 1.	bohyně	die Grube, g.—, pl. n jáma
sklo, 2. sklenice, pl.	gottlos bohaprázdny, bez-	die Gruft, g.—, die Grüfte
die Gläser	božný; der Gottlose ne-	hrobka
glatt hladký	znaboh	der Grub, es, die Gründe
das Glatteš náledí	das Grab, g. es, die Grä-	půda, země, dno, základ,
ber Glaube, něs víra	ber hrob	příčina; zugrunde gehen
glauben věřiti; domnívati	graben kopati, hrabati,	na mizinu přijiti, za-
se, mysliti	vyhrabávati	lynouti
ber Gläubiger věřitel	ber Graben, g. s, die	grün zelený
gleich rovný, stejný; po-	Gräben příkop	grünbeit založiti
dobný, adv. rovně,	gräflich hrabecí	die Grundlage, g.—, pl. n
stejně, hněd	der Graf, eu, pl. en hrabě	základ
gleichen rovnati se, roven	ber Gram, g. s, hoře, žal	grünlich důkladný, adv.
býti, podoben býti	der Granat, s, eu granát	důkladně
gleiten smeknouti se,	das Gras, g. es, pl. die	grünien zelenati (se)
sklouzati se, šimouti se,	Gräser tráva	der Grüß, g. es, die Grüsse
jeti	gräflich hrozný	pozdrav, pozdravení

gněcen koukati, pokukovatí, nahlížetí
der Gulden, g. s, pl. — zlatý
die Gurke okurka
gut dobrý; ad v. dobře
das Gut, g. es, die Güter statek
die Güte, g. —, dobrota, dobratívosť
das Gymnasium, g. s, die Gymnasien gymnasium.

S

das Haar, g. es, pl. e vlas, chlup; mit Haaren bestýt srstnatý
haben míti
die Häbsicht, g. — zistnost, lakoť
die Hacke, g. —, pl. n sekora
der Häckerling, g. s řezanka
der Hader, g. s hádka, svár
der Hafci, g. s, die Häfci přístav
der Hafer, g. s oves
der Hahn, g. es, die Hähne kohout
der Haifisch, es, e žralok
der Hain, g. es, pl. e háj
der Haken, s, pl. — hák, skoba
halben, halber pro
die Halbinsel, g. —, pl. n polouostrov
halbtobt polomrtev
die Hälste, g. —, pl. n půl, polovice
der Halm, g. es, pl. e stéblo
der Hals, des Halse, pl. die Hälse krk
der Halsschmerz, es, en bolení v krku
das Halstuch, g. s, die Hals- tücher šátek na krk

halten 1. držeti, míti, pevny býti; jemanden für etwas halten někoho zač pokládati; eine Be- ratung halten úradu míti
der Hammer, g. s, pl. die Häumer kladivo
die Hand, g. —, pl. die Hände ruka
der Handel, g. s, obchod handelu, činiti, jednatí; (kupčiti)
der Handschlag, es, die Handschläge podání ruky (pravice)

das Handwerk, g. es, pl. e řemeslo
der Handwerker, g. s, pl. —, řemeslník
hangen, ich hange, du hängst, ich heng, ich bin ge- hangen viseti
hängen věseti; ich h. ge- hängt

hängend visutý
sich hämmen trápiti se
harren čekati
hart tvrdý, drsný, krutý
die Härte tvrdosť
hartgesotten, eiu hartgesotenes Či vejce na tvrdo vařené (viz řeben)

der Hase, g. n, pl. n zajic
der Hass, g. es, nenávist hassent nenáviděti
häßlich ošklivý
die Hast chvat

hastig adv. kvapně, hltavě hanen sekati, tlouci
häufig hojný, častý; a d.v. hojně, často, zhusta
das Haupthaar, s, e vlas
der Hauptmann, g. s, pl. -leute setník

das Haus, g. es, die Häuser dům; zu Hause doma, nach Hause domou das Häuschen, g. s, pl. — domek
die Hausfrau, g. —, pl. en paní domu, hospodyně der Hausherr, g. n, pl. en pán domu, hospodář das Hausthier g. es, pl. e domácí zvíře die Haut, g. —, die Hände kůže
der Hautnerb, s, en podkožní nerv der Hebel, g. s, pl. — páka
heben zdvihati
hebräisch hebrejský
der Hecht, g. es, pl. e štika das Heer g. es, pl. e vojsko das Heft, g. es, pl. e sešit hegen chovati der Heher, g. s, pl. —, přechovávač der Heide, g. n, pl. n pohan heidnišč pohanský das Heil, g. es, spásá, spasení, blaho; (ve zvolání) Sláva! der Heiland Spasitel heilen 1. léčiti, hojiti, pf. ich habe geheilt; 2. hojiti se, pf. die Wunde ist geheilt
heilig svatý, posvátný heiligen světiti, zasvětiti die Heilkunde, g. —, lékařství die Heilquelle, g. —, pl. n léčivý pramen heilsam léčivý; spasitelný heim domu die Heimat, g. — domov heimführen domu vést

die Heimkehr, g.— návrat domů	der Herbst, g. es, podzim, hier zde, tady, von hier jeseň	hier zde, tady, von hier odtud
heimkehren domů se vrátiti	Herculanum Herkula- neum (jm. vl. stř. r.)	hiesig zdejší
heimlich skrytý, tajný, adv. kradmo, tajmo	der Herd, es, e olnísko	die Hölfe, g.— pomoc
Heinrich Jindřich	die Herde, g. —, pl. u stádo	der Himmel, g. s nebe
heiser chraptivý; heiser sein chraptěti	der Herr, g. u, pl. eu pán herrlich vznešený, překrásný	hjn tam hinab dolů; hinaab s- hinan vzhůru, hinan vz- hinauf vzhůru, hinauf vz- hinaufspringen vyskočiti (vzhůru)
heiß horký, vřelý, parný	die Herrschaft, g. —, pl. eu panství, panstvo	hinaus ven, hinaus= vy- hinauslanfen vybělinouti
heißen slouti, jmenovatise;	herrschen panovati, vládnouti; es herrscht eine groše Hölze jest veliké horko	hingleiten šinouti se,jeti hinsänglich dostatečně
es heißt vypravuje se	herschauen pohlédnouti, nahlídnouti sem	hinter za
heiter veselý, jasny	herum kolem	der Hintersuß zadní noha
heißen topiti, vytápěti	herumhüpfen poskakovati	hintreten přistoupiti
der Hels, en, eu rek	herumgehen (uni etw.) obcházeti něco, choditi	hinweisen ukázati
hesdeuntüthig hrdinský	kolem čehos	huzischemmepřiplavati
helfen pomoci, prospěti	herumschleichen (uni etw.) plížiti se kolem čeho,	der Hirsch, g. es, pl. e jelen
hell jasný, světlý	obeházeti	das Hirschgeweih, g. es, pl.
der Heml, s, e přílba	herumtausen tančovati, poskakovati (kolem čeho)	e parohy jelení
das Hemd, g. es, pl. eu košile	hervorbringen vynášeti, ploditi, nésti	der Hirt, g. en, pl. en pastýř, pastvec
hemmen zdržovati	hervorfrieden vylézti	die Hölze, g. —, pl. u horko, vedro
die Heme, g. —, pl. u slepice	hervorragen vynikati, čníti	der Hobel, g. s, pl. — hoblik
her sem	hervorstrefen vztáhnouti	hobelni hoblovati
herab sem dolů	das Herz, g. eu s, pl. eu srdee	hoch vysoký, adv. vysoko
herabnehmen (deu Hnt) smeknouti (klobouk)	herzlich srdečný, upřímný	der Hochmuth, s pýcha
herabschießen 1. přech. sestreliti, 2. pod m. steti	herzuholmen přijiti k někomu, k něčemu	die Hochschule g. —, pl. u vysoké školy
herabschleni shližeti	das Hen, g. (e)s seno	der Hochverrat, s, velezráda
herbstürzen 1. pod m. spadnouti, pf. ich bin herabgestürzt, 2. před m. svrhnouti, shoditi, pf. ich habe herabgestürzt	der Henschler, g. s, pl. — pokrytec	das Hochwasser, g. s velká voda, povodeň
heranlaufen přiběhnouti, rozběhnouti se	henter letos	der Hof, g. es, pl. die Höfe dvár
herannahen blížiti se, přiblížiti se	heulen výti	die Hoffstafel hostina (tabule) u dvora
herausreißen vytrhnouti	henrig letošní	hoffen doufati, nadítí se, očekávati
herausziehen vytáhnouti	hente dnes	höflich zdvořilý
herbeifliegen přiletěti, k čemu	heutzutage nyní, bis heut- zutage podnes	
herbeiführen přivéstí		

die Höflichkeit, g.— zdvo- řilosť	die Hütte, g.—, pl. u chýže, chatrč.	jammern bědovati jämmerslich žalostný
hohl dutý		der Jänner nebo der Ja- unor leden
die Höhle jeskyně, skryš		je kdy; von jeher od jak- živa
höhnisch posměšně		je—desto čím—tím
hold laskavý, přívětivý, príznivý		jedever, jede, jedes každý
holen přinésti, přinášeti, pro něco jít		jedermann každý
die Hölle, g.— peklo		jedoch však, ale, přece
das Holz, g. es, die Hölder dřevo; (Inromadné) dříví		jemužs kdy, někdy
holzig dřevnatý		jemužs někdo, kdosi
der Holzspan, g. s, pl. -spáne tříšťka, louč		jener, jene, jeneš onen,
der Holzwurm, g. s, pl. -würmer červotoč		ona, ono
der Honig, g. s, med		jenseits (na druhé straně), za
der Hopfen, g. s, chmel		jetř nyní, teď
hören slyseti		Johann Jan
das Horn, g. es, die Hörner roh		der Johanniskäfer, s, pl.—
hübsch hezký		das Johanniskäfern, s, pl.—
das Hühu, g. es, die Hühner kuře		mladí, mladost, 2. mládež
die Hüllle schránka		die Jugendzeit, g.—, mládí
die Hunniel, g.—, pl. u émel		der Juli červenec
der Hund, g. es, pl. e pes		jung mladý; jung werden
hundert sto; hunderterlei sterý, hundertfältig sto- násobný		mládnouti
der Hunger, g. s, hlad		das Junge, g. u, pl. u mládež
hungrig hladový		der Jungling, g. s, pl. e
die Hunnen Hunnové		mladik, jinoch
hüpfeu poskakovati		jüngst nedávno
der Husar, et, en husar		der Jumi červen
hussten kašlati		Juno Juno (bohyňe).
der Hut, g. es, die Hüte klobouk		
hüten hlídati; pásti		K
der Hüter, g. s, pl.— strážce, hlídáč		der Käfer, g. s, pl.— brouk
der Hütmacher, g. s, pl.— kloboučník		lah lysý, holý
		der Káhu, g. (e)s, pl. die Káhue člun
		der Kaiser, g. s, pl.—
		císař
		das Kaiserthum, g. s, pl.—
		thümer císařství

das Kälb, g. es, pl. die Kälber tele	kaufen koupiti	die Klage, g. —, pl. u stížnost, nářek
das Kalbfleisch, g. es, telecí maso	der Käufer, g. s, pl. — kupec, (odběratel)	der Klang, g. es, pl. die Klänge zvuk
der Kalk, g. es, vápno	der Kaufmann, g. s, pl. —lente kupec	die Klappe klapka, chlopue
kalt studený; es ist kalt	der Kaufmannsladen, g. s, pl. —läden krám ku-pecký	kar jasuý, světlý; čistý
jest zima	faun sotva	der Klee, g. s jetel
die Kälte, g. — zima	fahren mésti	das Kleefeld, g. es, pl. er jeteliště
das Kameel, g. s, pl. e velbloud	fein, e, fein žádný, á, é	das Kleid, g. es, pl. er šat
kämmer česati	feinmal nikdy	fleiden oditi, šatiti, sih
der Kampf, g. es, pl. die Kämpfe boj	der Keller, g. s, pl. — sklep	kleiden šatiti se
kämpfen bojovati	der Kellner, g. s, pl. — sklepník	die Kleidung, g. — šatstvo
der Kampfplatz, es, -platz bojiště	kennen znáti	die Kleie, g. —, pl. u otruby (v čes. pomn.)
der Kanarienvogel, s, pl. die =vögel kanárek	die Kenntnis, g. —, pl. —nisse vědomost	klein malý, drobný, ne-patrny, skrovny
das Kaninchen, g. s, pl. — králík	der Kerker, s, pl. — žalář, vězení	die Kleinigkeit, g. —, pl. eu maličkosf, věc nepatrna
die Kanone, g. —, pl. u délo	der Kero, g. (e)s, pl. e jádro	klettern šplhati, lézti
fantig hranaty	die Kerze svíce, svíčka	das Klima, g. s podnebí
die Kappe čepice	die Kette, g. —, pl. u řetěz; in Ketten schlagen do pont jímati	klimumen lézti (namáhavé)
karg skrovny	die Keule kyj, palice	flingen znáti, zaznívati
Karl, g. s Karel	die Kiefer, g. —, pl. u sosna čili borovice	flirren drnčeti, chřestěti
Karoline Karolína	das Kilogramm, g. s kilogramm	knopfen klepati
der Karpfen, g. s, pl. — kapr	das Kind, g. es, pl. er dítě	flug chytrý, moudry, opa-trny
der Karren, g. s, pl. — kára	das Kindesalter = die Kindheit dětský věk	die Klugheit chytrost, opatrnost
Karthago, g. s Karthago, g. Karthaginy	das Kind, g. s brada	der Knabe, g. u, pl. u hoch, chlapec
der Karthager Karthagi-nan	die Kirche, g. —, pl. u kostel	das Knabenalter, s, chla-pecký věk
die Kartoffel, g. —, pl. u brambor	die Kirchengeschichte, g. —	knallen traskati, práskati
der Käse, g. s sýr	církevní dějiny	knapp těsný
die Kaštanie (ie čti jako české ije) kaštan	der Kirschbaum, s, -bäume	der Knappepanoš, zbrojnoš
der Kater, s, pl. — kocour	třešeň	knarren vrzati
der Kästen, g. s, die Kästen skřín	die Kirsche, g. —, pl. u třešnč	der Knänel, g. s, pl. — klubko
der Katholik, g. en, pl. en katolik	das Kissen, g. s, pl. die poduška	der Knecht, g. es, pl. e pacholek, čeledín
die Katze, g. —, pl. en kočka		das Knie, g. s, pl. — koleno
das Kätzchen kočička, kotě		knien klečeti

der Knopf , g. es, pl. die	kraft předl. (moci) podle	kühl chladný
Kußpfle knoflik	der Kerzen , g. s, pl. die	kühu smělý, odvážlivý
der Knoten , s, uzel	Krägen límc	kündig povědom, znalý
Kuurren bručeti	die Krähe , g. —, pl. u	künftig budoucí, příští
der Koch , g. es, pl. die	vrána	künftighiu budoucné
Köche kuchař	krähen kokrliati	die Kunst , g. —, die Künste
kochen 1. vřiti, 2. vařiti	frauſ nemocný, churavý;	umění
die Kochin , g.—, pl. iinen	frauſ werden onemoc-	der Künstler , g. s, pl. —
kuchařka	něti, ochmravěti	umělec
die Kohle , g. —, pl. u uhel	fränkeli churavěti	die Kunstsammlung sbírka
(h r o m a d n ě) uhlí	fränkeſ soužiti, trápiſi,	děl uměleckých
Kolin (vl. jm. str. r.) Kolín	týrati	Kunstvoll umělý, a d.v.
der Komet , en, eu vlasatice	die Krankheit , g.—, pl. en	uměle
kommen přijiti, pf. ih b i u	nemoc	das Kupfer , g. s měd
gekommen	fränklich churavý	der Kürbis , des Kürbisse ,
der König , g. s, pl. e král	der Kranz , g. es, pl. die	die Kürbisse tykev
Königgrätz Hradec Králové	Kräuze věnec	die Kürbisplantze tykev
der Königsthron , s, e krá-	frauſ kudrnatý	kurz krátký, kurz halten
lovský trán	das Krant , g. es, die Kräuter	na krátko držeti
die Königswürde důstoj-	zelina	der Kutschér , s, pl. — vozka
nost královská	der Krebs , es, e rak	Kuttenberg Hora Kutná.
Kopernik Koprník	die Kreide , g.— křida	K
kücken 1. moci, 2. uměti	der Kreis , des Kreises , die	die Kache , g. —, pl. u
der Kopf , g. es, pl. die	Kreise kruh	kalužina
Köpfe hlava	freſen kroužiti	lächeln usmívat se
das Kopftuch , g. es, pl.	der Kreuzer , g. s, pl. —	lachen smáti se
-tücher šátek na hlavu	krejcar	lächerlich směšný
ber Korb , g. es, pl. die	frieden lézti, plaziti se	laden nakládati, nabíjeti,
Körbe koš, košík	der Krieg , g. es, pl. e válka	zváti; vor das Gericht
das Koru , g. s 1. žito;	der Krieger , g. s, pl. —	laden pohnati před soud
2. zrno, pl. die Körner	vojín	der Laden , g. s, die Läden
der Körper , g. s, pl. — tělo	das Kriegsglück , g. s vá-	krám
die Körperkraft , g.—, pl.	lečné štěsti	die Lage poloha
-kräfte tělesná síla	das Kriegsrecht , es, e vo-	lagern tábořiti
die Kost strava	jenské právo	lahm chromý
kostbar drahý, drahocenný	der Kroate , g. u, pl. u	das Lanum , g. es, pl. die
die Kostbarkeit , g.—, pl. eu	Chorvát	Lämmer jehně, beránek
drála věc, skvost	die Krone , g. —, pl. u	das Lämmlein beránek,
kosten 1. státi (o ceně) 2.	koruna	beruška
okusiti	der Krug , g. es, pl. die	die Lampe , g. —, pl. u
ber Kostherr stravovatel	Krüge džbán	lampa
köstlich chutný	der Kuchen , s, pl. — koláč	das Land , g. es, pl. die
kostspielig drahý	die Kugel , g. —, pl. u	Länder země, kraj; auf
krächzen krákatí	koule, kulkta	dem Lande na venkové
die Kraft , g. —, pl. die	die Kuh , g. —, pl. die	die Landenge úžina zeinská
Kräfte síla, moc	Kühe kráva	

das Landgut, g. es, pl.	lauter 1. (neskloonné)	leisten konati; einen Dienst
-güter statek	samý, 2. d. d. d. lautere	leisten službu konati
der Landmann, g. s, die	čistý, pouhý	lenken řídit
Landleute rolník	läuten zvoniti	die Lärche, g. —, pl. u
der Landsmann, g. s, die	leben žiti	skřivan
Landleute kraján	das Leben, g. s život, žiti,	lernen učiti se (v něm.
der Landtag, s, e zemský	živobytí; am Leben seiu,	noní zvratné); das
sněm	bleiben na živě byti, zů-	Lernen, g. s učení
das Landthier pozemní	stati; es herrscht Leben	das Lesebuch, g. es, die
zvíře	jest živo	Lesebücher čítanka
lang dlouhý; ad v. lange	lebendig žívý	lesen čísti
dlouho	der Lebenslauf dráha života	d. d. d. ležte poslední
länglich podlouhlý	die Lebensweise způsob	lenčten 1. svítiti se, zářiti,
längs podél	života	2. svítiti
langsam zdlouhavý, volný,	leer prázdný	die Lente lidé
váhavý; ad v. pomalu,	legen položiti; Eier legen	entselig vlivný
zdlouha	vejce snášeti	das Licht, g. es, pl. er světlo
längst dávno	der Lehmu, s hlína	lieb milý; lieb haben milo-
die Lärche modřín	die Lehre, g. —, pl. u učení,	vati
der Lärmt, g. s, hluk, po-	naučení, nauka	die Liebe, g. — láska
vyk, blomon, hřmot	lehren učiti, vyučovati	liebeu milovati, v oblibě
färmen hřmotiti	der Lehrer, g. s, pl. — učitel	míti
lassen 1. nechat, 2. dáti	die Lehreriu, g. —, pl. iinen	liebevollláskyplný, laskavý
(veleti, by se něco stalo)	učitelka	lieblich líbezný, libý
die Last, g. —, pl. eu	der Lehsling, g. s, pl. e	der Liebling, g. s, pl. e
břímě, obtíž	učedník	miláček
das Laster, g. s, pl. —	lehrreich poučný	das Lieblingskind, g. es,
nepravost	der Leib, g. es, pl. er tělo	pl. er miláček
läufig obtížný; läufig seiu	die Leiche, g. —, pl. u	das Lied, g. es, pl. er píseň
za obtíž býti	mrtvola	liefern dodávati, poskyto-
der Lastwagen nákladní vůz	der Leichenwagen umrlčí	vati
lateinisch latinský	vůz	liegen ležeti, frank liegen
lau vlažný	leicht lehký, snadný; adv.	stonati
das Laub, g. es listí, chvojí	lehece, snadno	die Lilie, g. —, pl. u lilie
laueru čihati	leichtsinnig lehkomyslný	die Linde, g. —, pl. u lípa
der Lauf, g. es 1. běh, bě-	das Leid, g. s, žal, lítos	die Lindenallee lípové
hání, 2. běh = noha (ve	leiden trpěti, zakusiti;	stromořadí
mluvě mysliv.) pl. die	Schaden leiden škodu	d. d. d. Linke levý, ú, é
Läufe	vziti	linke v levo, na levo
laufen běžeti, běhati, vběh-	das Leiden, s, pl. — trápení	das Lób, g. es chvála
nouti	die Leidenschaft, g. —, pl.	lobeti ohýaliti, pochváliti
laut hlasitý, adv. hlasité,	en vášen	das Löch, es, die Löcher
nahlas	leider bohužel, pohřichu	díra, otvor
laut předl. s gen. dle	der Leierkasten, s, -kästen	die Löhe, g. — tříslo
der Laut, g. es, pl. e zvuk,	kolovrátek	der Löherber, g. s, pl. —
hlas, hláiska	leihen půjčiti	koželuh
	die Leinwand, g. — plátno	der Lohn, g. es odměna

lohnem splatiti	małen malovati	das Meer, g. es, pl.
das Los, es, e los, osud	man (neurč. náměstka)	møre
losgehen; der Schuss geht	kłosi, lidé	die Meeresküste, g. —
los rána vychází	mauher, mauhe, manches	pl. u pomoří
lösen řešiti, rozřešiti	mnohý, á, é	das Meerwasser, s, mořská
löschen hasiti (příčinné sl.)	mauherlei všelikery, roz-	voda
der Löwe, g. u, pl. u lev	ličný	das Mehł, g. (e)s mouka
die Lust, g. —, die Lüste	der Mängel, g. s, die Mängel	mehlhältig moučnatý
vzduch	nedostatek, vada	der Mehlschandel, g. s ob-
der Lustzug, es průvan	mauherhaft nedostatečný,	chod s moukou
die Lüge, g. —, pl. u lež	vadný	die Mehlspeise, g. —, pl. i
lügen lháti	der Mann, g. es, die Männer	jidlo z mouky
lügenhaft lhivý	uer muž	mehr více; nicht mehr již ne
der Lügner, g. s, pl. — lhár	das Mannesalter, g. s,	mehrverlei kolikery
die Lust, g. —, die Lüste	můžný věk	meiben (s akk.) stříci se
cluf, rozkoš	das Männchen, g. s, pl. —	(čeho)
lustig veselý, radostný	samec	die Meierei, g. —, pl. ei
Lydien, g. s Lydie.	mannigfach, manigfaltig	dvůr
M		
machem dělati, činiti, zh-	mnohonásobný, rozma-	der Meierhof, g. es, pl.
tovovati; etwas besser	nitý	=höfe dvůr
machem lépe dovésti	der Marber, g. s, pl. —	meinen mysliti, dominativat
die Mächt, g. —, die Mächte	kuna	se
moc	Marienbad (vl. jm. stř. r.)	d. b. d. meiste nejvíce
mächtig mocný, mohutný	Lázně Mariánské	většina
das Mädel, g. s, pl. —	die Markt marka (peníz)	meistens (přisl.) nejvíce
děvče	der Markt, es, die Märkte	obyčejně
die Mägd, g. —, die Mägde	trh	der Meister, g. s, pl. —
děvečka, služka	maršhieren (přízvuk na je)	mistr
der Mägen, s, pl. — žaludek	postupovati, táhnouti	das Meisterwerk, g. es
mager hubený	der Märtyrer, g. s, pl. —	pl. e mistrovské dílo
mähem kosití, žiti (žnu)	mučeník	areidilo
der Mäher, g. s, pl. —	die Mäschine stroj	meideti ohlášiti, oznámiti
sekáč, žnec	das Maß, es, e míra	Mělník Mělnický
mahem mliti, ich habe	die Masse, g. —, pl. u	die Melone meloun
gemahlen	hmota	die Menagerie (g čti jakco
die Mähne, g. —, pl. u	mäsig střídmy	ž) g. —, pl. u zvěřiu
hřiva	die Mäßigkeit, g. —, střid-	die Menge množství
Mähren (vl. jm. stř. r.)	mosl	der Mensch, g. en, člověk
Morava	die Mauer, g. —, pl. u zed	pl. en lidé
der Mai, g. s květen	der Maulbeerbaum, g. s,	die Menschenhand, g. —
das Maiglöckchen, s, pl. —	pl. -bánie moruše	pl. -hände ruka lidská
konvalinka	der Maulwurf, g. (e)s,	die Menschheit, g. —, lid-
die Maještät, g. —, pl. en	pl. die -würfe krtek	stvo, člověčenstvo
Veličenstvo	die Mäuse, g. —, die Mäuse	menschlich lidský
	mys	merkwürdig pamětihodný
	Max, g. ens, zkráceno	památný
	z Maximilián Maximilian	die Messe mše

messen měřiti	die Mittelschule, g. —, pl. u střední škola	die Münze, pl. u peníz
das Messer, g. s, pl. — nůž	die Mitternacht půlnoc	Murmeli bublati; das
das Messing, s mosaz	mittheilen sděliti, oznámiti	Murmeli bubláni
das Metall, g. es, pl. e kov	mitunter časem; z části	die Musik, g. — hudba
das Meter, g. s, pl. — metr	mitzählen 1. spolu počítati,	die Muschel, g. —, pl. u škeble, mušle
die Mieue, g. —, pl. u tvář, tvárnost	2. připočítati	musissen musiti viz úk. 126.
das Mikroskop, s, e drobno-hled	das Möbel, g. s, pl. — nábytek	der Müsiggang, g. s zahálka
die Milch, g. — mléko	mögen 1. moci, 2. chtít	der Müsiggänger zahaleč, lenoch
das Milchweib mlékařka	viz úk. 127.	mußterhaft vzorný
mildern mírniti	möglich možný	der Muth, g. es mysl, smělost, odvážlivost
minder méně	der Mohammedaner, g. s, pl. — Mohamedán	das Muster, g. s vzor
der Minister, g. s, pl. — ministr	die Moldau, g. — Vltava	muthig udatný, statečný, srđnatý, bujný, zmužilý
die Minuten, g. —, pl. u minuta	der Monarch, g. en, pl. eu močnář	der Muthwille, g. s willens svévolnost
missfallen nelíbiti se	der Monat, g. s, pl. e měsíc (doba 30 dní)	die Mütter, g. —, pl. die Mütter matka
das Missjahr neúrodnýrok	der Mond, g. es měsíc (těleso nebeské)	die Mütze, g. —, pl. u čepice.
misslingen nezdářiti se	das Mondlicht, g. (e)s světlo měsice	N
misstrauisch nedůvěřivý	das Moos, des Mooses mech	nach do, po, dle
das Mistbeet, es, e pařeniště; mit s(nebo prostým instr.); miteinander spolu	mörderisch vražedný	der Nachbar, g. s, pl. u soused
der Mitbürger, g. s, pl. — spoluobčan	morgen zítra	die Nachbarin, g. —, pl. -nen sousedka
mitfangen zároveň chytiti	der Morgen, g. s jitro	nachdem když
mitgehen spolu choditi	der Morgenstern, g. s den-nice	nachdenken (über etwas) přemýšleti (o čem)
das Mitglied, g. s, pl. er člen	die Morgenstunde ranní hodina, r. doba	der Nachen, s, pl. člun nachlässig nedbalý; adv. -e
mithaugen pospolu viseti	Moskau Moskva	der Nachmittag, g. s, pl. e odpoledne
das Mitteleid, g. s útrpnost	die Mütze, g. —, u muška, komár	die Nachricht, g. —, pl. eu zpráva
mitreisen pospolu cestovati, die Mütze, g. —, pl. u müde unaven, mdly	nachjhauen pohližeti nač, přehlížeti	
spolucestující	namáhání, práce	nachjháti shovívavý
der Mitschüler, g. s, pl. — spolužák	mühhevoll namáhavý, ob-tížný	nachjhámen přemýšleti
mitspielen spolu hráti	die Mühle, g. —, pl. u mlýn	nachjhást blíž, vedle
der Mittag, g. s, pl. e poledne; mittags(přísl.) v poledne	mühjanamáhavý, pracný	der Nächste, g. u, pl. u blížní
die Mitte střed, pro-středek	der Müller mlynář	die Nacht, g. —, die Nächte noc
das Mittel prostředek; lék d. d. d. mittlere prostředni mittels skrze (neb prostý instr.)	der Mund, g. es, ústa (pomnožné v čes.)	
	muinter čilý, veselý	

die Nachtensle, g. —, pl. u sova noční, výr	der Naturforscher, g. s, pl. — přírodozpytec	niederſünken sklesnouti, spadnouti, spadávati
nachtheilig škodlivý; u. sein na újmu býti	natürlich přirozený	niederwerfen sraziti
die Nachtigall, g. —, pl. eu slavík	Neapel, g. s Neapole	niedlisch úhledný, pěkuý,
nachts v noci, noční dobu	der Nebel, g. s, pl. — mlha	něžný
der Nachtwächter, g. s, pl. — ponocný	neben vedle	niedrig nízký
die Nachtzeit, g. — doba noční	nebst i s	niemals nikdy
die Nachtwelt, g. — potom- stvo	der Nefe, g. u, pl. u sy- novec	niemaud nikdo
der Nacken, g. s, pl. — šíje	der Neger, g. s, pl. —	Nikolaus Mikuláš
nackt nahý, holý	nachmen vzít, bráti	nimmermehr již nikdy
die Nadel, g. —, pl. u jehla	der Neid, g. es závisl	noch ještě
der Nadelbaum, s, =bäume jehličnatý strom	neidisch závistivý	der Norden, g. s sever
naagen hrýzti	die Neigung, g. —, pl. eu	nördlich severní
nahe blízký; adv. blízko, na blízku	náklonnost	der Nordpol, g. s severní
nahekommen přiblížiti se	nein nikoli	pól
die Nähe blízkost, in der N. na blízku	die Nefe, g. —, pl. u karafiát	die Nordsee, g. — Severní Moře
nahen bližiti se (pom. sein)	nennen jmenovati, nazý- vati	die Not, g. — potřeba, nouze
nähren štíti	Nero Nero, g. Nerona	nöthig potřebný; es ist u. jest třeba
sich nähern bližiti se	der Nerv, g. s, pl. en, nerv, čiva	unthwendig potřebný
nähren živiti, chovati; sich nähren živiti se	die Nessel, g. —, pl. u ko- přiva	nun adv. uyní
nahrhast výživný, vydatný	das Nest, g. es, pl. er hnízdo	ur jen
die Nahung, g. — po- trava; das Nahringss- mittel potravina	das Nek, g. es, pl. e síš, tenata	Nürnberg (vl. jm. stř. r.) Norimberk
der Name, des Namens,	neu nový; von neuem znova	die Něf, g. —, die Něsse ořech
die Namen jméno	die Neuigkeit novina	der Nutzen, g. s užitek, zisk, prospěch
der Namenstag, g. es, pl. e jmeniny	die Neustadt Nové Město	nützen prospěti, s užitkem býti
der Narr, g. en, pl. en blázen	nicht; nicht mehr již ne; nicht einmal ani; nicht wahr? není-li pravda?	nützlich užitečný, pro- spěšný.
nařízen mlsati, das N. mlsání	nichts nic	D
naříz mokrý	nie nikdy	ob zdali
die Natter, g. —; pl. u úžovka	niederbrennen 1. shořeti, pom. sl. sein; 2. spáliti	oben nahore
die Natur, g. — příroda	pom. sl. haben	der, die, das obere hořejší, svrchní, vyšší
die Naturerscheinung, g.—, pl. eu zjev přírodní	sich niederbükken shýbnouti se	die Oberfläche povrch
	sich niederlassen usaditi se	oberhalb nad, ponad
	niederlegen položiti	das Obst, g. es ovoce
	niedersehen posaditi, sich u. posaditi se	der Obstbaum, g. es, pl. die Obstbäume ovocný strom

der October, g. říjen	die Ostseite východní strana.	der Pfirsichbaum, g. ſ, pl. -bäume broskev
der Ochſ, g. eu, pl. eu vůl		die Pflaue, g. —, pl. u bylina
öde pustý		die Pflanze, g. —, pl. u
über nebo; (v otázce) či?		pflanzen sázeti, štěpovati
der Ofen, g. ſ, die Öfen	der Pack, es, Päcke balík; mit Sack und Pack so vším	die Pfllege, g. — ošetrování, pěstování
kamna		pflegen chovati, opatrovati; obyčej mítí
offen otevřen		das Pflaster, g. dlažba
offenbareni vyjeviti, sich vſf. jeviti se		der Pflasterstein, g. e kámen dlažební, dlažidlo
öffnen otevřiti		die Pflicht, g. —, pl. eu povinnost
die Öffnung, g. —, pl. en	das Papier, g. ſ, pl. e papír	pflüden utrhnuti (ovoce, květ)
otvor	die Pappel, g. —, pl. u	der Pflug, g. es, die Pflüge pluh
oft často	topol	pflügen orati
der Ohheim, g. ſ, pl. e	der Park, g. es park	die Philosophie (ph = f), g. — filosofie
strýc, ujec	passen hoditi se, býti vhod	der Phönizier, g. ſ, pl. — Foeničan
ohne bez, mimo	die Peitsche, g. —, pl. u	Pilsen (vl. jm. stř. rodu) Plzeň
die Ohnmächt, g. — mdloba, slabost	bič	die Plage trápení, útrapa
ohnmächtig omdlelý	der Pelz, g. es, pl. e kožich, kožešina	der Planet, g. eu, pl. eu oběžnice
das Ohr, g. (e)s, pl. en	die Perle, g. —, pl. u perla	der Plapperer žvatlav
uchó	der Perſer, g. ſ, pl. — Perſan	der Platz, g. es, die Plätze místo; náměstí
olympijš 1. olympijský,	persisch perský	das Plätzchen, g. ſ, pl. — místečko
2. olympský	die Perſon, g. —, pl. eu osoba	plaudern hovořiti, žvatlati
das Öl, g. ſ, e olej	der Pfahl, g. (e)s, die Pfähle kůl	plump neobratný, nemodrý
die Ölſabrik olejna	das Pfand, es, die Pfänden zástava	torný
der Oukel, g. ſ, pl. — strýc	der Pfarrer, g. ſ, pl. — farář	der Pole, g. u, pl. u Polák, die Polin, g. —, pl. —nen Polka
das Opfer, g. ſ, pl. — oběť	der Pfau, g. eu, pl. en páv	Pompeji Pompeji (město)
opfern obětovati	die Pfauſeder, paví péro, pl. u paví peří	das Postamt, es, die Postämter poštovní úřad
das Orafel, g. ſ, pl. — věšta, orakulum	die Pfefe, 1. pištala, 2. dýmka; zdrobni. das Pfefiſchen	prächtig nádherný, překrásný
ordentlich pořádný	ptáci, pískati, fičeti; (o ptácích) zpívati	prachtvoll skvostný, nádherný
ordnen pořádati, řídit	der Pfell, g. es, pl. e ſíp	
die Ordnung, g. — pořádek	pfelſchuelladv. rychle jako ſíp; pfelſchuell fliegen	
das Organ, g. ſ, pl. e ústroj	letěti ſípem	
der Orient, g. ſ východ,	das Pferd, g. es, pl. e kůň	
východní země	die Pfingſten, g. — (pomnožné) letnice	
der Ort, g. es, die Orte		
(nebo die Örter) místo		
der Öſſer, g. ſ (vl. jm.)		
Oſtry (vrch)		
die Öſtern (jm. pomnožné)		
velikonoce		
Öſterreich, g. ſ Rakousko		
der Öſterreidher, g. ſ, pl.		
— Rakušan; die —in Rakušanka		

Prag (vl. jm. střed. r.)	der Nachen, g. s, chřtán,	rechts v pravo, na pravo
Praha	tlama	das Stecht, g. es, pl. e
prägen raziti (peníze)	das Rab, g. es, die Räder	právo, pravda
prahlen chlubiti se	kolo	rechtschaffen řádný, po-
prangen stkviti se	der Rahmen, g. s, pl. -	čestný
prasselu praskati (o ohni)	rám	die Rede, g. —, pl. u řeč
der Prediger kazatel	der Stand, g. es, die Rän-	reden mluviti
der Breis, g. es, pl. e	der kraj, okraj	redlich poetivý
cena, odměna	die Staufe, g. —, pl. u	der Redner, g. s, pl. —
preisen velebiti	úponka	řečník
pressen tlačiti, lisovati	der Stasen, g. s drn,	der Regen, g. s déšť
der Preuze, g. n, pl. u	trávník	der Regenbogen, g. s duha
Prus	rasseli chřestéti	der Regentshum, s, e
der Priester, s, pl. —	der Rath, g. s 1. rada,	déšťník
kněz	nárada, 2. rada (o oso-	der Regent, g. en, pl. en
Příbramere Příbramský	bě), pl. die Räthe	vlastař, panovník
der Professor, g. s, pl. eu	rathen raditi	der Regenwurm, g. (e)s,
professor	das Rathaus, es, =hánsel	pl. =würmer žízala, de-
der Prophet, g. en, pl. en	radnice	štovka
prorok	rathsan, es ist v. jest radno	regieren vládnouti, pano-
prüfen zkoušeti	das Räthsel, s, pl. —	vati
die Prüfung, g. —, pl. en	hádanka	die Regierung vláda
zkouška	ranben loupiti, unášeti,	reguen pršeti
der蒲del, s, pl. — pudlík	vziti	das Reh, g. es, pl. e srna,
das Vulver, s, pl. — prach,	das Raubthier, g. es, pl. e	srnec
prášek	dravec	reiben tráti
pünktlich přesně, správně,	der Raudh, g. es kouř	reich bohatý
v čas	rauchen kouřiti; es raucht	das Reich, g. es, pl. e říše
die Puppe pupa, kukla	kouří se	reichen podati, dáti
putzen čistiti, cíditi	rauh drsný, surový	reichlich hojný
die Pyrenäen Pyreneje.	der Raum, es, die Räume	der Reichthum, g. s, pl.
	prostor, místo	=thümer bohatství
Q	die Raupe, g. —, pl. u	reif zralý, v. werden zráti
quaken kvákatí, křehotati;	housenka	der Reif, es, e obrouč; den
das Quaken křehot	rauschen šuměti; das R.	Reif werfen metati
die Quäl, g. —, pl. en	šumot	obroučí
trýzeň, trápení, muka	das Realgymnasium, g. s,	das Kleischchen obroučka
quälen trýzniti, trápití	pl. ieu realní gymna-	die Kleiche, g. —, u řada
die Quelle, g. —, pl. u	sium; die Realschule	reiu čistý
pramen, zdroj	realní škola	Steineke (příjmení lišky
uellen prýstiti se.	die Rebe, g. —, pl. u réva	v bajce)
	die Rechenaufgabe početní	
R	úloha	reinigen čistiti
der Rabe, g. u, pl. u	rechnen počítati, das R.	reinlich čistotný
krkavec, havran	počítání	die Reise, g. —, pl. u
die Rache, g. — pomsta	recht pravý, dobrý; adv.	cesta
	hodně, dobře	die Reisebeschreibung, g. —
		pl. en cestopis

der Reisegefährte, g. n. pl. n spolucestující	der Rock, g. es, die Röcke kabát	der Rüssel, g. s, pl. — chobot
reisen cestovati, pf. ich bin gereist	der Roggen, g. s žito roh surový, hrubý	Russland (vl. jm. str. r.)
das Reisen, g. s cestování	das Rohr, es rákos	Rus (gen. Rusi); Rusko.
der Reisende, cestující, cestovatel	der Röhrkästen, s, pl. — vodojem (kašna)	
das Reisig, g. s chrastí	Rom Rím	S
reißen 1. trhati, pf. ich h. gerissen, 2. přetrhnouti se; der Faden ist gerissen	der Römer, g. s, pl. — Říman; die Římeriu Římanka	der Saal, g. es, pl. die Säle síň
reiten koňmo jezditi	römisch římský	die Saat, g. —, pl. eu osení
der Reiter jezdec	die Rose, g. —, pl. n růže	Saaz Žatec; Saazer adj. Žatecký
die Reitschule jízdárna	das Ross, g. es, pl. e kůň	die Sache, g. —, pl. u věc
die Religion náboženství	rostig rezavý, r. werden rezavěti	das Sacktuch, g. (e)s, die Sacktlicher šátek kapesní
rennen páditi	roth červený; r. werden červenati	síení síti, zaseti
das Renthier, s, e sob	röhlich začervenalý	der Saft, g. es, die Säfte šťáva
der Rhein, s Rýn	rücken 1. hnouti, pom. slv. haben; 2. tahnouti (o vojsku), pom. slv. sehn	säftig šťavnatý
der Rest, g. es, pl. e zbytek	der Rücken, g. s, pl. — hřbet, záda	die Sage, g. —, pl. u pověst
retten zahrániti, vysvo- boditi	die Rückkehr, g. — návrat	die Säge, g. —, pl. u pila
die Reue žel, lítosť	der Ruf, g. es, pl. — e volání; 2. (pojednotné) pověst	sagej říci, praviti
renevoll lítostivý	rufen volati	die Saite, g. —, pl. u struna
richten řídití, souditi	rügen káratí	das Salz, g. es, pl. e sůl
der Richter, g. s, pl. — soudce	die Ruhé, g. — pokoj, odpočinutí, poklid	das Salzbergwerk, es, e solné doly
richtig pravý, správný adv. správně	ruhen odpočivati, spočí- vati	salzig solnatý, solný
riechen 1. voněti, páchnuti; 2. čichati	ruhig pokojný, klidný	der Samaritaner, g. s, pl. — Samaritán
der Riesen, s, pl. — řemen	der Ruhm, g. es sláva	der Same, des Samens, die Samen símě
das Riesengebirge Krko- noše	rühmen vychvalovati; sých r. vychloubatí se	das Samenkoru, g. (e)s, die -körner seménko
riesenstarf obrovsky silný, obrovský	ruhmvoll slavný	samuelu sbíratí, shro- máždati
das Rind, g. es, hovado, pl. er skot, hovězí do- bytek	die Ründe, g. —, pl. u zřícenina	die Sammlung, g. —, pl. en sbírka
das Rindfleisch, g. es, ho- vězí maso	der Rumpf, g. es trap	der Samunt, es samet samunt i s
das Rindviech hovězí do- bytek	ruud kulatý, rundlich okrouhlý	der Saub, g. es písek sauf klidný, tichý, mírný satt sytý; sých satt essen do
ringen zápasiti	der Rüss, es saze	syta se najísti
das Ringen, s zápas, boj	der Russ, g. u, pl. u Rus	der Sattler sedlář
ringss kolem, ringsumher vůkol		
der Ritter, g. s, pl. — rytíř		

der Saß , g. es, die Säße	scheiden 1. odloučiti, pom.	schlachten zabiti, porážeti
věta	haben; 2. rozloučiti se,	das Schlachtfeld , g. es, pl.
sauer kyselý; sauer werden	pom. sein	er bojiště
kyseleti	der Schein , es zár	die Schlachtreihe , g. —, pl.
saufen chlemtati, chla-	scheinen svítiti, zdáti se	u šík, řada
stati	der Scheiterhaufen , s, pl.	der Schlaf , g. es, spánek,
sangen ssáti	— hranice (dříví)	spaní —
das Säugetier , s, e ssavec	scheiteru ztroskotati se	schlafen spáti
die Säure , g. —, pl. u	(pom. sein)	der Schlag , g. es, die Schläge
kyselina	der Schelm , es, e chytrák	ráz, rána, udeření
sansen hučeti, skučeti	schelten (Acc.) láti (dat.)	schlagen tlouci, hiti, pora-
die Scene , g. —, pl. u	schenken 1. darovati, dáti,	ziti (v bitvě); die Nacht —
výjev	poskytnouti; 2. Bier	gall schlägt slavík tluče
der Schade , des Schadens ,	schenken pivo prodávati	schlamig bahnitý
die Schäden škoda	die Schere , g. —, pl. u	die Schlange , g. —, pl. u
šaden škoditi; ubližiti	nůžky (v čes. pomnož.	had
schadhaft chatrný	jm.)	schlaňk štíhlý
schädlich škodlivý	scheren stříhati, ostříhati	schlaňu chytrý
schaffen tvořiti	der Scherz , es, e žert	die Schlauheit ltvost
der Schaffer , g. s, pl. —	scherzen žertovati	schlecht špatný, zlý
šafář	schen plachý; schen werden	schleichen plížiti se
das Schaf , g. es, pl. e	zplasiti se	schleisen brousiti
ovce	die Schen , g. — ostych	der Schleifer brusič
der Schäferhund , g. es, pl.	die Scheuer , g. —, pl. u	schleimig sliznatý
e pes ovčák	stodola	schleppen vléci, tahati;
der Schafskrech , g. es, pl.	schicken poslati; es schickt	nositi
e ovčák	sič jest slušno, slusí	Schlesien (vl. jm. stř. r.)
die Schale , g. —, pl. u	schicklich slušný, náležitý	Slezsko
skořepina, šupina	das Schicksal , s, e osud	schließen zavřiti, uzavřiti,
der Schall , g. (e)s zvuk	schieben strkatí	skončiti
schallen znítí	schicken stříleti	schlimm zlý
die Scham , g. stud	das Schießpulver , g. s,	schlingen proplétati, po-
sič schamen styděti se	střelný prach	lykati
die Schande , g. —, hanba	das Schiff , g. es, pl. e	der Schlitten , s, pl. —
schänden hanobiti	lod, koráb	saně
schändlich hanebný, mrzký	die Schiffahrt , g. —	das Schloß , g. =es, die
sharp ostrý, bystrý	plavba	Schlößer zámek
der Scharfum , s bystrost	der Schiffer , g. s, pl. —	der Schlößer , g. s, pl. —
ducha	lodník	zámečník
der Schatten , g. s, pl. —	der Schild , g. es, e štit	schlunimeru dřímati
stín	das Schild , es, er tabule	der Schlub , g. es jícen
der Schätz , g. es, die Schätz	vývesná	schlüpfbrig kluzký
poklad	schildern líčiti, popsatí	schlürfen srkatí, vypiti,
schäzen vážiti si, cenniti	schinden dříti, odíratí	popiti
schauen patřiti, hleděti	die Schlacht , g. —, pl. eu	der Schlüssel , g. s, pl. —
der Schauplaß , g. es, die	bitva	klič
=pláže jeviště, dějistě		schmac'hast chutný

ſchmähen tupiti	ſchon již	der Schutt (jen v čísl. jedn.)
ſchmächtig vyzáblý, suchý, štíhlý	ſchön krásný, adv. krásně	růmy
ſchmal úzký, těsný; ſchma- les Futter skrovna píce	ſchouen ſetřiti	der Schuh, g. es ochrana;
ſchnecken chutnatí	die Schönheit, g. —, pl.	unter jemandes Schuhe
ſchmeichelni lichotiti, po- chlebovati	en krása	stehen býti pod něčí
der Schmeichler, g. s, pl.	die Schöpfung stvoření	ochranou
— pochlebník	ſchrág šikuný, křivolaký	der Schrauf, g. es, pl. die
ſchmelzen 1. sil. tátí (pom. sl. ſeiu), 2. slab. taviti	der Schrauke ſkrň	Schräufe
(pom. sl. haben)	der Schredu, g. s, pl. —	ſchwarb slabý; ſchwarb
der Schmerz, g. es, pl. en	leknutí, hráza	werden slabnouti
boleſt, bol	ſchreiben psáti	ſchwäche oslabiti
ſchmerzen boleti	das Schreibheft, es, e	ſchwächlich slabý
ſchmerzlih bolestný	písanka	der Schwager, g. s, die
der Schmied, g. es, pl. e	der Schreibtiſch, g. es, pl.	Schwäger ſvakr
kovář	e psací stůl	die Schwalbe, g. —, pl. u
der Schmuck, g. es ozdoba,	ſchreieu křičeti	vlaſtovka
okrasa	die Schrift, g. —, pl. en	der Schwammi, g. es, die
ſchmücken zdobiti, kráſliti	písmo, spis	Schwämme houba
die Schmuckſache, g. —,	ſchriftſtih písemný	der Schwam, g. es, die
pl. u ozdobná věc	das Schriftzeichen, g. s, pl.	Schwämme labuš
der Schuabel, g. s, pl. die	— písemné znaménko	der Schwanz, g. es, die
Schuabel zobák	die Schublade, g. —, pl. u	Schwämze ocas
ſchuppen sápati se po čem	ſuple	ſchwären podbírati se
ſchwarzehu chrápati	der Schuh, g. es, pl. e	der Schwarm, s, die
ſchattern ſtěbetati	ſtřevic	Schwärme hejno, roj
die Schuecke hlemýzd'	die Schulbibliothek g. —,	ſchweben vznášeti se
der Schnee, s sníh	pl. en ſkolní knihovna	Schwartz černý, ſchwarz
das Schneefeld, es, pl. er	das Schulbuch g. es, pl.	werden černati
snežina	— bücher ſkolní kniha	der Schwäher, g. s, pl.
die Schuekoppe Sněžka	die Schuld, g. - , pl. en	— žvástal, mluvka
ſchueiden řezati, krájeti,	dluh, vina	ſchweigen mlčeti
ſtrihati; ſici; žnu, žtíti	ſchuldig dlužen, vinen	das Schwein, g. es, pl. e
der Schneidezahn, es,	die Schuldigkeit, g. —, po-	vepr, prase; das
=žähue řezák	vinosť	Schweinichen prasátko
ſchnell rychlý, spěšný;	der Schuldner, g. s, pl.	die Schweiz, g. der Schweiz
a d.v. rychle	— dlužník	Svýcarsy
der Schnellzng, g. es, pl.	die Schule, g. —, pl. u	der Schweiß, es pot
=žíže rychlovlak	ſkola	die Schwelle, g. —, pl. u
der Schwitter, g. s, pl. —	der Schüler, g. s, pl. — žák	práh
žnec	das Schulgeſetz, g. es, pl.	ſchwellen 1. nabobtnati,
ſchurren vrčeti	— ſkolní zákon	otéci, pf. ičh bin ge-
	das Schuljnumer, g. s, pl.	ſchwollen; 2.rozedmonti,
	— ſkolní ſíň	nadmouti, pf. ičh habe
	die Schur, g. — ſtríz	gefchwellt
	die Schüßel g. —, pl. u	die Schwemme, g. — pla-
	mísa	vení

s̄hwemmen plaviti; pf.	der Seidenspinner, g. s, pl.	der Singvogel, g. s, pl.
ich habe geschwemmt	—, bourec	=vögel, zpěvavý pták
schwer těžký, nesnadný	der Seidenwurm, g. s, pl.	siulen klesnouti, padnouti,
die Schwere, g. —, tíže	=würmer bourec	opadnouti (pom. sl. sein)
schwerfällig neobratný,	sein byti; das Sein bytosť	der Stim, g. es, pl. e 1.
váhavý	sein jeho	mysl, 2. mysl
das Schwert, g. es, pl. er	seit od (o čase)	das Simbilb, g. s, pl. er
meč	selbst 1. sám; 2. i	obraz
die Schwester, g. —, pl. u	der Selbstmörder, g. s, pl.	die Sitte, g. —, pl. u mrvav
sestra	—, sebevrah	sitsam mravný
die Schwiegertochter, g. —,	selig blažený; der selige	der Sily, g. es, pl. e se-
pl. =töchter nevěsta	Dinkel nebožtík strýce	dadlo, sídlo
schwimmen plovati	selsten nevšední, vzácný;	sízen seděti
der Schwimmer, s, pl. —	adv. zřídka	der Slave, g. u, pl. u Slovan
plavec	seltsam neobyčejný, po-	so tak; so viel tolik
schwinden mizeti	divný, zvláštní	sugor ano i
schwingen 1. máhati (k. p.	die Semmel, g. —, pl. u	sogleich ihned
mečem), 2. vznéstí	houska	der Sohn, g. es, die Söhne
schwirren fičeti	der Senat, g. es, senát	syn
schwätzen potiti se	senden poslati	solange 1. potud; 2. pokud
schwören přísahati	die Senkgrube, g. —, pl. u	solcher taký, takový
sechť šest	prohlubení	der Soldat, g. en, pl. en
das Sechsgespann, g. s	die Seuse, g. —, pl. u kosa	voják
šestispřežení	der September, g. s září	sollten viz úk. 126.
der See, g. —, s, pl. u jezero	der Serbe, g. u, pl. u Srb	der Sommer, g. s léto
die See, g. —, pl. u moře	der Sessel, g. s, pl. u sesle	souder bez
das Seebad, g. es, pl.	sežen posaditi, postaviti;	soubern nýbrž
=häder mořské lázně	über den Fluss sežen	die Sonne, g. —, pl. u
die Seele, g. —, u duše	přes řeku přejiti, pře-	slunce
der Seemann, g. s, pl.	plaviti se	der Sonnenanfang, g. s
=lente námořník	senfzen vdychati	východ slunce
die Seereise, g. —, pl. u	die Siedel, g. —, pl. u srp	die Sonnenuntergang, g. —,
námořní cesta; eine	sicher jist, bezpečen	pl. =nisse zatmění slunce
Seereise madhou konati	die Sicherheit jistota, bez-	die Sonnenkugel sluneční
cestu po moři	pečnost	koule
der Seesturm, g. — (e)s, pl.	sichtbar viditelný; s. werden	das Sonneulicht, g. es
=sturm bouře mořská	zjeviti se, ukázati se	světlo sluneční
das Segel, s, pl. — plachta	das Sieb, es, e řešeto	der Sonnenchein, g. s
segeln plouti	der Siebmacher, s řešetář	sluneční zář, jasno
der Segen, g. s požehnání	sieben sedm	der Sonntag, g. s, pl. e
sehnen viděti, hleděti	sieben 1. vřiti, 2. vařiti	neděle
sehušlídítig toužebný	der Sieg, es, e vítězství	soust 1. jindy, 2. sice
sehr velmi, velice, tuze	das Siegel, s, pl. — pečeť	die Sorge, g. —, pl. u
seicht mělký	siegeln pečetiti	starost
die Seide, g. —, hedbáví	der Sieger, g. s, pl. — vítěz	sorgen starati se, pečovati
das Seidenband, g. es, pl.	das Silber, g. s stříbro	sorgsam starostlivý, peč-
=bänder hedbávná stužka	slugen pěti, zpívati	livý

sowohl — als auch i — i	der Spinnrocken, s, pl.	— der Stand, g. es, die Stände
spähen čhati, pátrati	přeslice	stav
spalten štípati, rozštípati,	spinnen přisti	starý silný
rozorati, ich spaltete,	die Spiše špička, vrchol	stärken siliti
ich h. gespalten	špičk	starren upřeně hleděti
der Span, s, die Späne	špičig špičatý	die Station, g. —, pl. en
tříšťka, dračka	splejšen štípati	stanice
Spanien, s Španělsko	der Spitzhund, g. es, pl. e	die Stätte, g. —, pl. u
spanisch španělský	špičk	místo
spanien 1. napjati, 2. za-	spitig špičatý	der Staub, es prach
přáhnouti	sprejšen štípati	stecken 1. vězeti, váznouti,
sparen šetřiti	der Sporu, g. s, die Spo-	2. strčiti, zastrčiti; stecken
der Spargel, s chřest	reni ostruhia	bleiben uváznouti
sparsam šetrný	die Sprache, g. —, pl. u	der Steg, g. es, pl. e
die Sparsamkeit, g. —	řeč	stezka, lávka
šetrnost	die Sprachlehre, g. —, pl.	stehen státi; es steht ge-
der Spartaner, g. s, pl. —	u mluvnice	schrieben jest psáno
Spartan	spreden mluviti, řeči	stehlen krásti
spät pozdní, adv. pozdě	sprenugen trhati, lámati	der Stehler, g. s, pl. —
der Spätz, g. en, pl. eu	das Sprichwort, es, = wörter	krádce, zloděj
vrabec	přísloví	steif tuhý
spazieren procházeti se;	springen 1. skákat, 2. pra-	steigen stoupati, vystoup-
spazieren gehen prochá- zeti se, jiti procházkou	sknouti	nouti, das Wasser steigt
der Spaziergang, g. (e)s,	der Sprudh, es, die Sprüche	vody přibývá
pl. =gänge procházka	průpověď	der Stein, g. es, pl. e
der Specht, es, e datel	der Sprudel, g. s, vřídlo;	kámen
speien plivati, soptiti,	der Karlsbader Sprudel	steineru kamenuý
vyhazovati	Karlovarské vřídlo	steinig kamenitý
der Sperber, s, pl. —	sprühēn prýskati	die Stelle, g. —, pl. u
krahujec	die Spir, g. —, pl. eu	místo
speisen 1. jísti, 2. krmiti	stopa	stellen postaviti; sich st.
die Speise, g. —, pl. u	spüren čiti, větriti, cítiti	postaviti se, stanouti
jídlo, pokrm	der Staat, g. es, pl. eu stát	der Stengel, g. s, pl. —
der Speisesaal, g. es, pl.	der Stab, es, die Stäbe hůl	stonek
=säle jídelna	der Stachel, g. s, pl. u ostén	die Stephanuskirche kostel
der Sperling, g. s, pl. e	die Stadt, g. —, die Städte	sv. Štěpána
vrabec	město	die Steppe step, pustina
das Spiel, g. es, pl. e	die Stadtmauer, g. —, pl.	sterben umřítí
hra	u hradba města	das Sterbebett, g. es,
spielen hráti; die Bither	der Stadtpark, g. (e)s měst-	úmrtní loža
spielen na citeru hráti	ské sady	sterblich smrtelný
der Spieler hráč	der Stadtplatz, g. es, pl.	der Stern, g. es, pl. e
der Spieß, es, e dřevce,	=pláže náměstí	hvězda
kopí, hrot	das Stadthor, es, e brána	stet stálý; stets stále
die Spinne, g. —, pl. u	města	sticken vyšívati
pavouk	der Stahl, g. (e)s ocel	der Stiefel, g. s, pl. —
	der Stall, g. (e)s, die Ställe	hotá
	chlév	
	der Stamm, g. es, die	
	Stämme kmen, peň	

die Stiege, g. —, pl. u schody (v čes. pomnož. jm.)	der Streifen, g. s, pl. — pruh	der Süd (Süden), s jih súdlich jižní
der Stier, g. es, pl. e býk	der Streit, es, die Streitigkeiten rozepře	der Südwind, es jižní vítr
stills tichý; klidný, mírující	streiten příti se; bojovati	der Sultan, s sultán
stillsstehen státi, nejítí, ne-pohybovatí se	streitsüchtig svárlivý	summen bzučeti
die Stille, g. —, ticho	streng písny	der Sumpf, g. es, pl. die Sumpfe balino, bažina
stillen utišiti, upokojiti	die Strenge, g. — písnost	die Sünde, g. —, pl. u hřich
die Stimme, g. —, pl. u hlas	stridet pléstí (punčochy)	sündigen hřešiti
stinken zapáchatí, smrděti	das Stroh, g. es sláma	die Suppe, g. —, pl. u polívka
die Stirn, g. —, pl. en čelo	der Stront, g. es, die Ströme proud	süß sladký
der Stof, g. es, die Stöcke hůl, bidlo; das Stöckchen bidélko	stromwesse proudem, potůčkem	die Süßigkeit sladkost
das Stockwerk, g. es, pl. e patro, poschodí	der Strumpf, g. es, die Strümpfe punčocha	süßlich nasládlý.
der Stoff, es, e hmota, látka	die Stube, g. —, pl. u světnice	T
stöhnen stenati	das Stück, g. es, pl. e kus	der Tadel, g. s hana
stolz pyšný, hrdý	der Student, g. en, pl. en studující	tabelní haněti
der Stolz, g. es pýcha	das Studium, g. s, pl. die Studien studium	der Tag, g. es, pl. e den
das Stoppefeld, g. es, pl. er strniště	studieren studovati	täglich denně
der Storch, g. es, die Störche čáp	der Stuhl, es, die Stühle stolice	der Taglöhuer, g. s, pl. — nádenník
stören rušiti, znepokojovali	stumm němý	das Talent, es, e talent, výborná schopnost
stossen trhati, strčiti, ude-ričti, kopnouti, zavaditi	stuntpf tupý	die Tanne, g. —, pl. u jedle
die Strafe trest	die Stunde, g. —, pl. u hodina	die Tante, g. —, pl. u teta
strafen trestati	der Sturm, g. es, die Stürme 1. bouře, 2. útok	tapfer udatný
der Sträfling, s, e tre-stanec, káranec	der Sturmwind, es, e vichřice	die Tapferkeit udatnosť
strafwürdig trestuhoden	stürzen 1. pod m. spad-nouti, sřítiti se, pf. ich bin gestürzt, 2. pred m. svrhnuti, sraziti, ká-ceti, pf. ich habe gestürzt, 3. z vrat. sich stürzen	die Taže, g. —, pl. u tlapa
der Strahl, g. (e)s, pl. en paprsek	die Stute; g. —, pl. u kobyla	taub hluchý
die Straße, g. —, pl. u silnice, cesta, ulice	die Stütze podpora	die Taube g. —, pl. u holub
Straßburg, s Štrassburk	suchen 1. hledati; 2. s násł. inf. s zu hleděti, snažiti se	die Taufe křest
der Strauß, g. es, die Sträuße(v) keř	suchen 1. hledati; 2. s násł. inf. s zu hleděti, snažiti se	taufen pokřestiti
Sträuße kyticce	die Stute; g. —, pl. u kobyla	der Taufname, g. us, pl. u křestní jméno
streben (nach etw.) snažiti se (něčeho, oč)	die Stütze podpora	taugen (zui etw.) schopen
streden natábnouti	suchen 1. hledati; 2. s násł. inf. s zu hleděti, snažiti se	býti, hoditi se (k čemu)
		täufchen klamati
		tansend tisic
		der Teich, es, e rybník
		der Tempel, g. s, pl. — chrám
		die Tenne, g. —, pl. u mlat

der Teppich, s, pl. e koberc	der Tiger, g. s, pl. — tygr	treten 1. podn. vstoupiti, pom. sein; 2. předm. šlápnouti, pom. haben tren věrný
der Teufel, s, pl. —, čert, däbel	die Tinte, g. —, pl. u inkoust	die Treue, g. — věrnost Triest (vl. jm. střed. r.) Terst
das Thal, g. es, die Thäl-	das Tintenfass, g. es, die -fässer kalamář	triffig případný; eit trif- tiger Grund platná pří- čina
ler údolí	Tirol, g. s Tyrolsko	trunken piti
die That, g. —, pl. eit čin, skutek	der Tisch, g. es, pl. e stůl	trocken suchý
thätig čilý, přičinlivý, činný	der Tischler, g. s, pl. — truhlář	trocknen sušiti
der Thau, g. (e)s rosa	der Tischlerseim, g. s klíš	der Tropfen, g. s, pl. — krůpěj, kapka
das Theater, g. s, pl. —, divadlo	die Tochter, g. —, pl. die Töchter dcera	tröstet těšiti
der Theil, g. es, pl. e dsl, čás	der Tod, g. es smrt	trožen vzdorovati, odolati
theilem děliti, rozděliti	todt mrtvý, der Todte unarlec	trübe kalný, zasmušilý
theils — theils dilem — dilem	todtbeissen zakousnouti	die Träumerei (pomnož.) rumy
die Theiß Tisa	tödteten usmrktiti, zabiti	der Trunk, g. es napiti
Theresia, g. Theresiens Terezie	der Todengräber, g. s, pl. — hrobař	die Truppe vojsko
thener drahý	der Ton, g. es, die Töne zvuk, tón	der Truthahn, g. (e)s, die -hähne krocan
das Thier, g. es, pl. e zvíře	der Topf, g. es, pl. die Töpfe hrnec	das Tuch, g. es, die Tücher snkno
das Thierchen, g. s, pl. — zvírátko	der Töpfer, g. s, pl. — hrnčíř	der Tuchmacher, g. s, pl. — soukenník
das Thor, g. es, pl. e vrata, brána	trachten bažiti, suažiti se	die Tugend, g. —, pl. eu etnosk
der Thor, g. eu, pl. en pošetilec, blázen	tragen néstti, nositi	tugenhaft etnostní
die Thorheit, g. —, pl. eu pošetilosť	träge líny, lenivý	die Tulpe tulipán
höridyt pošetily	der Trank, es nápoj	der Türk, g. u, pl. n Turek
die Thräne, g. —, pl. u slza hränen slzeti	die Traube, g. —, pl. u hrozen	die Türkei, g. der Türk Turecko
hun činiti, vykonati, učiniti; es ihut mir leid	trauen věřiti, důvěrovati	Turnan Turnov
jest mi líto; gut thuu k dobrému býti	die Trainer, g. — smutek, zármutek	das Turnen, g. s, tělocvik
der Thürin, es, die Thürme věz	trauen truchliti	die Turteltaube, g. —, pl. u hrdička.
die Thüre, g. —, pl. u dvéře (v čes. pomu.)	der Traum, g. es, die Träume sen	II
die Thürpalte, g. —, pl. u šterbina ve dveřích	träumen sníti	übcl zlý, špatný; übles reden zle mluviti
iehluboký; adv. hluboko	traurig smutný, truchlivý	das Übel, s, pl. — zlo ūben cvičiti

über nad, přes, o, po	überwinzen přemoći (neodl.)	der Ülfass, g. ſ, die Ülfälle
überall všude, velice		nehoda
überaus příliš		unfogjam neposlušný
ſich überreilen přenáhliti		unfremlidſig nevlidný
se (neodl.)		der Unfriede, g. n̄ nepokoj,
überfallen přepadnouti,		svár
napadnouti (neodl.)		unfruchtbar neúrodný, ne-
überfahren přejeti, zajeti		plodný
(neodl.)		der Uugar, ſ, n Uher
der Überfluss, (ſ)es pře-		ungarisch ukerský
bytek		Ungarn, ſ Uhlry
überflüssig zbytečný		ungeachtet přes, při
der Übergang, g. eſ, pl.		ungebilldet nevzdělaný
=gāuge přechod		die Ungeduld, g. — ne-
übergehen (neodl.) minouti		trpělivost
überlassen (neodl.) pře-		ungebuldig netrpělivý
nechatи, zanechatи		ungefähr asi
überlegen rozvažovati		ungeheuer nesmírný, pře-
(neodl.)		veliký
die Überlegung rozvaha		ungehorſam neposlušný
überliefern odevzdati		ungemein neobyčejně,
(neodl.)		velice
übermäßig přílišný		ungerecht nespravedlivý
der Übermuth, eſ přepych,		ingeschicht neobratný
rozpustilost		ungejist nezdravý
übermüthig zpupný		ungejist nejistý
übernachten přenocovati		ungewöhnlich neobyčejný
(neodl.)		das Ungleic, g. ſ neštěsti
überraschen překvapiti		unglüdſich neštastný
(neodl.)		uhöflich nezdvořilý
der Überroß, eſ, =röde		das Uukraut, ſ býli
svrchní kabát		unlängst nedávno
überschähen (neodl.) pře-		umtäzig nestřídmy
ceniti		die Uumäsigkeit, g. — ne-
überſchreiten překročiti		střídmost
(neodl.)		die Uuerdingung neprádek
die Überschwemmung po-		unrecht nepravý, adv. ne-
vodeň		pravě
übersiedeln 1. stěhovati se		das Uurecht, g. eſ křivda,
(pom. slv. ſeit); 2. stě-		bezpráví
hovati (koho; pom.		uureif nezralý
slv. haben)		uurein nečistý
überstreuen přesypati		uuruhiq nepokojoň
(neodl.)		uufchädlidch neškodný
übertreffen převyšovati,		uufchmaclhust nechutný
překonati (neodl.)		uufchuldig nevinný

nistet nestálý, nejistý	unvorsichtig neprozre-	verblicheu 1. vyblednouti,
miten dole	telný, neobezřely	potuchnouti, 2. umřiti
unter pod, mezi, za; unter	die Unwahrheit, g. —, pl.	verblihen odkvěsti (pom.
deni řámen jménem	en nepravda	sein)
d. d. d. untere dolejší,	unweit nedaleko, poblíž	das Verbrechen, s, pl. —
spodní	unwissend nevědomý	zločin
unterdessen zatím	unwürdig nehoden	der Verbrecher, s, pl. —
der Untergang, es 1. zá- huba, 2. der ll. der	unzufrieden nespokojený	zločinec
Sonne západ slunce	uppig bujný	verbreiten rozširovati, sić
unterhalb pod	der Ural, s Ural (polohř)	verbr. rozširovati se,
unterhalten(neodl.) baviti,	uralt prastarý	rozprostraňovati se
unterhalteu adj. zábavný	der Urheber, g. s, pl. —	verbrennen 1. shořeti
unterhandeln (neodl.) vy- jednávati, smlouvati se	původce	(pom. sein) 2. spáliti
(oč)	die Ursache, g. —, pl. u	(pom. haben)
unterirdisch podzemní	příčina	verdammen zatrati
unterjodhen podmaniti	der Ursprung, es původ	verdauen stráviti, zažiti
(neodl.)	ursprünglich původní, adv.	verdaulich záživný
unternehmen podniknouti	původně	verdecken zakryti
(neodl.)	urtheilen souditi	verderben (sil.) 1. zkaziti
unternehmen podniknouti	der Urwald, es, -wälde	se (pom. sein) 2. zkaziti,
das Unternehmen, g. s	prales.	(pom. haben) 3. zkaziti
podniknuti		(ve význ. mravním;
die Unterredung, g. —, pl.		časov. sl.)
en rozmluva		verderblich zhoubný
der Unterricht, g. es vyučo- vání	der Vater, g. s, die Väter	verdienen zasluhovati, vy-
unterrichten vyučovati	otec	dělati
(neodl.)	das Vaterland, g. es vlast	der Verdienst, g. es vý-
unterscheiden rozeznávati	der Vatermörder, s, pl. —	dělek
(neodl.)	otcevrah	das Verdienst, g. es, pl. e
der Unterschied, es, e rozdíl	die Vaterstadt, g. — ro- diště	zásluha
untersinken potopiti se,	das Vaterunser, s Otčenáš	verdorren uschnouti (pf.
utonouti (odl.)	das Beilchen, g. s, pl. —	der Baum <i>ist</i> verborrt)
unterstützen podporovati	fialka	verdrängen vypudit, vy-
(neodl.)	verächtlich opovržlivý	tlačiti
unterstützen pátrati, vyše- trovati (neodl.)	die Verachtung, g. — opos- vržení	verdriessen mrzeti
der Unterthan, g. s, pl. en	veralten zastarati; veraltet	verdriesslich mrzutý
poddaný	zastaralý	der Verdrus, g. es mrzutost
unterwegs cestou	verarbeiten zpracovati;	verduukelu zatemniti
intren nevěrný	zdělati	veredeln ušlechtit
unverdroßen neomrzely	verarmen zchudnouti	verehren ctiti
unvergänglich nehynoucí	verbauen vypověděti	verfaulen shniti, plesnivěti
unverzähmt nestoudný	verbergen skrýti, ukryti	(v pf. pom. sein)
unverständlich nesrozumi- telny	verbieten zapověděti, za- kázati	verfertigen zhotoviti
	verbinden 1. obvázati, 2.	verfolgen pronásledovati,
	spojiti, sloučiti	stihat
		der Verfolger, g. s, pl. —
		pronásledovatel, stihatel

die Verfolgung pronásledování	versieren ztratiti, pozbyti, sich v. ztratiti se, mizeti	versunken zapaduonti, pobronžiti se
vergänglich pomíjející	verlöschen zhasnouti (sil.)	versprechen slibiti
vergeben odpustiti	der Verlust, es, e ztráta	das Versprechen slib
vergebens nadarmo, marně	vermiesen pohřešovati	die Versprechung slib
vergeblich marný	vermöge (předl.) překládá se prostým instrumentalem	verstecken schovati, skrýti
vergehen zahynouti, minouti	vermögen moci (časuje se jako mögen)	der Verstorbene zemřelý
vergelten oplatiti, splatiti	das Vermögen, s moc, jmění, způsobilost	verstummen oněměti, umluknouti
vergessen zapomenonti	vernthalthen dominativi se	der Versuch, es, e pokus
vergenden promrhati	vernachlässigkeit zanedbati	versuchen zkoušeti, pokusiti se (oč)
das Vergissmeinnicht, g. s uenzabudka	vernichten zničiti	sich versündigen prohřešiti se
vergleichen (mit etw.) srovnati (s čím), přirovnati (čemu)	verstärktig rozumný	versöhnen 1. osladiti, 2. přesladiti
die Vergleichung přirovnání	verödet zpustly	vertheidigen hájiti
das Vergnügen, g. s, potěšení, zábava	verpachten pronajati	der Vertheidiger obhájee
die Vergnügung, g. —, pl. en zábava	verpflichten povinna uči- uiti, zavázati	die Vertheidigung hájení
vergolzen zlatiti	verratheu zraditi, prozraditi	vertheilen rozděliti
vergünen dopřáti	verrichten konati, vykoniati, učiniti	vertilgen habiti
vergöttern zbožňovati	versäubern přesoliti	sich vertragen snášeti se
vergrößern zvětšiti, rozmožiti	versammeln shromážditi	vertrauen důvěrovati
verheeren zpustošiti	versäumen zmeškati, pro- meškati, propasti	der Vertrante, g. u, pl. u důvěrník
verheimischen zatajiti	verschenden zaplašiti	vertreiben zahnati, vynhnati
verheissen zaslíbiti	verschieden rozličný	der Vertreter, s, zástupce
verherrlichen oslaviti	die Verschiedenheit rozdíl	vertrocken vyschnouti
verhüllen zakryvati	verschlungen pohlitti	verursachen způsobiti
verkaufen prodati	verschlossen uzavřen	verurtheilen odsouditi
verkehren obcovati	verschmähen zavrhnouti	verwalten spravovati
verkennet zneuznati	das Verschulden, s vina, závina	der Verwalter, g. s, pl. — správce
verklingen (pom. sein) do- zušti	verschlitten zasypati	verwandt příbuzný
verkündigen zvěstovati	verschwenden promrhati	die Verwandtschaft, g. — příbuzenství
verlangen žádati	der Verschwender marnotratuik	verweisen pobytí, meškati
verlassen opustiti	die Verschwendung marnotratnost	verweilen uvadnouti (v pf. pom. sloveso sein)
verlässlich spolehlivý	verschwinden zmizeti	verwenden vyuakládati, obracetí
verleihen propůjčiti, dáti	versengen popáliti	verwischen zdivočeti (v pf. pom. sloveso sein)
verležen raniti	versetzen 1. přeložiti, 2. vřaditi, 3. odpověděti	verwištěn smazati, vyhla- diti
verseumden utrhlati na eti, křivditi		verwunden poraniti
der Verleunder, s, pl. — utrhlač		

verwünschen proklinati	vorig předešlý	die Wahl, g. —, pl. eu
verwüstten pustošiti	vorjáhrig lonský	volba
verzehren stráviti, snísti,	der Wormund, g. s, die	wählen voliti
žráti, sežíratí; hubiti,	Wormunder poručník	wahr pravdivý
hnísti	vornehm vznešený	während 1. předl. za, při,
verzeihen odpustiti	der Vorrath, s, die Vor-	2. spojka, když, co
die Verzeihung odpuštění	räthe zásoba	wahrhaft opravdový, adv.
verzweifelu zonfati	der Vorsatz, es, =žáde před-	opravdu
der Vesuv, g. s Vesuv	sevzetí, úmysl	die Wahrheit, g. —, pl. eu
das Viech, es, pl. er dobytek	vorschreiben předepsati,	pravda
die Viezhücht chov dobytka	nařídit	wahrheitsliebend pravdy-
viel mnoho	vorschreiten pokročiti	milovný, pravdomiluvný
vielerlei kolikerý, rozličný	die Vorschrift nařízení	wahrheitalslich pravdě po-
vielfach mnohonásobný	die Vergebung prozřetel-	doben; přísl. bezpo-
vielleicht snad	nost	chhyby
vier čtyři	vorsichtig opatrný	die Waise, g. —, pl. u si-
die Wiper, g. —, pl. n	der Vorsteher představený	rotkek
zajíce	die Vorstellung představení	der Wald, g. es, die Wäl-
der Vogel, g. s, pl. die	der Vortrab přední voj	der les
Vogel pták	vortragen přednásti	der Waldbauum, g. s, pl.
das Vöglein (v básnících	vortrefflich výborný	=báume lesní strom
též Vögelein), s; ptáče	vorüber mimo, kolem =	der Wall, g. es, die Wälle
das Volk, g. es, die Völker	vorbei	násep
národ	vorübergehenu mimo (koho,	der Walfisch, es, e velryba
die Volksschule obecná	co) jítí	wälzen valiti, váleti
škola	vorwärts ku předu	die Wand, g. —, die Wände
voll plný	vorwitzig všetečný	stěua
vollenden dokončiti, vy-	der Vorzug, g. es, die Vor-	wandetu jítí, choditi, krá-
vollführen konati(neodl.)	zuge přednosf, výborná	četi
vollkommen dokonalý	vlastnosf, etnosf.	der Wanderer, g. s, pl. —
von od, s, z, o		cestujici, pocestný
vor před; (o přičině instr.)		wanderu putovati.
voransehen předvídati		die Wange, g. —, pl. u
vorbeigehen jítí mimo		lice
koho, mimo co	die Wache, g. —, pl. u	want kdy; wanti immer
vorbereiten připravit i	stráž; Wache stehent na	kdykoli
d. d. d. vordere přední	stráži státi	das Wappen, g. s, pl. —
vordringen postoupiti,	wachen hlditi	štít, erb
vniknouti	wachsen růsti, vyrůsti	die Ware, g. —, pl. u zboží
das Vorgebirge předhoří	die Wachslerze, g. —, pl. u	warm teplý
der Vorfahr, g. s, pl. eu	vosková svíce	die Wärme teplo
praotec; die Vorfahren	die Wachstafel, g. —, pl. u	warten čekati
předkové, otecové	vosková tabulkta	warum proč
das Vorhang, g. es před-	die Wachtel, g. —, pl. u	was co
suí	křepelka	was für ein, e, ein? jaký,
vorher napřed, dřive	die Waffe, g. —, pl. u zbraň	á, é?
vorhersagen předpovídati	vůz (pl. lépe die Wagen)	waschen myti, práti

die Wäsche, g. — prádlo	der Weinbauer, g. s, pl.	wenn když, jestli, -li,
das Wasser, g. s, voda,	— vinař	kdy(by); wenn anč ač,
pl. die Wässer vodstvo	der Weinberg, es, e vinnice	byť
der Wassertropfen krůpěj	weinen plakati	Wenzel Václav
vody	das Weinen, g. s pláč	wer kdo
wässern namočiti, zavod-	der Weinhänder, g. s, pl.	werben najímati (vojsko)
niti	— vinářník	werfen házeti, metati
waten broditi se	der Weininstock, g. es, pl.	das Werk, g. es, pl. e dilo,
weben tkati	= stöcke réva	skuteček
weden vzbuditi, probou-	die Weintraube, g. —, pl.	das Werkzeug, es, e ná-
zeti	u hrozen	stroj, ústrojí
weder — weder ani — ani;	weise moudrý; der Weise,	der Werktag, g. es, pl. e
weder — noch ani — ani	g. u, pl. u mudřec	všední den
der Weg, g. es, pl. e cesta	die Weise způsob	wert hoden; drahý, vzá-
wegfliegen odletěti	weisen ukázati	ený; wert sein státi
wegführen odvésti	die Weisheit moudrost	(zač), býti zač
wegtragen odnésti	weiß bílý	der Wert, g. es cena
sich wegwendēn odvrátitise	weissen biliti	das Wesen, g. s, pl. —
wehen vanouti	weißlich bělavý	bytosť
die Wehr, g. —, obrana;	weif daleký, širý, adv.	die Wespe, g. —, pl. u
sich žur Wehr sezen na	daleko	vosa
odpor se postaviti	der Weizen, g. s pšenice	die Wette, g. —, pl. u sázka
wehthui boleti, lítost	das Weizemehl, s mouka	wetteifern závoditi, zá-
způsobovati	pšeničná	pasiti
das Weib, g. es, pl. er	welcher který	wetten založiti se (oč)
žena	welk uvadlý; welf werden	das Wetter, g. s počasí
das Weibchen, g. s, pl. —	vadnouti, chřadnouti	der Wettkampf zápas
samička	welken vadnouti, chřad-	wichtig důležitý
weich měkký	nouti	der Widder, g. s, pl. —
weichen ustoupiti	die Welle, g. —, pl. u	heran
weichgesottenes Ei na	vlna (srovn. die Flut)	wider proti
měkko vařené vejce	die Welt, g. —, pl. eu	widerspenstig vzpurný,
die Weide, g. —, pl. u vrba	svět, země	zpupný
die Weidenruthe prút	das Weltall, g. s vesmír	widerspredhen odporovati,
vrbový	weltbekannt světoznámý	odmlouвати
weiden 1. pásti se, 2. pásti	weltberühmt světoslavný	der Widerstand, es odpór
sich weigern zdráhati se	der Welttheil, g. s, pl. e	widerstehen odpor činiti,
weihen posvětit, zasvětit	světa díl	protiviti se, odolati
die Weihacht, g. —	der Weltweise, g. u, pl. u	widmen věnovati, oběto-
(pomnož.) vánoce	mudřec	vati
das Weihachtsgeschenk, g.	wenden obrátiti, den Stock	wie jak, wie viel kolik
es, pl. e vánoční dar	w. kabát přešiti na	wieder zase, opět
weil poněvadž	ruby	wiederhallen (neodluč.)
die Weile, g. —, pl. u	wenig málo; ein wenig	odrážeti se (o zvuku),
chvíle	trochu	ozývati se
weilenpobývati prodlívati	wenigsten s aspoň	wiederholen opakovati,
der Wein, g. es, pl. e víno		(wieder neodl.)

wiederkommen (odluč.) zase přijiti	die Witterung počasí, povětrí	das Wunder, g. s, pl. — div, zázrak
die Wiege kolébka	die Witwe, pl. u vdova	der Wunsch, g. es, pl. die Wünsche přání
wiegen (sil.) vážiti	wilzig vtipný	wünschen přáti
wiegen (slab.) kolébati, houpati	wo kde	würdig hoden, důstojný
Wien (vl. jm. stř. r.) Vídeň	wodurh čím	der Wurm, g. es, pl. die Würmer červ
die Wiese, g. —, pl. u louka	wofür proč, zač	die Wurzel, g. —, pl. u kořen.
der Wiesenbach, es, pl. = bäche	woher odkud	
potok luční	wohl 1. dobré, 2. asi, snad, 3. arcí	
der wievielste kolikátý	das Wohl, g. es blaho, dobro	
wild divoký, planý	das Wohlgefallen, s záliba	záhe tuhý
der Wilzbach, g. s, pl. = bäche	wohlgesittet mravný	die Zahl, g. —, pl. en počet, číslo
horský potok, bystrina	die Wohlthätigkeit dobročinnost	záhledu platiti
das Wildbret, g. s zvěrina	der Wohlstand, g. es blaho	záhlyen čítati, počítati
Wilhelm, g. s Vilém	hobyt	záhmen krotký
der Wille, des Willens vůle	die Wohlthat, g. —, pl. eu dobrodini	záhmen krotiti, ochočiti
willig povolný, ochotný	der Wohlthäter, g. s, pl. — dobrodinec	der Zahn, g. es, die Zähne zub
der Wind, g. es, pl. e vítr	wohlthätig dobročinný	der Zahnschmerz, g. es, pl. en bolesti zubů
winden vinouti, viti, uvíjeti; se, točiti se	wohnen bydleti	das Zahnuh, es bolesti zubů
der Windhund, es, e clirt	die Wohnung, g. —, pl. eu byt, obydli	die Zange, g. —, pl. u kleště žáklíš svárlivý
der Winter, g. s zima	das Wohnzimmer, g. s, pl. — světnice	zart útlý, něžný
der Winterschlaf, es zimní spánek; den Winterschlaf halten zimní spánek mítí	der Wolf, g. es, pl. die Wölfe vlk	der Zauberer, s, pl. — čaroděj
der Winzer, g. s, pl. — vinař	die Wolke, g. —, pl. u mrak, oblak	der Baum, es, die Bäume uzda
der Wipfel, g. s, pl. — vrchol (stromu)	die Wolle, g. — vlna	der Baum, es, die Bäume plot
wirken působiti, činiti	wollen chtiti	der Baumtvig, s, e střízlik
wirklich skutečný; adv. vskutku	b. b. d. wollene vlněný	die Behe, g. —, pl. u prst u nohy, pazour
der Wirt, g. es, pl. e hostinský	womit čím	zehn deset
die Wirtschaft, g. —, pl. en hospodářství	worin v čem	das Zeidhen, g. s, pl. — znamení
das Wirtschaftsgebäude, s, hospodářské stavení	das Wort, g. es, die Wörter	die Zeichnung, g. —, pl. en kresba, výkres
wissen 1. věděti, 2. (při inf. s ju) uměti, znáti	slovo, 2. pl. die Worte	zeigen ukázati, sich zeigen
das Wissen, s vědění	slova — řeč	ukázati se, objeviti se
die Wissenschaft, g. —, pl. en věda, vědomost	der Wucherer lichvář	zeihen viniti (čím)
wittern čenichati, větrati, číti	vzrüst	die Zeit, g. —, pl. en, čas, doba; zur Zeit v čas, beizeiten v čas, záhy
	die Wunde, g. —, pl. u rána (otevřená)	

zeitlich časné	das Ziitungefäß , es, e nádoba	zurückfordern žádati zpět
die Zeitung, g. —, pl. eu noviny	cínová	zurückführen 1. dovésti zpět, 2. odvésti zpět
das Zelt, es, e stan	der Zins , des Zinseß 1, nájemné, 2. pl. die Zinsen úroky	zurückführen vrátili se; pl. ich bin zurückgekehrt
zerbrechen zlomiti	die Zither , g. —, pl. u eitera	zurückkommen vrátili se
zerfleischen roztrhati	zittern třásti se	zurückstellen navrátili
zerhauen rozseknoti, přetnouti	die Zoute , g. —, pl. u páš, zeměpás	zurücksperren odraziti
zernagen rozhlodati	der Zorn , g. (e)s zlost	zurufen (Dat.) volati na
zerreihen rozetřiti	zornig hněvivý, zlostný	koho, pokřikovati
zerren tahati, trhati	an 1. předl. k, do, na, po, za, 2. přísl. příliš, tuze	zusammenberufen svolati
zerreißen roztrhati	zubinden přivázati, obvázati	zusammenföhren shrabavati
zerrinnen rozpustiti se	zubringen 1. donášeti, 2. die Zeit zubringen čas	zusammenfreffen setkatи se, sraziti se
zerschneiden rozrezati	tráviti, prožiti	zuschneiden přikrojiti, přistřílnouti
zerstören zbořiti, zkaziti	der Zucker , g. s eukr	zusammensklaben sbíratи
zerstoßen roztlocni	die Zuckerfabrik , g. —, pl.	zusammenzählen sečitatи
zerstreut roztržitý	en eukrovat	zuschniden poslati
zertreten rozslápnouti	zudringlich dotíraty	zusperren zamknouti, zavřiti
zeugen svědčiti (von o)	zuerst nejprve, nejdříve	zuträglich prospěšen (ke zdraví)
das Zenguis , g. =uisse, pl. =uisse vysvědčení	die Zusflucht , g. — útočiště	das Zutrauen , g. s důvěra
die Ziege , g. —, pl. u koza	zufolge následkem	der Zutritt , g. s přístup
der Ziegel , s, pl. — cihla	zufrieden spokojen	zuvor dříve
die Ziegelbrennerei , g. —, pl. eu cihelna	der Zug , g. es, die Züge tali, tažení; vlak	zuweilen někdy, časem
ziehen 1. předm. tahati (pom. sl. haben), 2. podm. tálhonti, stěhovati se, (pom. sl. ſein	angegeben přítomen	der Zweck , g. es účel
das Ziel , es, e cil	angethan uakloněn, přízniv	zwei dva, der zweite druhý,
zielen mřížti	zugleich zároveň, spolu	zweierlei dvoji; zweifach
ziemen slušeti, náležeti	der Zugsbegleiter průvodci	dvojnásobný
ziemlich dosti	vlaku	der Zweifel , s pochybnost
die Ziegelmilch , g. — kozí mléko	zuhören naslouchati	zweifelhaft pochybný
die Zierde , g. —, pl. u ozdoba, okrasa	die Zukunft budoucnost	zweifelu pochybovatи
zieren zlobiti, krášliti	zukünftig budoucí	der Zweig , g. es, pl. e větev
die Ziffer , g. —, pl. u číslice	zuletz naposledy, posléze	zweimal dvakrát
das Zimmer , g. s, pl. — pokoj, světnice	zumachen zavřiti, přivřiti	zweitein za druhé
der Zimmermann , g. s, pl. -lente tesař	zumeist po většině, většinou, obyčejně	die Zwietracht , g. — nesvornost
das Zinn , g. s cín	das Zündholzchen sirka	die Zwillinge dvojčata, blíženci
	die Zunge , g. —, pl. u jazyk	zvijšen mezi
	zurnen hněvati se	zvítězheru cvrlikati
	zurückbleiben zůstatи po zadu	zwölf dvanáct

Slovník česko-německý.

A

a und
afričký afrikanisch
Afrika Afrika (stř. rodu)
akademický akademisch
ale aber
Alexander Macedonský
 Allegander von Macedo-
nien
almužna das Almosen, s
Alpy die Alpen
Anglie Englaud, s
anglický englisch
ani nicht einmal; ani — ani
 weder — noch
ano ja
Antonín Autou
apoštol der Apoštol, g. s,
 pl. —
Arab der Araber, g. s, pl. —
as, asi 1. wohl = snad;
 2. při číslovkách etwa
Asie Asien, g. s
aspooň wenigstens
astronom der Astronom, en
 pl. eu
Athéňan der Athener, g. s,
 pl. —
Athény Athen (vl. jm. stř.
 rodu jedn. č.)
až bis.

B

babička die Großmutter,
 g. —, die —lättter
Badensko Baden, s
balino der Sumpf, g. es,
 die Sümpfe
báchorka das Märchen, g.
 s, pl. —

báj die Sage, g. —, pl. u	biskup der Bischof, g. s,
bajka die Fabel, g. —, pl. u	die Bischofe
balsamovati einbalsamie- ren	büti schlagen
barva die Farbe, g. —, pl. u	bitva die Schlacht, g. —, pl. en
básník der Dichter, g. s, pl. —	blatio das Wohl, es
báti se sich fürchten	blázon der Narr, g. en, pl.
bavlnouý d. d. d. baum- wollene	en; der Thor, g. en, pl. eu
Bavory Baiern (vl. jm. stř. r.)	blažený glücklich
bážlivý furchtlos	bledý blass; blednouti
bažant der Hasau, g. s, pl. en	blass werden, erbllassen
bditi wažen (pom. haben)	blesk der Blitz, g. es, pl. e
bečeti blöken	blízký nahe
běda wehe!	bližiti se 1. sich nähern; 2. (o době) nahen (pom. slo. sein)
bednář der Fassbinder, g. s, pl. —	bližní der Nächste, g. u, pl. u
Bedřich Friedrich; Bedřich Rudovousý Friedrich der	bohntni schwelen (sil.)
Rožbhart	bondlák die Distel, g. —, pl. u
běhati lanfen	boháč der Reiche, g. u, pl. u
běliti bleichen	bohatství der Reichthum, g. s, pl. -thümer
beránek das Lamm, g. es, die Lämmer	bohatý reich; bohatnouti reich werden
Berlín Berlin	bohnzel leider
Berounka die Beroun	boj der Kampf, g. es, die
besídka die Laube, g. —, pl. u	Kämpfe
bez ohue	bojiště das Schlachtfeld, g. es, pl. er; der Kampf-
běžeti laufen, rennen	platz, g. es, pl. -plätze
bída das Gleud, s; die Moth, g. —; bidu triti Moth	bojovatí kämpfen, streiten
leiden	bojovník der Krieger, s, pl. —
bídný elend	bolesf der Schmerz, g. es, pl. eu
bílý weiß	bolestný schmerzlich
bírmovati firmen	bota der Stiefel, g. s, pl. —

bouře der Sturm, g. es,	buvolí roh das Büffelhorn,	eukr̄ der Zucker, g. s
die Stürme	s, -hvauer	evičiti ūben, ev. se sich
bouřka das Gewitter, g. s,	by damit	übēn
pl. —	bydleti wohuen	evičení die Übung, g. —,
boží = gen. Boha Gottes	býlī das Unkraut, g. (e)s	pl. eu.
brambor die Kartoffel, g.	byolina die Pfalze, g. —,	
—, pl. n	pl. n	
brána das Thor, g. es, pl. e;	bystřiti schärfen	čáp der Storch, g. es, die
br. města das Stadtthor	byť weini auch	Störche
brániti se sich wehren	býti sein; k čemus býti	čas die Zeit, g. —, pl. eu;
bráti uehnien	zu etwas dienen	v čas zur Zeit; časem
bratr der Bruder, g. s,	bytovati wohuen, hausen	mit der Zeit, bisweilen
die Brüder	bzučeti summen.	časnē zeitlich, č. z rána
hrataneo der Better, g. s,		zeitlich früh
pl. n		čásk der Theil, g. es, pl. e
břečtan der Epheu, g. s		čáskeři der Kleetheil, es, e
břídlice der Schiefer, g. s		často oft, häufig
břímě die Last, g. —, pl. en	celý d. d. d. ganze; celá	Cech der Böhme, g. n, pl. n
Britové die Briten	Praha ganz Prag	Cechy Böhmen (stř. r. j. č.)
brk der Federkiel, es, e	cena der Preis, g. es, pl. e;	čekati warten (auf etwas)
brkové pero die Kieffeder,	der Wert, g. es	čeledin der Dienstbote, g.
g. —, pl. n	cesta 1. der Weg; g. es,	u, pl. n
brouk der Käfer, g. s, pl. —	pl. e; 2. (= cestování)	černý schwarz
brus der Schleifstein, g. s,	die Reise, g. —, pl. u	čerstvý 1. frisch, 2. schnell
pl. e	cestou = na cestě unter-	červ der Wurm, g. es, die
brzy bald	wegs	Würmer
bublání das Murmeln, g. s	cestovati reisen	červen der Juni
bublati murmeln	cestujici der Reisende, g. u,	červený roth
Budějovice Budweis	pl. n	česati kümmeu; ovoce č.
(stř. r. jedn. č.)	cihelna die Ziegelsbrenne-	das Obst pflücken
bud — bud entweder —	rei, g. —, pl. en	česko-moravský böhmisch-
oder	cíl das Ziel, g. es	mährisch
buditi weden	cín das Zinn, g. s	český böhmisch
budoucí künftig	císař der Kaiser, g. s, pl. —	čest die Ehre, g. —
budova das Gebäude, g. s,	císařovna die Kaiserin,	čestina das Böhniſche, g. n
pl. —; budova školní	g. —, pl. uen	četný zahlreich
das Schulgebäude	citron die Citrone, g. —,	či oder
budovati bauen	pl. n	či wessen
Bůh Gott, es; pohanský	cízí frenud	číhati laueru (auf s akkt.)
bůh der Gott, g. es, die	cizina die Fremde, g. —	číly thätig, ununter
Götter	cizozemec der Ausländer,	čím — tím je — desto
bujně munter	g. s, pl. —	činiti handeln; dobré činiti
bujný ūppig, feurig, mun-	co was; così etwas	Gutes wirken; hranici
ter; ūppiges Gras; ein	ctiti ehren, schätzen; ctěné	činiti die Grenze bilden
feuriges Ross	jméno der geschätzte Name	číslice die Ziffer, g. —, pl. n
buk die Buche, g. —, pl. n	ctnosť die Engend, g. —,	číslo die Zahl, g. —, pl. en
buvol der Büffel, s, pl. —	pl. en	čistiti reinigen

cistotný reiulich	déjepisec der Geschichts-	dobrodiní die Wohlthat,
cistý reiu	schreiber, g. s, pl. —	g. —, pl. eu
článek der Artikel, s, pl. —	deklinace die Declination,	dobrotivý gütig
člověk der Mensch, g. eu,	g. —, pl. en	dobrý gut; dobré gut
pl. en	děkovati danken	dobyť trh der Viehmarkt,
čtvrt das Viertel, g. s;	dělati machen, versfertigen	es, =märkte
čtvrt roku ein Viertel- jahr, g. s	děliti theilen; trennen = odloničti	dobytek das Vieh, g. es, pl. ev
čtverhanný vieredig	dělník der Arbeiter, g. s, pl. —	dobyti 1. erwerben = vy- dělati, 2. dob. ze země
čtverý viererlei	démant der Diamant, g. s, pl. en	gewiunen, graben, 3.dob.
čtvrték der Donnerstag, g. s	den der Tag, g. es, pl. e	města eine Stadt erobert
čtyři vier.	denně täglid	dokonalý vollkommen
D	deska der Deckel, g. s, pl. —	dokonati vollenden, eubent
dále weiter; dále cestovati	děst der Regen, g. s	doktor der Doctor, g. s, pl. eu
weiterreisen (weiter odl.)	deškovka der Regenwurm, s, =würmer	dokud solange, solange als
dalekohled das Fernrohr, es, e	dětský věk das Kindes- alter, s	dolejsí der untere
daleký weit, fern	devatero neun, neunerlei	doma zu Hause
dar 1. die Gabe, g. —, pl. n; 2. das Geschenk, g. es, pl. e; dar vánoční das Weihnachtsgeschenk	děvečka die Mägd, g. —, die Mägde	domáci einheimisch; do- mácí pán der Hausherr
dařiti se 1. gelingen (o práci); 2. gedeihen o ži- voč. a rostl.); 3. gerathen (o živoč., rostl. a o mrav- ním zdaru)	děvče das Mädchen, g. s, pl. —	g. u, pl. eu; domáci zvíře das Hausthier, g. es, pl. e
darovati schenken	dilem — dilem theils — theils	domluvitи ausreden
dáseň das Bahnsleisch, es	dilo das Werk, g. es, pl. e	domnivati se meinen, wäh- nen, vermuthen
dáti schenken; dáti rozkaz	dítě, dítko das Kind, g. es, pl. er	domov die Heimat; z do- mova aus dem Hause
enen Befehl ertheilen,	divadlo das Theater, g. s, pl. —	domovník der Haussmeister, g. s, pl. —
dáti (s inf.) lassen k. p.	divoký wilb	domu nach Hause
dáti zatopiti einheizen	dle nach, genäß, laut	dopis der Brief, g. es, pl. e
lassen	dlouhý lang; dlouho lange	dopitи austrinken
dávno lange, längst	dlužník der Schuldnier, g. s, pl. —	dopoledne der Vormittag, g. s, pl. e; adv. vor- mittags
dbáti achten	dmýchati blasen	doporuciati auempfehlen
deera die Tochter, g. —, die Töchter	dnes heute	dopráti vergünien; ge- währen
děd der Großvater, g. s, pl. =väter	do in, nad, bis, zu	doprovoditi begleiten
dědic der Erbe, g. u, pl. u	doba die Zeit, g. —, pl. eu; doba roku = část	dorůsti aufwachsen, er- wachsen
dědictví das Erbe, g. s; die Erbsthaft, g. —, pl. eu	roku die Jahreszeit	doslyčhati hören
déjepis = dějiny die Ge- schichte, g. —	dobročinný wohlthätig	dost, dosti genug; ziemlich
	dobrodinec der Wohlthä- ter, g. s, pl. —	dostavěti ausbauen
		dosud bisher

doučiti se anšternen	dva zwei; dvakrát zweimal	hádati ratheu, hádati se streiten, zaufen
dousati hoffen	dvanáct zwölf	háj der Hain, g. es, pl. e;
douti blaſen	dvěře die Thüre, g. —, pl. u	das Wäldchen, g. s, pl. —
doutnati glimmen	dvojí zweierlei	haliti se sich hüllen
dovoliti erlauben, gestatten	dvojnásobný doppelt	hana der Tadel, g. s, pl. —
dovoz die Zufuhr, g. —	dvůr, dvorec der Hof, g.	hanba die Schande, g. —
dráha die Bahn, g. —,	es, die Höfe, der Weier-	hanebný schändlich
pl. eu	hof, g. es, pl. =höfe; die	haneti tadeln, schmähen
drahocenný kostbar	Weierei, g. —, pl. eu	hasiti löschen (slabé)
dráhý thener, kostbar	dýchati atmen	hasič der Feuerlöschmann,
dravec das Raubthier, g.	dýka der Dolch, g. es, pl. e	es, =männer
es, pl. e	dynamit das Dynamit	hasnouti erlöschén, ver-
Dráždany Dresden (stř. r.)	džbán der Krug, g. es, die	löschen (silné)
dřevo das Holz, es, die	Krüge.	Helena Hélène, g. Hélénens
Hölzer		Herkules Herkules
dřážditi reizen	E	hezký hübsch
dřímati schlummern	Egyptan der Egypter, g.	hladový hungrig
dříve früher; dříve než	s, pl. —	hlas die Stimme, g. —,
bevor	Evropa Europa, g. s	pl. u
dříví das Holz, g. es	Europan der Europäer, s.	hlasity laut; hlasité, na-
drn der Nasen, g. s		hlas laut
drsný rauh	F	hláska der Laut, g. es, pl. e
druh 1. — společník der	farář der Pfarrer, g. s,	hlava der Kopf, g. es, pl.
Geselle, g. u, pl. u, der	pl. —	die Köpfe
Geuſſe, u, n, 2. (=třída)	fiala, fialka das Beiltheu,	hlavní město die Haupt-
die Art, g. —, pl. eu	g. s, pl. —	stadt, g. —, pl. =städte
druhdy bisweilen; sonst;	Foeničan der Phönizier,	hledati suchen
ehedem	g. s, pl. —	hlidač der Wächter, g. s,
drzost die Reckheit, g. —	Francie Frankreich, g. s	pl. —
dub die Eiche, g. —, pl. u	Franconz der Franzose,	hlína der Thon, g. s
duben der April, s	g. u, pl. u	hloupý dummi
duch der Geist, g. es, pl. er	František Franz.	hltavý, hltavé hastig
duha der Regenbogen, s		hluboký tieſ
dům das Haus, g. es, die	G	hmýz das Insect, g. es,
Häuser	German der Germane, g.	pl. en
Dunaj die Donau	u, pl. u	hnáti treiben
dusiti dünslen ku př. ovoce	gymnasium das Gymna-	hpod gleich
dusný schwül	sium, g. s, die Gymnasien;	hnědý braun
dústojný der Officier, g.	realní g. das Realgym-	hněv der Zorn, g. s
s, pl. e	nasium, g. s, pl. ieu.	hnízdo das Nest, g. es,
dústojný würdig		pl. er
duše die Seele, g. —,	H	hnojiti düngen
pl. u	Habsburský Habsburgisch	hoden wert, würdig
dutina die Höhlung, g. —,	had die Schlange, g. —,	hodina die Stunde, g. —,
pl. eu	pl. u	pl. u
dutý hohl		
dívra das Zutrauen, g. s		

odiny die Uhr, g. —, pl.	hovor das Sprechen, g. —, s; das Gespräch, es, e	hül der Stock, g. es, die Stöcke
en; kolik je hodin? wie spät ist es?		husa, hus die Gans, g. —, die Gänse
odný brav	hra das Spiel, g. es, pl. e	Husitské války die Hussitenkriege
och der Kuabe, g. n, pl. n	hrad die Burg, g. —, pl. en	hustý dicht
ojný reichlich	hradba die Schanzmäuer, g. —, pl. u	hvězda der Stern, g. es, pl. e
omér Homer	hranice die Grenze, g. —, pl. u	hvízdati pfeifen
onba die Jagd, g. —, pl. en	hráti, hráti si spielen	hyzditi entstellen.
ora der Berg, es, pl. e;	hráz der Damm, g. es, die Dämme	Ch
hory das Gebirge, s, pl. —	hrdhet der Rücken, g. s	chatrný schadhaft
rečka das Fieber, s	hrdina der Held, g. en, pl. en	chladný kühl, kalt; jest chladno es ist kühl, kalt
řejší d. d. d. obere	hrdnouti stolz werden	chléb das Brot, g. es, pl. e
řeti brennen	hrdý stolz	chlévy der Stall, g. es, die Ställe
rký heiße; jest horko es ist heiß	hřeben der Kamm, g. es, die Kämme	chobot der Rüssel, s, pl. —
ruatý gebirgig	hřesiti sündigen	chodba der Gang, g. es, die Gänge
spodář der Häuswirt, g. es, pl. e; der Landwirt, g. es, pl. e	hřich die Sünde, g. —, pl. u	chorobný kraufhaft
spodařiti wirtschaften; sparen	hřišník der Sünder, g. s, pl. —	Chorvát der Kroate, g. n, pl. n
spodárnost die Sparjanikeit	hrnčíř der Töpfer, g. s, pl. —	chof 1. (= manžel) der Gatte, g. n, pl. u; 2. (= manželka) die Gattin, g. —, pl. innen
spodárný wirtschaftlich, sparsam	hrnec der Topf, g. es, die Töpfe	chov dobytka die Viehzücht, g. —
spodářství die Wirtschaft, g. —, pl. en	hrob das Grab, g. es, die Gräber	chovati 1. bewahren = zahovati; 2. chovati dobytek das Vieh züchten; Vieh halten
spodyně die Haushfrau, —, pl. en	hroblka die Brust, g. —, pl. die Grüste	chrám der Tempel, g. s, pl. —
st der Gast, g. es, die Gäste	hrobuňk der Todtengräber, s, pl. —	chrániti schützen
stinský der Wirt, g. es, pl. e	hrom der Donner, g. s	chudý arm
šíček das Knäblein, g. s, pl. —	hrozen die Traube, g. —, pl. u; hrozen vína die Weintraube	churav kränlich, frank
tov 1. fertig, 2. bereit (ochoten); 3. hotové	hroziti drohen	churavěti kränkeln
penize bareš Geld	hrozný furchtbar	chuf die Lust, g. —, die Lüste; der Geschmac, g. s
uba der Schwamm, g. es, die Schwämme	hrubý grob	chutnatи schmecken
usenka die Raupe, g. —, pl. u	hruška die Birne, g. —, pl. u	chutný schmackhaft
uští das Gestrüpp, es, pl. e	hrůza der Schrecken, g. s	
vézí dobytek das Rindvieh, g. s; hovézí maso	hubiti vertilgen, vernichten	
das Rindfleisch, g. es	hudha die Musik, g. —	
	hukot das Brausen, g. s	

chvála das Lob, g. es	jehličnatý strom der Ma-	kající viz. káti se
chváliti loben	delbaum, g. s., -bäume	kalamář das Tintenfass, g. es, die Tintenfässer
chvěti se zittern, bebēn	jehně das Lamm, g. es, die Lämmer	kalíšek der Kelch, g. es, pl. e
chyba der Fehler, s, pl. -	jeho sein, e, seiu	kam wohin
chybiti fehlen	jelen der Hirsch, g. es, pl. e	kámen der Stein, g. es, pl. e
chystati se sich bereiten,	jen, jenom nur, bloß	kameneček der Mann, g. s
sich vorbereiten	Jerusalém Jerusalem (stř. r.)	kamna der Ofen, g. s, die Ofen
chytati fangen	jestli, jestliže wenn	kanzík die Genüse, g. -, pl. u
chytrý klug.	ještě noch	kanouti rímen
I		
i 1. auch; 2. selbst	jezdec der Reiter, g. s, pl. -	Kapitolium das Capitolum, g. s
inkoust die Tinte, g. -	jezditi fahren; kočimo jezditi reiten	kapka der Tropfen, g. s, pl. -
indický indisch	jezero der See, g. s, pl. u	kapr der Kärfen, g. s, pl. -
Italie Italien (stř. rodu jedn. č.)	ježek der Igel, g. s, pl. -	karafiat die Melke, g. -, pl. u
J		
jablko der Apfel, g. s, die Apfel	Ježíš Žesuš	károly rügen
jabloň der Apfelbaum, g. es, pl. -bäume	Jidáš Judas	Karel Karl
jádro der Kern, g. es, pl. e	jídlo 1. (= pokrm) die Speise, g. -, pl. u;	Karlín Karolinenthal (stř. rodu)
jak, jako wie	2. (= požívání pokrmů) das Essen, g. s	Karlovo náměstí der Karlsplatz, g. es
jakmile so bald	jindy soust	Karlstejn (Karlův Týn) Karlstein, s
jakoby als ob, als wenn	jinoch der Frühling, g. s, pl. e	kaštan die Kastanie, g. -, pl. n
Jakub Jakob	jiný d. d. d. andere	káti se blížen
jaký was für ein	jiskra der Funke, des Funken, die Funken	katolik der Katholik, g. eu, pl. eu
jarní den der Frühlings-	jísti speisen	káva der Kaffee, g. s
tag, g. es, pl. e	jistý sicher, gewiss	kázání die Predigt, g. -, pl. en
jaro der Frühling, g. s; das Frühjahr; na jaře im Frühjahr, im Frühling	jítí gehen, kommen	kázati 1. predigen, 2. = veleti gebieten
jasný hell, klar	jitro der Morgen, g. s	kaziti beschädigen, zerstören
jazyk 1. die Zunge, g. -, pl. u; 2. (= řeč) die Sprache, g. -, pl. u	již schon; již ne- nicht mehr	každý jeder, jede, jedes
ječmen die Gerste, g. -	jižní südlich	kdákati gackern
jad daš Gift, g. es, pl. e	jmění das Vermögen, g. s	kde wo; kdesi irgendwo
jeden, jedna, o ein, e, ein	jmenniny der Namenstag, g. es, pl. e	kdo wer; kdosi jemand
jediný d. d. d. einzige	jméno der Name, des Namens, die Namen.	
jedle die Tanne, g. -, pl. u	K	
tedý esšbar	k, ke, ku zu, gegen	
jednati handeln	kahát der Stock, g. es, die Stöcke	
jedovatý giftig	kachma die Eute, g. -, pl. u	
jebla die Nadel, g. -, pl. u		

kdy 1. wann; 2. — kdy si	kolik wie viel; kolik jest	kov das Metall, g. s, pl. e
jemals	ti let? wie alt bist du?	kovář der Schmied, g. es,
kdyby wenn	kolikátý der wievielste	pl. e
kdy si einst	koło das Stad, es, die Städer	koza die Ziege, g. —, pl. u
když wenn, als	kolovrat das Spimirad, es,	kráčeti wandeln
keř der Strauch, g. es, die	räder	kraj der Rand, g. es, die
Stráňche(r)	kouati verrichten, machen;	Ränder; der Saum, g.
kéz wein doch, dass doch	konati svoji povinnost	es; kraj šatu der Saum
klapka u oka das Augen-	seine Pflicht erfüllen	des Kleides
lid, g. es, pl. er	konec das Ende, g. es, pl. u	krajan der Landsmann, s,
klášter das Kloster, g. s,	konečně endlich	pl. -leute
die Klöster	konopí der Hanf, g. es	kräjeti schneiden
klepati klopfen	konsul der Consul, s, u	krajina die Gegend, g. —,
klesnouti sinken, fallen	kopati graben; stoßen	pl. en
klid die Ruhe	kopřiva die Nessel, g. —,	král der König, g. s, pl.
klidný, klidně sanft, ruhig	pl. u	— e
klíti fluchen	kopyto der Huf, g. es, pl. e	krälik das Kaninchen, g. s
Klitus Clitus	koráb das Schiff, g. es, pl. e	pl. —
klobouk der Hnt, g. es,	kord der Degen, g. s, pl. —	královna die Königin, g.
die Hüte	korek der Kork, es	—, pl. innen
klopotně klummerlich, mühsam	Koriolán Coriolan (vl. jm.	královský königlich
kmene der Stämme, g. es,	osoby muž.)	království das Königreich,
die Stämme	korēn die Wurzel, g. —,	g. es, pl. e
kmotr der Bathe, g. u,	pl. n	krása die Schönheit
pl. n	korēniti würzen	krásný schön
knež der Priester, g. s, pl. —	korist die Beute, g. —	krasopis das Schönschrei-
kniha das Buch, g. es, die	koroptev das Rebhuhn,	beu, g. s, pl. —
Bücher	g. s, -hühner	krátký kurz
knihovna die Bibliothek,	koruna die Krone, g. —,	kráva die Kuh, g. —, die
g. —, pl. en	pl. n	Kühe
kniže der Fürst, g. en,	kosa die Sennse, g. —, pl. u	krehký zerbrechlich, ge-
pl. en	kosk das Bein, es, e, der	bredlich
knižecí fürstlich	knochen, s, pl. —	krehot das Quaken, g. s
knoflik der Knopf, g. es,	kostel die Kirche, g. —,	krejcar der Krenzer, g. s,
die Knöpfe	pl. n	pl. —
kočí der Kutschier, g. s, pl. —	košík der Korb, es, die Körbe	krejčí der Schneider, g. s,
kočka die Katze, g. —, pl. u	košile das Hemd, g. es,	pl. —
kočkovitý katzenartig,	pl. en	kresba die Zeichnung, g.
katzenähnlich	koště der Besen, g. s, pl. —	—, pl. en
kohout der Hahn, g. es,	koule die Kugel, g. —, pl. u	kresliti zeichnen; kresleni
die Hähne	koupati, koupati se baden	das Zeichnen, g. s
kojiti säugen (slabé)	koupiti kaufen	křestan der Christ, g. en,
kokrhati krähen	kouř der Rauch, g. es	pl. en
koláč der Kuchen, g. s, pl. —	kousek das Stückchen, g.	křestanský christlich
kolem um, herum	s, pl. —	krev das Blut, g. es
koleno das Knie, g. s, pl. —	kousnouti beißen	křičeti schreien
	kouti (kuji) schmieden	

křídlo der Flügel, g. s,	kupec der Kaufmann, g. s,	lehkověrný leichtgläubig
pl. —	pl. -leute	lehnouti si sich niederlegen
křik das Ges.hrei, g. s	kupovati viz koupiti	lék das Heilmittel, das
Kristus Christus	kůra die Rinde	Mittel, g. s, pl. —
Krištof Christoph	kůrátko das Hühnchen	lékař der Arzt, g. es, die
křivda das Utrecht, g. s;	kuše das Huhu, g. es, die	Urzte
křivdu činiti Utrecht	Hühner	leknoti se erschrecken (sil.)
thun, křivdu snáseti	kus das Stück, g. es, pl. e	len der Fluchs, des Flächses
Utrecht leiden	Kutná Hora Kuttenberg	lenivý faul, träge
kříž das Kreuz, g. es, pl. e	kužle 1. die Kugel, 2. (=srst)	lenoch der Faulenzer, s,
krk der Hals, g. es, die	das Fell; 3. das Leder	pl. —
Häse	(kůže vydlaná)	lenosť die Faulheit, g. —
krkavec der Rabe, g. u,	kvěsti blühen	les der Wald, g. es, die
pl. u	květ die Blüte, g. —, pl. u	Wälder
krmiti flittern, nähren	květen der Mai, s	lesk der Glanz, g. es,
krocan der Truthahn, g. s,	květina, kvítek die Blume,	lesnatý waldig
die -hähne	g. —, pl. u	lesník der Förster, g. s,
krok der Schritt, g. es,	kvítí = květiny	pl. —
pl. e	kvočna die Glückshenne, g.	lesť die List, g. —
kromě außer	—, pl. u	lešení das Gerüst, g. es,
krotiti zähmen, bändigen	kýs = jakýs irgend ein, e,	pl. e
krotký zahm	ein	let der Flug, g. es
krotnoti zahm werden	kysely sauer.	letěti, létati fliegen
kroví das Gebiss, g. es,	L	léto der Sommer, g. s
pl. e	Labe die Elbe, g. —	letos heuer
krtek der Maulwurf, s,	labuš der Schwanz, g. es,	lev der Löwe, g. u, pl. u
würfe	de Schwänze	levý d. d.-d. linke; v levo
krúpjí der Tropfen, g. s,	laciný, lacino billig, wchyl-	links
pl. —	feil	ležeti liegen
krupobití der Hagel, g. s	lakomec der Geizhals, es,	lhár der Ligner, g. s, pl. —
krutý grausam	= hälse	lháti lügen
kryti decken; bergen	lakomý geizig	-li wenn
který welcher, e, es	lampa die Lampe, g. —	libati küssen
kuchař der Koch, es, die	pl. u	Liberec Steichenberg
kuchyňe	láská die Liebe, g. —	libezný lieblich
kuchařka die Köchin, g. —,	laskavý liebvoll, freundlich	libiti se gefallen
pl. -nen	latina das Latein, s; die	Libuše Libuschka
kul der Pfahl, es, pl. die	lateinische Sprache	libý lieblich, gefällig; je-li
Pfähle	lavice, lávka die Bank, g.	libo? ist es gefällig?
kulatý rund	—, pl. die Bänke	lid das Volk, g. es, die
kůň das Pferd, g. es, pl.	lázeň das Bad, g. es, die	Völker
e; das Ross, g. es, pl. e	Bäder	lidský menschlich
kuna der Marder, g. s,	led das Eis	lidstvo die Menschheit, g. —
pl. —	ledek der Salpeter, g. s	lidumil der Menschenfreund
kunovitý marderartig,	lekomyslný leichtsinnig	lichotiti schmeicheln
marderähnlich		lichvář der Wucherer

lilie die Lilie, g. —, pl. u	máslo die Butter, g. —;	míněni die Ansicht, g. —,
límeč der Krägen, g. s, die Krägen	chléb s máslem das Butterbrot, g. es	pl. eu
líný faul, trápe	maso das Fleisch, g. es	minulý vorig, vergangen
lípa die Linde, g. —, pl. u	máti, matka die Mutter, g. —, die Mütter	minuta die Minute, g. —,
Lipsko Leipzig	ndlý matt	pl. u
list 1. das Blatt, g. es, die Blätter; 2. = dopis der Brief, g. es, pl. e	meč das Schwert, g. es, pl. er	mír der Friede, des Friedens
listí das Laub, g. es	med der Honig, g. s	míra das Maß, g. es, pl. e
liška der Fuchs, g. es, die Füchse	medvěd der Vär, g. en, pl. eu	mírumilovný friedlich,
litr das Liter	medvědotvý bärenartig, bärenähnlich	friedfertig
lizati seděti	mech das Moos, des Mooses	místo der Platz, g. es, die Plätze; der Ort, g. es, pl. e nebo die Orte;
loket die Elle, g. —, pl. u	měch der Blasebalg, es, -bälge	místo na těle, místo ve knize die Stelle
losos der Lachs, g. es, die Lachse	měkký weich	mistr der Meister, g. s, pl. —
loučiti se scheiden (pom. sein)	méně weniger, méněr	mítí haben; mítí se dobré sich wohl befinden
louka die Wiese, g. —, pl. u	měřiti messen	mládě das Junge, g. u, pl. u
lovec der Jäger, s, pl. —	měsíc 1. (těleso nebeské)	mládež die Jugend, g. —
lovení ryb der Fischfang, g. s	der Mond, g. es, pl. e, 2. (čas) der Monat, g. s, pl. e	mladí, mladost die Jugend, g. —; die Jugendzeit; z mládi in der J.
lože das Lager, s, pl. —; die Bettstätte, g. —, pl. u	městí fehren	mladík der Jungling, g. s, pl. e
lstivý sdílan, listig	městečko das Städtchen, g. s, pl. —	mládnouti jung werden
lučina = louka die Wiese, g. —, pl. u	město die Stadt, g. —, die Städte	mladost viz mládí
Ludvík Ludwig, s	měštan der Bürger, g. s, pl. —	mladý jung
luk der Bogen, s	metla die Rute, g. —, pl. u	mlčeti schweigen
lživý lügenhaft.	metr das Meter, g. s, pl. —	mléko die Milch, g. —
M		
majetek das Vermögen, s, pl. —	mezek der Maulesel, g. s, pl. —	mlha der Nebel, g. s, pl. —
mák der Wohn, g. s	mezi zwischen, mitter; o čase während	mlíti nichsen
málem beiuahé, fast	Milán Mailand (stř. r.)	mlsný genäschig
malicherný kleinsch	míč der Ball, g. es, pl. —	mluviti reden; mluviti pravdu die Wahrheit sagen
málo wenig	die Halle	mnohem(při komparativě) viel, weit, beiweitem
malovati malen	milosrdný barnherzig	mnoho viel
malý klein, gering	milostiv gnädig	mnohonásobný vielfältig, vielfach
marně vergebens	milovati lieben	mnohý mancher
marnotratnost die Ver- schwendung, g. —	milý lieb	moci künien, vermögen
marný eitel, vergeblich	mimo außer; außerhalb	mocnář der Monarch, g. en, pl. eu
masitý fleischig; m. pokrm die Fleischspeise		mocný mächtig

modlitba das Gebet, es, e	myšlenka der Gedanke, des Gedanken, die Gedanken	napravení die Besserung
modliti se beten	mzdla der Lohn, g. es.	naproti gegenüber; entgegen
modrý blau		nářadí das Gerät, g. s., pl. —
mohutný gewaltig, groß		nařiditi auordnen
mokrý naß		naříkati klagen
Morava Mähren (stř. r.)		nařízuouti aufschneiden
Moravan der Mährer, g. s, pl. —		národ das Volk, g. es, die Völker
moře das Meer, g. es, pl. e		národní national
most die Brücke, g. —, pl. u		narození die Geburt, g. —
moudrost die Weisheit, g. —		nashromážditi sammlu
moudrý weise, klug		nasládlý süßlich
moucha die Fliege, g. —, pl. u		naslouchati zuhören
mouření der Mohr, en, en,		náslovní písmeno der Anfangsbuchstabe, us, u
mrak die Wolke, g. —, pl. u		nasoliti einsetzen
mrav die Sitte, g. —, pl. u		nastati beginnen
mravenec die Ameise, g. —, pl. u		nástroj das Werkzeug, es, e
mravný sittsam		nastuditi se sich erläutern
mráz der Frost, g. es, die Fröste		natrhati pflücken (ovoce)
mrvola die Leiche, g. —, pl. u		naváldeti anleiten (k dobrému zum Guten)
mstiti se sich rächen		navlhnouti anlaufen
mudrce der Weise, g. u, pl. u		návrat die Rückkehr, g. —
muchomůrka der Fliegenfresser, g. es, pl. die Fliegenfresser		navrátitи = vrátiti
muj mein, e, mein		návsí der Dorfplatz, g. es, pl. —
mukla die Quäl, g. —, pl. en		nebesa = nebe
mysl das Gewissen, g. es, die Männer		nebezpečenství die Gefahr, g. —, pl. eu
mysliti se 1. irren nepřech. (pom. haben); 2. sich irren		nebezpečný gefährlich
mysl das Gewissen, g. es, pl. er		neboť denn
mysliti meinen, glauben		nebroušený ungeschliffen
myslivec der Jäger, g. s, pl. —		nečistý unrein
myš die Maus, g. —, die Mäuse		nedaleko unweit, nächst
myška das Männchen, g. s, pl. —		nedávno unlängst
		nedbalý nachlässig
		neděle 1. der Sonntag, g. s, pl. e; 2. = týden die Woche, g. —, pl. u
		nehezký unschönen

nechati lassen	nesmírný unermeslich, un-	nížadný gar kein, e; kein
nejen... ale i nicht nur	gehener	noe die Nacht, g. —, die
... sonderu auch	nesmrtelny unsterblich	Nächte
nejvíce nejsteins	nesnadny schwer, schwierig,	noeovati übernachten (ne-
někdy einst, ie; = časem	nicht leicht	odlučit.)
bišweisen, manchmal	nesnesitelny unerträglich	noční nächtlich
několik eintige, etliche	nestály unbeständig	noha der Fuß, g. es, die
některý mancher	néstí tragen	Füße
nelibiti se missfallen	nestřídomost die Unmäßig-	nos die Noce, g. —, pl. u
němčina das Deutsche,	keit, g. —	nositi tragen
g. u	uestřídny unmäßig	noviny die Zeitung, g. —,
Němec der Deutsche, u, u	nestvůra das Ungehener,	pl. eu.
německy deutsch; německy	š, pl. —	nouze die Noth, g. —
adv. deutsch	nesvornost die Zwietracht,	Nové město die Neinstadt
nemoc die Krankheit, g. —,	g. —	nový neu; nový rok das
pl. en	nešlechetny unedel, schlecht	Neujahr, g. š
nemocný frank	nestěsti das Unglück, g. š	nutiti zwingen
nemotorný plump	net die Nächte, g. —, pl. u	nuzný arm, dürstig
nenávist der Hass, g. es	netoliko = nýbrž i nicht	nůž das Messer, g. š,
neobratný plump, schwer-	unn — sondern auch	pl. —
fälsig, ungefickt	netrpělivý ungeduldig	výbrž sonderu
nepatrny unansehnlich;	neúhledný unansehnlich	nyní ješt, um.
vč nepatrna die Klei-	neúrodný unfruchtbar	
uigkeit, g. —, pl. en	neustále beständig	
neplodný unfruchtbar	neviditelny unsichtbar	
nepodoben nnähnlich	neviuný unschuldig	
nepohyblivý unbeweglich	nevlidny unfreimülich	
nepokojný unruhig	nezabudka das Vergiss-	
nepořádný unordentlich	meinnicht	
neposlušnost der Ungehör-	nezázivny unverdaulich	
sam, g. š	nezbeduý ausgelassen	
neposlušný ungehörsam,	nezdravý ungesund	
unfolgsam	nezdvořilý unhöflich	
nepozorliv, nepozoren	nezpůsobný unartig	
unaufnierksam	nezralý unreif	
nepravda die Unwahrheit,	nezřetelný undeutlich	
g. —, pl. en	nezřídka nicht selten	
neprávem mit Uurecht	než als; dříve než bevor	
nepravosť das Laster, g. š,	nic nicht	
pl. —	nikde nirgends	
nepříjemný unangenehm	nikdo niemand	
nepřítel der Feind, es, e	nikdy niemals, nie	
nerad ningeru	nikoli nein	
nerozumný unvernünftig	nič der Fäden, g. š, die	
nesčislny unzählig	Fäden	
neskromný unbescheiden	nízký niedrig	

O

o um, von, über
oba beide
obcování der Umgang, g. š
občan der Bürger, g. š
pl. —
občanský bürgerlich; ob-
čanská válka der Bürger-
krieg
občerstviti erfrischen
obdařiti beschaffen
obec die Gemeinde, g. —,
pl. u
obecný gemeinsam, gemein
oběd das Mittagmahl, g. š
obět das Opfer, g. š, pl. —
obezřetný vorsichtig, um-
sichtig
oběžnice der Planet, en, en
obchod der Handel, g. š
obchodník der Handels-
mann, der Kaufmann,
g. š, pl. -lente

obili das Getreide, g. s.	odměna der Lohn, g. es	omyl der Irrthum, g. s,
obilné zrno das Getreide=	odpočinouti anšruheu	pl. -thümer; na omylu
foru, g. s, pl. -körner	odpočinuti (odpočinek)	býti im Irrthum sein
objeviti entdecken; obj. se	die Ruhe, g. —	onen jener
erſcheinien, sich zeigen	odpoledne der Nachmittag,	onemocněti krank werden
obléci aufleiden, anziehen	g. s, pl. e; adv. nach- mittags	opadati abfallen, sinken
oblíbený beliebt	odpověd' die Antwort, g. —,	opakovati wiederholen
obratný gewandt, geschickt	pl. eu	(neodluč.)
obtíž die Mühe, g. —, pl. n	odpovídati antworten (auf etw.)	opatrne vorsichtig, behut- sam
obtížný beschwerlich, schwer,	odputsteti vergeben, ver- zeihen	opatrny vorsichtig
läufig	odpuštění die Vergebung, die Verzeihung	opice der Affe, g. n, pl. n
obuvník der Schuster, g. s,	odtáhnouti (o vojsku) ab- marschieren	oplétati se sich schlingen
pl. —; der Schuhmacher,	odtud von hier	opodál etwas weiter
g. s, pl. —	odvázati losbinden	opovržení die Verachtung,
obveselovati erheitern, er- freien	odvrátiti abwenden.	g. —
obyčejný, obyčejně ge- wöhnlidh	ohavný hässlich, schändlich	opozditi se sich verspäten
obydlí die Wohnung, g. —,	oheň das Feuer, g. s	opravdový wahr, ernst
pl. eu	ohraditi umgeben	opravdu wahrhaft
obyvatel der Einwohner,	ohromný ungeheuer	opraviti ausbessern
g. s, pl. —	ohyzdný hässlich	opustiti verlassen
obyvatelstvo = obyvatelé	ochabnouti erlahmen, sich verminderu	oráč der Ackermann, g. es,
obžínky das Schnitterfest,	ochladiti abkühlen	pl. -lente
das Erntefest, g. es, pl. e	ochotčiti zähmen	orati pflügen, ackern
oceán der Oceau, g. s, pl. e	ochotný, ochotně willig	orba der Ackerbau, g. es
ocel der Stahl, es	ochrana die Obhut, g. —	orel der Adler, g. s, pl. —
ocelové pero die Stahl- feber, g. —, pl. n	oklamati täuschen, betrü- gen	orech die Nuss, g. —, die Müsse
oceňovati schätzen	okno das Fenster, g. s,	ořezati beschneiden
očekávati erwarten	pl. —	osel der Esel, g. s, pl. —
od von; (o čase) seit	oko das Auge, g. s, pl. n	osoní die Saat, g. —, pl. eu
odecestovati (odlejeti) ab- reisen (pom. sein)	okolo um	oslabnouti schwach werden
odezviti entwenden	okraj der Rand, g. es, die Ständer	oslepnouti blind werden;
odejítí weggehen	okrasa die Bierde, g. —,	erblinden (ich bin er- blindet)
odeslati abschicken	pl. u; der Schmied, g. es	osoba die Person, g. —,
oděv = šat	okresní soud das Bezirks- gericht, g. es, pl. e	pl. eu
odíratí schinden	okurka die Gurke	osobní vlak der Personen- zug, es, -züge
odjeti wegfahren, abfahren	olovo das Blei, g. (e)s	ostatní bestehen
odkládati aufschieben	omdleti ohnmächtig werden	ostatní d. d. d. übrige
odkul woher	omlouvatli entschuldigen	osten der Stachel, g. s, pl. n
odkvéstí abblühen, ver- blühen	otáčeti se sich drehen	ostrý scharf
oddoučiti scheiden		osud das Schicksal, s, e
odložiti 1. weglegen, 2. od- ročiti ansschieben		ošetrovati pflegen

otec der Vater, g. s, die	Paříž Paris	pevnost di Festung, g. —,
Väter	parní loď das Dampfschiff,	pl. en
otevřený offen, geöffnet	es, e	pevný fest
otevřítí öffnen, aufmachen	parný heiß	píchatí stehlen
otíratí, otřítí abwischen	past die Halle, g. —, pl. u	pilen býti (čeho) sich be-
otrok der Slave, g. u,	pastva die Weide, g. —	fleischen, sich befleisigen
pl. u	pastvec der Hirt, en, eu	(Gen.)
ovce das Schaf, g. es, pl. e	pastvisko der Weideplatz,	pilnost der Fleiß, g. es
ovčáký pes der Schäfer-	g. es, pl. -plätze	pilný, pilně fleißig
hund, g. es, pl. e	pastýř der Hirt, g. en, pl. eu	písečnatý sandig
oves der Hafer, g. s	pátek der Freitag, g. s	písek der Sand, g. es
ovesná mouka das Hafer-	patřiti (někomu) gehören;	písemný schriftlich, písemné
mehl, s	— slušeti zímeni	znaménko das Schrift-
ovoce das Obst, g. es (též	patro das Stockwerk, es, e	zeichen, g. s, pl. —
die Früchte (viz die	páv der Pfau, g. en, pl. en	píseň das Lied, g. es, pl. er
Frucht)	Pavel Paul, s	pískovec der Sandstein, g. s
ozárovali beleuchtten	pavouk die Spinne, g. —,	písmo — písmeno der
ozdoba = okrasa	pl. u	Buchstabe, des Buch-
ozdobiti ausschmücken	pavučina das Spinnengewebe, g. s, pl. —	stabens, die Buchstaben
označiti bezeichnen.	péci 1. bratou (maso p.),	písmo die Schrift, g. —,
	2. baden (p. z mouky)	pl. en
	pečlivý sorgsam, sorgfältig	píti trinken
	pečovati sorgen (für jemanden)	píti das Trinken, g. s
	pečchota die Fußtruppe, g.	pivo das Bier, g. (e)s
	—, pl. u	plachý schreien
	pekař der Bäcker, g. s,	plakati weinen
	pl.	plášť der Mantel, g. s, die
	pěkný 1. hübsch, 2. schön	Mäntel
	peň, kmen der Stamm,	platiti zahlen
	g. es, die Stämme	platno die Leinwand, g. —
	peníz das Geld, g. es,	pleniti ranben; verwüsten
	pl. er	plést stricken (punčochly)
	pěnkava der Fink, en, eit	plivati speien
	perí 1. das Gefieder (punktum jest na těle ptačím);	plniti erfüllen
	2. die Federn (pl.)	plný voll
	peřina das Bett, g. es, pl. en	plod die Frucht, g. —, die
	perla die Perle, g. —, pl. u	Früchte
	péro die Feder, g. —, pl. u	plot der Baum, es
	perský persisch	plovati schwimmen
	pes der Hund, g. es, pl. e	plyn das Gas, des Gases,
	pěstovati pflegen	die Gase
	pět fünf	Plzeň Wilsen (stř. r.)
	pestrý bunt	po nach, auf, über
	Petr Peter, g. s	poblíž nächst
		pobytí, pobývati weilen
		verweisen, bleiben, ver-
		bleiben

pocestný der Wanderer, g. s, pl. —	poloří das Gebirge, g. s, pl. —	pomazati bestreichen
poctivý rechtschaffen	polibrítí bestatten	pominouti aufhören,
počasí das Wetter, g. s; die Witterung, g. —	pohyb die Bewegung, g. —, pl. eti	weichen, nachlassen
počátek der Anfang, g. s	pohyblivý beweglich	pomlouvati hereden
počet 1. die Zahl, g. —, pl. en = číslo; 2. = počítání das Rechnen, g. s	pohybovati se sich bewegen	pomoc die Hilfe, g. — (o pomoc volati um Hilfe rufen)
počítati rechnen	pochlebník der Schmeichler, g. s, pl. —	pomoci helfen
pod unter	pochivala das Lob, g. es	pomřiti aussterben
podání ruky der Hand-schlag	pochybnost der Zweifel, g. s, pl. —	ponad überhalb
podati, podávati reichen	pochybovati zweifeln	poudělí der Montag, g. s
podbírati se schwärzen	pojisti = jisti	poněvadž weil
podél längs	pokáratí rügen	ponížiti erniedrigen
poděsiti erschrecken, pf. ich h. erschreckt	poklesek der Fehler, das Vergehen	popáliti verbrennen
podezřelý verdächtig	poklid = pokoj der Friede, des Friedens	popel die Asche, g. —
podiviti se sich wundern	pokoj = světnice das Zimmer, g. s, pl. —	poplach der Sturm; ua-
podivuhodný bewunde-rungswürdig	pokojík das Stübchen, g. s, pl. —	popl. zvoniti die Sturm-glocke läutnen
podková das Hufeisen, g. pl. —	pokojný ruhig	popleniti plündern
podlahá der Fußboden, g. s, pl. -böden	pokost der Firma, es	popraskati bersten
podle nač, gemäß	pokrm die Speise, g. —	poprvé das erstmal
podinaniti unterjochen (předp. neodln.)	pokryti, pokryvati, bedecken	poraditi ratheen
podoba die Ähnlichkeit, g. —	Polák der Pole, g. u, pl. u	poraniti verrennen
podoben ähnlich	pole das Feld, g. es, pl. er	poraziti umwerfen; porá-žeti stromy Bäume fällen
podobizna das Bildnis, g. -niſſes, pl. -niſſe	polekatí erschrecken (ich erschreckte, ich habe erschreckt)	poroučeti befehlen, gebie-ten; por. se sich empfehlen
podomek der Hanskuhn, g. es, pl. e	polepšiti se sich besseru	porouchati beschädigen;
podporovati unterstützen (předp. neodlu.)	poletovati herumfliegen	porouchaný beschädigt, schadhaft
podškubávati berupfen	polévati begießen	poručník der Vormund, g. es, die Vormünder
podzim der Herbst, g. es	polobůh der Halbgott, es	pořádek die Ordnung, g. —; v pořádku miti in
pohau der Heide, g. u, pl. u	die -götter	Ordnung haben
pohanský heidnisch	polouletí das Semester, g. s, pl. —	pořádný ordentlich
pohlédnouti (nač) auf etwas (Acc.) sehen; pohl. vzhůru hinansehen	polovice die Hälfte, g. —, pl. u	posaditi se sich setzen, sich niedersetzen
pohltiti verschlingen	položiti legen	posel der Bote, g. u, pl. u
	Polsko Polen, s	posiliti se sich stärken
	polský polnisch	poskakovati herumhüpfen
	pomalu langsam	poskytnouti gewähren,
	pomáhati = pomoci	bieten, geben; poskyt-nouti pomoci hilfleisten
		poslati schicken, senden
		poslední d. d. d. leichte

poslouchati 1. = naslou-	poutník der Wauderer, s;	prach 1. der Staub, 2. =
chati hordhen, anhören	der Wallfahrer, s	střelný prach das
zuhören; 2. = poslušen	povaha der Charakter, s,	Pulver
býti gehorchen	die Charaktere	pramen die Quelle, g. —,
posluchač der Zuhörer,	pověděti sagen	pl. u
g. s, pl. —	pověst 1. die Sage, g. —,	přání der Wunsch, g. es,
poslušný gehorsam, folksam	pl. u; 2. der Ruf, g. es	die Wünsche
pospíšiti sich beeilen	povídka die Erzählung,	praotec der Vorfahr, g. s,
postava die Gestalt, g. —,	g. —, pl. en	pl. en
pl. eu	povinnost die Pflicht, g. —,	prápor die Fahne, g. —,
postaviti stellen, aufstellen	pl. en	pl. n
postel das Bett, g. es, pl.	povoden das Hochwasser,	prase das Schwein, es, e
eu; die Betttäte, g. —,	die Überschwemmung	prasknouti bersten (ku př.
pl. u	povolání der Beruf, g. es	der Fels ist geborsten);
postitise fasten(pom.haben)	povýšiti erhöhen	springen (das Glas ist
postní den der Fasttag, es, e	pozadu züstati zurück-	gesprungen)
postoupiti abtreten	bleiben	přátelství die Freundschaft,
postříleti schießen, nieder-	pozbyti verlieren	g. —, pl. en
schießen	pozdě spät; později später	přáti 1. gönnen (přáti, že
posud bisher	pozdni spät	se stalo), 2. wünschen
posuzovati beurtheilen	pozdraveni der Gruß, g. es,	(přáti, aby se stalo)
posvátný heilig	die Grütze	pravda die Wahrheit, g. —,
posýlati viz poslati	pozdraviti grüßen	pl. en; jest pr. es ist
pošetilec der Thor, en, eu	pozejtří übermorgen	wahr; pravdu miti recht-
pošetily thöricht	pozemský irdisch	haben; k pravdě po-
pošpiniti beschmutzen	poznání die Erkenntnis	dobný wahrscheinlich
posta die Post, g. —, pl. eu	poznať 1. erkennen; 2. ken-	pravdomluvnost die Wahr-
potěšení die Freude, g. —,	n lernen	heitsliebe, g. —
pl. u; das Vergnügen, g. s	pozor die Acht; p. miti	právě eben
potírat bestreichen	(nač) achthaben, acht-	pravě die Urzeit, g. —
potiti se schwäzen	geben (auf s alk.)	praviti sagen
potok der Bach, g. es, die	pozorliv aufmerksam	právo das Recht, g. es,
Bäche	pozorně aufmerksam	pl. e; býti v právu im
potom darauf, dann	pozorovati beobachten, be-	Rechte sein
potrava die Nahrung, g. —	trachten	pravý 1. d. d. d. rechte;
potravia das Nahrungs-	pozvatи laden, einladen	pravá ruka die rechte
mittel, g. s, pl. —	pozvednouti erheben	Hand; 2. wahr; pravý
potřeba das Bedürfnis, g.	požár die Feuersbrunst, g.	přítel der wahre Freund;
-nisses, pl. -nisse; jest	—, pl. -brünste	adv. v pravo, na pravo
potřeba, jest potřebí	požehnání der Segen, g. s	rechts; v pravý čas zu
es ist nötig	požívati genießen, essen	rechter Zeit
potřebovat brauhen, be-	práce die Arbeit, g. —,	prázdniny die Ferien, g. —,
dürfen	pl. en	(pomnož.)
potrestati bestrafen	pracovati arbeiten	prázdný leer
potrvati daueru, bestehen	pracovitý arbeitsam	přece doch
potůček das Bächlein, g. s,	prádlo die Wäsche, g. —	prečkatí = přežiti über-
pl. —	Praha Prag	leben (předp. neodl.)

před vor, diesseits	přidružiti se sich gesellen	probuditi, probouzeti
předek = praotec	přihoditi se geschehen, sich ereignen	wedfen (pom. haben);
předešlý vorig	příchod die Zukunft, g. —	probuditi se erwachen (pom. sein)
předevčirem vorgestern	příjemný augenehm	proeitnouti = probuditi se proč warum
předkládati vorsetzen, vorlegen	přijíti, přicházeti kommen	prodati verkaufen
přední d. d. d. vordere	přikázání das Gebot, es, e	procházeti se Intraudeln, spazieren, spazieren gehen
předsíň das Vorzimmer,	přikázati anordnen, gebieten, befehlen	procházka der Spaziergang, g. es, die =gänge
g. s, pl. —, die Vorhalle, g. —, pl. u	příklad das Beispiel, s, e	projíti místem durch einen Ort gehen
představiti vorstellen	přikládati 1. zulegen (ku	prokázati službu = konati
předtím zuvor, früher	př. Holz in den Ofen);	sl. einen Dienst leisten
překážka das Hinderuis,	2. auflegen	prolévati (slzy, krev) vergießen
g. -nisse, pl. -nisse	příkop der Graben, g. s, die Gräben	promarniti, promrhati verschwendeu
překročiti überschreiten	přikrástise hineinschleichen	pronajati verpachten
přeložiti übersehen (neodl.)	přiliš zu sehr; (před přidavným jménem zu, allzu, überaus)	pronásledovati verfolgen
přemoci besiegen, überwinden	přiměti betwegeu (sil.)	propiti vertrüken
přenocovati übernachten (předp. neodl.)	přímo gerade, straks	prorokovati vorhersagen
přepsati überschreiben	přinésti, přináseti holen	prosba die Bitte, g. —, pl. u
přes über	připraviti bereiteu, vorbereiteu, připraviti se (oč) sich um etwas bringen	prositi bitten (za něk. für jemand.); oč um etwas prospěti, prospívati nützen
přesazovati übersehen (neodl.)	příroda die Natur, g. —	prospěšný 1. nützlich, 2. zuträglich (= zdraví prospěšný)
ku p. stromky	přirozený natürlich	prostranný geräumig
přeslice der Spinurocken,	přísaha der Eid, es	prostřední b. d. d. mittlere
g. s, pl. —	přisahati schwören	prostý einfach, schlicht
přestavěti umbauen (předpona odl.)	přislíbiti zusagen	protestant der Protestant, g. en, pl. eu
přestěhovati se übersiedeln (v min. č. sein)	přísný streng	proti gegen, wider; = na- proti gegenüber
přestupný rok das Schaltjahr, g. es, pl. e	přísti spinuen	proto darum, daher
přesvědčiti überzeugen	přisvědčiti zusimmen	protože weil
přesypati überschütten (neodl.)	příšiti anähnen	proud der Strom, g. es, die Ströme
převážeti überführen, fahren (pom. haben)	přítel der Freund, g. es, pl. e	provětrávati lüften
převaliký ungeheuer	příti se streiten, sich занести	provozovati obchod Handel treiben
při bei, während	přítok der Nebenfluss	prozraditi verrathen
přiběh das Ereignis, das Erlebnis, g. -nisse, pl. -nisse	přivéstí führen; na pravou cestu auf den rechten Weg	prožiti verleben
přibuzný verwandt	přívětivý freundlich	
přicina die Ursache, g. —, gl. u	přivoněti riechen (zu etw.)	
přičinlivý arbeitsam, thätig, fleißig	příze das Garn, s pro für, um, wegen	

prsa die Brust, g.	rádlo der Pflug, g. es, die	roucho das Gewand, g. es
prst die Erde	Pflüge	die Gewänder
prší es regnet	radnice das Rathaus, g. es, pl. -häuser	ronška der Schleier, g. s, pl. —; der Vorhang, es, die Vorhänge
práhledný durchsichtig,	radno jest es ist rathaus	rovina die Ebene
durchscheinend	radosť die Freude, g. —, pl. u	rovnati se gleichheit (čím an etw.)
průmysl das Gewerbe, g. s, pl. —	radovati se sich freuen	rovnež ebenso
průvodce der Führer, der Begleiter, g. s, pl. —	rafije der Beiger, g. s, pl. —	rovny gleich, gerade, eben;
pryskyřice das Harz, es, e	rachot das Gethse, g. s;	rovne gleich
prýštěti se hervorquellen	rachothromu das Rollen des Döppers	rozbiti zerstahlen
psací stolek der Schreibtisch, g. es, pl. e	rakev der Sarg, es, die Särge	rozdávati verschenken
psaní 1. das Schreiben, g. s; 2. — dopis der Brief, g. es, pl. e	Rakousko Österreich; Rakusan der Österreicher, g. s, pl. —	rozdíl der Unterschied
psáti schreiben	rakouský österreichisch	rozemliti zermahlen
psovitý hundeartig, hundähnlich	rána 1. die Wunde, g. —, pl. u; 2. — ráz der Schlag, g. es, die Schläge	rozepře der Streit, g. es
pšenice der Weizen, g. s	ráno der Morgen, g. s; přisl. früh; z rána des Morgens, až do rána bis früh	rozetříti zerreißen
pštros der Strauß, es, e	raziti peníze Geld prägen	rozeznávati unterscheiden (neodl.)
pták der Vogel, g. s, die Vögeli, ptáček das Vöglein, g. s, pl. —	realka die Realschule, g. —, pl. u	rozháněti zerstreuen
půda der Boden, g. s, die Böden	ret die Lippe, g. —, pl. u	rozhněvati erzürnen
půjčiti borgen, leihen	rezavěti rostig werden	rozhorlitи se böse werden
půlnoc die Mitternacht, g. —, s půlnoci nach Mitternacht	rezavý rostig	rozkaz der Befehl, g. s, pl. e; dáti rozkaz einen
punčocha der Strumpf, g. es, die Strümpfe; punčochy pléstí Strümpfe stricken	rodiče die Eltern, g. —, rodilý = rozený gebürtig, geboren	Befehl ertheilen
pustošiti verwüstten	rodina die Familie, g. —, pl. u	rozkousati zerbeißen
puška das Gewehr, es, e	rolí das Horn, g. es, die Hörner	rozléhati se ertönen
pýcha der Stolz, g. es	rok das Jahr, g. es, pl. e	rozličný verschieden, manigfach
pýriti se erröthen	role das Feld, es, er; der Acker, g. s, die Acker	rozlousknouti aufklacken
pyšný stolz.	rolník der Landmann, g. s, pl. -leute	rozmanitý mannigfaltig
R		rozprostraňovati se sich verbreiten
rád, a, o gerne	rosa der Chan, g. (e)s	rozsahly weitläufig, groß
rádce der Rathgeber, g. s, pl. —		rozstonati se frank werden; erfranken, pf. ich bin erkraut
raditi rathei		rosudek das Urtheil, es, e
		rozsvítiti ausechten, anzünden
		rozstípati spalten
		rozláti schmelzen (sil.)
		rozlaviti schmelzen (slab.)
		roztržitý zerstreut
		rozum der Verstand, es; die Vernunft
		rozvaha die Überlegung

rozvážiti überlegen	řemeslník der Handwerker,	shoditi herabstürzen
rozveselovati erheitern	g. s, pl. —	shovívavý nachlässig
rucnice das Gewehr, g., e	řepa die Rübe, g. —	shromážditi sammeln; ver-
ruda das Erz, g. es, pl. e,	řezník der Fleischer, g. s,	sammeln
r. stříbrná das Silbererz	pl. —	schody die Stiege, g. —
rudý roth, Rudé More	řici sagen	schopnost die Fähigkeit
das Rothe Meer	řiditi lenken	schopný fähig
rudovousý rothbärtig; viz	Rím Röm (vl. jm. stř. r.)	sice 1. zwar; 2. sonst sice,
Bedřich R.	Riman der Römer, g. s,	jinak
ruka die Hand, g. —, die	pl. —	sídlti wohnen, siedeln
Hände	římský römisch	sídlo der Sitz, g. es, pl. e
rukavice der Handschuh,	říše das Reich, g. es,	sila die Kraft, g. —, die
g. es, pl. e	pl. e	Kräfte
rukoujet der Griffel, g. s,	řvátí brüllen.	siliti (sls. předm.) stärken
pl. —		silný stark
Rus der Russe, g. u, pl. n	S	símě der Same, des Sa-
Rusko Russland	s mit, von	meus, die Samen
růsti wachsen	sady die Aulagen (pl.)	sín der Saal, g. es, die
růšiti stören	sáhati reichen	Säle
růže die Rose, g. —, pl. n	samec das Männchen, g. s,	sítí säen
růžový rosaroth	pl. —	skácti umwerfen
ryba der Fisch, g. es, pl. e	samice das Weibchen, g. s,	skúkatí springen, hüpfen;
rybník der Teich, g. es,	pl. —	hermspringen
pl. e	sázeti pflanzen, einsetzen	skála der Fels, des Felsens,
rychllosk die Geschwindig-	sbíratismanneln, auflauben	pl. die Felsen
keit	sbor der Chor, g. es, die	skládati (náklad s voznu)
rychlolvák der Eilzug, es,	Chbre	abladen
=jízde, der Schnellzug	sděliti mittheilen	sklamati tänschen, betrügen
rychlý schnell, rasch, ge-	sedati, seděti sižen	sklenár der Glaser, g. s,
schwind	sedm sieben	pl. —
Rýn der Rhein, des Rheius.	sedmoro sieben, siebenreli	sklenice das Glas, g. es,
	sedmiletý siebenjährig	die Gläser
R	sel. selsky báurisch; sel. statek	sklep der Keller, g. s,
rada die Reihe, g. —, pl. u	das Bauerngut, g. es,	pl. —
rádný recht, tüchtig, recht-	=güter	sklizeti obili das Getreide
schaffen; rádně tüchtig	sen der Traum, g. es, die	einführen
Recko Griechenland, s	Träume	sklo das Glas, des Glases
recký griechisch	seno das Heu, es	skluzký schlüpfrig
řeč die Sprache, g. —,	seslo der Sessel, g. s, pl. —	skok der Sprung, es, die
pl. u, řeč mateřská die	sestrá die Schwester, g. —,	Sprünge
Muttersprache	pl. u	skoro fast, beinahe
řečník der Redner, g. s,	severní nördlich	skot das Kindvieh, g. s
pl. —	shasiti auslöschen (slabé);	skromnost die Bescheiden-
Řek der Griechen, g. u, pl. n	pl. ich h. ausgelöscht	heit, g. —
řeka der Fluss, des Flusses,	shasnouti verlöschen (sil.)	skromný bescheiden
die Flüsse	shniti verfaulen	skrovny gering, karg, klein;
		bescheiden

skrze durch	slušno jest es ziemt sich	soused der Nachbar, g. s,
skřívň der Schrauf, g. es,	služba der Dienst, es, e	pl. n
die Schräufe	služka die Magd, g. —,	sousendní benachbart
skřivan die Lerche, g. —,	die Mägde	sousto der Bissen, g. s,
pl. n	slýchat, slyšeti hören	pl. —, sonsto chleba
skutek die That, g. —,	slza die Thräne	ein Bissen Brot
pl. eu; das Werk, es, e	smáti se lachen	sova die Eule, g. —,
slábnouti schwach werden	smeknouti se ausgleiten	pl. n
slabost die Schwäche, g.	smeknouti klobouk deu	spadnouti herunterstürzen
—, pl. n	Hut absetzen, den Hnt	(v min. čase pom. sl. sein); hernunterfallen
slabý schwach	abuehnien	spáliti verbrennen
sladký süß	smělý fühu	spánek der Schlaf, g. es
sláma das Stroh, g. (e)s	Smichov Smichow	Sparbau der Spartauer
slaměný klobouk der	smrk der Tod, g. es	sparsauský spartauisch
Strohhut, g. es, pl. -hüte	smrtelný sterblich; smrtel-	Spasitel der Heiland, g. s
slanina der Speck, es	ník der Sterbliche, g. u,	spáti schlafen
slavík die Nachtigall, g. —,	pl. u	spatřiti sehen, erblicken
pl. eu	smutný traurig	spéchatí eilen; 1. — na
slaviti feiern	smýšleti denken	spéchi mítí eilen, (sls. pom. haben); 2. spěšně
slavnosť die Festlichkeit, g.	snad vielleicht, wohl	jítí eilen (pom. sl. sein)
—, pl. eu, die Feier, g. —	snadný leicht; snadno leicht	splácati lohnun
slavný berühmt, ruhmvoll	snášeti — trpěti leiden,	splavný schiffbar
slepice die Henne, g. —,	dulden, ertragen; snášeti	splniti erfüllen
pl. n	vejce Eier legen	spodky das Beinkleid, g. es,
slepý blind; slepec der	snídati frühstücken	pl. er
Blinde, g. u, pl. u	snih der Schnee, g. s	spojiti verbinden; spojené
slib das Versprechen, g. s,	sobota der Samstag, g. s	síly vereinigte Kräfte
pl. —; slib učiniti ein	socha die Bildsäule	spokojeny zusrieben
Versprechen machen	sokol der Falke, g. u,	společnost die Gesellschaft,
slíbiti zusagen, versprechen	pl. u	g. —, pl. en
slitování das Mitleid, g. s	sopka der Vulcan, g. s	společný gemeinsam, ge-
slon der Elephant, en, en	sotva 1. přisl. — s těží	meinschaftlich
slouti heißen	kaumi, schwerlich; 2. spojka	spolu miteinander, zu-
sloužiti dienen	= jakmile kaum	sammen, gemeinsam
Slovan der Slave, u, n	soucet das Mitleid, g. s	spoluobčan der Mitbürger,
slovanský slavisch	soud das Gericht, g. es,	g. s, pl. —
slovo das Wort, g. es, die	pl. e; okresní soud das	spolužák der Mitschüler,
Wörter (= řec das	Bezirksgericht	g. s, pl. —
Wort, g. es, die Worte)	soudce der Richter, g. s,	sporádaniě = pořádně
sluha der Diener, g. s, pl. —	pl. —	sporádati ordnen
sluch das Gehör, g. s	souditi richtien, urtheilen;	spravedlivost, sprave-
sluj die Grotte, g. —, pl. n	beurtheilen	lnost die Gerechtigkeit
slunce die Sonne, g. —, pl. n	soudrah (lépe druh) der	správný richtig, pünktlich;
slušeti ziemien; (o šatě	Gefährte, g. u, pl. u,	správně richtig, pünktlich
stehen); sluší = jest	der Genosse, u, u; der	
slušno es ziemt sich	Freund, es, e	
slušně aufständig	soukromě vertraulich	

sraziti se (o mléce) ge-	státi = cenu míti kostem	střecha das Dach, g. es,
vinnu	stav der Stand, g. es, die	dic Dächer
srdece das Herz, eus, en	Stände; stav rytířský	střelec der Schütze, u, n
srdatný herzhaft	der Ritterstand, es; der	střelný prach das Schieß-
srna das Reh, g. es, pl. e	Zustand, g. es, die Zu-	pulver, g. s
srovnati 1. ordnen, 2. ver-	ständne	střeva die Gedärme (pomn.)
gleichen	stavěti banen	střevic der Schuh, es, e
srp die Sichel, g. —, pl. n	stavitel der Banmeister,	strhati, strhnouti nieder-
srst 1. das Haar, g. es (=	g. s, pl. —	reissen
chlupy); 2. das Fell, s,	stéblo der Halm, es, e	stříbro das Silber, g. s
pl. e (= kůže se srstí)	stejný gleich	stříci (střehu) holen;
srstnatý behaart	stěna die Wand, g. —, die	stříci se čeho meiden
ssátati saugen	Wände	(Acc.)
ssavec das Sä gethier, s, e	stěžiti obili das Getreide	střidmost die Mäßigkeit,
ssutina die Stuine, g. —,	zechsen	g. —
pl. u	stín der Schatten, g. s,	střidmý mäsig
stádo die Herde, g. —,	pl. —	stříhati scheren, schneiden
pl. u	stipendium die Stiftung,	stříleti schiesen.
stále beständig, unaufhör-	g. —, pl. en	stříz die Schur, g. —
lich	stkvítí se glänzen, prangen	strmý steil
stálce der Fixstern, s, e	stodola die Scheuer, g.	stroj die Maschine, g. —,
stálý beständig	pl. u	pl. u
stan das Belt, g. es, pl. e	stolek der Tisch, g. es,	strom der Baum, g. es,
starati se sorgen	pl. e; das Tischlein, g.	die Bäume
stařec der Greis, g. es, pl. e	s, pl. —	stromek das Bäumchen,
stařena das Mütterchen,	století das Jahrhundert,	g. s, pl. —
g. s, pl. —	g. s, pl. e	stromoví = stromy
stáří das Alter, g. s	stonek der Stengel, g. s,	struna die Saite, g. —,
stárnouti alt werden	pl. —	pl. u
starobyly alterthümlich	stoupati steigen	strýc der Vetter, g. s, pl. n
Staroměstské náměstí der	strakatý bunt	studeny fast
Altstädter Ring	strán der Abhang, g. s, die	studium das Studium, g. s,
starost die Sorge, g. —,	Abhänge	pl. die Studien
pl. u	strana 1. die Seite, g. —,	studnice der Brunnen, g.
starostlivý sorgfältig	pl. u; 2. (v rozepří) die	s, pl. —
starověk das Alterthum,	Partei, g. —, pl. en	studovati studieren
g. s	strašidlo das Gespenst, g.	studující der Student, g.
starožitnost das Alter-	es, pl. er	en; pl. en
thum, g. s, die -thümer	strava die Kost, g. —	stál der Tisch, g. es, pl. e
starý alt	stravné das Kostgeld, es	stvořiti erschaffen, schaffen
stát der Staat, g. es, pl. en	stráž die Wache, g. —,	styděti se sich schämen
statečný staudhaft, wacker,	pl. u	und das Fass, g. es, die
tapfer	strážce der Wächter, s,	Fässer
statek das Gut, g. es, die	pl. —	suchoparný trocken
Güter	strážník der Wachmann, s,	suchý trocken
státi stehu; stállstehu (=	männer	sukno das Tuch, g. es,
nejiti)	středa der Mittwoch, g. s	die Tücher

sůl das Salz, g. es, pl. e	šetřiti 1. schonen, k. p. die	šumění, šumot das Stan-
sup der Geier, s, pl. —	Kleider schonen; 2. spa-	šeu, s; das Bräsen, s
sušiti trochnen	ren, k. p. Geld sparen	švec der Schuster, g. s
svačina die Fausē, g. —,	šetrný sparšam	pl. —
pl. n	šíkmý škief	švestka die Pflaunie, g. —,
svárliv žänkisch	šindel die Schindel, g. —,	pl. u; die Zwetsche, g. —,
svatba die Hochzeit, g. —,	pl. n	pl. u
pl. en	šíp der Pfeil, es, e	Švýcarsko die Schweiz, g.
svátek 1. der Feiertag, g.	šíré nebe der freie Himmel,	der Schweiz.
es, pl. e; 2. (= jmeniny)	pod širým n. unter freiem	
der Namenstag; svátek	Himmel	T
Božího Těla das Frohni-	široký breit	
leidhnamfest, es, e	šíti nähen, šítí das Nähen	Tábor (vl. jm.) Tabor
svatý heilig	škoda der Schade (der	tabule die Tafel, g. —, pl.
svatyne das Heilighum	Schaden), des Schadens,	u; tabule do okna die
svědomí das Gewissen, s	die Schäden	Fensterscheibe, g. —, pl. n
svědomitý gewissenhaft	škoditi šaden	tahnouti ziehen
svěsti verleiten; ku zlému	škodlivý šchädlich	tak so
zum Bösen	škola 1. die Schule, g. —,	také auch
svět die Welt, g. —	pl. n; 2. = třída die	taký, takový ein solcher
světlo das Licht, g. es	Classe, g. —, pl. n	taliř der Teller, g. s,
světlý licht, hell; světly	školné das Schulgeld, es	pl. —
vlas blondes Haar	školní síň das Schulzimmer	tam dort
světnice die Stube, g. —,	školní knihovna die Schu-	tančiti tanzen
pl. n	bibliothek, g. —, pl. en	tanec der Tanz, g. es, die
svíčka die Kerze, g. —,	školník der Schuldienst,	Tänze; das Tanzen
pl. n	g. s, pl. —	tarpejský tarpejisch
svítiti leuchten; scheinen	šlechetný edel	taška 1. = torba die Ta-
(o slunci a měsíci)	šlechta der Adel, g. s	še, g. —, pl. n; 2.
svlažovati besudčen	šlechtiti veredeln	(taška na střechu) der
svoboda die Freiheit, g. —	špatný, špatně šchlecht	Dachstein, g. es, pl. e
svolávati zusammerrufen;	špičatý špižig	táti schmelzen (sil.)
zusammenberufen	šplhati šlettern	taviti schmelzen (slab.)
svornost die Eintracht, g. —	šťastný glücklich	tázati se fragen
syn der Sohn, g. es, die	štáva der Saft, g. es, die	tedy also, báher
Söhne	Säfte	tele das Kälb, g. es, die
sypati streuen	štavnatý saftig	Kälber
sýr der Käse, g. s	štěkati bellen	tělesný körperlich; těl. sila
syrový roh.	štěsti das Glück, g. es	die Körperkraft, g. —, pl.
	štíhlý schlank	-kräfte
Š	štika der Hecht, g. es,	tělo der Körper, g. s, pl. —;
sat das Kleid, g. es, pl. er	pl. e	der Leib, g. es, pl. er
šedivěti grau werden	Štýrsko Steiermark	tenata (pomnož.) das Neß,
šedivý = šedý grau	štýrský steirisich	es, e
šelma das Rauhbtier, es, e	šuměti rauschen (k. p. o	tenký dünne, fein
	potoku, o listí); brausen	tento dieser, diese, dieses
	(o větru)	teplý warm

tepna die Pulsader, g. —, pl. u	třída die Classe, g. —, pl. u	ubohý armu učedník, učeně der Lehrling, š, e
tepot der Schlag, g. es, die Schläge	trochu etwas, ein wenig	učelivý gelehrig
těšitel der Tröster, g. š, pl. —	Troja Troja	učený gelehrt; učenec der Gelehrte, g. u, pl. u
těšiti trösteti; těšiti se na něco) sich (auf etwas) freuen	Trojan der Trojaner, g. š, pl. —	učení der Unterricht, g. es, učení zpěvu der Gesangunterricht
teta die Tante, g. —, pl. u	trojí dreierlei	učiniti machen
téz auch	trojnásobný dreifach	učitel der Lehrer, g. š, pl. —
těžký schwer	trojský trojanisch	učitelkyně die Lehrerin, g. —, pl. innen
Thermopyly Thermopylae nebo die Thermopylen (pl.)	trpělivý geduldig	učitise lernen
tisknonti drücken; knihu t. ein Buch drücken	trpěti leiden, dulden	udatnost die Tapferkeit, g. —
tolar der Thaler, g. š, pl. —	trpký herb, bitter	udatný tapfer
tolik so viel	třptytěti se glänzen, schimmen	udití růžoveti
toliko nur	truhlör der Tischler, g. š, pl. —	údolí das Thal, es, die Tháler
topol die Pappel, g. —, pl. u	truchliv traurig	uhasiti löschchen (slab.)
touha die Sehnsucht, g. —	trvati daueru, bestehen	uhasmouti löschchen (sil.)
toužiti streben; sich sehnen	tu da, hier	uherský ungarijch
továrna die Fabrik, g. —, pl. en	tudíz daher, also, folglich	uhel, uhli die Höhle, g. —
tovaryš der Gesell (nebo der Geselle), g. des Gesellen, pl. die Gesellen; der Genosse, u, u	tulipán die Tulpe, g. —, pl. u	úhoř der Al, g. es, die Ale
trápení das Leiden, g. š, pl. —	turecký türkisch	Uhry Ungaru, g. š
tráva das Gras, g. es, die Gräser	Turek der Türke, u, u	ncházeti se (oči) sich um etw. bewerben
tráviti = prožiti verleben	tupý stumpf	uecho das Ohr, g. (e)s, pl. eu
trávník der Rasen, g. š	tužiti ahnen; vermuthen	ujiti entgehen, entfliehen (Dat.)
třeba jest es ist nöthig	tužka der Bleistift, g. es, pl. e	ukázati zeigen, anzeigen
trest die Strafe, g. —, pl. u	tvrditi behaupten	úkol die Aufgabe, g. —, pl. u
trestati strafen	tvrdnonti hart werden	ukončiti enden, beenden
trestuhoden strafwürdig	tvrdohlavý = svéhlavý eigenstümig	ukrásti stehlen
třešně die Kirsche, g. —, pl. u	tvrdý hart	ukrnutý graujam
trhati reißen; pflücken (ovoce neb květiny); sprengen (skály)	tvůj dein, e, dein	ukryti verbergen, verstecken
tři drei	týden die Woche, g. —, pl. u	ulice die Gasse, g. —, pl. u
třicetiletý dreißigjährig	tygr der Tiger, š, pl. —	uličník der Gassenbube, g. u, pl. u
	týl der Rücken, š; v týle	úloha die Aufgabe, g. —, pl. u
	napadnonti im Rücken angreifen	
	Tyrolsko Tirol	
	týž derselbe.	
	U	
	u bei.	
	ubíhati (o čase) enteilen; entfliehen	

umělec der Künstler, g. s,	utonouti 1. unterstufen (rozl.), 2. = utopiti se	vázati binden
pl. —	ertrinken	vážiti wiegen; vážiti si achten, ehren, schätzen
umělecké dílo das Kunst- werk, es, e	utopiti ertränken; ut. se ertrinken (podm.)	vážný ernst
umění die Kunst, g. —,	útrapa die Plage, g. —,	včela die Biene, g. —, pl. u
pl. die Künste	pl. u, die Qual, g. —,	včera gestern
uměti können s inf. pro- stým; wissen s inf. s zu	pl. eu	věrejší d. d. d. gestrig
umírat, umřítí sterben	utrlhnouti (bylinu) pflücken, abpflücken	vděčný dankbar
úmysl die Absicht, g. —	utkáti abwischen	vdova die Witwe, g. —,
pl. eu, das Vorhaben, s	uvadnouti verwelken	pl. u
umyti, umývati abwaschen	úvaha die Erwägung	věc die Sache g. —, pl.
unaven müde, ermüdet	uvědomiti benachrichtigen	u; das Ding, g. es,
unaviti ermüden; unaviti se müde werden	uvězniti eingekern	pl. e
unéstí entführen, rauben	uvítati bewillkomen, be- grüßen	večer der Abend, g. s, pl. e;
únor der Februar, g. s;	uvrlhnouti stürzen	z večera abends
der Fieber, g. s	uzdraviti se gesund werden	večeře das Nachtmahl, g. s
úpěnlivý kläglich	uzráti reif werden	věčnost die Ewigkeit, g. —
úplný vollständig, voll- zählig	užitečný nutlich	věda die Wissenschaft, g.
uplynouti (o čase) ver- fließen, vergehen	užitek der Nutzen, g. s.	—, pl. en
upřímnost die Aufrichtig- keit, g. —	V	vejce das Ei, g. es, pl. er
upřímný aufrichtig	v iu	věk das Alter, g. s, pl. —;
úraz der Unfall, es, pl. = fälle,	Václav Wenzel	v. dětský das Kindesalter
die Verletzung	vada der Fehler, g. s, pl. —	velbloud das Camel, es, e
uraziti beleidigen	vadnonti welken	velebiti preißen
úřad das Amt, es, die Amts	Valašsko die Wallachei, g.	velice sehr
úředník der Beamte, n, u	der Wallachei	veliký groß
uroditi se (o rostl.) ge- rathen, gedeihen	válečné štěstí das Kriegs- glück, g. s	velikolepý großartig
úroduvý fruchtbar	válka der Krieg, g. es, pl. e	velmi sehr
uschovati aufbewahren	vánoce die Weihnachten (pomnož.)	velmoc die Großmacht, g.
úskok die List, g. —	vánočka der Striezel, g. s,	—, pl. = mächtne
usmáti se lächeln	pl. —	velryba der Walfisch, es, e
ústa der Mund, g. es	vanouti weheu	věneč der Kreuz, es, die Kränze
ústí die Mündung	vápence der Kalkstein, g. s	venkov das Land, g. es;
usítí viz siti	vápenitá voda = vápenka	na venkově auf dem Land
ušlechtily edel	das Kalkwasser, s	venku draußen
ušlechtiti veredeln	variti kochen	věnovati widmen
úterý der Dienstag, g. s	vás ener, e, ener	vepr das Schwein, es, e
utíkatí fliehen, sich flüchten	vášeň die Leidenschaft, g.	vepřové maso das Schweinsfleisch
útlý zart	—, pl. eu	verejný öffentlich
útočisté die Zuflucht, g. —	vavřín der Lorbeer, s, en	věritel der Gläubiger, s,

věřiti glauben, trauen	víra der Glaube, des Glaubens	vrabec der Sperling, s, e;
věrnosť die Treue, g. —	der Spatz, en, en	
věrný treu	vrána die Krähe, g. —,	pl. u
veselý heiter, munter, lustig,	vraník der Rapp, n, n	
fröhlich	vrata das Thor, es, e	
veslo das Muder, s, pl. —	vrátiti zurückstellen, zurückgeben, vr. se zurückkehren,	
vesměs insgesammt, durchwegs	pf. ich bin zurückgekehrt; wiederkommen (odl.)	
vesnice das Dorf, es, die Dörfer; vesnička das Dörfchen, s, pl. —	vraziti hineinstoßen	
véstí führen	vražda der Mord, es	
věšeti häutgen	vrhati werfen; vrhnouti	
veškeren aller, alle, alles; b. d. d. d. ganze; b. d. d. gesamme	sebou sich stürzen	
věta der Satz, g. es, die Sähe	vrch der Berg, es, e	
vétev der Ast, g. es, die Äste	vrchol, vrcholik der Gipfel, s, pl. —	
většina die Mehrzahl, der grösste Theil; větinou grösstentheils, meistens	vrzati füllen	
veverka das Eichhörnchen g. s, pl. —	vřaditi versetzen, einreihen	
vévoda der Herzog, g. s, pl. e; der Fürst, g. en, pl. eu	vřely heiß	
věž der Thurm, g. es, die Thürme	vříti fodren, sieden	
vehod der Eingang, g. es, die Eingänge	vstáti aufstehen; vst. z mrtvých von den Todten auferstehen	
více mehr	vstoupiti eintreten	
vícekráte mehrmals	vstřic entgegen; vstřic běžeti entgegenlaufen	
Vídeň Wien (vl. jm. stř. r.)	však aber, allein	
viděti sehen	všecek, všecken aller, alle, alles; b. d. d. ganze	
vjeti, vjízděti einfahren	všude überall	
vichřice der Sturmwind, es, e	vtip der Wit, es, e	
vina die Schuld, g. —, pl. en	vtrhnouti (k. p. do země) eiurüfen (pom. sein)	
vinice der Weinberg, es, e	väl der Ochs, des Ochsen, die Ochsen	
vinnik der Schuldnier, s, pl. —	vüle der Wille, des Willens	
vino der Wein, g. es, pl. e	váně der Geruch, es, die Gerüche; der Duft, es, die Düfte	
	vůz der Wagen, s, die Wägen (lépe nepřehl.)	
	vyblednouti verbleichen	
	výborný vor trefflich, vorzüglich	
	vyčkati warten	

výčnívati hervorragen	vyplísniť aňšelten	vzbuditi wecken
vydatý aňšiebig, nahra- haft	vypověděti válku den Krieg erlären	vzdávati pochvalu Beifall zollen
vydělati erwerben, verdie- nen	výprava die Ausrüstung; der Zug, es, die Züge	vzdělávati hebaneu, bear- beiten; bildēn; vzdělá- vati se sich aňšilden
výdělek der Gewinn, es; der Verdienst, es; der Erwerb, es	vypravovati erzählen	vzdorovati trozen
vydržeti aňšhalten	vypuknouti aňšbrechen;	vzduch die Luft, g. —, die Lüfte
vyhasnouti erlöschén (sil.)	Fener bricht aňš	vzítí nehmien
vyhazovati aňšwerfen, speien	vyráběti erzeugen, gewin- nen	vznášeti se sich erheben
vyhledávati suchen	vyrovnatise, 1. — vypořá- dati se sich aňšgleichen;	vznešený vornehm, erhaben
vyhnati vertreiben, ver- bannen	2 — roven býti gleichen	vzniknouti entstehen; (o řece) entspringen
vyhořeti abbrennen, nie- derbrennen (odl.)	vyrůsti wachsen, empor- wachsen	vzpíratí se proti čemu sich wehren (gegen etwas), sich widersetzen
vycházeti hinaňsgehen; slunce vychází die Sonne geht auf (pom. sl. sein)	vysekati aňshanen	vzrůsti wachsen
východní země der Orient, g. es	vyschnouti austrocknen	vždy immer.
vychování die Erziehung	vyslanec der Gefandte, g. n, pl. n	Z
vychvalovati anpreisen	vyslati aňšenden	z, ze aňš, von; z jara
vykonati vollenden, vyk- onunost die Pflicht thun	vyslyšeti erhören	im Frühling, z rána des Morgens; z večera des Abends
vykoupati se baden	vysoký hoch	za für, um; hinter; za hodinu in einer Stunde;
vykoupiti loškaufu	vystavěti erbauen	za bouře während eines Gewitters; za ruku
výkres die Zeichnung	vystoupiti anstreten, aň- steigen (k. p. z vozku)	véstí bei der Hand führen
vykvéstí, vykvétagi auf- blühēu	vystydnoti aňšlinhen	zábava die Unterhaltung,
vykysati aňšgähren	vytéci herausfließen	g. —, pl. en; das Ver- gnügen, g. §
vyléčiti heilen (pom. haben)	výti heulen	zaběhnouti se sich verlaſen
vylézti (ven) hervorkrieden,	vytrhnouti herausreißen	zabiti tödten, schlachten
vyl. vzhřu hinaufstei- gen, hinaufklimmen	vytrvalost die Ausdauer	zablouditi sich verirren
vymysliť aňšinou	vytvořiti schaffen	začíti beginnen, auffangen
vynálezce der Erfinde.	vyučování der Unterricht,	zadní d. d. d. hintere
vynalézati erfinden	g. es	zádumčivost der Trüb- sinn, §
vynati heransnehmen	vyučovati unternrichten	zaběhnouti se sich verlaſen
vynikati hervorragen, sich aňšeichnen	(neodl.)	zabiti tödten, schlachten
vypátrati aňšforschou	vyvážeti aňšführen	zablouditi sich verirren
vypínavi se sich erheben, sich brüsten	vyvésti heransführen	začíti beginnen, auffangen
vypiti aňštrinken, vejce	vyvoleny aňšertoren (od aňšerflejen)	zadní d. d. d. hintere
vypýjeti Eier aňšaugen	vyzkoumati erforschen	zádumčivost der Trüb- sinn, §
J. Roth, Cvičebná kniha jaz. něm. pro I. a II. tř. škol středa. Vyd. 3.	výživa die Ernährung, g. —, die Erwerbsquelle, g. —, pl. n	zahálka der Müßiggang
	vyžraný zub ein hohler Zahn	zahlidnouti erblicken, be- merken
	vzácný 1. geňhášt, kostbar;	zahoditi wegwerfen
	2. selten = nevšední	záhodno jest es ist billig,
		schicklich, rathsam

zahrada der Garten, g. §,	zapadnouti versinken;	zavražditi ermorden
die Gärten	slunce zapadá die Sonne	zavřítí zimních, schließen;
zahradnictví die Gärtnerei,	geht unter	zav. na zámek zinsperren
g. —	západ slunce der Sonnen-	zazdíti vermanern
zahradník der Gärtner,	untergang, §	zazušíti erklingen
g. §, pl. —	zapáchatí riechen, stinken	záživný verdaulich
zahřívati erwärmen	zápasiti ringen	zbaviti heranben
záhubný verderblich	zapíratí lengnen	zběleti weiss werden
záhy zeitlich; beizeiten	zapomenouti vergessen	zblednouti erblässen
zahynouti umkommen	zapřísahnouti se sich ver-	zblouditi abirren (pom.
zacházeti (s někým) mit	schwören	sein)
jemaudiem verkehren, mit	zapůjčiti borgen, leihen	zbohatnouti reich werden
jem. umgehen	zář der Schein, g. es; der	zbořiti zerstören
zachovati bewahren, er-	Widerschein, g. es	zboží die Ware, g. —, pl. u
halsteu	zardousiti erdroßeln, er-	zbožňovati vergöttern, au-
zajatec der Gefangene, g.	würgen	beteu
u, pl. u	zarmoutiti betrüben	zbožný froni, andächtig
zajic der Hase, g. u, pl. u	září der September, g. §	zbraň die Waffe, g. —,
zajisté gewiss	zároveň zugleich	pl. u
základ die Grundlage, g.	zasaditi einsetzen, pflanzen,	zbudovati aufbauen
—, pl. u	aubanen	zbytečný überflüssig
zaklepatici anklippen	zasazení die Einschzung;	zčernati schwärz werden
zákon das Gesetz, g. es,	der Auban, es	zda, zdali ob
pl. e	zase wieder	zdařitise gelingen (o práci);
zakopati vergraben	zaseti sät, aubauen	gedeihen, gerathen
zalévati begießen	zaslechnouti hören	zdárny brav, gerathen
zalézti sich verkriechen	zaslepiti blenden; zasle-	zdáti se scheinen
záležeti v čem 1. in etw.	pující blendeub	zde hier
(Dat.) bestehen; 2. —	zásluha das Verdienst, g.	zděditi erbau, ererben
složen býti z něčeho	es, pl. e	zdejší d. d. d. hiesige
aus etw. bestehen	zasoliti einsalzen	zdobiti zieren, schmücken
zalidněn bevölkert	zaspati verschlafen	zdraví die Gesundheit
záliv der Meerbusen, g. §,	zastaviti se stehen bleiben;	zdraviti grüßen
pl. —	ich bleibe stehen	zdravý gesund
založiti gründen, anlegen	zastihnouti erreichen, er-	zdržetí se 1. (čeho) sich
zámečník der Schlosser,	eilen, treffen, antreffen	enthalten (Gen.); 2. zdr-
g. §, pl. —	zastínití beschatten	žovatí se — pobytí sich
zámek das Schloß, des	zástup die Schar, g. —,	aufhalten
Schlosses, die Schlösser	pl. en	zdvihnouti heben, aufheben
zaměstnání die Beschäfti-	zasvitnouti scheinen	zdvořilý höflich
ging, g. —	zavaditi o něco an etw.	zed die Mauer, g. —, pl. u
zametati kehren (pom.	(Acc.) stoßen	zeduik der Maurer, §,
haben)	závist der Neid, g. es	pl. —
zámožný vermögend, reich	závod die Wette; o závod	zelenati (se) grünen
zamrznoti einfrieren	um die Wette	zelenina das Gemüse, g. §
(pom. sein)	zavolati rufen	zelený grün

zelina das Krant, g. es,	zloděj der Dieb, es, e	zpyšněti (něčím anf etwas)
die Kräuter	zломiti zerbrechen, zl. si	stolz werden
země 1. die Erde, 2. das	rukú die Hand brechen	zpytovati erforschen
Laud k. p. země Čechy	zlost der Zorn, g. s	zrádec der Verräther, g. s,
das Laud Böhmen	zly bōse, schlimm, arg, schlecht	pl. —
zeměpán der Landesherr,	zmoudřeti klug werden	zrak das Gesicht, g. es; das
n, en; der Landesfürst,	zmrskati durchpeitschen	Augeulicht, g. es
en, en	zmužilost der Muth, g. es	zralý reif
zemětřesení das Erdbeben,	zmýliti se sich irreu	zraniti verletzen
g. s, pl. —	značný bedeutend	zrati reif werden; reifen
zeslabiti schwächen	znám bekaint	(v min. č. pom. sein)
zeslábnouti schwach werden	znamenati merken, bemer-	zreadlo der Spiegel, g. s,
zešedivěti ergrauen	fen	pl. —
zhasitи auslöschen	znamení, znaménko das	zrezavěti rostig werden;
zhотовити verfertigen	Zeichen, g. s, pl. —	verrostten (v min. č. pom.
zhrdnouti stolz werden	znamenitý bedeuteind	sein)
zchudnouti arm werden	známost die Kenntnis, g.	zřetelný, zřetelně deutlich
zima 1. die Kälte, g. —	—, pl. Kenntuisse	zříceniny die Trümmer
(protiva tepla); 2. der	znati kennt	(pomnožné)
Winter, g. s (časť roku);	znečistiti verunreinigen	zřídka selten
jest zima es ist kalt; jest	znění = zvuk der Schall,	zrno das Körn, g. (e)s, die
veliká zima es ist sehr	g. es	Körner; zrnko obilné
kalt; na zimu im Winter	znepokojiti, znepokojo-	das Getreidekoru
zištost der Eigenheit, g. es	vati beunruhigen	ztráviti 1. verzehren, ver-
zítra morgen	zneuznatи verkennen	daneu, 2. die Zeit zu-
zjednatи verschaffen (slab.);	zničiti vernichten, zerstören	brügen
zj. inir den Frieden ver-	zobák der Schnabel, g. s,	ztrpčiti, ztrpčovati ver-
mittel, Frieden schließen	pl. die Schnäbel	bittern
zkaziti verderben (pom.	zorati akern	zub der Zahu, g. es, die
haben); zkaziti se ver-	zotaviti se sich erhölen	Zähne
derben (pom. sein); zka-	zoufalství die Verzweif-	zůstatni bleiben
ziti (mravy) verderben	lung, g —	zvadnouti verwelken (pom.
(slab.)	zonfati verzweiflu	sein)
zkoušeti prüfen, erproben	zpěv der Gesang, g. es,	zvědavý neugierig
g. —, pl. eu	die Gesänge	zvěř das Wild, g. es
zkušený erfahren	zpívati singen	zvěřina das Wildbret, g. s
zlatník der Goldarbeiter,	zpovídati se beichten	zvěstovati verklünden, ver-
g. s, pl. —	zpraviti = uvědomiti be-	kündigen
zlato das Gold, g. es	nachrichtigen; 2. = oprá-	zvíře das Thier, g. es,
zlatý der Gulden, g. s, pl. —	viti herstellen	pl. e; z. domácí das
zlatý, á, é golden	způsobilý geeignet	Haussthier; zvíře vodní
zle arg	způsobiti verursachen, be-	das Wasserthier
zlepšiti se besser werden	reiten; škodu způsobiti	zvlášť besonders
zlobiti se sich ärgern	Schaden aurichten	zvláštni d. d. d. besondere;
zločinec der Verbrecher,	způsobný artig	eigenhümlich
pl. —	zpustošiti verwüsten, ver-	zvolna langsam
	heeren	

zvon die Glocke, g. —, pl. u	žák der Schüler, g. s, židlice der Stuhl, g. es,
zvonička läuten	pl. — die Stühle
zvuk der Laut, es, e; der	žalář der Kerker, g. s, pl. — žiti (žíjet) leben
Klang, es, die Klänge	žaludek der Magen, g. s, žiti, život das Leben, g. s
zvyk die Gewohnheit, g. —,	pl. — žiti (žít) ertragen, mähen
pl. en; der Gebrauch,	žebrák der Bettler, g. s žito das Horn, g. (e)s
g. es, die Gebräuche.	žebrati betteln živ lebend; na živě být
Ž	žebro die Rippe, g. —, am Leben sein; leben
žába der Frösche, g. es,	pl. u živiti nähren, ernähren, füttern
die Frösche	železný eiserne
žábka (dýchací ústroj ryb)	železná dráha die Eisen-
die Knie, g. —, pl. u	bahn, g. —, pl. en živitel der Ernährer, g. s,
žádati verlangen, fordern,	železnice die Eisenbahn, pl. —
wünschen	železo das Eisen, g. s život das Leben, s
žádný kein, e, kein	ženě die Erute, g. — žiznivý durstig
žádost die Begierde, g. —,	žena das Weib, g. es, pl. er žloutnouti gelb werden
pl. n, der Wunsch, g. es,	žert der Scherz, g. es, pl. e žlutý gelb
die Wünsche; die Sucht,	žertovati scherzen žnec der Schnitter, g. s,
g. —	pl. —
	žid der Jude, g. n, pl. u žrati fressen
	žravý gefräßig.

ÚK VŠP HK

100000201259